

Forsknings samarbeidet Norge – EU Årsrapport 2011, del I

Deltakelse i EUs 7. rammeprogram – resultater, erfaringer og tiltak

Internasjonalt
EUs 7. rammeprogram/European Research Area (ERA)

Forsknings samarbeidet Norge-EU

Årsrapport 2011

DEL I

Deltakelse i EUs 7. rammeprogram – resultater, erfaringer og tiltak

© Norges forskningsråd 2012

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO
Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01
bibliotek@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no/

Publikasjonen kan bestilles via internett:
www.forskningsradet.no/publikasjoner

eller grønt nummer telefaks: 800 83 001

Grafisk design omslag: Design et cetera AS
Trykk: 07 Gruppen
Opplag:

Oslo, mai 2012

ISBN 978-82-12-03081-7 (trykksak)
ISBN 978-82-12-03082-4 (pdf)

Førord

Kjære leser,

Forskningsrådet har herved gleden av å presentere Årsrapporten for forskningssamarbeidet mellom Norge og EU for 2011. Med det omfanget som dette samarbeidet nå har utviklet seg til, har vi valgt å dele rapporten i to, Del 1 som presenterer statistikk, vurderinger og mobiliseringstiltak for norsk deltakelse i 7. rammeprogram i perioden 2007-2011 og Del 2 som oppsummerer medvirkning i utviklingen av det felleseuropeiske forskningsområdet ERA.

Dette er Årsrapportens Del 1. I EUs 7. rammeprogram konkurrerer aktører fra vel 130 land om å vinne kontrakter basert på årlige utlysninger fra Europakommisjonen. Det er gledelig å kunne konstatere at forskere ved norske universitet, høyskoler, institutter, bedrifter og organisasjoner har svart på invitasjonene fra Brussel. Vi ser av den samlede oversikten at det har vært norsk deltakelse i søknader innen alle rammeprogrammets delaktiviteter. Sammen med sterke utenlandske miljøer har de fremmet så gode prosjektforslag at flere enn 60 % av disse var gode nok for finansiering. Selv om innvilgelsesprosenten er vel 23 % så bekrefter dette at Norge har forskningsmiljøer som hevder seg i konkurransen så vel om utenlandske samarbeidspartnere fra 111 land, som med utenlandske konkurrenter. At norske miljøer deltar i 13 % av alle kontrakter, innen de tematiske programmene, viser at vi deltar i en betydelig kunnskapsproduksjon som skal komme så vel europeisk som norsk samfunns- og næringsliv til gode. Mer om dette vil du finne i rapporten. Der vil du også se hvordan Forskningsrådet følger opp myndighetenes tiltaksplan for økt og styrket utbytte av den gjenstående to-årsperioden av dette rammeprogrammet.

Denne rapporten kommer i tillegg til Forskningsrådets årsrapport over egen virksomhet.

God lesing!

Oslo, mai 2012

Simen Ensby
direktør
Internasjonalt kontor

Elisabeth Wiker
spesialrådgiver
Internasjonalt kontor

Innhold

1	INNLEDNING	5
1.1	Rapportens omfang.....	5
1.2	Metode og data.....	5
DEL A: NORGES DELTAKELSE I EUs 7. RAMMEPROGRAM. RESULTATER, ERFARINGER, TILTAK OG AKTIVITETER.		7
2	FoU-SAMARBEIDET I EUs 7. RAMMEPROGRAM	7
2.1	EUs 7.rammeprogram (FP7).....	7
2.2	Randsoner med egne utlysninger for implementering av EUs 7.rammeprogram	9
3	RESULTATER OG ERFARINGER	16
3.1	Omfanget av Forskningsrådets aktiviteter	16
3.2	Totale samlede resultater fra norsk deltakelse i FP7.....	18
3.2.1	Status prosjektsøknader, koordinatore, deltakelser med sektorfordeling og samarbeidsland i FP7	20
3.2.2	Status for prosjektsøknader fra utlysninger i randsoneaktivitetene til FP7	24
3.2.3	Finansielle resultater i FP7 og tilhørende randsoneaktiviteter.....	25
3.3	Resultater fra norsk deltakelse i de enkelte programmene i FP7 og randsoneaktiviteter.....	27
3.3.1	COOPERATION.....	28
3.3.2	IDEAS	91
3.3.3	PEOPLE	95
3.3.4	CAPACITIES.....	101
3.3.5	JOINT RESEARCH CENTRE (JRC).....	122
3.3.6	EURATOM.....	123
3.4	Norges arbeid og suksess innenfor marine og maritime tema i FP7 og randsoner	125
3.4.1	Strategisk posisjonering og innspill til «Ocean of tomorrow» for fremtidige arbeidsprogrammer og integrerte marine satsinger	126
4	ØVRIGE TILTAK	127
4.1	Informasjon og veiledning	127
4.2	Prosjektetableringsstøtte (PES)	128
4.3	Forskningsrådets internasjonale kontor i Brussel	130
4.4	Nasjonale eksperter.....	132
4.5	Møteplasser.....	132
4.6	Representasjon og dialog.....	133
4.7	Analyse og rapportering	134
DEL B: UTVIDEDE RESULTATER FRA NORGES DELTAKELSE I EUs 7. RAMMEPROGRAM		136
5	SAMLEDE RESULTATER I FP7	136
5.1	Status norske søknader og innstilte prosjekter.....	136
5.1.1	Status for norske søknader i forhold til poenggrensen for finansiering	137
5.1.2	Koordinatorer	138
5.1.3	Geografisk fordeling av de norske deltakelsene	142
5.1.4	Prosjekttypen	145
5.1.5	Kjønn.....	147
5.2	Kontrakter.....	149

5.2.1	Kontraksdata	149
5.3	Norsk deltakelse fordelt på sektorer	150
5.3.1	Norske resultater fordelt på sektorer	151
5.3.2	Universitets- og høyskolesektoren (UoH-sektoren)	155
5.3.3	Instituttsektoren	159
5.3.4	Bedriftssektoren	168
5.3.5	Andre	170
5.4	Resultater for andre land og sammenligninger med Norge	171
5.4.1	Top-20-landenes andeler av deltakelser, søkt prosjektstøtte og koordinatører	172
5.4.2	Fordelingen av innstilte prosjekter på programmer for henholdsvis Norge og alle deltakerlandene 174	
5.4.3	Kvaliteten på søknadene til EUs medlemsland og de assosierte landene	175
5.5	Norges samarbeidsrelasjoner med andre land	177
5.5.1	Norges viktigste samarbeidsland	177
5.5.2	Norges samarbeid med tredjelandene	180
DEL C: PORTEFØLJEANALYSE AV DEN NORSKE DELTAKELSEN I EUs 7. RAMMEPROGRAM MOT PRIORITERINGENE I FORSKNINGSMELDINGEN		192
6 DE NI FORSKNINGSPOLITISKE MÅLOMRÅDENE OG NORGES DELTAKELSE I FP7 192		
6.1	De fem strategiske målområdene	195
6.1.1	Globale utfordringer	195
6.1.2	Bedre helse og helsetjenester	199
6.1.3	Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse	201
6.1.4	Næringsrelevant forskning på strategiske områder	203
6.1.5	Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet	207
6.2	De fire tverrgående målområdene	209
6.2.1	Høy kvalitet i forskningen	209
6.2.2	Internasjonalisering	211
6.2.3	Et velfungerende forskningssystem	211
6.2.4	Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser	213
VEDLEGG		216
Vedlegg 1: Begreps- og variabeldefinisjoner		216
Vedlegg 2: Forkortelser		219
Vedlegg 3: Landekoder		222
Vedlegg 4: Aktører i sektorgruppene		224
Vedlegg 5: Møter arrangert av EU-kontoret 2011		228
Vedlegg 6: Figurer og tabeller		230

Sammendrag

Norske forskere deltar aktivt i EUs 7. rammeprogram for forskning og utvikling. Ved utgangen av 2011 deltok Norge i 933 prosjekter, og ytterligere prosjekter med norsk deltakelse er tilkommet i løpet av våren 2012. Stadig mer erfaring gjør at norske forskningsmiljøer skriver bedre søknader. Rundt hver fjerde søknad vi er med i har fått finansiering så langt. Dette er nesten tre prosentpoeng høyere enn snittet for de andre deltakerlandene. Norske aktører er med i godt over seks prosent av alle prosjekter som finansieres. På flere felter hevder norske forskningsmiljøer og bedrifter seg godt.

EU-midlene som Norge har hentet ut via sin deltakelse i FP7, med randsoneaktiviteter, beløper seg nå til over 3,6 mrd. kroner. Rundt 60 % av FP7s tilgjengelige budsjettmidler er bevilget ved utgangen av 2011. Det gjenstår derfor betydelige midler å konkurrere om for de norske miljøene i den siste store utlysningsrunden sommeren 2012.

Tema:

Det er særlig innenfor energiforskning og på miljø- og klimafeltet at Norge har gjort det svært bra i FP7. Også innenfor sikkerhetsforskning og romrelatert virksomhet har vi lenge gjort det godt. Over hvert femte prosjekt som Norge deltar i har marint- eller maritimt innhold. Det er transport-, biologiske ressurser og bioteknologi-, miljø- og romprogrammene som har de høyeste andelene av sin prosjektportefølje innenfor marine/maritime tema. Til sammen er det femten programmer i FP7 med marint/maritimt innslag der norske aktører deltar i innstilte prosjekter.

I det prestisjetunge Ideas-programmet, som tildeler store bevilgninger til de mest fremtredende forskerne i Europa, har Norge lenge slitt med å gjøre seg gjeldende. Utviklingen har imidlertid vært positiv, og den norske suksessraten er nå på 10,4 % mot en gjennomsnittlig suksessrate for alle deltakerlandene i ERC på noe under 14 %. Norge har dermed tatt inn ytterligere på snittet for alle landene i forhold til hva som ble rapportert i årsrapporten for 2010. ERC-stipendiene, både for de yngre og de erfarne forskerne, er relativt store, og det er viktig at Norge hevder seg i denne konkurransen.

Norsk deltakelse fordelt på sektor:

Det er instituttsektoren som står for flest deltakelser fra norsk side. Mer enn hver tredje norske deltakelse i de innstilte prosjektene er en instituttdeltakelse. Deretter følger bedriftene, etterfulgt av UoH-sektoren, som begge står bak cirka hver fjerde deltakelse. I den siste sektoren, gruppen andre, finner vi blant annet Forskningsrådets deltakelser.

Når det gjelder det finansielle er det også instituttene som har høyest EU-finansiering. Mens instituttene har 37 % av alle norske deltakelser, så mottar de 43 % av all støtte som går til norske aktører.

Også UoH-sektorens andel av den norske EU-støtten er klart høyere enn deres andel av deltakelsene, mens det omvendte er tilfelle for henholdsvis bedriftene og sektorgruppen Andre.

UoH-sektoren har den laveste suksessraten av de fire sektorgruppene, både når det gjelder deltakelsene så vel som den søkte finansielle støtten. Dette bidrar både universitetene og høyskolene til. Universitetene gjør det imidlertid svært bra innenfor programmer som SiS, Energy og RI, mens det motsatte er tilfellet i ICT-programmet. Universitetene i Stavanger og Tromsø har spesielt god kvalitet på sine søknader.

UoH-sektoren har en tilnærmet like høy andel av de norske deltakelsene i FP7-prosjektene, som de hadde i FP6-kontraktene.

Høgskolene gjør det relativt svakt i rammeprogrammet. De står bak rundt sju prosent av alle norske deltakelser i UoH-sektoren. Det er altså universitetene som dominerer i denne sektoren.

Instituttsektoren har flest koordinatorene og høy kvalitet på sine søknader. De har jevnt over oppnådd gode suksessrater i de aller fleste programmene, både når det gjelder deltakelsene og den finansielle uttellingen. De teknisk-industrielle instituttene, med SINTEF i spissen, utgjør den største undergruppen med 37 % av alle institutt deltakelsene. Denne gruppen har også den aller høyeste koordinatorandelen av alle de norske aktørgruppene, og koordinerer nesten hvert tredje prosjekt som de deltar i.

Det Norske Veritas (DNV) og Nor-Tek Teknologisenter AS (Nor-Tek) er de mest aktive norske bedriftsaktørene i FP7. DNV lykkes også spesielt godt med sine søknader, nesten halvparten av bedriftens søknader er innstilt for støtte. I tillegg har de hentet tilbake over halvparten av de EU-midlene de har søkt om.

Sektorgruppen Andre er den sektoren som har færrest deltakelser og lavest koordinatorandel, men med den høyeste suksessraten for deltakelsene. Den høye suksessen tilskrives Forskningsrådet, som deltar i hvert tredje innstilte prosjekt i denne gruppen. Forskningsrådet inngår i prosjekter basert på samarbeid mellom forskningsfinansierende organisasjoner.

En betydelig del av deltakelsene i søknadene fra gruppen andre tilhører helseforetakene.

Randsoneaktiviteter:

Målet om et felles europeisk forskningsområde (ERA) har ført til en raskt økende utvikling av randsoneaktiviteter og initiativer ved siden av FP7. Dette skyldes behovet for nye samarbeidsmønstre, blant annet mellom offentlige og private, mellom ulike nasjonale forskningsprogrammer og for å fremme resultatene fra den europeiske FoU-virksomheten. Randsoneaktivitetene kommer blant annet til uttrykk gjennom Joint Technology Initiatives (JTI), og egne samarbeidsprogrammer som er hjemlet i Lisboa-traktatens artikkel 185.

En stor randsoneaktivitet foregår innenfor Joint Research Centre (JRC), et nettverk av europeiske forskningssentre som er viktige aktører i EUs policyutvikling. Store satsinger foregår også innenfor jordobservasjon (GMES), og utviklingen av et europeisk navigasjonssystem (Galileo).

Samarbeidet mellom medlemslandene og de assosierte landene utvikles i enkelte tilfeller til nye felles forskningsprogrammer, dvs. Joint Programming Initiatives (JPI). Dette omtales i årsrapportens Del II Deltakelse i utviklingen av ERA – Rapport fra arbeidet i de fem ERA-komiteene og Felles programmer (JPI).

Forskningsrådets rolle:

Det er stor virksomhet i Forskningsrådet rundt arbeidet med den norske deltakelsen i rammeprogrammet, og det stadig økende omfanget av tilknyttede aktiviteter og initiativer. De mange oppgavene, som dette arbeidet medfører, utføres i hovedsak av EU-kontorets ansatte, vårt Brusselkontor og NCP-ene (National Contact Points) rundt om i Forskningsrådets avdelinger. I tillegg er det opprettet et stort antall kontaktpersoner ved ulike norske forskningsinstitusjoner og større bedrifter. Dette er sentrale personer i arbeidet med å rekruttere norske aktører til deltakelse i rammeprogrammet og randsoneaktivitetene. Det har vært høy informasjonsaktivitet både i form av møtearrangementer, telefon- og mailkontakt, utsendelser av nyhetsbrev, drifting av nettsider, tildeling av prosjektetableringsstøtte samt produksjon av ulike rapporter, beslutningsgrunnlag med mer. Forskningsrådet er i tillegg representert i en rekke komitéer, utvalg og fora tilknyttet EU-samarbeidet og tilliggende aktiviteter, samt fører dialog med ulike norske instanser og EU-kommisjonen tilknyttet dette arbeidet.

Norsk deltakelse i FP7 og prioriteringene i Forskningsmeldingen:

Med bakgrunn i resultatene fra Norges deltakelse i EUs FP7, og i JPI-ene, ansees sammenhengen mellom nasjonal forskningsinnsats/-prioriteringer og internasjonalt forsknings samarbeid for å være god. Alle programmene i FP7 har hovedformål som faller inn under to eller flere av forskningsmeldingens prioriterte områder. Bortsett fra internasjonalisering er den norske innsatsen i FP7 høyest innenfor målområdene Næringsrelevant forskning på strategiske områder, Et velfungerende forskningssystem og Næringsliv i hele landet. Også innenfor målområdene Høy kvalitet i forskningen, Globale utfordringer og Bedre helse- og helsetjenester er den norske totalinnsatsen fra deltakelsen i FP7 betydelig.

1 INNLEDNING

1.1 Rapportens omfang

Årsrapporten om forskningssamarbeidet Norge - EU 2011 består av to deler; Del I EUs 7. rammeprogram - resultater, erfaringer og tiltak og Del II Deltakelse i utviklingen av ERA -Rapport fra arbeidet i de fem ERA-komiteene og Felles programmer (JPI).

Denne rapporten, Del I, er igjen delt opp i følgende tre delområder; A. Norges deltakelse i EUs 7. rammeprogram. Resultater, erfaringer, tiltak og aktiviteter, B. Utvidede resultater fra Norges deltakelse i EUs 7. rammeprogram og C. Porteføljeanalyse av den norske deltakelsen i EUs 7. rammeprogram mot prioriteringene i forskningsmeldingen. Til slutt følger en rekke vedlegg med utfyllende informasjon. I delområde A, som er den mest omfattende, inneholder blant annet en beskrivelse av FoU-samarbeidet i EUs rammeprogram og tilliggende aktiviteter, resultater med tallmaterieell, beskrivelser av tiltak og komitéarbeid, en oversikt over Forskningsrådets innsats og virksomhet på ulike områdene med mer. Delområde B er en ren statistikk- og tallresultatdel, som er tilpasset departementenes behov.

Rapporten omfatter hovedsakelig aggregerte norske resultater fra de fem årene som FP7 har vart. Den omtaler både den norske innsatsen samlet sett, pr. program og for den marine/maritime delen av vår portefølje. I tillegg til deltakelsen i rammeprogrammets egne programmer, så rapporteres det også på Norges deltakelse i randsoneaktivitetene til rammeprogrammet.

Totaltallene i denne årsrapporten omfatter resultater fra alle programmene i FP7. I tilsvarende årsrapporter for 2007, 2008 og 2009 holdt vi, av ulike årsaker, resultatene fra Ideas (ERC), People (MCA) og Euratom utenfor. Hovedårsaken til at vi de to siste årene har inkludert disse resultatene, er et ønske om å rapportere i henhold til Kommisjonens rapporteringspraksis. Endringen betyr at totaltallene i denne rapporten ikke er direkte sammenlignbare med tilsvarende tall i de nevnte årsrapportene.

En liste over alle figurer og tabeller i rapporten følger i vedlegg 6.

1.2 Metode og data

Datakilde:

E-Corda, EU Kommisjonens egen database for statistikk, er hoveddatakilde for statistikken i denne rapporten. E-Corda opererer med en database for søknadsdata, og en for kontraktsdata. Denne rapporten omfatter hovedsakelig søknadsdataene. Kontraktsdataene er rapportert i eget kapittel, kapittel 6.2, i rapportens del B. I tillegg er det i noen tilfeller benyttet kontraktsdata i stede for søknadsdata, av ulike årsaker. E-Corda ble sist oppdatert med nye data i november 2011.

Når det gjelder dataene fra utlysninger innenfor randsoneaktivitetene til FP7 er disse manuelt registrert, da de ikke finnes i E-Corda. Dataene er hentet fra ulike dokumenter med evalueringsresultater, som er distribuert til de respektive kontaktpersonene i Forskningsrådet.

Begrensninger i datagrunnlaget:

Rapporten omfatter kun resultater fra gyldige søknader, dvs. de som er evaluert, og fra de søknadene som gikk videre til andre evalueringstrinn i tottrinnsprosessene. Det betyr at søknader med formelle feil, duplikater eller søknader som er trukket etter at de er sendt inn ikke er med i tallgrunnlaget. Det samme gjelder alle søknader som ble avslått i første evalueringstrinn i

totrinnsprosessene. Følgende programmer har hatt utlysninger med totrinnsprosesser så langt i FP7; Health, BIO, ICT (Fet-call), NMP, Energy, Transport (Galileo), ERC, MCA og SME.

I E-Cordas søknadsdatabase ligger det finansielle data for alle prosjektene tilknyttet programmene i FP7, foruten for MCA-programmet (People). I MCA-programmet er de finansielle dataene ufullstendige. Spesielt gjelder det de finansielle dataene knyttet til søknadene i dette programmet, mens de finansielle dataene tilknyttet de innstilte prosjektene har mindre begrensninger. I kontraktsdatabasen er imidlertid disse dataene komplette, også for MCA-programmet. For Norges del ligger det heller ikke finansielle data tilknyttet prosjektene i Euratom-programmet, som ikke omfattes av EØS-avtalen. Norge deltar allikevel innenfor strålevern, men uten å motta noen finansielle midler.

Detaljerte data fra E-Cordas søknadsdatabase er ikke offisielle, når de vises på deltakernivå. Derfor har vi ikke mulighet til å liste opp resultater knyttet til de enkelte deltakerinstitusjonene i årsrapporten. Dataene er imidlertid tilgjengelige for departementene til eget bruk, og oversikter over enkeltaktørers resultater kan fås ved henvendelse til Forskningsrådets internasjonale kontor. Tilsvarende kan de enkelte deltakerinstitusjonene henvende seg til EU-kontoret for å få en oversikt over egne resultater. Når det gjelder E-Cordas kontraktsdatabase, derimot, er alle dataene offisielle. Resultater fra kontraktsdatabasen distribueres også videre fra EU-kontoret.

Indikatorer og begreper:

En liste over ulike begreper og variabler, som benyttes ved rapportering av resultatene fra rammeprogrammet, følger i vedlegg 1.

Resultatene fra deltakelsen i rammeprogrammet rapporteres på to forskjellige nivåer;

- Resultater målt pr. prosjekt/søknad
- Resultater målt pr. deltakelse

Et prosjekt/søknad kan ha flere norske deltakelser. Det er viktig at leseren er klar over denne forskjellen, da det rapporteres på suksessrater og koordinatorandeler knyttet opp mot begge disse to parameterne i denne rapporten. En suksessrate beregnet med utgangspunkt i prosjektene vil gi et annet utfall, enn en suksessrate beregnet ut fra deltakelsene. Altså er dette to ulike variabler, som begge er beskrevet i vedlegg 1.

Annet:

Stort sett alle finansielle beløp i rapportens tabeller vises i euro. Ved omtale nevnes som oftest også beløpene i kroner. Det er brukt en kurs på 8 ved omregning fra euro til norske kroner.

DEL A: NORGES DELTAKELSE I EUs 7. RAMMEPROGRAM. RESULTATER, ERFARINGER, TILTAK OG AKTIVITETER.

2 FoU-SAMARBEIDET I EUs 7. RAMMEPROGRAM

EUs 7. rammeprogram (FP7) har gradvis utviklet seg fra å være et ordinært rammeprogram til også å omfatte en rekke ulike randsoneaktiviteter. Selve rammeprogrammet, og de tilhørende randsoneaktivitetene, omtales i dette kapitlet.

2.1 EUs 7. rammeprogram (FP7)

EUs FP7 for forskning og teknologisk utvikling har ambisjoner om å forene forskningspolitikk og forskningsfinansiering, og å bygge sterke relasjoner mellom de mest fremtredende miljøene i Europa. Målsetningene er å styrke Europas stilling som ledende forskningsregion, og å fremme europeisk konkurransevne, i et stadig mer konkurransedrevet globalt kunnskapsfunn. Dette griper inn i norsk forskning på en langt mer omfattende måte enn tidligere. Det er blitt flere involverte aktører, og konsekvensene for struktureringen og internasjonaliseringen av norsk forskning er større.

FP7 er en vital kilde til kunnskap i verdensklasse, og mulighetene i rammeprogrammet er mange. Prosjektsøknadene samler de beste forskerne og deltakerinstitusjonene fra rundt 200 forskjellige land, og sammen er de med på å styrke Europas konkurransevne.

Norge har deltatt i EUs rammeprogrammer for forskning og teknologisk utvikling siden begynnelsen av det fjerde rammeprogrammet i 1994. Deltakelsen er nedfelt i EØS-avtalen, som gjør at Norge deltar på linje med de andre 40 landene i dette FoU-samarbeidet (27 medlemsland og 13 assosierte land). EØS-landenes kontingent til rammeprogrammet regnes ut etter en andel av BNP. Norges kontingent for deltakelse i FP7 for forskning og teknologisk utvikling var ved oppstart av rammeprogrammet på om lag 8,9 mrd. kroner totalt, eller i gjennomsnitt 1,28 mrd. kroner pr. år. Norges kontingent endres imidlertid i takt med endringer i EFTAs BNP i forhold til EU-landenes BNP. Norsk økonomi går bra i forhold til flere av de andre europeiske landenes, noe som betyr at Norges andel av de årlige utbetalingene i FP7 er økende. For 2012 er den norske kontingentens andel på 2,45 % av FP7-budsjettet. Det totale budsjettet for rammeprogrammet er på 50,5 mrd. euro. Av disse 50,5 mrd. euro så anslås ca. 8 % å gå til dekning av Kommisjonens administrasjonskostnader og rundt 3 % til medfinansiering av JRC (Joint Research Centre). Korrigert for dette blir det igjen 44,9 mrd. euro av budsjettet, som landene kan konkurrere om.

Rammeprogrammene er EUs viktigste finansielle redskap for å støtte forskning og utviklingsaktiviteter i Europa. Det er en åpen konkurransearena, hvor alle land som står på FNs liste kan delta. Det er imidlertid kun EUs medlemsland og land med særavtaler som mottar EU-finansiering via rammeprogrammet. Tyngdepunktet i FP7 ligger på konsortier av europeiske partnere, samarbeide over grenser, samordning, fleksibilitet og fremragende forskning. FP7 er formet for å støtte et bredt spekter av deltakere; fra universiteter, offentlige myndigheter og småbedrifter til forskere i utviklingsland.

FP7 omfatter de fleste FoU-områder og har en varighet på sju år (fra 2007 til 2013). Forskningsmidlene fra FP7 blir administrert via følgende fem særprogrammene: 1) Samarbeid - Cooperation (ti store programmer pluss ERA-NET hvis formål er koordinering av forskningsaktiviteter); 2) Ideer - Ideas (grensesprengende forskning); Mennesker – People

(Forskermobilitet); 3) Kapasitet – Capacities (seks kapasitetsfremmende aktiviteter); og 5) EUs felles forskningssenter – Joint Research Centre. To andre særprogrammer for Nuclear Research omfattes ikke av EØS-avtalen, men Norge deltar allikevel i det ene (Euratom) innenfor strålevern.

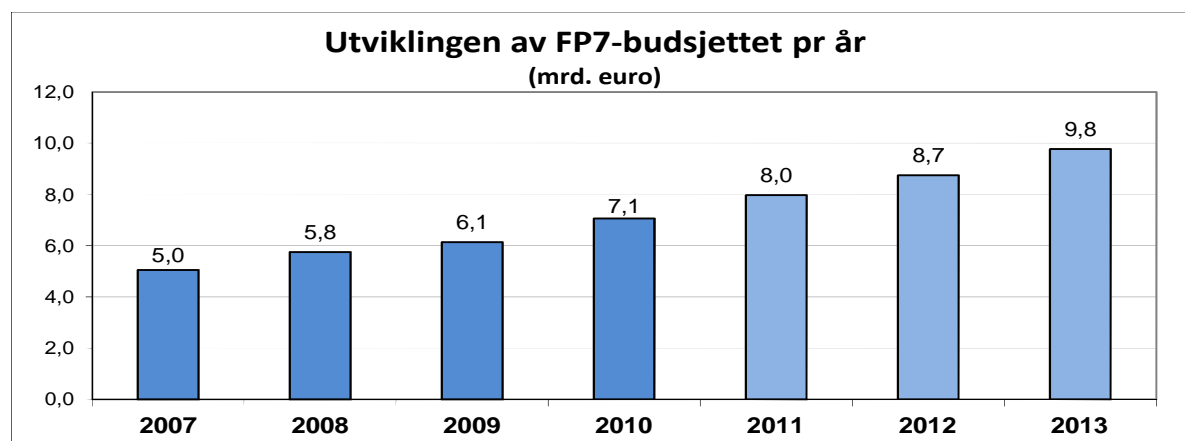
Fordelingen av budsjettet på særprogrammene i EUs FP7 er følgende:

		Budsjett i mrd. euro	Budsjett i % av total
I - Cooperation		32 292	64 %
1) Health	HEALTH	6 050	12 %
2) Food, Agriculture and Fisheries, and Biotechnology	BIO	1 935	4 %
3) Information and Communication Technologies	ICT	9 110	18 %
4) Nanosciences, Nanotechnologies, Materials and new Production Technologies	NMP	3 500	7 %
5) Energy	ENERGY	2 300	5 %
6) Environment (including Climate Change)	ENVIRONMEN	1 900	4 %
7) Transport (including Aeronautics)	TRANSPORT	4 180	8 %
8) Socio-economic Sciences and the Humanities	SSH	610	1 %
9) Security	SECURITY	1 350	3 %
10) Space	SPACE	1 430	3 %
II - Ideas	ERC	7 460	15 %
III - People	MCA	4 727	9 %
IV - Capacities		4 291	8 %
Research Infrastructures	RI	1 850	4 %
Research for the benefit of SMEs	SME	1 336	3 %
Regions of Knowledge	REGIONS	126	0 %
Research Potential	POTENTIAL	558	1 %
Science in Society	SiS	370	1 %
Activities of International Co-operation	INCO	185	0 %
Euratom	Euratom	0	0 %
Non-nuclear actions of the Joint Research Centre (JRC)	JRC	1 751	3 %
TOTAL		50 521	100 %

Figur 2.1 Budsjettet for FP7.

To tredjedeler av budsjettet tilhører Cooperation-delen av FP7, som omfatter de tematiske programmene.

Budsjettbeløpet for FP7 er splittet opp på år, og det øker fra år til år i løpet av perioden. Størst er budsjettet i slutten av rammeprogrammets syvårige periode. Resultatene så langt tilsier at noe over 60 % av FP7s tilgjengelige budsjettmidler er tildelt ved utgangen av 2011. Tallet er korrigert for de FP7-midlene som det ikke konkurreres om, dvs. administrasjonskostnader og kostnadene knyttet til budsjettposten JRC (Joint Research Centre).

Figur 2.2 Budsjettutvikling for FP7 pr år.
Merk: For årene 2011-2013 viser diagrammet planlagt budsjett.

2.2 Randsoner med egne utlysninger for implementering av EUs 7.rammeprogram

I tillegg til EUs 7.rammeprogram for forskning (omtalt i kapittel 2.1 ovenfor), er det opprettet aktiviteter med egne utlysninger av midler for å implementere rammeprogrammet. Alle randsoneaktivitetene får medfinansiering fra rammeprogrammet.

Aktivitetene er:

a) Samarbeidsprogrammer, såkalte Joint Technology Initiatives (JTI-er), mellom Kommisjonen og europeisk næringsliv (Public-Private Partnerships).

Her utlyses det særskilte midler for å støtte teknologiutvikling og innovasjonsaktiviteter innenfor nøkkelområder for europeisk næringsliv. Disse har hjemmel i Lisboatraktatens artikkel 187. Finansiering kommer fra Europakommisjonen og fra medlemsstater som deltar i en Joint Undertaking. Næringslivet bidrar i form av egeninnsats, og forutsettes å finansiere 50 % eller mer av kostnadene knyttet til det enkelte forskningsprosjektet som settes i gang.

Det er hittil etablert fem JTI-er med mål om å fremme Europas teknologiutvikling innenfor følgende områder;

- ARTEMIS (Advanced Research & Technology for Embedded Intelligence and Systems) IKT/innebygde systemer.
- ENIAC (The European Nanoelectronics Initiative Advisory Council)- IKT/mikroelektronikk.
- Fuel Cells and Hydrogen (FCH)- og brenselcellebasert energiteknologi.
- Clean Sky – miljøvennlig luftfartsteknologi.
- IMI (Innovative Medicines Initiative) - innovativ medisinsk teknologi.

b) Samarbeid mellom offentlige forskningsprogrammer i medlemslandene og de assosierte landene med felles utlysninger (ERA-NET og ERA-NET + med medfinansiering fra EU)

Det er satt i gang en rekke ERA-NET, og noen ERA-NET+ med egne utlysninger.

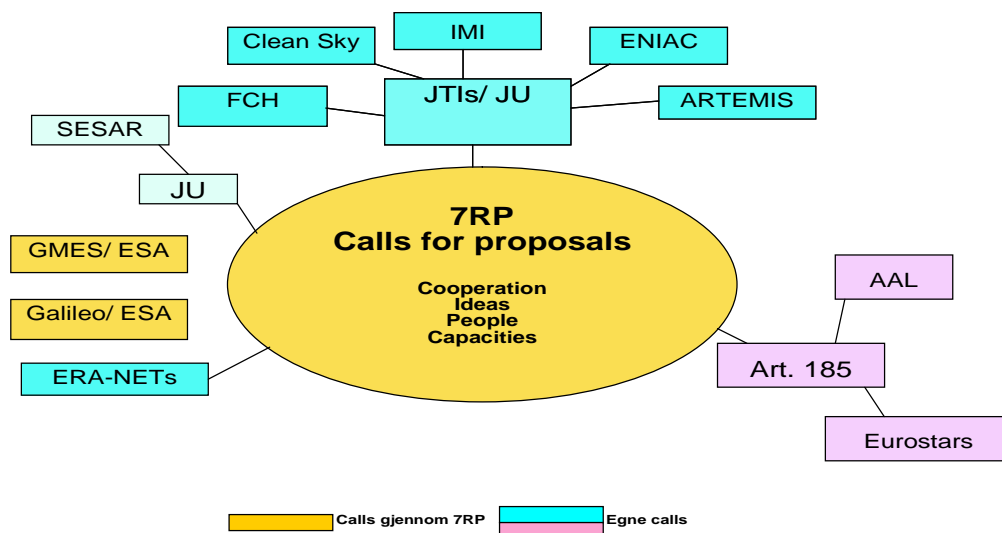
c) Samarbeid mellom offentlige forskningsprogrammer i medlemslandene, de assosierte landene og Kommisjonen, hjemlet i Lisboatraktatens artikkel 185

Aktivitetene i programmene kan omfatte områder som ikke er direkte knyttet til temaene i Cooperation-delen av rammeprogrammet, så fremt dette gir europeisk merverdi. Finansieringen kommer dels fra programbudsjetter i EUs medlemsland og de assosierte landene, og dels fra rammeprogrammet.

Fire initiativer er igangsatt med hjemmel i artikkel 185:

- AAL (Ambient Assisted Living)
- Eurostars
- EMRP (European Metrology Research Programme)
- BONUS-169

Aktivitetene er illustrert i figuren nedenfor.

Figur 2.2: Randsoneaktiviteter i FP7.

d) Felles forskningsprogrammer etablert av EUs medlemsland og de assosierte landene - Joint Programming Initiatives (JPI)

Joint Programming er en prosess hvor EUs medlemsland og de assosierte landene sammen definerer store samfunnsutfordringer hvor det er behov for europeisk samordning av forskningsprogrammer og felles forskningsfinansiering.

NÆRMERE OM DE ENKELTE AKTIVITETENE:

1) Felles europeiske forskningsprogrammer med deltakelse og finansiering fra næringslivet og det offentlige (JTI-er) (artikkel 187)

Strategisk samarbeid mellom EU, EUs medlemsstater, de assosierte landene og europeisk næringsliv har ført til nye arenaer for søkerne. Europeiske teknologiplattformer har utarbeidet felles europeiske forskningsagendaer. I enkelttilfelle har dette ledet til opprettelse av særskilte europeiske forskningsprogrammer, såkalte Joint Technology Initiatives (JTI-er), med egne utlysninger av forskningsmidler.

JTI-ene er opprettet som Joint Undertakings (JU-er), og er egne rettssubjekter/juridiske personer. Det innebærer at søkerne sender søknadene til den enkelte JTI-en, som forestår hele søknads-, godkjennings- og tildelingsprosessen. Reglene for deltakelse i utlysninger fastsettes av den enkelte JTI.

De enkelte JTI-ene er;

ARTEMIS (Advanced Research & Technology for Embedded Intelligence and Systems) og ENIAC (The European Nanoelectronics Initiative Advisory Council)

JTI-ene ARTEMIS og ENIAC tillater søknader fra alle land som har valgt å medfinansiere. Norge har sagt ja til å bidra med nasjonale midler for norske søkere som får tilslag på sine søknader.

Begge JTI-ene er knyttet til IKT-delen av FP7. ARTEMIS er rettet mot teknologi for systemer med innebygget elektronikk og programvare, mens ENIAC dreier seg om mikro- og nanoelektronikk. I disse to JTI-ene deles den offentlige finansieringen mellom EUs rammeprogram og nasjonale midler, slik at dette til sammen gir en støtteandel som er sammenlignbar med finansieringsvilkårene i ICT-programmet.

Siden dette dreier seg om næringsrettet FoU, forutsettes det en vesentlig egenfinansiering fra prosjektdeltakerne. Deltakerlandene i ARTEMIS og ENIAC må for hver (årlig) prosjektutlysning melde inn en forpliktende bevilgningsramme som finansiering til nasjonale deltakere i de prosjektene som kommer best ut av søknadsbehandlingen. Norge har meldt seg inn som deltaker i begge disse programmene. For norske resultater fra utlysningene vises det til kapittel 3.3.1.3 og kapittel 3.2.2.

Fuel Cells and Hydrogen (FCH) – hydrogen- og brenselcellebasert energiteknologi

Opprettelse av en JTI på hydrogen og brenselceller ble vedtatt på EUs Konkurranserådsmøte i mai 2008, og JTI-en ble offisielt lansert i oktober 2008. I perioden 2008 til 2013 vil denne JTI-en ha et totalbudsjett på 940 mill. euro, fordelt mellom Kommisjonen og europeisk industri. FCH JU er en egen juridisk enhet som heretter vil stå for all praktisk oppfølging av hydrogen og brenselcelleaktivitetene, herunder utlysningene som igjen er basert på en årlig implementeringsplan.

Resultatene fra norsk deltakelse i FCH følger i kapittel 3.3.1.5 og kapittel 3.2.2.

Clean Sky– miljøvennlige fly og helikoptre

Målet for CLEAN SKY er å utvikle mer miljøvennlig teknologi innen luftfart. Utslipp av CO₂ skal halveres, NO_x-utslipp skal reduseres med 80 %, støy skal halveres og hele prosessen fra design av fly til håndtering av avfallsprodukter skal gjøres mest mulig miljøvennlig. Disse arbeidene vil derfor i stor grad omfatte dagens leverandører av fly, motorer og deler til flyindustrien i Europa. Clean Sky JU ble formelt etablert i november 2009.

Resultatene fra norsk deltakelse i Clean Sky følger i kapittel 3.3.1.7 og kapittel 3.2.2.

IMI (Innovative Medicines Initiative)

IMI er prekompetitiv rettet grunnforskning for ny kunnskap om biomedisinske mekanismer bak sykdomsutvikling som vil lette utviklingen av nye biomarkører, diagnostika, behandlingsstrategier og medikamenter.

IMI har fokus på fem sykdomsgrupper; metabolske sykdommer, hjernesykdommer, inflammatoriske sykdommer, kreft og infeksjonssykdommer, beskrevet i en Strategic Research Agenda. For hver utlysning velges et antall deltema som spesifiseres.

Resultatene fra norsk deltakelse i IMI følger i kapittel 3.3.1.1 og kapittel 3.2.2.

2) Samarbeid mellom offentlige forskningsprogrammer i medlemslandene og de assosierte landene med felles utlysninger (ERA-NET og ERA-NET + med medfinansiering fra EU);

Aktivitetene:

ERA-NET og ERA-NET+

ERA-NET ble lansert under FP6 og videreføres i FP7. ERA-NET skal samordne ulike lands nasjonale forskningsprogrammer og aktiviteter. Det er de forskningsfinansierende organisasjonene i Europa som er deltakere i ERA-NET. De gjennomfører utlysninger i de enkelte ERA-NET-ene. De norske resultatene fra disse utlysningene er omtalt i kapittel 3.3.1.11 og kapittel 3.2.2.

ERA-NET og ERA-NET+ fungerer også i enkelte tilfelle som forstadier til forskningsprogrammer etablert med hjemmel i artikkel 185 (tidligere artikkel 169). Eksempel er samarbeidsprogrammet BONUS.

3) Forskningsprogrammer etablert av EUs medlemsland og de assosierte landene, med deltakelse fra EU (artikkel 185)

Samarbeidsprogrammer mellom medlemslandene og de assosierte landene hvor EU, med hjemmel i Lisboatraktatens artikkel 185 (tidligere artikkel 169), kan delta. Aktivitetene i programmene kan omfatte områder som ikke er direkte knyttet til temaene i Cooperation-delen av rammeprogrammet, så fremt dette gir europeisk merverdi.

Aktivitetene:

AAL (Ambient Assisted Living) – utvikling av IT-baserte produkter og tjenester for å øke eldres livskvalitet

AAL ble lansert i 2008, som et samarbeidsprogram med hjemmel i artikkel 169 (nå artikkel 185). Programmet finansierer utviklingen av IT-baserte produkter og tjenester, som skal øke de eldres livskvalitet. Norge er med i denne fellessatsingen. Forskningsrådet forvalter ordningen og finansierer søknader fra norske aktører, som sammen med gode konsortier blir evaluert som støtteverdige. Resultatene fra den norske deltakelsen i AAL. følger i kapittel 3.3.1.3 og kapittel 3.2.2.

Eurostars

Eurostars er et program etablert i fellesskap av landene i EUREKA-nettverket og Europakommisjonen. Programmet har løpende utlysninger, som er basert på en kombinasjon av nasjonale penger og midler fra rammeprogrammet. Deltakerlandene må forplikte seg til å stille et nasjonalt beløp til disposisjon. I den første utlysningen stilte Norge 2 mill. euro til disposisjon. På grunn av mange gode prosjekter fra norsk side, ble dette beløpet økt til 5 mill. euro fra og med den andre utlysningen i Eurostars.

Eurostars er ment for de ambisiøse, fremgangsrike og vekstkraftige små og mellomstore bedriftene (SMB-ene). Det forventes også at FoU-resultatene kommersialiseres i løpet av to år etter prosjektslutt.

Resultatene fra den norske deltakelsen i Eurostars følger i kapittel 3.3.4.2 og kapittel 3.2.2.

EMRP (European Metrology Research Programme)

European Metrology Research Programme (EMRP) er et langtids program for felles forskning på metrologifeltet i Europa. Programmet koordinerer forskningen og sikrer tettere integrering av nasjonale forskningsprogrammer.

EMRP støttes av Europa-kommisjonen og de deltakende landene innenfor European Association of National Metrology Institutes (EURAMET e.V.). EMRP skal sikre samarbeid mellom nasjonale måleinstututer.

BONUS-169

BONUS er et syvårig forskningsprogram mellom Østersjøstatene Danmark, Estland, Finland, Latvia, Litauen, Polen, Sverige og Tyskland.

Forskningen er hovedsakelig rettet inn mot miljøspørsmål, men vil også omfatte forskning om hvordan fiske, akvakultur, landbruk, infrastruktur, energi og transport påvirker økosystemet.

BONUS skal sikre koordinering av medlemstatenes nasjonale forsknings- og utviklingsprogrammer rettet mot Østersjøen, slik at koordineringen som resultat gir et godt integrert, tverrfaglig og varig multinasjonalt forskningsprogram med tilstrekkelig kritisk masse.

Programmet skal støtte gjennomføringen av Østersjøstrategien, EUs marine og maritime strategi og vannrammeverksdirektivet.

BONUS-programmet skal implementeres gjennom Baltic Organisations' Network for Funding Science, BONUS EEIG.

EU vil matche bidragene fra de åtte deltakende statene, med opp til 50 mill. euro for hele syvårsperioden.

4) Felles forskningsprogrammer etablert av EUs medlemsland og de assosierte landene - Joint Programming Initiatives (JPI)

Joint Programming er en prosess hvor EUs medlemsland og de assosierte landene sammen definerer store samfunnsutfordringer hvor det er behov for europeisk samordning av forskningsprogrammer og felles forskningsfinansiering.

Landene må komme til enighet om hvordan felles samordning og felles finansiering av programmene skal gjennomføres.

Landene ferdigstiller et forskningsprogram på grunnlag av en felles mal, og forelegger denne for en høynivågruppe (GPC). Gruppen gir en anbefaling om foreleggelse av initiativet for forskningsministrene. Etter at forskningsministrene har gitt klarsignal for initiativet, bearbeides dette videre av de samarbeidende landene for å gjøre klart til felles utlysninger. Europakommisjonen bidrar i arbeidet, blant annet med sikte på mulig europeisk tilleggsfinansiering av initiativet. I 2009 fattet forskningsministrene vedtak om å sette i gang et initiativ innenfor neurodegenerative sykdommer, ledet av Frankrike.

Flere initiativ i 2011 ble gitt klarsignal for etablering, deriblant Norges initiativ Healthy and Productive Seas and Oceans (JPI Ocean). Norge er deltaker i samtlige initiativ, som er lansert eller under etablering.

For nærmere omtale av JPI-ene vises det til årsrapportens Del II Deltakelse i utviklingen av ERA – Rapport fra arbeidet i de fem ERA-komiteene og Felles programmer (JPI).

5) Andre tiltak

SESAR - utvikling av fremtidens luftfartsteknologi

SESAR JU (Single European Sky ATM Research Joint Undertaking), ble etablert i 2008 for å bidra til forbedring av teknologier knyttet til luftfart, og er styringsorgan for SESAR-programmet. SESAR-programmet for utvikling av fremtidens europeiske ATM-utstyr (ATM = Air Traffic Management) er inndelt i følgende tre faser;

- 1) Definisjonsfasen (2005-2008)
- 2) Utviklingsfasen (2008-2013)
- 3) Implementeringsfasen (2014-2020)

SESAR JU har som oppgave å styre arbeidet i utviklingsfasen av programmet. Det innebærer at

dette organet administrerer den såkalte masterplanen for gjennomføringen av utviklingsfasen, herunder disponering av de bevilgningene til dette formålet som stilles til disposisjon fra offentlige og private instanser.

Resultatene fra norsk deltakelse i SESAR-programmet følger i kapittel 3.3.1.7 og kapittel 3.2.2.

EIT (The European Institute of Innovation and Technology) skal styrke både høyere utdanning, forskning og innovasjon med mål om å bidra til løsningen av viktige samfunnsutfordringer. Institusjonens hovedoppgave er å utlyse og sette i gang såkalte Knowledge and Innovation Communities (KIC). En KIC vil bestå av akademia og næringsliv, som gjennom langvarige partnerskap samler kritisk masse og skal utvikle seg til yngleplass for nye ideer og omsetning av FoU-resultater.

JRC (Joint Research Centre)

EUs felles forskningssenter, JCR, ble etablert gjennom Euratom avtalen i 1957. Forskningssettret består av syv institutter, som tilbyr mange muligheter for forskningssamarbeid, stillinger, forskningsopphold og faglige nettverk.

EUs forskningssenter har blant annet som oppgave å fungere som uavhengig rådgiver for EU. JRC er organisert som et eget direktorat i Europakommisjonen. De syv forskningsinstituttene ligger i fem av EUs medlemsland.

En bredere omtale av JRC følger i kapittel 3.3.5.

GMES (Global Monitoring for Environment and Security) - Europas program for jordobservasjon.

For ti år siden tok EU initiativet til GMES (Global Monitoring for Environment and Security). GMES er et program som gir Europa styrket evne til jordobservasjon, ved bruk av sensorer i rommet, i luften, på havet eller på bakken.

I dag finansieres GMES med bidrag fra EUs FP7 (Space-programmet) og ESA. Prosjekter i føroperasjonell fase, dvs. GMES Space Component, finansieres gjennom FP7. I 2011 gikk GMES over i operasjonell fase i 2011, via programmet GMES Initial Operations (2011-2013). Norge er foreløpig ikke deltaker i GMES Initial Operations. GMES ble tidligere, i en kortere periode, omtalt som Kopernikus.

GMES gir beslutningsdeltakere tilgang til uavhengige data som grunnlag for avgjørelser. Allerede i dag bygges egne satellitter for GMES, i et samarbeid mellom EU og ESA (der Norge er medlem). Satellittene skal utføre tjenester innen blant annet oseanografi, vegetasjonskartlegging og assistanse ved naturkatastrofer. GMES kan også bli svært viktig når det gjelder innsamling av globale klimadata.

Mer informasjon om GMES følger i kapittel 3.3.1.9 og kapittel 3.2.2.

Galileo - Europas system av navigasjonssatellitter

Galileo er et europeisk system av navigasjonssatellitter som nå er under etablering. Systemet skal fullt utbygget bestå av 30 satellitter og være et sivil system under sivil kontroll.

Når det gjelder de fire første "ordentlige" Galileo-satellittene, dvs. som ikke var testsatellitter, så ble to skutt opp høsten 2011 og de resterende to planlegges oppskutt i 2012. Utviklings- og valideringsfasen har foregått i regi av European Space Agency (ESA), med noe finansiering fra

Europakommisjonen, mens den operasjonelle fasen skal finansieres og styres av Europakommisjonen. Galileo ligger under Transportområdet i Kommisjonen.

European Developing Countries Clinical Trials Partnership (EDCTP)

Dette var det første initiativet etablert på grunnlag av EU-traktatens artikkel 169 (nå artikkel 185). EDCTP ble opprettet i 2003, som en European Economic Interest Group (EEIG). EDCTP omhandler globale helseutfordringer med særlig vekt på å bekjempe de tre fattigdomsrelaterte sykdommene HIV/AIDS, malaria og tuberkulose.

Fjorten av EUs medlemsland er partnere i EDCTP, sammen med to assosierte land (Norge og Sveits). Prosjektene gjennomføres i samarbeid med land i Afrika syd for Sahara.

EDCTPs programmer gjennomføres ved utlysning av midler til prosjekter. Finansieringen kommer både fra partnerlandene og fra EU.

Det nåværende EDCTP-programmet avsluttes i mai 2015. Det vil trolig bli etterfulgt av et EDCTP II-program innen rammen av Horizon 2020.

Teknologiplattformer

Til slutt bør teknologiplattformene nevnes. Dette er ikke en randsoneaktivitet i seg selv, men plattformene har innflytelse på utviklingen av forskningsagendaen og samarbeidet innenfor randsoneaktivitetene og rammeprogrammet. Europeiske teknologiplattformer (ETP) er arenaer hvor næringslivet kommer sammen for å løse næringens forskningsbehov. Gjennom disse åpne og transparente arenaene har næringslivet sammen med FoU-aktører, myndigheter og andre interessehavere skapt en felles visjon med tilhørende FoU-handlingsplaner innenfor viktige teknologiområder i Europa. Det finnes i dag 36 ETP-er, med norsk deltakelse i de aller fleste. Forskningsrådet er representert i 15, hovedsakelig som myndighetsrepresentant i såkalte «mirror groups».

3 RESULTATER OG ERFARINGER

Første del av kapittel 3 beskriver omfanget av Forskningsrådets aktiviteter tilknyttet FP7. Deretter rapporteres de samlede totale resultatene for den norske deltakelsen i FP7 og så resultatene, tiltakene og komitéarbeidet tilknyttet hvert enkelt program og randsoneaktivitet. Avslutningsvis følger resultatene fra den norske deltakelsen i de marine og maritime temaene i FP7.

3.1 Omfanget av Forskningsrådets aktiviteter

Det er stor aktivitet i Forskningsrådet tilknyttet arbeidet med å informere og gi råd til ulike miljøer, skape møteplasser, koordinere aktiviteter, administrere oppgaver og rapportere resultater i forbindelse med Norges deltakelse i FP7. Det er i hovedsak EU-kontorets ansatte og de ulike NCP-ene, som er involvert i dette arbeidet. Utviklingen av ERA (European Research Area) har medført at arbeidet med FP7 er utvidet til også å omfatte et bredere utvalg av randsoneaktiviteter og initiativer. Dette trekker flere av Forskningsrådets øvrige ansatte inn i dette arbeidet.

Norske representanter i FP7

EU-kontorets ansatte utgjorde i 2011 9 årsverk. Det er en reduksjon på 1,4 årsverk i forhold til ved utgangen av fjoråret. I tillegg er 8,8 NCP-årsverk fordelt på 24 personer i Forskningsrådets ulike fagdivisjoner. Det er 1,3 færre årsverk enn ved utgangen av 2010, mens antallet NCP-er det samme.

Ytterligere 9 personer i Forskningsrådet bruker deler av sin stilling til å arbeide med, og å være kontaktpersoner for, JTI-ene (Joint Technology Initiatives), Eurostars, AAL (Ambient Assisted Living), SESAR (Single European Sky ATM Research Joint Undertaking), GMES (Global Monitoring for Environment and Security) og de fem ERA-initiativene (oppfølgingsområder fra Ljubljana-prosessen).

Ved Brusselkontoret, som organisatorisk er en del av EU-kontoret, er det ansatt en person i full stilling som leder av kontoret. I siste halvår av 2011 har også Brusselkontoret hatt en trainee fra Universitetet i Bergen (UiB) som har jobbet 50 % - stilling.

Det er også 2 personer, som fyller ett årsverk, tilknyttet arbeidet med søknad om prosjektetableringsstøtte for EU-søknadene (PES) og avslutningen av samfinansieringsordningen (SAM-EU). Tre fjerdedeler av dette årsverket brukes på PES-ordningen.

I tillegg er det oppnevnt 29 komitérepresentanter (eksperter) fra Forskningsrådet som møter i 19 forskjellige komitéer, inklusiv en fra Norsk Romsenter (Space). Det er også 23 komitédelegater fra forskjellige departementer, som deltar i de ulike programkomitéene.

Kommisjonen har en målsetning om 40 % kvinner i alle grupper, komitéer med mer. Denne målsetningen er nådd for Norges NCP-er, og samlet sett for komitérepresentantene og delegatene. Henholdsvis 41 % av de norske NCP-ene, og 46 % av komitérepresentantene og delegatene, er kvinner. Samlet sett, for alle landenes deltakelse i programkomitéene til FP7, var kvinneandelen på 38 % i 2010.

Det er opprettet et kontaktnett av personer ved ulike norske forskningsinstitusjoner og større bedrifter. Disse EU-rådgiverne er sentrale i arbeidet med å rekruttere norske aktører til deltakelse i rammeprogrammet. Til sammen er det 163 personer som innehar denne rollen.

Telefon- og mailhenvendelser

Antall telefon- og mail henvendelser er samlet sett estimert til rundt 39 000 i 2011 for alle EU-kontorets ansatte og NCP-ene. Så langt i FP7 er totalt mer enn 200 000 telefon- og mail henvendelser kvittert ut.

Møteaktivitet

EU-kontoret har arrangert 265 møter hittil i FP7. Nesten halvparten av disse møtene er informasjonsmøter, i tillegg til et betydelig antall NCP-forum, regelverksmøter, samlinger for EU-rådgiverne og NCP-ene samt andre typer møter.

I tillegg til møtene i regi av EU-kontoret, så arrangerer også de enkelte programmene egne møter via NCP-ene. Så langt i FP7 har det vært avholdt 1 181 slike møter i regi av programmene. Dette er infomøter, møter med de ulike deltakerne og deltakergrupper, møter med departementene, Kommisjonen, programstyrene i Forskningsrådet osv. I tillegg kommer en rekke uformelle samtaler o.l. som ikke lar seg kvantifisere.

Når det gjelder Space-programmet, hvor NCP-en er tilknyttet Norsk Romsenter, så er FP7-arbeidet integrert med det øvrige informasjons- og veiledningsarbeidet som Norsk Romsenter gjør i forhold til norske romforsknings- og jordobservasjonsaktører. Dette arbeidet er derfor ikke kvantifisert og tatt med i tallene her.

Det har vært avholdt alt fra ett til elleve møter i programkomitéene pr. år. Til sammen for alle programmene er det blitt avholdt totalt 371 slike møter i løpet av hele FP7-perioden.

Virksomheten ved Forskningsrådets Brusselkontor er stor og omfattende, og så langt i FP7 har det vært avholdt mer enn 820 forskjellige møter, seminarer og arrangementer. I tillegg har Brusselkontoret hatt mer enn 2 700 forskjellige besøk og kontakter totalt i perioden 2007-2011.

Nyhetsbrev

EU-kontoret utgir jevnlig sitt nyhetsbrev "Nytt om EU-forskningen", som kommer både i papir- og webversjon. Siden starten av FP7 og fram til i dag har det vært utgitt 18 utgaver av denne, dvs. henholdsvis tre og fire utgaver pr. år. I tillegg til dette sender også noen av NCP-ene ut egne nyhetsbrev via mail for sine programmer. Totalt er det blitt sendt ut 302 slike nyhetsbrev i FP7. Noen av programmene har felles nyhetsbrev. Programmene informerer selvfølgelig også løpende via mail og har jevnlig dialog med aktuelle og interesserte søkere. Dette gjelder naturlig nok også de programmene som ikke sender ut organiserte nyhetsbrev.

Virksomheten til PES (Prosjektetableringsstøtte)

Forskningsrådets ordning med prosjektetableringsstøtte viser at det ved utgangen av 2011 er forbrukt 232,6 mill. kroner på prosjektetablering så langt gjennom PES i FP7. Det aller meste, dvs. 71,1 %, av dette er gått til aktører innenfor UoH- og instituttsektorene. Bedriftsaktørene i FP7, samt i Eureka/Eurostars, har mottatt 25,3 % av midlene. Den lille resterende andelen, dvs. 1,9 %, er brukt på EØS-finansieringsordningen.

Det gis en bredere omtale av PES-ordningen i rapportens kapittel 4.2.

Rapporter og handlingsplaner

EU-kontoret rapporterer jevnlig på resultatene fra den norske deltakelsen i rammeprogrammet til ulike interessenter. Mye rapporteres ad-hoc og ved behov, i tillegg til de faste årlige og halvårslige rapportene. Av faste rapporter har det i perioden 2007-2011 vært produsert seks årsrapporter (inkludert gjeldende rapport) og fire halvårsrapporter om forskningssamarbeidet Norge - EU. Det har blitt produsert en årsrapport i for hvert av årene i FP7, med unntak av 2008 hvor det ble

produsert to (en ordinær og en spesielt myntet på departementene). I 2007 ble det ikke produsert en egen halvårsrapport, siden FP7 da nylig hadde startet opp.

I FP7-perioden har det også vært produsert to rapporter, som kvitterer ut de 24 tiltakspunktene i KDs Strategi for Norges samarbeid med EU om forskning og utvikling i årene 2007-2010.

EU-kontoret har, i samarbeid med NCP-ene, produsert to handlingsplaner og en tiltaksplan tilknyttet den norske deltakelsen i FP7. Den første handlingsplanen ble utarbeidet ved oppstart av FP7 og gjaldt for rammeprogrammets to første år, 2007-2008. Denne ble deretter erstattet av en ny plan, som gjaldt for årene 2009-2010. Når det gjelder de tre siste årene av FP7 har handlingsplanen skiftet form. Som svar på en forespørsel fra KD av februar 2011, om tiltak for å sikre økt og styrket deltakelse i siste del av EUs FP7, har Forskningsrådet utarbeidet en tiltakspakke for den norske deltakelsen i perioden 2011-2013. Tiltakspakken er en detaljert tiltaksplan, bestående av tre hovedelementer som er oppdelt i flere konkrete tiltakspunkter. I løpet av våren 2012 vil EU-kontoret rapportere på tiltakspakken til KD, og rapporten vil da gjelde 2011.

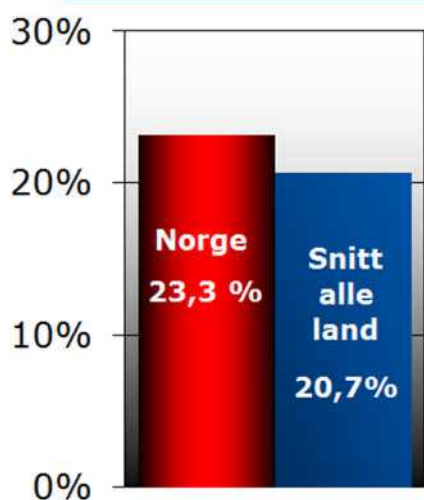
I årsskifte 2010-2011 gjennomførte EU-kontoret et mobiliseringsprosjekt, med hensikt å stimulere til økt bedriftsdeltakelse og bedre uttelling. Rapporten fra prosjektet inneholder blant annet strategi og mål for den norske bedriftsdeltakelsen, og fungerer dermed som en handlingsplan for bedriftene i den gjenværende delen av FP7.

3.2 Totale samlede resultater fra norsk deltakelse i FP7

Ved utgangen av 2011 har vi mottatt resultater fra 287 utlysninger, alle FP7-programmene inkludert. 60 av disse utlysningene har ikke norsk deltakelse.

I figuren nedenfor vises først en kort oppsummering av den norske uttellingen så langt i FP7;

Nøkkeltall for den norske deltakelsen i FP7 (2007-2013) pr. 31.12.2011

Suksessrate
(andelen innstilte av søkte prosjekter)

Norsk suksess i FP7:

Norge deltar i nesten 13 % av alle innstilte prosjekter i de tematiske programmene. Totalt sett deltar vi i 6,4 % av de innstilte prosjektene i FP7:

- totalt 933 innstilte prosjekter.
- nesten hvert fjerde av disse prosjektene har norsk koordinator.
- i de samme prosjektene har vi samarbeidsrelasjoner med 111 forskjellige land.
- tildelt EU-støtte til norske deltakere i innstilte prosjekter anslås til rundt 3,4 mrd. kroner.
- rundt 4 000 forskere tilknyttet norske deltakerinstitusjoner er involvert i de innstilte prosjektene.
- 61 % av søknadene med norsk deltakelse har vært kvalifiserte for finansiering, mens 23 % er blitt finansiert.

Figur 3.1 Nøkkeltall for norsk deltakelse i EUs FP7.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Utviklingen av de norske resultatene innenfor FP7:

Tabellen nedenfor viser utviklingen av de akkumulerte norske resultatene innenfor FP7 ved utgangen av 2011, målt i ulike nøkkeltall.

	ALLE PROGRAMMER			
	Pr. 31.12.2008	Pr. 31.12.2009	Pr. 31.12.2010	Pr. 31.12.2011
Antall innstilte prosjekter med norsk deltakelse	358	493	728	933
Suksessrate prosjektsøknader med norsk deltakelse	20,5 %	22,6 %	23,7 %	23,3 %
Søknader kvalifisert for finansiering med norsk deltakelse (over threshold)	57,7 %	64,2 %	62,0 %	60,6 %
Andel prosjekter med norsk deltakelse av alle innstilte prosjekter	8,5 %	7,1 %	6,7 %	6,4 %
Antall norske deltakelser	510	706	1 059	1 343
Antall norske koordinatører	70	112	170	213
Estimert EU-støtte til norske deltakere (kroner)	1,0 mrd kr	1,7 mrd kr	2,7 mrd kr	3,4 mrd kr
Norsk andel av all tilgjengelig støtte	1,6 %	1,7 %	1,8 %	1,7 %

Tabell 3.1 Nøkkelresultater for utviklingen av den norske deltakelsen i FP7.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Prosentparten for den norske suksessraten har økt fra starten av rammeprogrammet og fram til i dag. Hvorvidt det er en reell styrking av den norske suksessraten ser man best ved å måle resultatet opp mot den gjennomsnittlige suksessraten for alle deltakerlandene i FP7. Da ser man at det positive avviket for den norske suksessraten har økt i hele perioden i forhold til gjennomsnittet, og da spesielt det siste året. Ved utgangen av 2011 er den norske suksessraten 2,6 prosentpoeng høyere enn snittet for alle deltakerlandene.

I likhet med nesten alle de andre landene som deltar i FP7 har også den norske deltakelsen, målt i andelen av alle innstilte prosjekter, falt i samme periode. Dette gjelder når vi ser på den norske deltakelsen i alle programmene totalt i FP7. Hvis vi derimot skiller ut de tematiske programmene, altså Cooperation-delen, så har den norske andelen i alle innstilte prosjekter økt fra 12,2 % ved utgangen av 2008 til 12,6 % ved utgangen av 2011. Hovedårsaken til at den norske andelen faller totalt sett ligger i MCA-programmet. I FP7 tilhører over 40 % av alle innstilte dette programmet, mot bare 11 % av de innstilte prosjektene med norsk deltakelse. MCA-programmet har svært mange utlysninger, som genererer mange prosjekter. Støttebeløpene pr. deltakelse i MCA-prosjektene er derimot ikke blant de høyeste.

Selv om den norske andelen av alle innstilte prosjekter faller, så ligger Norges andel av all disponibel EU-støtte relativt stabil på rundt 1,7 til 1,8 %.

Kvaliteten på søknader med norsk deltakelse er svært god. Det viser blant annet andelen søknader med norsk deltakelse, som er kvalifisert for finansiering. Denne andelen har ligget mellom 58 % og 64 % hittil i FP7. Ved utgangen av 2011 er den norske andelen på 61 %, dvs. 8,6 prosentpoeng høyere enn snittet for alle landene som deltar. Mangel på budsjettmidler, og ikke kvaliteten, fører til at kun en mindre andel av disse gode søknadene blir finansiert.

3.2.1 Status prosjektsøknader, koordinatorene, deltakelser med sektorfordeling og samarbeidsland i FP7

Status for prosjektsøknadene med norsk deltakelse, og de norske koordinatorene, er følgende pr. 31.12.2011;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatorene
	Antall	i %	Antall
Innstilt	933	23%	216
Reserve	325	8%	75
Avslått	2 744	69%	776
TOTALT	4 002	100%	1 067

Tabell 3.2 Status norske prosjektsøknader og koordinatorene totalt.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Hittil er det kommet inn 4 002 søknader med norsk deltakelse, derav er 933 innstilt for finansiering. Av disse 933 innstilte prosjektene er 785 bekreftet som kontrakter og kan igangsettes. Kontraktene omtales i rapportens del B, kapittel 5.2.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over søkte og innstilte prosjekter pr. program med suksessrater og andeler, fordelt på henholdsvis resultatene til alle deltakerlandene samlet og de norske.

Kortnavn	Søknader		Innstilte prosjekter			Suksessrater	
	Tot ant søknader Alle land	Herav med NO partner	Tot ant prosjekter Alle land	Herav med NO partner	NO andel av total %	NO suksess-rate %	Ranking over/under snitt (prosentp.)
HEALTH	3 115	258	677	69	10,2%	26,7%	5,0
BIO	1 925	300	346	69	19,9%	23,0%	5,0
ICT	9 818	728	1 545	107	6,9%	14,7%	-1,0
NMP	1 482	145	503	52	10,3%	35,9%	1,9
ENERGY	1 214	169	265	56	21,1%	33,1%	11,3
ENVIRONMENT	1 976	339	345	89	25,8%	26,3%	8,8
TRANSPORT	2 152	184	517	47	9,1%	25,5%	1,5
SSH	1 886	264	171	35	20,5%	13,3%	4,2
SPACE	507	54	151	22	14,6%	40,7%	11,0
SECURITY	1 115	162	177	42	23,7%	25,9%	10,1
ERA-NET	31	6	24	5	20,8%	83,3%	5,9
Sum Cooperation:	25 221	2 609	4 721	593	12,6%	22,7%	4,0
RI	746	122	288	64	22,2%	52,5%	13,9
SME	3 093	404	574	103	17,9%	25,5%	6,9
REGIONS	267	15	64	2	3,1%	13,3%	
POTENTIAL	1 803	2	144	1	0,7%	50,0%	
SiS	675	82	173	28	16,2%	34,1%	8,5
COH	29	1	17		0,0%	0,0%	
INCO	435	16	113	10	8,8%	62,5%	36,5
Sum Capacities:	7 048	642	1 373	208	15,1%	32,4%	12,9
ERC/Ideas	15 331	230	2 084	24	1,2%	10,4%	-3,2
MCA/People	22 003	511	6 200	101	1,6%	19,8%	-8,4
Euratom	218	10	98	7	7,1%	70,0%	
TOTALT ALLE PROGRAMMER:	69 821	4 002	14 476	933	6,4%	23,3%	2,6

Tabell 3.3 Antall søknader og innstilte prosjekter med suksessrater fordelt på programmer.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Innstilte prosjekter med norsk deltakelse utgjør 6,4 % av alle innstilte prosjekter i FP7, ved inngangen til 2012. Den norske suksessraten er på litt over 23,3 %, nesten tre prosentpoeng over snittet for alle søknadene til FP7. Det gir Norge en god niende plass blant alle EUs medlemsland og de assosierte landene, når det gjelder kvaliteten på søknadene.

Alle EU-søknadene som har passert en viss poenggrense, såkalt "threshold", er i utgangspunktet kvalifisert for finansiering. Begrensede budsjettmidler fører imidlertid til at det kun finnes midler nok til å finansiere de beste av disse. 61 % av alle søknader med norsk deltakelse har så langt vært "gode nok" til å kunne bli finansiert. Tilsvarende snitt for alle søknadene til FP7 ligger på 52 %. Det viser at søknader med norsk deltakelse holder svært høy kvalitet. Hvordan disse resultatene fordeler seg på de ulike programmene vises i tabell 5.1 i rapportens del B, kapittel 5.1.1.

I hele FP7-perioden har Norge hatt sin sterkeste representasjon innenfor Environment. Ved utgangen av 2011 har mer enn hvert fjerde innstilte prosjekt norsk deltakelse i dette programmet. Samtidig er suksessraten på noe over 26 %, dvs. 9 prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene i Environment.

Andre programmer hvor Norge er spesielt godt representert og har oppnådd gode resultater er; Energy og Security blant de tematiske, samt SiS, SME og RI blant programmene som har til formål å styrke forsknings- og nyskapingsevnen i Europa. Space-programmet fortjener også å bli nevnt, hvor Norge har svært god kvalitet på sine søknader og hvor den norske suksessraten ligger elleve prosentpoeng over snittet for alle landene som deltar.

I både SiS- og SME-programmet er den norske suksessraten den nest høyeste blant alle EUs medlemsland og de assosierte landene, mens den er den tredje høyeste i Energy- og Security-programmet.

Flest innstilte prosjekter i antall har Norge innenfor ICT-, SME og MCA-programmene. Det skyldes at ICT har rammeprogrammets største budsjett, og har utlysninger med mange prosjekter. I SME-programmet er det nokså mange prosjekter pr. utlysning, i tillegg til at Norge kan vise til gode resultater i dette programmet. I MCA-programmet derimot er det først og fremst de svært mange utlysningene som veker, hvorav noen inneholder mange prosjekter.

Koordinatorer

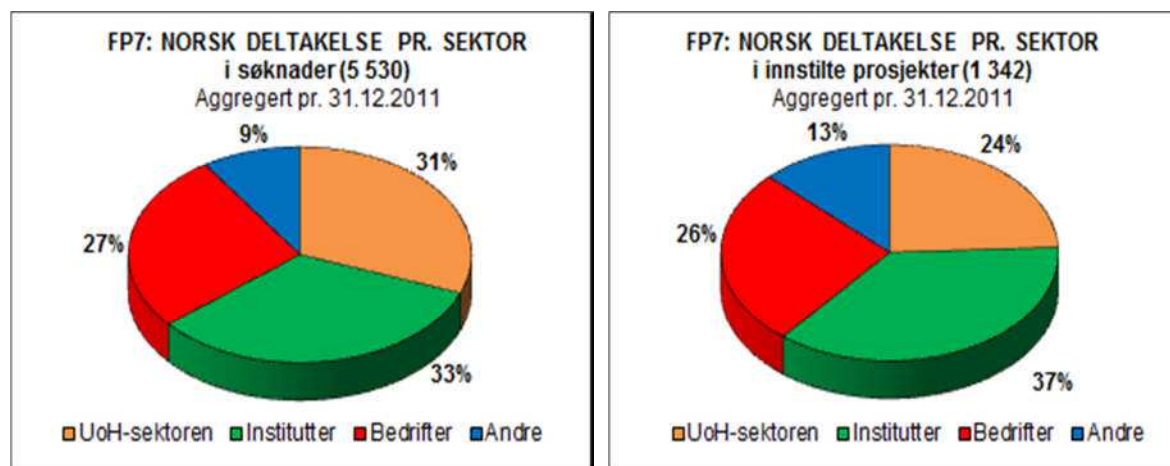
I søknadene er det 1 067 norske koordinatore, mens det er 216 i de innstilte prosjektene. Det betyr at søknader med norsk deltakelse også har en norsk koordinator i rundt 27 % av tilfellene, dvs. en økning på to prosentpoeng i forhold til på samme tidspunkt i fjor. Tilsvarende tall i de innstilte prosjektene er på 23 %. Det er på samme nivå som i fjor. Suksessraten til de norskkoordinerte søknadene er på rundt 20 % i snitt, altså noe lavere enn for de øvrige søknadene med norsk deltakelse i FP7. En grundigere gjennomgang av resultatene for de norske koordinatorene følger i rapportens del B, kapittel 5.1.2 og 5.1.3.

Deltakelser og sektorfordelingen av disse

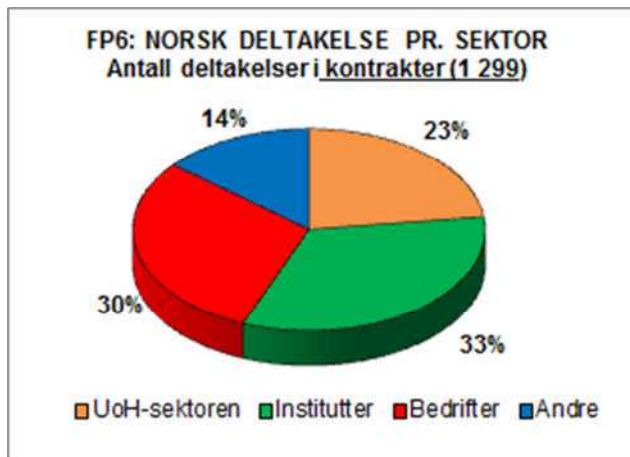
Det er 5 530 norske deltakelser i søknadene og 1 342 i de innstilte prosjektene. Dermed er det 1,38 norske deltakelser pr. søknad og 1,44 pr. innstilte prosjekt. De 1 342 norske deltakelsene i de innstilte prosjektene antas å involvere over 4 000 forskere. Da benytter vi et nøkkeltall på tre forskere for hver registrerte norske deltakelse i et prosjekt.

De ti mest aktive norske aktørene står for rundt 40 % av alle norsk deltakelser, innhenter rundt halvparten av all støtte som går til Norge og bekler over halvparten av alle norske koordinatorroller. Dette gjelder så vel i søknadene, som i de innstilte prosjektene

Det rapporteres på følgende fire sektorgrupper; UoH-sektoren, institutter, bedrifter og andre. En nærmere definisjon av disse gruppene følger i vedlegg 4.

Figur 3.2 Norske deltakelser pr. sektor i søknader i FP7. Figur 3.3 Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i FP7. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

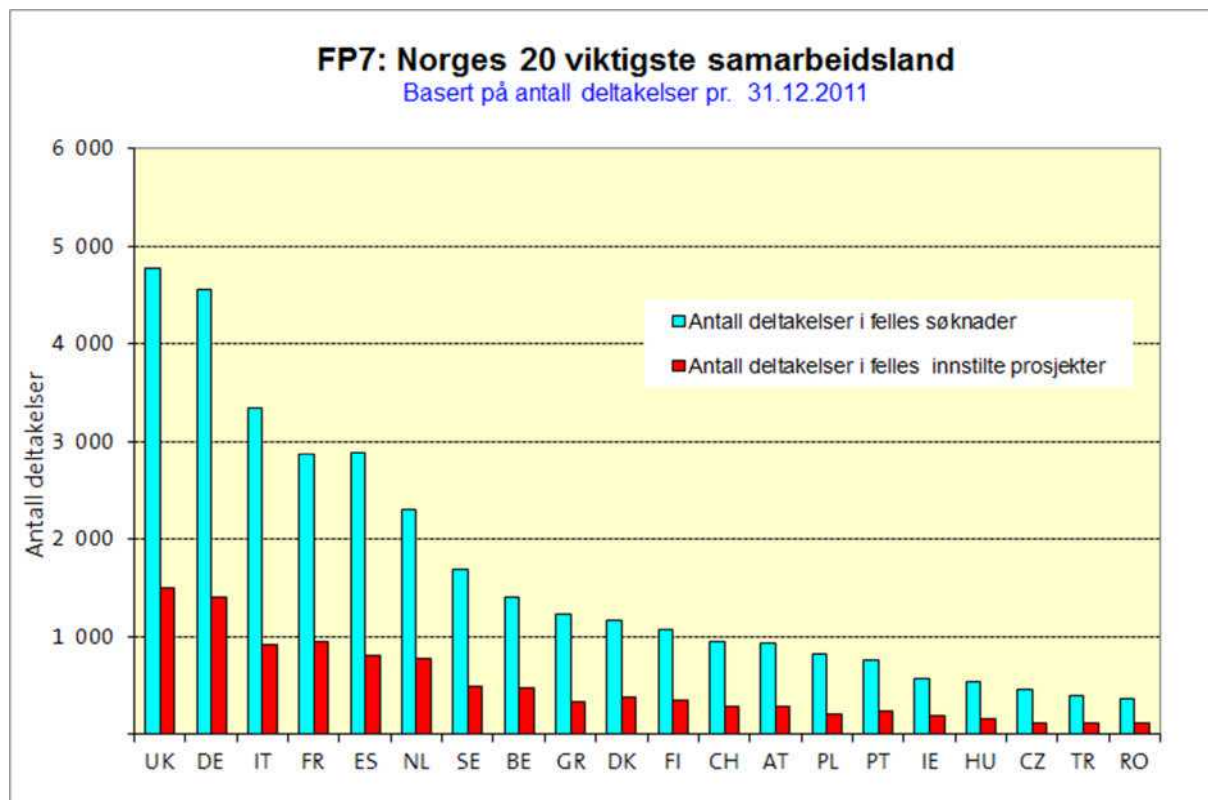
Figur 3.4 Norske deltakelser pr. sektor i kontrakter i FP6.
 Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Over en tredjedel av alle de norske deltakelsene er fra instituttsektoren. Instituttsektoren øker sin deltakerandel med fire prosentpoeng fra søknadene til de innstilte prosjektene. Dette indikerer at denne sektoren har høy suksess med sine søknader. Aller høyest suksessrate har imidlertid deltakerne fra sektoren Andre. UoH-sektoren har en nesten like høy deltakerandel i søknadene som instituttsektoren. UoH-aktørene lykkes imidlertid ikke så godt med sine søknader og deltakerandelen deres faller betydelig i de innstilte prosjektene, hvor de også blir forbigått av bedriftene.

Som man ser så har instituttene økt sin posisjon i FP7 i forhold til i FP6, mens bedriftene har redusert sin deltakerandel tilsvarende.

Samarbeidsland

Norges 20 viktigste samarbeidsland, sortert etter antall deltakelser i felles søknader med Norge, vises i den følgende grafen.

Figur 3.5 Norges 20 viktigste samarbeidsland.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Norges viktigste samarbeidsland er Storbritannia, Tyskland, Italia, Frankrike og Spania. Det kan forklares med at disse store landene dominerer i rammeprogrammet. Av de 201 landene som deltar i søknader til FP7 så langt, så har disse fem landene til sammen halvparten av alle deltakelsene.

Hvis vi derimot vektet antall felles søknader opp mot folketallet i de enkelte samarbeidslandene, så er det de nordiske landene, samt små land som Estland, Slovenia og Luxembourg, vi samarbeider mest med. De fem store landene havner da mye lenger ned på listen. Flere resultater fra Norges samarbeidsrelasjoner følger i denne årsrapportens del B, kapittel 5.5.

3.2.2 Status for prosjektsøknader fra utlysninger i randsoneaktivitetene til FP7

I tillegg til å delta i utlysninger i de ordinære programmene i FP7, deltar de norske aktørene også i utlysninger innenfor forskningsaktiviteter som er delvis tilknyttet rammeprogrammet. Slike aktiviteter kalles gjerne randsoneaktiviteter. Prosjekter, med utløp fra utlysninger i randsoneaktivitetene, delfinansieres av midler fra FP7.

Så langt har vi mottatt resultater fra 33 slike utlysninger. 8 av disse har vært uten norsk, alle i Clean Sky. Tabellen nedenfor viser en oversikt over søkte og innstilte prosjekter pr. randsoneaktivitet med andeler, fordelt på henholdsvis resultatene til alle deltakerlandene samlet og de norske.

Det er verdt å merke seg at vi for IMI (Innovative Medicine Initiative) bare har mottatt norske resultater på deltakernivå. Vi vet derfor ikke hvor mange søknader og innstilte prosjekter disse deltakelsene fordeler seg på.

	Kortnavn	Søknader			Innstilte prosjekter		
		Totalt antall (eligible)	Herav med norsk partner	Norsk andel av total %	Totalt antall (anbef til forhand.)	Herav med norsk partner	Norsk andel av total %
JTler:							
Innovative Medicine Initiative	IMI	258	24	9 %	24	2	8 %
Advanced Research & Technology for Embedded Intelligence and Systems	ARTEMIS	145	21	14 %	41	10	24 %
The European Nanoelectronics Initiative Advisory Council	ENIAC	57	9	16 %	28	6	21 %
Fuel Cells and Hydrogen	FCH	151	27	18 %	70	15	21 %
Clean Sky	Clean Sky	749	2	0 %	271	1	0 %
Sum JTler		1 360	83	6,1 %	434	34	7,8 %
Aktiviteter med hjemmel i art. 185:							
Ambient Assisted Living	AAL	421	28	7 %	107	12	11 %
EUROSTARS	EUROSTARS	1 888	207	11 %	540	51	9 %
Sum Andre randsonaktiviteter		2 309	235	10,2 %	647	63	9,7 %
SUM RANDSONEAKTIVITETER (ekskl. SESAR,GMES og ERA-NET)		3 669	318	8,7 %	1 081	97	9,0 %
Andre randsonaktiviteter:							
Single European Sky ATM Research Joint Undertaking	SESAR JU				15	1	
Global Monitoring for Environment and Security	GMES		8			5	
Sum Randsonaktiviteter (inkl. SESAR og GMES)						103	
	ERA-NET			(aktive pr 31.12.2011, både FP6 og FP7)		16	

Tabell 3.4 Antall søknader og innstilte prosjekter fordelt på randsonaktiviteter.

Kilde: Ulike evalueringsrapporter.

Som tabellen viser så har det vært norsk deltakelse i 318 søknader, hvorav 97 er innstilt for finansiering. Det er 31 flere prosjekter enn på samme tid i fjor. Norge deltar dermed i 9 % av alle prosjekter, som er innstilt for støtte i randsonaktivitetene så langt. I FP7 er det tilsvarende tallet på 6,4 %. I tillegg deltar Norge i ett prosjekt innenfor SESAR (Single European Sky ATM Research Joint Undertaking) og fem innenfor GMES (Global Monitoring for Environment and Security). Så langt er Norge tildelt 32,8 mill. euro, eller rundt 263 mill. kroner, fra FP7 via sin deltakelse i alle disse randsonene.

I Clean Sky er det begrensede deltakelsesmuligheter for Norge. 86 utenlandske partnere har forpliktet seg til å gjennomføre tre fjerdedeler av Clean Sky, under forutsetning av at de får 50 % støtte fra FP7. Det finnes ingen norske blant disse 86 partnerne, men Norge konkurrerer på lik linje med de andre innenfor den resterende fjerdedelen av Clean Sky.

Det er i tillegg 16 aktive ERA-NET med norsk deltakelse ved utgangen av 2011. Ett av disse ERA-NET-ene løper fra FP6, resten er fra FP7. En nærmere omtale av resultatene i ERA-NET-ene, og de andre randsonaktivitetene, følger i kapittel 3.3.

Merk ellers at det ikke har vært ordinære utlysninger i aktiviteten SESAR. Etter forhandlinger og sterk konkurranse er 15 europeiske konsortier tildelt oppgaven å gjennomføre et FoU-program med et omfang på 2,1 mrd. euro over 6-7 år. Ett av disse 15 konsortiene ledes fra Norge.

3.2.3 Finansielle resultater i FP7 og tilhørende randsonaktiviteter

Prosjektstøtte

Norge betaler en kontingent for sin deltakelse i FP7 som utgjør over to prosent av det totale rammeprogrambudsjettet, utregnet ved hjelp av en BNP-nøkkel. Hele kontingenten er imidlertid ikke konkurranseutsatt, da en mindre andel (rundt 8 %) går til dekning av administrative kostnader og en andel (ca. 3 %) går til medfinansiering av JRC (Joint Research Centre). Det er ingen garantert tilbakeføring til norske miljøer av det norske kontingentbidraget, men avhengig av hvor mye det søkes om fra miljøene og hvor god uttelling som oppnås.

Den norske økonomiske returprosenten ligger nå på 1,7 %, altså noe lavere enn den norske kontingentens andel av FP7-budsjettet. Den norske kontingentens andel anslås nå til rundt 2,45 %. Med fratrukk for de 11 % av midlene, som det ikke konkurreres om, er den konkurranseutsatte andelen av den norske kontingenten på rundt 2,18 %.

Norsk økonomisk retur beregnes som tildelt EU-støtte til norske aktører i prosent av den totale tilgjengelige EU-støtten (budsjettet).

Siden vi bare har mottatt kontraktsdata for rundt 84 % av alle de innstilte prosjektene så langt, så bruker vi et foreløpig estimat som sier at den søkte støtten i de innstilte prosjektene er lik tildelt støtte. EU-støtten til de norske aktørene i de innstilte prosjektene blir da på 424 mill. euro, eller nesten 3,4 mrd. kroner.

Antatt disponible midler så langt, dvs. den totale søkte støtten i alle innstilte prosjekter er på 24,5 mrd. euro, dvs. 195,7 mrd. kroner. Tallene gir da en norsk økonomisk retur på 1,7 %. Som tidligere bemerket så er de finansielle dataene tilknyttet prosjektene i MCA-programmet noe begrenset, samtidig som Norge ikke mottar finansiell støtte fra EU i Euratom-programmet da dette ikke omfattes av EØS-avtalen.

Tabellen nedenfor viser estimert støtte til Norge, med returprosent, pr. program ved utgangen av 2011;

Program kortnavn	Søkt støtte i innstilte prosjekter Norske aktører (mill euro)	Norsk økonomisk retur %
HEALTH	33,5	1,1%
BIO	25,5	2,3%
ICT	58,2	1,1%
NMP	32,1	1,6%
ENERGY	39,9	3,3%
ENVIRONMENT	44,8	4,2%
TRANSPORT	19,6	1,2%
SSH	7,3	2,1%
SPACE	15,9	3,5%
SECURITY	21,6	3,0%
ERA-NET	1,0	0,5%
Sum Cooperation:	299,4	1,8%
RI	22,6	1,7%
SME	34,0	4,8%
REGIONS	0,8	0,9%
POTENTIAL	0,2	0,1%
SiS	6,7	3,0%
INCO	1,2	1,2%
Sum Capacities:	65,5	2,5%
ERC/Ideas	38,0	1,1%
MCA/People	20,9	1,1%
Euratom	0,0	0,0%
Totalt	423,8	1,7%

Tabell 3.5 Norsk søkt støtte i innstilte prosjekter med returprosent fordelt på programmer.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Aller høyest norsk retur finner vi i SME-programmet hvor den er på nesten 5 %, etterfulgt av programmene Environment (4,2 %), Space (3,5 %) og Energy (3,3 %).

I tillegg til det som Norge har hentet inn av midler fra sin deltakelse i selve rammeprogrammet, så har vi også mottatt midler via utlysninger i randsoneaktivitetene til FP7. En andel av de midlene som tildeles deltakerne i prosjekter innenfor randsoneaktivitetene, finansieres via midler fra rammeprogrammet. Så langt er Norge tildelt 32,8 mill. euro, eller rundt 263 mill. kroner, fra FP7 via sin deltakelse i randsoneaktivitetene. Midlene som så langt er stilt til rådighet fra rammeprogrammet i disse randsoneaktivitetene, beløper seg til nesten 2,1 mrd. euro, eller rundt 17,2 mrd. kroner. Deltakerlandene i ARTEMIS, ENIAC, AAL og Eurostars må melde inn en forpliktende bevilgningsramme som finansiering til nasjonale deltakere i de prosjektene som kommer best ut av søknadsbehandlingen. Returen vi mottar fra disse aktivitetene er derfor avhengig av hva Norge har stilt til disposisjon av nasjonale midler.

En ting er den finansielle returen man får, en annen ting er multiplikasjonseffekten av norsk deltakelse i rammeprogrammet. De kunnskapsmessige og økonomiske ringvirkningene er ofte langt større enn den direkte tilbakeføringen i form av prosjektmidler til norske forskere, og omfatter deltakelse i viktige nettverk, økt oppdragsforskning, nye forretningsforbindelser, tilgang til nye markeder med mer. Ut over sin egeninnsats i prosjektene får de norske deltakerne også tilgang til den kapitalen, kunnskapen og forskningsresultater, som andre lands aktører bidrar med i disse prosjektene. Fordi det deltar mange aktører i de fleste prosjektene vil egeninnsatsen, som de norske aktørene bringer inn i prosjektene, være verdt mange ganger deres egen finansiering i økonomiske termer.

Finansiell suksessrate:

Den finansielle suksessraten beregnes som søkt støtte i innstilte prosjekter i prosent av søkt støtte i søknadene. Altså hvor stor andel man får tilbake av det man har søkt om. Den norske finansielle suksessraten for den ordinære deltakelsen i rammeprogrammet ligger nå på 20,0 %. Det er en liten nedgang sammenlignet med i fjor, men allikevel en økning i forhold til ved utgangen av 2008 da den lå på rundt 18 %. Den gjennomsnittlige finansielle suksessraten for alle landene som deltar i FP7 ligger på 20,4 %.

Den norske finansielle suksessraten er den ellefte beste blant alle EUs medlemsland og de assosierte landene. Mer om det finansielle i rapportens del B, kapittel 5.4.1.

Kostnader:

Totale norske prosjektkostnader i søknadene er på 2,8 mrd. euro, dvs. rundt 22 mrd. kroner, mens den søkte støtten i de samme søknadene er på 2,1 mrd. euro eller ca. 17,0 mrd. kroner. Altså søker de norske deltakerne i snitt om å få dekket 75 % av kostnadene via EU-midler. Tilsvarende tall i innstilte prosjekter er på henholdsvis 565 mill. euro (4,5 mrd. kroner) og 424 mill. euro (3,4 mrd. kroner). Søkt støtte i de innstilte prosjektene utgjør dermed 76 % av kostnadene.

3.3 Resultater fra norsk deltakelse i de enkelte programmene i FP7 og randsoneaktiviteter

I dette kapitlet rapporteres det på hver aktivitet i FP7. Rekkefølgen er 1) de ti tematiske programmene i særprogrammet Cooperation, 2) særprogrammet Ideas (ERC), 3) særprogrammet People (MCA), 4) de seks programmene i særprogrammet Capacities, 5) EUs felles forskningssenter Joint Research Centre (JRC) og Euratom (hvor Norge deltar i strålevern).

Under enkelte av programområdene er det etablert strukturer som er knyttet til eller har relevans for rammeprogrammet, for eksempel Joint Technology Initiatives (JTI) og andre typer europeisk FoU-samarbeid, så som European Technology Platforms (ETP) og artikkel 185-programmer. Den

norske deltakelsen i disse randsoneaktivitetene er rapportert tilknyttet det relevante programområdet i FP7.

3.3.1 COOPERATION

Cooperation er det klart største særprogrammet i FP7. Hele 64 % av de tilgjengelige midlene tildeles innenfor programmene i Cooperation. Dette særprogrammet omfatter tverrnasjonalt forskningssamarbeid i og utenfor EU innenfor ti tematiske områder. Disse områdene dekker forskjellige forskningsemner, som skal tilsvare de viktigste innenfor kunnskap og teknologi i Europa. Hvert tema har sitt eget budsjett og egne prioriteringer. Det forekommer felles utlysninger mellom enkelte av de ti temaene, som skal sikre sammenhengen dem imellom.

Norge hevder seg svært godt i de tematiske programmene, og er nå rangert som åttende beste nasjon, når det gjelder kvaliteten på søknadene (suksessraten) blant EUs medlemsland og de assosierte landene.

3.3.1.1 HEALTH

NCP: Berit Nygaard

UTLYSNINGER

Det foreligger resultater fra femten utlysninger innenfor Health så langt i FP7. Flere av disse utlysningene har vært parallelle i tid, men tematisk forskjellige. I tre av utlysningene, alle ERA-NET-utlysninger, var det ingen norske søkere. Norge deltar i ERA-NET utlysninger når man kan forankre ERA-NET-et i et nasjonalt program som tematisk omfatter ERA-NET-et. For de tre ERA-nett utlysningene vi ikke har deltatt i har vi ikke hatt et nasjonalt program som har vært dekkende.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatore

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatore
	Antall	i %	Antall
Innstilt	69	27%	9
Reserve	14	5%	0
Avslått	175	68%	18
TOTALT	258	100%	27

Tabell 3.6 Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Health.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Ved utgangen av 2011 er 258 søknader med norsk deltakelse evaluert, 69 av disse er innstilt for støtte. Suksessraten, på 27 %, ligger fem prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene. Det er tilnærmet på samme linje som i 2010.

57 % av alle søknader med norsk deltakelse, er kvalifiserte for finansiering. Det er litt over tre prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for alle søknadene i Health. Grunnet mangel på budsjettmidler, blir kun en del av de kvalifiserte søknadene finansiert.

Så langt har vi mottatt kontraktsdata for 61 av de 69 innstilte prosjektene i Health. I disse kontraktene er norske aktører tildelt ca. 233 mill. kroner.

Det er norsk deltakelse i over 10 % av alle innstilte prosjekter, mens tilsvarende tall i søknadene er rundt 8 %. I snitt er det 1,2 norske deltakelser, både pr. søknad så vel som innstilte prosjekt. Ved utgangen av 2010 var det norsk deltakelse i 11 % av de innstilte prosjektene.

Det er 27 norske koordinatore i søknadene, derav 9 i de innstilte prosjektene. Godt over 10 % av søknadene er dermed norsk koordinert, mens koordinatorendelen i de innstilte prosjektene er på 13 %.

Eksempel på prosjekt med norske partnere: AMPHORA (Alcohol Measures for Public Health Research Alliance) er et prosjekt som involverer forskere og forskningsinstitusjoner fra 12 europeiske land, og partnere og organisasjoner fra alle EUs 27 medlemsstater. AMPHORA vil gi evidensgrunnlaget for å informere politikere og beslutningstakere på europeisk, nasjonalt og lokalt nivå til å implementere effektive tiltak for å redusere skadevirkningene av alkohol. Prosjektet koordineres fra Spania og to av partnerne er fra Norge; SIRUS og HEMIL-senteret ved Universitetet i Bergen.

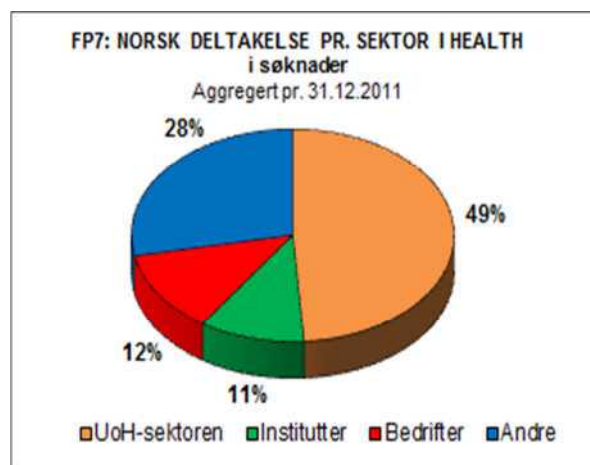
HEMIL-senteret dokumenterer og analyserer alkoholpolitikken infrastruktur og deres innvirkning på politikutvikling og implementering. En database og et mer omfattende spørreskjema om alkoholpolitikken infrastrukturer har blitt utviklet og vil bli brukt for datainnsamling. Spørreskjemaet er basert på forskning presentert i en artikkel publisert av tidsskriftet ADDICTION, König C. & Segura L. Do infrastructures impact on alcohol policy making? Addiction 2011; 106:s1, som også beskriver arbeidsplanen i flere detaljer. Databasen er utviklet og vil være tilgjengelig på AMPHORA nettstedet <http://www.amphoraproject.net/index.php>. Data om alkoholpolitikken infrastruktur vil bli lagt inn til databasen og analysert senere i prosjektperioden.

SIRUS' del av prosjektet består i å bruke en metode som tidligere er brukt til å vise endringer over tid i folks holdninger til alkoholmisbruk, til å studere forskjeller i slike holdninger i ulike deler av Europa. Syv land deltar i denne delen av prosjektet; tre middelhavsland (Spania, Italia, Slovenia), to mellomeuropeiske land (Polen og Tyskland) og to nordiske land (Finland og Norge).

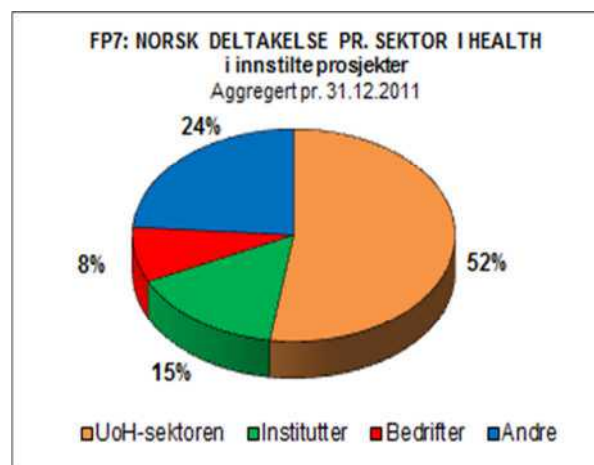
Prosjektet er inne i sitt siste år. Datainnsamlingen er ferdig, men det gjenstår en del analysearbeid og arbeid med vitenskapelig publisering.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.6 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Health. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.7 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Health. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Rundt halvparten av alle deltakelsene, både i prosjektsøknadene og i de innstilte prosjektene, er fra UoH-sektoren. I gruppen andre, som er den nest største aktørgruppen, er det helseforetakene som utgjør majoriteten. Det kan også skjule seg helseforetak under UoH-sektoren, for eksempel i Helse Vest er det inngått en avtale mellom Universitetet og helseforetaket med universitetsfunksjon i Bergen om at alle EU-søknader fra de to institusjonene har Universitetet som avsender. Som diagrammene viser så er det særlig instituttene og aktørene fra UoH-sektoren som øker sin deltakerandel fra søknadsfasen til innstilte prosjekter.

Samarbeidsland

Norge samarbeider mest med Storbritannia, Tyskland, Frankrike, Nederland og Italia. Blant våre ti viktigste samarbeidsland, oppnår vi aller høyest uttelling i samarbeidet med Frankrike, etterfulgt av Sveits og Sverige. Norge har samarbeidsrelasjoner med 58 av totalt 123 deltakerland i de innstilte prosjektene så langt i Health.

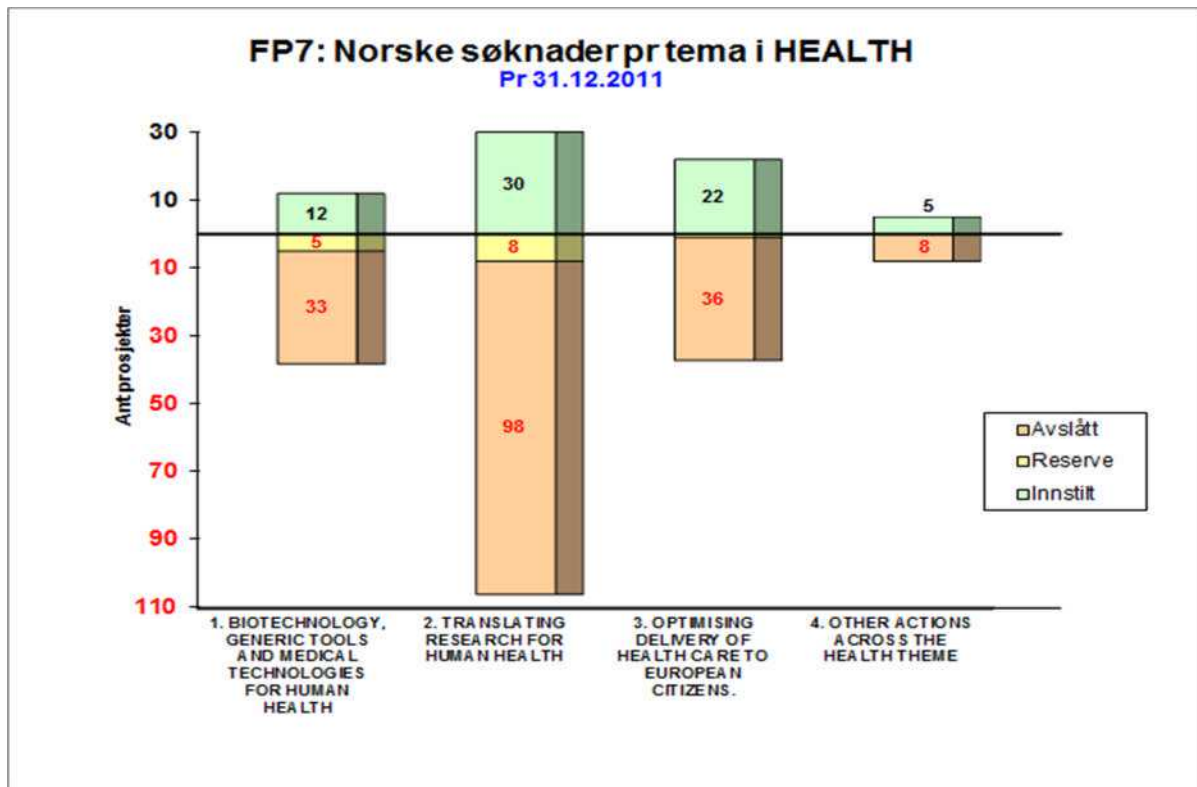
Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av søknadene etter status på aktivitetsområdene i Health:

1. Biotechnology, generic tools and medical technologies for human health (Bioteknologi, generiske metoder og teknologier).
2. Translating research for human health (Translasjonsforskning og de store folkesykdommene).
3. Optimising delivery of health care to European citizens (Folkehelse- og helsetjenesteforskning).

I tillegg er det noen forskningstema utenfor de tre hovedområdene;

4. Other actions across the health theme. Prosjektene under denne overskriften skal bidra til implementeringen av rammeprogrammet og gi innspill til framtidig forskning og policyutvikling i EU.

Figur 3.8 Dekningsprofil Health

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-AFRICA-2010, FP7-ERANET-2010-RTD, FP7-HEALTH-2007-A, FP7-HEALTH-2007-B, FP7-HEALTH-2009-single-stage, FP7-HEALTH-2009-two-stage, FP7-HEALTH-2010-Alternative-Testing, FP7-HEALTH-2010-single-stage, FP7-HEALTH-2010-two-stage, FP7-INFLUENZA-2010, FP7-HEALTH-2011-single-stage og FP7-HEALTH-2011-two-stage.

I aktivitetsområdene 3 og 4 har Norge oppnådd høye suksessrater på 37-38 %. Dette er bra, men det er samtidig de to områdene som gir minst uttelling i kroner pr. prosjekt.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Den overordnede målsettingen om at det skal være norsk deltakelse i mer enn 10 % av alle søknadene, har Norge ikke nådd. Det er norsk deltakelse i 8 % av alle søknadene, mens deltakelsen er over 10 % av alle innstilte prosjekter. Dette er på samme nivå som ved utgangen av 2010.

Det er et overordnet mål å øke deltakelsen i Health FP7 sammenlignet med Life Sciences i FP6. I fjor hadde FP7 vart like lenge som FP6, og vi hadde allerede i fjor økt deltakelse sammenlignet med FP6 på helseområdet. I Life Sciences i FP6 deltok Norge i 45 prosjekter. Så langt i FP7 deltar norske institusjoner i 69 prosjekter i Health, i flere av prosjektene er det mer enn en deltaker fra Norge.

I Health har deltakelsen fra Norge vært langsomt økende gjennom hele FP7, men innvilgelsen av nye prosjekter i 2011 fikk en knekk og det ble bare 10 innstilte prosjekter. Positivt var det imidlertid at fire nye SMB-er var blant partnerne i disse prosjektene.

For å stimulere til økt mobilisering, opprettet Forskningsrådet i 2011 en referansegruppe for helseforskningen i EU. Relevante fakulteter, helseforetak, institutter og næringsklynger (Oslo MedTech, Nansen Neuroscience Network og Oslo Cancer Cluster) ble invitert til å delta i

referansegruppen. Det har vært avholdt et møte med referansegruppen hvor hovedtemaet var JPND Alzheimer (neurodegenerative lidelser), men også informasjon om FP7 Health siste utlysning og Horizon 2020. Referansegruppen har også blitt brukt med hensyn til innspill til helserelevante EU-dokumenter.

Nyhetsbrev med informasjon om blant annet arbeidsprogram og utlysninger har blitt formidlet til kontaktpersoner og interesserte fagmiljøer. I tillegg formidles det også informasjon om konferanser, workshops og seminarer. Det siste blir imidlertid ikke heldekkende for alle slike arrangementer og miljøene må selv følge med på EUs nettsider,

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Det har vært et ønske å få større deltakelse fra helseforetakene og bedriftene i Health-programmet. Det har gjennom året vært sørget for at helseforetakene med universitetsfunksjon alltid inviteres til informasjonsmøter når det er møter i de store byene. Det har vært avholdt et særskilt informasjonsmøte på OUS/UiO, institutt for klinisk diagnostikk, i løpet av året. Oppmøtet fra helseforetaket var begrenset. Det har også vært holdt informasjonsmøte for OUS/HiOA, spesielt rettet mot personer med forskningskompetanse innenfor helsefagene for å stimulere disse til deltakelse også i EU-forskningen. Gjennom året har det vært informasjonsmøte med bransjeforeninger og næringsklynger.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Via kontaktpersonene ved institusjonene har miljøene blitt bedt om innspill til arbeidsprogrammet for 2013-utlysningen. Tilbakemeldingene fra fagmiljøene er økende, men allikevel begrenset på dette området.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Norge, ved Forskningsrådet, deltar i ERA-NET knyttet til translasjonsforskning innenfor kreft i Europa. Norge deltar dessuten i tre JPI-er (Joint Programme Initiative), som er relevante for helseområdet;

1. Neurodegenerative Disease Research (JPND)
2. A healthy diet for a healthy life (JPI HDHL)
3. The Microbial Challenge – An Emerging Threat to Human Health (JPI Antimicrobial Resistance)

I JPND og JPI HDHL er det Forskningsrådet som representerer Norge, mens det i JPI Antimicrobial Resistance er Folkehelseinstituttet. Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) er også representert i de tre JPI-ene.

e. Hva er gjort for å koble FP7 Health mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Informasjon om nye utlysninger legges ut på helseprogrammets nettsider for å stimulere forskere som er opptatt av de nasjonale satsingene til også å delta i EU-forskningen. I utarbeidelsen av nye programplaner, som ble slutført i 2011, ble den internasjonale delen styrket og det ble henvist til FP7 Health der dette var særlig aktuelt.

De helserelevante JPI-ene, som Norge deltar i, er alle knyttet opp mot relevante programmer/satsingsområder i Forskningsrådet; JPND til Nevronor, JPI HDHL til Folkehelseprogrammet og Matprogrammet samt JPI Antimicrobial Resistance til Miljøpåvirkning og helse.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Maiken Engelstad (Helse- og omsorgsdepartementet)

Komitérepresentant (ekspert): Mari Nes (Forskningsrådet)

Det har vært avholdt fem møter i programkomitéen i 2011 (februar, mars, mai, september og november april og oktober). Novembermøtet hadde også en egen sesjon sammen med den vitenskapelig rådgivende komitéen for Health. Møtene har gjennomgående tre typer saker: generell informasjon, presentasjon og diskusjon om innhold i kommende arbeidsprogram og presentasjon av resultater fra de foregående utlysningene.

På møtene i februar og mars ble arbeidsprogrammet for 2012 presentert og diskutert, mens mai-møtet i hovedsak var egnet til informasjon om resultater av 2010-utlysningen. Viktigste sak på høstens to møter har vært forberedelse av arbeidsprogrammet for 2013. Vi har gitt innspill til dette i to omganger, første gang i form av mer overordnede strategiske innspill og andre gang kommentarer til det første utkastet av arbeidsprogrammet. Fra norsk side påpeker vi blant annet konsistent viktigheten av å gi temaområde 3, folkehelse- og helsetjenesteforskning, større omfang i arbeidsprogrammene. Vi har støttet kommisjonens linje om å konsentrere utlysningene om færre tema, og også tiltakene for å styrke SMB-deltakelsen og fokuset på innovasjon. Vi har allikevel stilt spørsmål ved kravet om 30 % SMB-deltakelse i en del av de utlyste temaene.

IMI (Innovative Medicine Initiative)

Kontaktperson: Hans M Borchgrevink.

EUs Innovative Medicine Initiative (IMI) er et såkalt Joint Technology Initiative (JTI), og en del av EUs FP7 via den tematiske satsingen på Health. IMI er pre-kompetitiv rettet grunnforskning for ny kunnskap om biomedisinske mekanismer bak sykdomsutvikling som vil lette utviklingen av nye biomarkører, diagnostika, behandlingsstrategier og medikamenter. IMI finansieres som et spleiselag mellom privat og offentlig sektor (Public-Private Partnership (PPP)). FP7 bidrar med 1 mrd. euro i programperioden og den biofarmasøytiske sektor European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) bidrar med tilsvarende beløp "in kind", det vil si personell, laboratorier, materialer og klinisk forskningskompetanse. Norge deltar i den rådgivende State Representative Group (SRG) med delegater fra Forskningsrådet og Helse- og omsorgsdepartementet (HOD). De nordiske delegatene samarbeider strategisk. Dette har bidratt til at Danmark og Sverige er nordiske land som er representert blant de 15 medlemmer i IMI Scientific Committee, og Sverige har SRGs Chairman. Norge, ved Forskningsrådet, har ett av åtte medlemmer i en Working Group for forbedring av IMIs IPR-avtale. Deres innstilling er avgitt og foreløpig ikke tatt til følge.

IMI har fokus på fem sykdomsgrupper: metabolske sykdommer, hjernesykdommer, inflammatoriske sykdommer, kreft og infeksjonssykdommer, beskrevet i en Strategic Research Agenda (SRA). Denne ble revidert i 2011, og åpner for større flerfaglige satsinger i siste del av FP7. For hver utlysning velges et antall deltema som spesifiseres.

Søknadsprosessen foregår i to trinn. Første trinn er en sekssiders Expression of Interest (EoI) sendt inn av et konsortium bestående av akademia, SMB-er og pasientorganisasjoner. Etter vurdering i et ekspertpanel inviteres kun det vitenskapelig høyest rangerte konsortium innen hvert deltema til neste trinn. Her forhandler konsortiet med farmasøytiske industripartnere for å danne et fullstendig private-public-partnership konsortium, og lage en fullstendig tottrinnsøknad. Etter ny vurdering i ekspertpanel blir søknaden godkjent eller avslått, og kun den beste prosjektsøknaden innenfor hvert deltema går videre. Ved avslag blir det ingen tildeling for dette deltema. Typisk tildeling pr. prosjekt kan være 10-20 mill. euro over 3-5 år.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Vi har mottatt resultater fra to avsluttede utlysninger i IMI så langt, samt noe informasjon fra den tredje utlysningen, der kontraktsforhandlingene ennå ikke er fullført. I tillegg har vi mottatt noe informasjon fra den fjerde utlysningen. Den femte utlysningen er under forberedelse, med informasjonsmøte i februar 2012.

Call 1: Den første utlysningen (totrinnsprosess) hadde søknadsfrist for første trinn i juli 2008, og for andre trinn i januar 2009. Det kom inn totalt 134 EoI/søknader, som omfattet 36 land og 1294 deltakelser (teams). I søknadene var det 12 norske deltakelser. Vi kjenner imidlertid ikke hvor mange søknader disse 12 deltakerne var involvert i. 42 % av alle søknadene var støtteverdige (above threshold). Av de atten utlyste deltemaene, fikk femten deltema finansiering. Blant de innstilte prosjektene var det ett med norsk deltakelse med en norsk aktør. Norge deltar i deltema nummer 12, Understanding severe asthma, som har et budsjett på 21,5 mill. euro. Det er 21 land og 395 forskergrupper (teams), samt 24 SMB-er representert i de 15 prosjektene som fikk finansiering. Samlet budsjett er 281 mill. euro.

Call 2: Den andre utlysningen (totrinnsprosess) hadde søknadsfrist for første trinn i februar 2010, og for andre trinn i juni samme år. Det kom inn totalt 124 EoI/søknader, som omfattet 39 land og 1118 deltakelser. Også her var det 12 norske deltakelser. Vi kjenner imidlertid ikke hvor mange søknader disse 12 deltakerne var involvert i. Av de ni utlyste deltemaene fikk åtte deltema finansiering. 9 av søknadene ble innstilt for finansiering, derav en med norsk deltakelse, Deltemaene nummer 5 og 6, Translational Research in Rheumatoid arthritis (RA) and RA like diseases: bridging between animal models and humans, ble slått sammen. Norge deltar i deltema 5 og 6, som har et budsjett på 16,1 mill. euro. Det er 22 land og 193 forskergrupper (teams), samt 23 SMB-er representert i de 15 prosjektene som fikk finansiering. Samlet budsjett er 172 mill. euro.

Call 3: Den tredje utlysningen (totrinnsprosess) hadde søknadsfrist for første trinn i januar 2011, og for andre trinn i juni 2011. Det kom inn totalt 32 EoI/søknader, som omfattet 433 deltakelser fordelt på syv utlyste deltema. Antall deltakende land og søkere fra Norge er ikke oppgitt. Kontraktsforhandlingene er ikke avsluttet, og på grunn av dette er tildelingsresultatene ikke kjent.

Det lave antall EoIs er bekymringsfullt. Det ble derfor arbeidet med en revisjon av SRG, blant annet med tanke på å samle den fjerde og femte utlysningen i større satsinger som kan være mer attraktive for søkerne.

Call 4: Den fjerde utlysningen hadde søknadsfrist for første trinn i oktober 2011. Vi vet under hånden at en norsk institusjon er med i et konsortium, som er invitert til å sende inn en tottrinnsøknad innen marsmåned 2012.

Call 5: Utlysningen er under forberedelse, og et informasjonsmøte om satsingsområder, med mer, er varslet til februar 2012.

IMI-tildelinger til Norge: Etter de to første utlysningene er Norge tildelt ca. 200 000 euro, eller 1,6 mill. kroner, fra FP7 via IMI. Dette er vesentlig mindre enn tildelt til Sverige og Danmark. Farmakologisk industri (EFPIA) bidrar til prosjektene med et tilsvarende beløp "in kind", dvs. i form av arbeids- og laboratorieinnsats.

IMI-deltakelse fra ulike land: Så langt har alle EU-landene, foruten Malta, deltatt i søknadene. Det samme gjelder de fleste assosierte landene og noen av tredjelandene, inklusiv USA.

IPR: IPR-reglene for IMI er åpnere, det vil si. mindre beskyttende for akademia og SMB-er enn i FP7. Dette er påpekt av IMI IPR WG, en arbeidsgruppe der Norge ved Forskningsrådet er

representert. Det er også tatt opp gjentatte ganger i IMI SRG (State Representative Group), der også Forskningsrådet er representert, og er årsak til at flere institusjoner og SMB-er har frasagt seg deltakelse i IMI. Hverken Kommisjonen eller EFPIA har imidlertid vært villige til å fire på dette.

Overhead: Overhead i IMI har vært 20 % flat rate. Institusjoner og IMI SRG (State Representative Group) har klaget på at dette er for lavt og ikke dekker reelle kostnader ved prosjektdeltakelse, og er årsaken til at flere institusjoner og SMB-er har frasagt seg deltakelse i IMI. Ved møtet i SRG i januar 2011 meddelte IMI at institusjoner som kunne dokumentere full costs kunne regnskapsføre dette, mens andre kun kan benytte 20 % flat rate.

Strategisk samarbeid med andre land i IMI SRG: Forskningsrådet samarbeider med nordiske og andre land i telefonmøter og pr. email for å øke påvirkningen i forhold til Kommisjonen og EFPIA i den sentrale IMI-ledelsen. Vi har derved blant annet fått en dansk og en svensk representant i IMI Scientific Committee (av 15) og en norsk representant i IMI IPR WG (av 8). I tillegg ble både Chair og Vice-Chair for SRG, mot sin vilje, skiftet ut i forbindelse med valget i januar 2011. Årsaken til utskiftningen var lite gjennomslag i viktige saker. Sverige har nå SRG Chair.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Norsk deltakelse i innstilte prosjekter er lav (en i hver av de to første utlysningene) i forhold til for eksempel Sverige. Norsk suksessrate er også lav, dvs. 8,5 % i begge de to første utlysningene. Suksessraten blir automatisk lav siden bare ett prosjekt innvilges innen hvert deltema. Det er derfor viktig å komme med i gode konsortier. Dette krever networking i tidlig fase, helst før utlysning. IMI arrangerer informasjonsmøter til dels før, eller i forbindelse med utlysning. Informasjon om dette har vært publisert på våre nettsider og dessuten sendt ut til aktuelle miljøer på email før utlysningene i forbindelse med sendinger som informerer om FP7 Health, med noen supplementer. Siste år ble dette gjort for den fjerde utlysningen i IMI. I forkant av den andre utlysningen ga Forskningsrådet informasjon i forbindelse med en relevant fagkonferanse på UiO, og to gode miljøer søkte (det ene med PES-støtte). De ble begge rangert som nummer to innen hvert sitt deltema. Dette gir ikke uttelling i IMI, men gir allikevel god kobling til internasjonale frontlinjeinstitusjoner som igjen kan gi tilgang til nettverk med mulighet for fremtidig forskningssamarbeid. Det er vel verdt innsatsen med søknaden. I forkant av den tredje utlysningen ble noen miljøer spesielt informert pr. email. Et mer aktivt inngrep med tematisk aktuelle universiteter, sykehus og institusjoner bør vurderes og kunne tas opp i forbindelse med kontaktmøter.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Mer aktivt inngrep med tematisk aktuelle universiteter, sykehus og institusjoner bør vurderes og kunne tas opp i forbindelse med kontaktmøter. Kontakter kunne knyttes mot nordiske institusjoner med IMI-suksess.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Miljøene ble pr. email bedt om å kommentere utkast til ny SRA (Strategic Research Agenda) for IMI og forslag til tema for den fjerde utlysningen, men uten respons. Forskningsrådet spilte inn "functional imaging" og "biobanks and biosensors". Dette er aktuelle tema som faller innenfor den reviderte SRG.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Networking i tidlig fase, helst før utlysning, er viktig for å bli med i de beste konsortier.

e. Hvilke koblinger finnes mellom IMI og Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Det er ingen formelle koblinger mellom IMI og Forskningsrådets nasjonale satsinger, men Forskningsrådet har spilt inn “functional imaging” og “biobanks and biosensors”. Dette er aktuelle tema innen FP7 Health, ESFRI, eScience, molekylærmedisin, epidemiologi, egentikk og epigenetikk både på internasjonalt, europeisk, nordisk og norsk nivå i forbindelse med utkast til ny SRA (Strategic Research Agenda) for IMI og forslag til tema for både den fjerde og femte utlysningen. Ny revidert SRG åpner for dette.

3.3.1.2 FOOD, AGRICULTURE AND FISHERIES AND BIOTECHNOLOGY (BIO)

NCP: Øystein W. Rønning.

UTLYSNINGER

Vi har mottatt resultater fra sytten utlysninger innenfor BIO-programmet hittil i FP7. I fire av utlysningene, to ERA-NET-utlysninger samt utlysningene FP7-INFLUENZA-2010 og FP7-JPROG-2011-RTD, var det ikke norsk deltakelse.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	69	23%	8
Reserve	135	45%	26
Avslått	96	32%	11
TOTALT	300	100%	45

Tabell 3.7 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i BIO.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Pr. 31.12.2011 er det kommet inn 300 prosjektsøknader med norsk deltakelse i BIO. 69 av disse er innstilt for støtte. Suksessraten er på 23 %, fem prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene i BIO så langt. Dette er en betydelig forbedring av de norske resultatene i forhold til på samme tid i fjor. Da lå den norske suksessraten på 19 %, og ett og et halvt prosentpoeng over snittet. Samtidig har hele 74 % av søknadene med norsk deltakelse nådd terskelverdien for å kunne få finansiering, mens gjennomsnittstallet for alle søknadene i BIO er 67 %. Bare en del av de søknadene, som er kvalifiserte, blir finansiert. Dette skyldes hovedsakelig budsjettbegrensing, men også det at normalt bare ett prosjekt blir finansiert innenfor hvert utlyste tema.

De innstilte prosjektene med norsk deltakelse utgjør 20 % av alle innstilte prosjekter. Det er også en god økning i fra i fjor. Andelen prosjektsøknader, som har norsk partner, utgjør rundt 16 % av alle søknadene. Det er gjennomsnittlig 1,5 norske deltakelser pr. søknad.

Så langt har vi mottatt kontraktsdata for 45 av de 69 innstilte prosjektene. I disse kontraktene er Norge tildelt ca. 143 mill. norske kroner.

45 søknader har norsk koordinator, noe som gir en norsk koordinatorandel på 15 %.

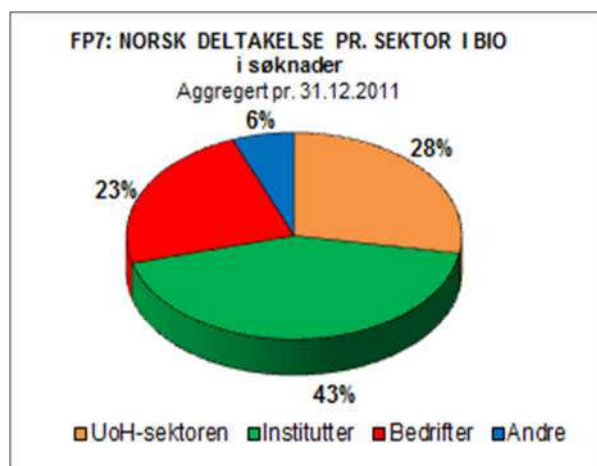
Koordinatorandelen i de innstilte prosjektene derimot er på rundt 12 %, dvs. at 8 av de innstilte prosjektene er norskkoordinert.

Suksesshistorie: Den norske uttellingen innen aktivitet 3. *Life sciences, biotechnology and*

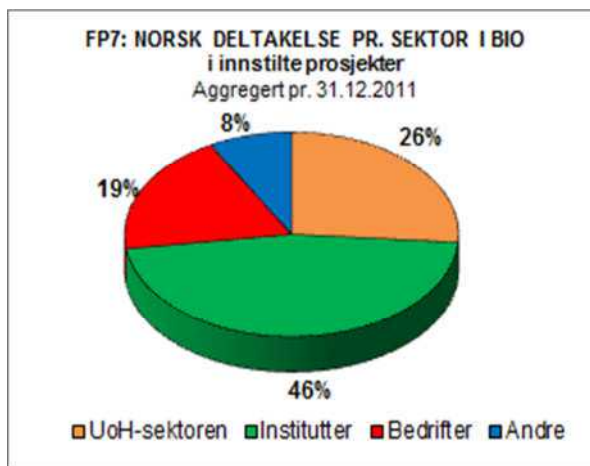
biochemistry for sustainable non-food products and processes har vært svært dårlig i de første utlysningene med en suksessrate på bare 7 %. I 2011 kom vi imidlertid med i 6 nye prosjekter. Et av disse var PROMYSE (*Products from methanol by syntetic cell factories*), der SINTEF Materialer og kjemi er koordinator. Prosjektet dreier seg om å lage industrielt nyttige mikrober som kan bruke metan som energi. Et sterkt konsortium med fire europeiske partnere ble etablert i forbindelse med en søknad til ESF. Konsortiet har jobbet godt sammen, og har nå sammen med fire industripartnere fått støtte til EU-prosjektet PROMYSE. Målet med prosjektet er ved hjelp av prinsippene for syntetisk biologi å produsere forskjellige fin- og spesialkjemikalier fra skreddersydde bakteriestammer som lever på metanol.

Sektorfordeling

Nedenfor vises fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis prosjektsøknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.9 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader BIO. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.10 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte i prosjekter i BIO. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Som diagrammene viser så er instituttsektoren den klart største aktørgruppen, både i søknadsfasen og i de innstilte prosjektene. Andelen til instituttene har imidlertid sunket noe i de innstilte prosjektene i forhold til ved fjorårets rapportering, og med hele ti prosentpoeng i forhold til ved utgangen av 2009. Det samme gjelder også for UoH-sektoren, som har tapt betydelig deltakerandeler i forhold til i fjor. Andelen til henholdsvis bedriftene og sektorgruppen Andre har imidlertid økt betydelig i samme periode.

Samarbeidsland

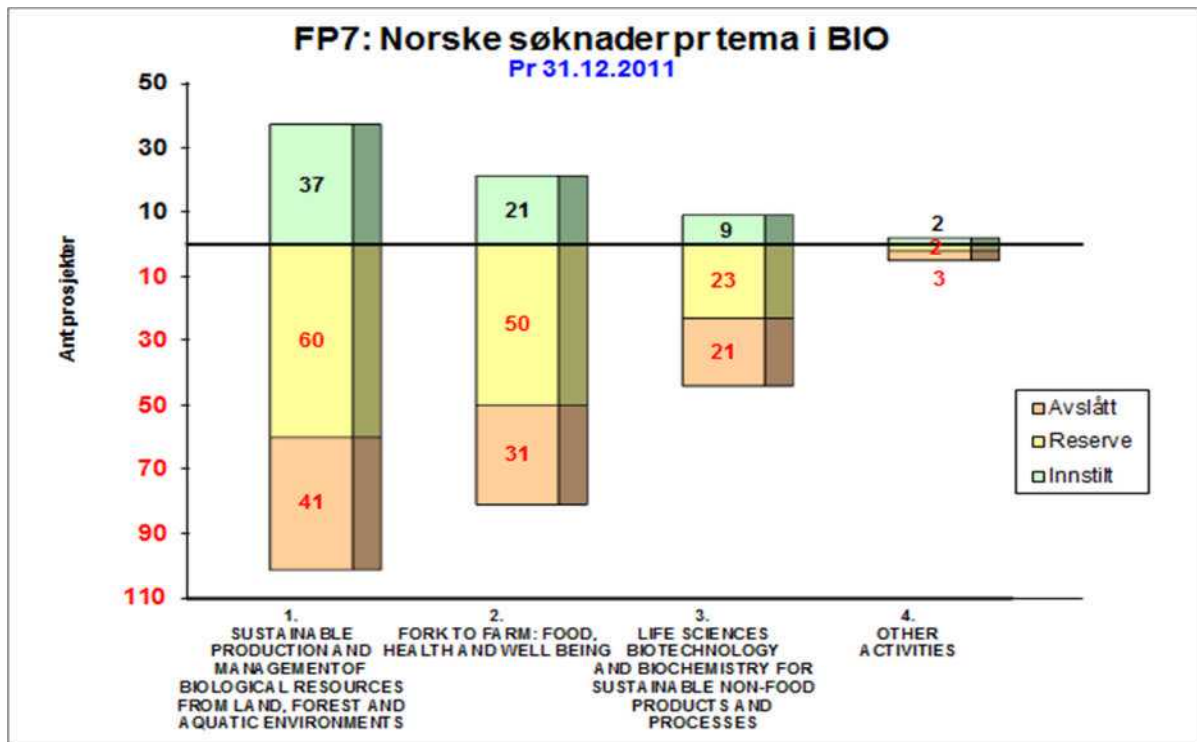
Norge samarbeider hyppigst med Storbritannia, Tyskland, Spania, Nederland, Frankrike og Italia, både i søknadsfasen og i de innstilte prosjektene. Vi oppnår jevnt over gode suksessrater i samarbeidet med våre ti viktigste samarbeidsland. Blant disse oppnår vi aller høyest uttelling sammen med Danmark, Nederland og Frankrike.

Totalt samarbeider vi med 67 av 106 mulige land så langt i de innstilte prosjektene i BIO.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av søknadene etter status på aktivitetsområdene i BIO;

1. Sustainable production and management of biological resources from land, forest and aquatic Environments
2. Fork to farm: food, health and well being
3. Life sciences, biotechnology and biochemistry for sustainable non-food products and processes
4. Other activities

Figur 3.11 Dekningsprofil BIO.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-2009-BIOREFINERY_CP, FP7-AFRICA-2010, FP7-ERANET-2007-RTD, FP7-ERANET-2009-RTD, FP7-KBBE-2007-1, FP7-KBBE-2007-2A, FP7-KBBE-2008-2B, FP7-KBBE-2009-3, FP7-KBBE-2010-4, FP7-OCEAN-2010, FP7-OCEAN-2011 og FP7-ERANET-2011-RTD.

Når vi ser bort fra område 4, der det fortsatt er få søknader med norsk deltakelse, så er kvaliteten på våre søknader høyest innenfor aktivitetsområde 1. Suksessraten har her økt med to prosentpoeng fra i fjor til 29 %, som er svært godt. I aktivitetsområde 2 har den økt fra 15 til 20 %, mens den i område 3 har økt fra 7 til 15 %. Det siste året har altså vært svært godt for Norge, og det vil være en utfordring å fortsette denne gode trenden. At suksessraten er høyest innenfor aktivitet 1 kan skyldes at hovedtyngden av marine prosjekter, der vi er deltaker i relativt mange prosjekter, faller inn under aktivitet 1. Aktivitetsområde 3 innbefatter industriell bioteknologi, der nærings- og forskningsvirksomheten er fortsatt er relativt lav.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Call 6 ble lyst ut 19. juli 2011 og det ble holdt generelle informasjonsmøter primært for universiteter og institutter i Oslo, Bergen, Trondheim, Tromsø og Bodø. I tillegg er det holdt spesifikt informasjonsmøte for UMB på Ås og for Hamarregionen. Det ble holdt to

informasjonsmøter for bedrifter i Oslo, i regi av Norsk Biotekforum. I tillegg er det gjort besøk av mer spesifikk karakter hos spesielle forskningsmiljøer og enkeltbedrifter, som har hatt interesse av det.

Regelmessig informasjon om arbeidsprogram, utlysninger, o.l., er også sendt til utvalgte miljøer via nyhetsbrev og e-post.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Allerede i 2007 ble det startet et arbeid med å få større engasjement og deltakelse fra SMB-ene. Som et ledd i dette bidro Forskningsrådet til opprettelsen av et "EU-Life science support office", i regi av Norsk Biotekforum under Norsk industri. Dette arbeidet er blitt fulgt opp også i 2011. Det har imidlertid vært problematisk å få til en stabil bemanning ved kontoret. Informasjonsmøter om FP7 generelt, og utlysninger i aktivitet 2. Fork to farm: food, health and well being og andre relevante tema, er blitt holdt to ganger for Norsk Biotekforum. Den økte deltakelsen fra bedrifter kan skyldes dette arbeidet, men kan også skyldes at det i utlysningene i større grad stilles krav til bedriftsdeltakelse.

Den kraftige økningen i norsk uttelling innen aktivitet 3. Life sciences, biotechnology and biochemistry for sustainable non-food products and processes kan sees på som et resultat av ekstra support til FoU-miljøer som kan tenkes å delta i søknader innen denne aktiviteten. I 2011 ble det innvilget 6 nye prosjekter med norske deltakere innen denne aktiviteten. Et av disse er beskrevet under suksesshistorie over.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

I forbindelse med utarbeidelse av arbeidsplaner for 2013 er utvalgte miljøer, representert gjennom en referansegruppe, blitt bedt om å sende inn prioriteringen av "main lines" og forslag til utlysningstekster innen sine prioriterte områder. Kontaktpersonene på institusjonene er blitt holdt orientert om nye arbeidsprogram og har bidratt med innspill til utarbeidelsen av nye versjoner av disse. Spesiell vekt er lagt på fremtidige utlysninger av joint calls (felles utlysninger mellom flere ulike programmer) innen Oceans of tomorrow.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Rådgivende komitéer: Gjennom arbeid i Standing comitee for agricultural research (SCAR) og KBBE-net deltar vi i strategisk arbeid med blant annet etablering av foresight prosesser og JPI-mobilisering. Disse komitéene har vært aktive rundt Kommisjonens utarbeidelse av en ny strategi for utvikling av den kunnskapsbaserte bioøkonomien (KBBE).

Teknologiplattform (ETP): Den norske teknologiplattformen (NTP), Food for life, ble etablert i 2008 i regi av NHO Mat og drikke og Nofima Mat som en underavdeling av ETP Food for Life. Forskningsrådet har støttet denne etableringen økonomisk i en treårsperiode. Den norske teknologiplattformen, Food for life, har utarbeidet en strategisk forskningsagenda (SRA). SRA har gitt bidrag inn i norske FoU-programmer, men også til utarbeidelsen av arbeidsprogrammene i FP7 BIO. Plattformen søker nå om videre støtte i regi av Bionær-programmet.

e. Hva er gjort for å koble FP7 BIO mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Det er blitt gjennomført varierende grad av regelmessige runder med programstyrene for de av Forskningsrådets programmer som grenser opp til aktivitet 2. Fork to farm: food, health and well being. Det gjelder Matprogrammet, Natur og næring, Havbruk, Havet og Kysten og FUGE, og skyldes at programmene har tatt i mot en slik invitasjon i varierende grad. Matprogrammet og Bionær-programmet har kommet lengst i denne prosessen.

Elementer fra BIO-programmet har vært retningsgivende for den nye nasjonale strategien for bioteknologi, som blant annet implementeres gjennom det nye BIOTEK2021 programmet. Dette programmet legger opp til en sterk internasjonal profil gjennom oppkobling av prosjekter mot FP7 og ERA-NET.

Samspillet med nasjonale programmer kan ofte effektueres gjennom deltakelse i ERA-NET. Innen BIO-området deltok Forskningsrådet i følgende ERA-NET i 2011: WOODWISDOM-NET, CORE Organic II, Systems biology, MariFish, EMIDA -Animal Health. Nye ERA-NET i 2011 er SUSFOOD (næringsmiddelindustri), ERA-IB2 (industriell bioteknologi) og ERA-CAPS (plantebioteknologi). Flere av disse hadde utlysning av forskningsmidler i 2011.

Gjennom deltakelsen i Management Board (MB) i JPI-er kan europeisk og nasjonal satsing innen dette feltet lettere harmoniseres. Innenfor BIO-området er følgende tre JPI-er etablert: Agriculture, Food Security and Climate Change (FACCE JPI), A healthy diet for a healthy life (JPI HDHL) og Healthy and Productive Seas and Oceans (JPI OCEANS).

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegater: Gry Færevik (Landbruks- og matdepartementet) og Jartrud Steinsli (Fiskeri- og kystdepartementet).

Komitérepresentant (ekspert): Øystein W. Rønning (Forskningsrådet).

Det har vært 4 regulære møter i programkomitéen i 2011. Det viktigste arbeidet for delegatene har vært knyttet til utarbeidelse av arbeidsprogrammene for 2012 (våren 2011) og 2013 (høsten 2011). Arbeidsprogrammet for 2012 med utlysningene ble publisert 19. juli 2011. Komitéen har stort sett vært fornøyd med Kommisjonens arbeid.

For arbeidsprogrammet for 2013 har Kommisjonen uttalt at dette året mer blir å se på som første år av Horizon 2020, enn det siste året av FP7. Her prioriteres ”mainlines” og aktiviteter, som underbygger forskning og utvikling med tanke på å løse de store samfunnsutfordringene knyttet til;

- Bærekraftig landbruk og skogbruk
- Bærekraftig matproduksjon og sunt kosthold
- Bioressurser i vann og hav
- Bærekraftig og konkurransedyktig bio-basert industri

Referansegruppen for BIO-programmet, som består av en representant fra ledelsen ved en rekke institusjoner (Bioforsk, Bygdeforskning, Folkehelseinstituttet, Havforskningsinstituttet, NIFES, NILF, NOFIMA, NTNU-Fakultet for naturvitenskap og teknologi, NVH, SINTEF Fiskeri og havbruk, SINTEF Materialer og kjemi, Skog og Landskap, UiB-Matematisk-naturvitenskaplige fakultet, UiT-Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi, UMB og Veterinærinstituttet), har bidratt sterkt i innspillprosessen til det nye arbeidsprogrammet.

3.3.1.3 INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES (ICT)

NCP: Till Christopher Lech, Kim Davis og Steinar H. Kvitsand.

UTLYSNINGER

Vi har mottatt evalueringsdata fra tjueto utlysninger i ICT ved utgangen av 2011, hvor av to ikke har norsk deltakelse. Flere av utlysningene er fellesutlysninger med andre programmer, henholdsvis Energy, Security, NMP og Environment-programmene. De fleste av disse

fellesutlysningene er utlysninger innenfor PPP-ene (Public-Private Partnership). Norske aktører har deltatt i syv PPP-utlysninger innenfor ICT-programmet hittil i FP7.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	107	15%	21
Reserve	22	3%	2
Avslått	599	82%	106
TOTALT	728	100%	129

Tabell 3.8 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i ICT.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Det er mottatt resultater for 728 prosjektsøknader med norsk deltakelse så langt innenfor ICT-programmet. Av disse er 107 innstilt for støtte. Det gir en suksessrate på nesten 15 %, ett prosentpoeng lavere enn snittet for alle deltakerlandene i ICT. Avviket er tilnærmet likt som ved utgangen av 2010.

43 % av alle søknadene i ICT nådde poenggrensen for finansiering. Tilsvarende tall for Norge ligger fire prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene, dvs. på 47 %. Dette tyder på at mange av ICT-søknadene med norsk deltakelse har god kvalitet. Når allikevel kun 15 % av disse har fått finansiering, skyldes det begrensede budsjettmidler til disposisjon og at gode søknader med norsk deltakelse har problemer med å rykke helt opp i tetsjiktet.

97 av de 107 innstilte prosjektene er bekreftet som kontrakter. I disse er norske aktører tildelt 442 mill. kroner.

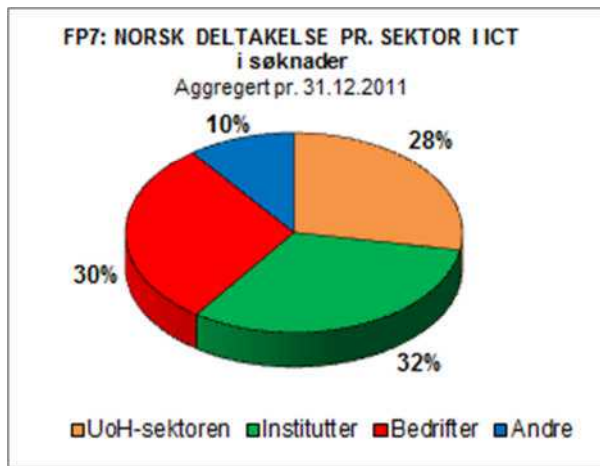
Rundt 7 % av alle innstilte prosjekter hittil i ICT har norsk deltakelse, mens den norske deltakerandelen i søknadene er litt høyere. I snitt er det 1,3 norske deltakelser, både pr. søknad og innstilte prosjekt.

I underkant av 18 % av søknadene med norsk deltakelse har norsk koordinator, mens koordinatorandelen i de innstilte prosjektene er på nesten 20 %. Det betyr at de norskkoordinerte søknadene holder noe høyere kvalitet enn de øvrige søknadene Norge deltar i, det vil si der hvor norske aktører "kun" er prosjektdeltakere og ikke prosjektledere.

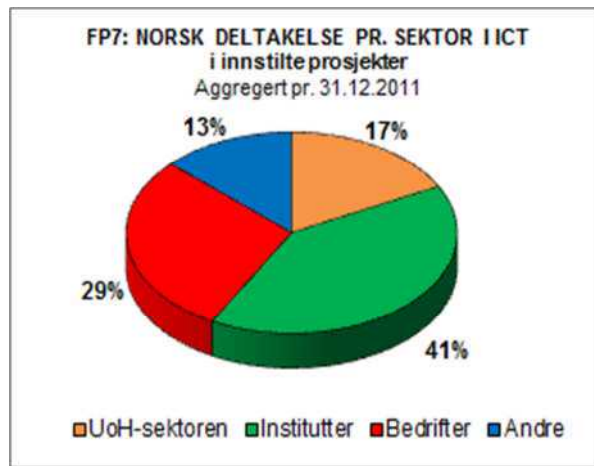
Suksesshistorie: Mobiliseringen til DG INFSo's Public-Private-Partnership (PPP) innen Future Internet (FI-PPP) kan betraktes som svært vellykket. Den første utlysningen i denne prestisjetunge satsningen resulterte i en god norsk uttelling, med norsk deltakelse i tre av åtte innstilte Use Case-prosjekter. FINEST, som handler om FI-teknologi innenfor varetransportsektoren, har signifikant norsk involvering av flere aktører; SINTEF Marintek, Ålesundregionens havnevesen, Tyrholm & Farstad AS og NCL Shipping. Sterk norsk deltakelse finnes det også i ENVIROFI, som forsker på mulighetene av FI-teknologi innen miljøovervåking, der SINTEF IKT og NILU (Norsk institutt for luftforskning) er sentrale aktører.

Sektorfordeling

Nedenfor vises fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis prosjektsøknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.12 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader ICT. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.13 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte i prosjekter i ICT. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Instituttene er den største aktørgruppen, både i søknadene og de innstilte prosjektene. I søknadene er imidlertid instituttens deltakerandel kun litt større enn bedriftenes og UoH-sektorens, men instituttene har en langt høyere suksess med sine søknader og har dermed den klart høyeste representasjonen i de innstilte prosjektene. UoH-sektoren utpeker seg ved nesten å ha halvert sin deltakerandel i de innstilte prosjektene i forhold til i søknadene. Denne trenden er ikke endret i løpet av det siste året.

Samarbeidsland

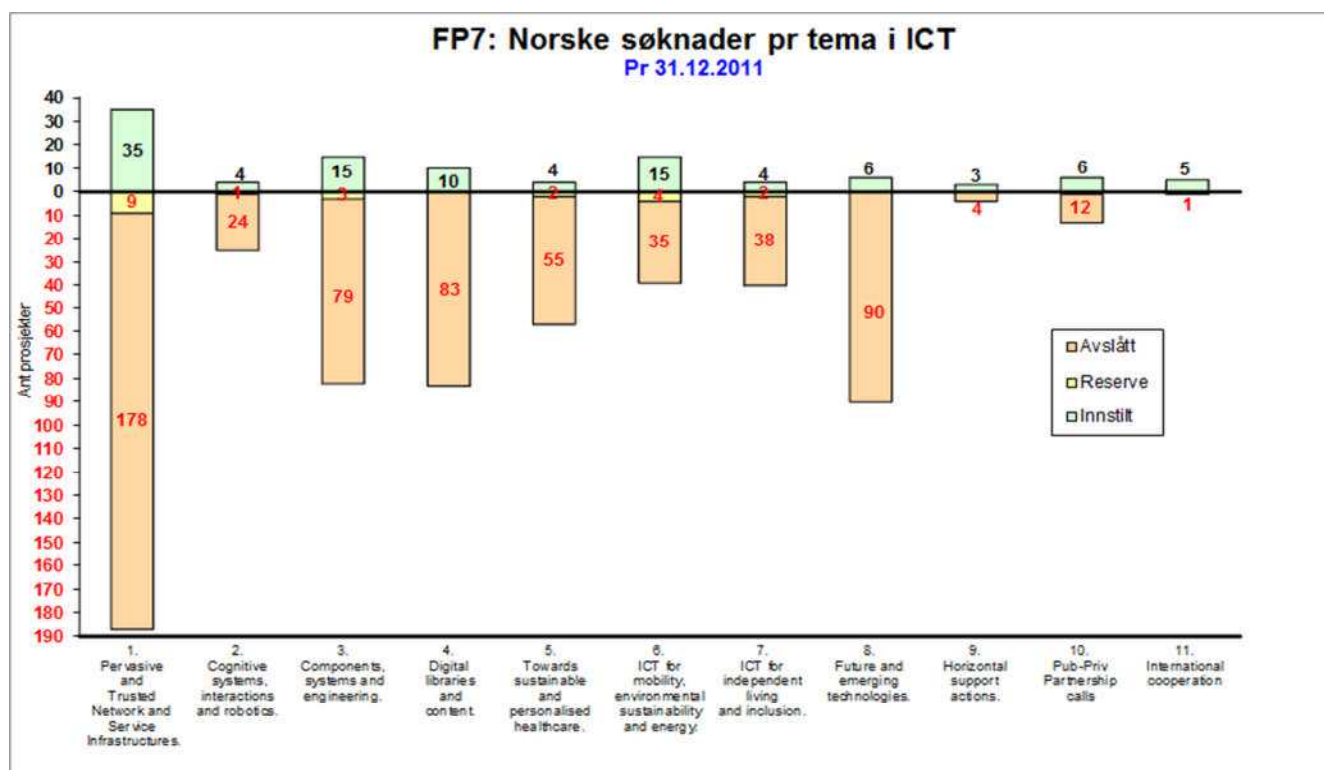
Tyskland er Norges viktigste samarbeidspartner så langt innenfor ICT, både i søknadene og de innstilte prosjektene. I tillegg er Storbritannia og Italia blant de vanligste samarbeidslandene. Blant våre ti viktigste samarbeidsland, oppnår vi fortsatt den høyeste suksessraten i samarbeidet med Belgia og Østerrike.

Norge samarbeider med akkurat halvparten av alle potensielle land i de innstilte prosjektene i ICT, dvs. 57 av 114 land.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av søknadene etter status på følgende aktivitetsområder i ICT:

1. Pervasive and Trusted Network and Service Infrastructures.
2. Cognitive systems, interactions and robotics.
3. Components, systems and engineering.
4. Digital libraries and content.
5. Towards sustainable and personalized healthcare.
6. ICT for mobility, environmental sustainability and energy.
7. ICT for independent living and inclusion.
8. Future and emerging technologies.
9. Horizontal support actions.
10. Public-Private Partnership calls.
11. International Cooperation.

Figur 3.14 Dekningsprofil ICT.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-2010-ICT-GC, FP7-2010-NMP-ENV-ENERGY-ICT-EeB, FP7-2010-NMP-ICT-FoF, FP7-ICT-2007-1, FP7-ICT-2007-2, FP7-ICT-2007-3, FP7-ICT-2007-C, FP7-ICT-SEC-2007-1, FP7-ICT-2009-4, FP7-ICT-2009-5, FP7-ICT-2009-C, FP7-ICT-2009-6, FP7-2011-NMP-ICT-FoF, FP7-2011-ICT-FI, FP7-ICT-2011-FET-F, FP7-2011-NMP-ENV-ENERGY-ICT-EeB, FP7-2011-ICT-GC, FP7-ICT-2011-C, FP7-ICT-2011-7 og FP7-ICT-2011-EU-Brazil.

Den norske aktiviteten fordeler seg fortsatt nokså ujevnt på de tematiske områdene innenfor ICT-programmet. Også i 2011 var deltakelsen størst innenfor aktivitetsområde 1, der antallet innstilte prosjekter har økt fra 30 til 35.

Den positive trenden som ble observert gjennom utlysningene 4-6 ble dessverre ikke videreført i ICT Call 7. Dette forklares delvis med at ICT-områdene, der norske miljø har hatt gode resultater, ikke var inkludert i denne utlysningen.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Mobiliseringen var i stor grad preget av posisjoneringen mot de siste to utlysningene i arbeidsprogrammet 2011/12. Et sentralt grep bestod i stimulering til deltakelse på ICT Proposers' Day i Budapest, mai 2011. Arrangementet hadde god norsk deltakelse.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Som viktigste målgrupper for mobiliseringen ble det gjennomført en rekke tiltak mot bedrifter på den ene siden, så vel som UoH-sektoren på den andre siden. Når det gjelder bedrifter så ble det gjennomført en rekke møter med enkeltbedrifter, i tillegg til ICT NCP-ens deltakelse på målrettede fellesarrangementer som for eksempel Green Car PPP-mobiliseringsmøte i samarbeid med NHO, og EU-kurs for Vestfoldsbedrifter.

Blant universitetene ble UiO ved Institutt for informatikk (IFI) og NTNU ved fakultetet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk (IME-fak) utpekt som aktører med størst potensial innenfor ICT-programmet. Her ble kontakten med instituttleder Morten Dæhlen (UiO

IFI) og dekan Geir Øien (NTNU IME) intensivert, med målsetting om et strategisk samarbeid for å øke suksess i FP7 ICT. Dette har resultert i til dels tett samarbeid mellom forskere og ICT NCP under søknadsutviklingen til ICT Call 8. Videre har NTNU IME inngått et strategisk samarbeid med SINTEF IKT om styrket innsats mot FP7 ICT, der ICT NCP betraktes som en viktig ressurs i forhold til å øke kvaliteten på søknadene institusjonene utvikler.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Bredden av de utlyste temaene i FP7 ICT dekker i stor grad de norske FoU-prioriteringene innen IKT (se også punkt e) nedenfor).

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Gjennom Forskningsrådets strategiske IKT program VERDIKT er det blitt finansiert fire verdinettverk, som har til oppgave å samle de viktigste FoU-miljøene knyttet til VERDIKTs Future Internet-satsning. Nettverkene skal bidra med et nasjonalt FoU-veikart på sine respektive fagfelt, som innspill til fremtidige arbeidsprogrammer. Videre ønsker man at nettverkene bidrar til strategisk posisjonering i forhold til aktuelle utlysninger innenfor EU-forskningen.

e. Hva er gjort for å koble FP7 ICT mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Den viktigste nasjonale satsningen innenfor IKT er Forskningsrådets VERDIKT-program. For å styrke koblingen mellom VERDIKT og FP7 ICT har NCP-en Till Christopher Lech blitt formelt tilknyttet VERDIKTs programadministrasjon, med virkning fra 1. januar 2011. FP7 ICT har vært et sentralt element i VERDIKTs implementering av Forskningsrådets internasjonale strategi.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Pål Gretland (Nærings- og handelsdepartementet).

Komitérepresentanter (eksperter): Tron Espeli og Till Christopher Lech (begge Forskningsrådet).

Komitéen avholdt seks møter i 2011. Ett av møtene ble holdt i forbindelse med Future Internet Week i Poznan ultimo oktober, et arrangement i regi av det polske presidentskapet knyttet til ICT-programmets PPP (Public-Private Partnership)-satsing Future Internet. De øvrige fem møtene ble holdt i Brussel.

I tillegg til programkomitéen har Norge også deltatt i to mer uformelle fora knyttet til to spesielle satsingsområder i ICT-programmet; Future Internet Forum og FET Flagships Working Group.

Hovedsaker i Programkomitéens arbeid i 2011 var;

- behandling av utfallet av PPP-utlysningene med søknadsfrist i desember 2010 og årets hovedutlysning, ICT Call 7. Det ordinære komitémøtet ble her, som tidligere, etterfulgt av bilaterale møter med programsekretariatet for mer utfyllende informasjon om søknadsvurderingen.
- utviklingen i Joint Technology Initiatives (ARTEMIS og ENIAC) og artikkel 185-programmet AAL (Ambient Assisted Living), som får sin EU-finansiering fra ICT-programmets budsjett
- FET Flagships-initiativet, der den mer langsiktige IKT-forskningen (FET: Future and Emerging Technologies) skal reorganiseres i form av et fåtall meget store og langsiktige satsinger, forutsetningsvis etter et noe lignende opplegg som JTI-ene, det vil si med betydelig medvirkning også fra nasjonalt hold. FET Flagships er initiert med en pilotfase organisert og finansiert fra ICT-programmet, men det faglige perspektivet på denne satsingen er ikke avgrenset til ICT-fagområdet.
- planleggingen av neste rammeprogram (Horizon 2020).

ARTEMIS (Advanced Research & Technology for Embedded Intelligence and Systems) og ENIAC (The European Nanoelectronics Initiative Advisory Council)

Kontaktperson: Tron Espeli.

Både Artemis og ENIAC er JTI-er (Joint Technology Initiatives). Det vil si FoU-programmer som gjennomføres i et særskilt organisert samarbeid mellom næringsliv og offentlige myndigheter, og der både Kommisjonen og land som deltar i EUs rammeprogram er parter i samarbeidet.

Begge disse to JTI-ene er knyttet til ICT-delen av FP7; ARTEMIS er rettet mot teknologi for systemer med innebygget elektronikk og programvare, mens ENIAC dreier seg om mikro- og nanoelektronikk.

Spesielt for disse to JTI-ene er at den offentlige finansieringen deles mellom EUs 7. rammeprogram og nasjonale midler, slik at dette til sammen gir en støtteandel som er sammenlignbar med finansieringsvilkårene i ICT-programmet. Siden dette dreier seg om næringsrettet FoU, forutsettes det en vesentlig egenfinansiering fra prosjektdeltakerne. Deltakerlandene i ARTEMIS og ENIAC må for hver (årlige) prosjektutlysning melde inn en forpliktende bevilgningsramme for finansiering til nasjonale deltakere i de prosjektene som kommer best ut av søknadsbehandlingen. For utlysningene i 2011 innmeldte Norge en bevilgningsramme på 1,5 mill. euro for ARTEMIS, og en ramme på 1,0 mill. euro for ENIAC.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Både ARTEMIS og ENIAC-programmene hadde sine første utlysninger med søknadsfrist i september 2008, og hadde tilsvarende utlysninger i 2009 og 2010. Ved utgangen av 2011 var det norsk medvirkning i 14 igangsatte prosjekter innenfor disse to JTI-ene (8 ARTEMIS-prosjekter, 6 ENIAC-prosjekter). Ett av prosjektene blir avsluttet ved årsskiftet 2011/2012.

I løpet av 2011 ble det inngått nasjonale kontrakter med tre prosjekter fra ARTEMIS-utlysningen i 2010. To av disse prosjektene har norsk koordinator. I alt 10 nye ARTEMIS-prosjekter ble etablert etter denne utlysningen, dvs. at det var norske deltakere i 30 % av de nye prosjektene. Den norske andelen av EU-finansieringen i denne utlysningen var på 628 000 euro, dvs. ca. 5,0 mill. kroner. Det gir en norsk retur fra rammeprogrammet på ca. 1,9 % for denne utlysningen. Fra ENIAC-utlysningen i 2010 var det ikke norske deltakere i noen av de 10 nye prosjektene som ble etablert.

ARTEMIS-programmet avholdt også i 2011 én utlysning. Denne ble som tidligere organisert som en tottrinns-prosess med obligatorisk innsending av projektskisser, som ble gitt en faglig vurdering til støtte for utarbeidelsen av endelig projektforslag. Det var norsk deltakelse i 4 av 27 endelige innsendte projektforslagene. Av de 8 prosjektene som ble invitert til forhandlinger med ARTEMIS-programmet, er det 2 prosjekter med norsk deltakelse. Hele den norske bevilgningsrammen på 1,5 mill. euro antas å bli benyttet til nasjonal finansiering for disse to prosjektene.

ENIAC-programmet avholdt to utlysninger i 2011, den første med søknadsfrist før sommeren og den andre med søknadsfrist i september. Dette var supplerende utlysninger, der den norske bevilgningsrammen på 1,0 mill. euro ble stilt til rådighet samlet for de to utlysningene. I alt 16 projektforslag ble sendt inn til ENIAC-utlysningene i 2011, av disse hadde 4 norske deltakere. 12 av projektforslagene ble invitert til forhandlinger med ENIAC-programmet, av disse er det norsk deltakelse i 2 prosjekter. Hele den norske bevilgningsrammen på 1,0 mill. euro antas å bli benyttet til nasjonal finansiering for disse to prosjektene.

Andelen av EU-midlene for JTI-utlysningene er generelt begrenset av størrelsen på de nasjonale bevilgningsrammene, og for utlysningene i 2011 kunne returen av EU-midler ikke vært vesentlig høyere uten økt nasjonal finansiering eller lavere støtteandel for norske deltakere.

Suksesshistorie: Både i ARTEMIS- og i ENIAC-utlysningene i 2011 var det norske deltakere i prosjektforslagene som oppnådde høyest rangering i evalueringen. To av ARTEMIS-prosjektene, som ble igangsatt i 2011, har også norsk koordinator.

TILTAK

a. Mobilisering og strategisk posisjonering

Aktuelle norske deltakere i disse JTI-programmene er bedrifter og forskningsinstitusjoner med et aktivt internasjonalt nettverk, og som har erfaring fra internasjonalt FoU-prosjektsamarbeid mellom bedrifter og forskningsmiljøer. ARTEMIS og ENIAC er knyttet til sentrale tema innenfor IKT-fagområdet, og informasjons- og mobiliseringsarbeid for JTI-utlysningene inngår derfor som en del av NCP-ansvaret for ICT-programmet. Norske søkere kan utnytte PES-ordningen på samme måte som søkere til de ordinære delene av FP7. Nettverk innenfor relevante programmer i Forskningsrådet (BIA, NANOMAT og VERDIKT) er utnyttet i formidlings- og mobiliseringsarbeid.

Det er aktive norske representanter i noen av organene som ivaretar europeisk industris rolle i de to programmene, nemlig i henholdsvis ARTEMIS Industry Association Steering Board og i ENIAC Scientific Community Council. SINTEF har også deltatt aktivt i fagfora i tilknyttede Europeiske teknologiplattformer.

b. Koblinger til Forskningsrådets nasjonale satsinger.

Norske deltakere i ENIAC-programmet er aktive i Forskningsrådets programmer BIA og NANOMAT, mens deltakerne i ARTEMIS er aktive i BIA- og VERDIKT-programmene. Enkelte innsatsområder i ARTEMIS-programmet samsvarer godt med prioriteringer i VERDIKT, og tilsvarende gjelder for ENIAC og NANOMAT. Finansieringen av den norske prosjektdeltakelsen dekkes i hovedsak gjennom tilføring av midler fra budsjettavsetningen for disse programmene. BIA-programmet finansierer nettverksprosjektet NPoSS "Arena for posisjonering mot de europeiske teknologiplattformene ENIAC og EPoSS".

KOMITÉARBEIDET

For JTI-ene er det etablert to styringsorganer, Public Authorities Board (PAB) og Governing Board (GB). PAB ligner på rammeprogrammets programkomitéer, med representanter fra Kommisjonen og samtlige land som har tilsluttet seg programinitiativet. PAB har ansvaret for forberedelse og gjennomføring av utlysninger, for behandling av prosjektsøknader og for å fatte vedtak om finansiering av utvalgte prosjekter. GB er et styringsorgan for den selvstendige programdriftsorganisasjonen (Joint Undertaking), som er etablert. GB består av EU-Kommisjonen, nasjonale representanter og representanter fra de respektive industriforeningene (ARTEMISIA og AENEAS) som har det forskningsstrategiske hovedansvaret for programsatsingene. Utover vanlig programplanlegging og behandling av utlysninger har et viktig tema i JTI-organene vært posisjoneringen av de to JTI-ene i forhold til nærliggende Eureka-programmene (Eureka clusters): CATRENE (ENIAC) og ITEA2 (ARTEMIS). Et annet, og beslektet, hovedtema har vært hvordan nasjonale prioriteringer kan ivaretas i JTI-enes prosjektseleksjonsprosess. Tilføringen av nasjonale midler til utlysningene i ARTEMIS og ENIAC har ikke nådd opp til de målene som var satt i EU-vedtakene om opprettelsen av JTI-ene. Dette reiser spørsmål om JTI-enes videreføring i det neste rammeprogrammet (Horison 2020),

men Kommissjonens interimsevaluering av programmene (fremlagt i 2010), konkluderer likevel med at initiativene langt på vei har oppfylt hovedintensjonene.

Tron Espeli (Forskningsrådet) representerer Norge i begge styringsorganene, det vil si Public Authorities Board (PAB) og Governing Board (GB). Det gjelder både for ARTEMIS og ENIAC, med Pål Gretland (NHD) som vararepresentant.

AAL (Ambient Assisted Living)

Kontaktperson: Maja Arnestad og Tron Espeli.

AAL (Ambient Assisted Living) ble startet i 2008 som et frivillig samarbeidsprogram med hjemmel i EU-traktatens art.185. Prosjektfinansieringen kommer fra nasjonale kilder og EU-kommisjonen (ca. 60/40-fordeling). 23 land deltar i AAL, 20 EU-land, Norge, Sveits og Israel.

AAL-programmet støtter prosjekter om innovative IKT-baserte løsninger (produkter og tjenester), som vil øke eldres livskvalitet og samtidig gi utviklingsmuligheter for europeisk næringsliv, spesielt SMB-ene. Norge deltar i AAL gjennom Forskningsrådets program IT Funk, som kanaliserer den finansielle støtten fra Norge og EU, og forvalter kontraktene for norske deltakere i AAL-prosjekter. Evaluering og prioritering av støtteverdige prosjekter finner sted gjennom en sentral prosess, der medlemslandene bidrar med nasjonale eksperter og generalforsamlingen vedtar den endelige listen over prosjekter som anbefales finansiert. For hver utlysning må medlemslandene angi hvilken økonomisk ramme de stiller til disposisjon for den aktuelle utlysning. Norske deltakere må bidra med en betydelig egenandel, vanligvis 50 %.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

AAL har hittil gjennomført fire utlysninger, en pr. år. Etter fire utlysninger er 101 prosjekter i gang, 12 av dem med norske partnere, i de fleste tilfelle 2-3 i hvert prosjekt. Fire prosjekter ledes fra Norge, av henholdsvis ett forskningsinstitutt og tre SMB-er.

Den første utlysningen (call 1) fant sted i 2008, med tema IKT-baserte løsninger for å forebygge og lette kroniske tilstander hos eldre. 11 av 117 søknader hadde norske partnere, og blant de 62 som ble funnet støtteverdige var Norge med i 7. Budsjettbegrensninger i flere land førte til at kun 23 prosjekter ble realisert, 4 med norske partnere. Den norske rammen for støtte til nasjonale partnere var 1 mill. euro, og sammen med EU-bidraget var dette tilstrekkelig til å finansiere den norske deltakelsen i de prosjektene som lot seg realisere. Den norske andelen av EU-finansieringen i den første utlysningen ble vel 3,5 %, dvs. 610 000 euro.

Call 2 (2009) dreide seg om IKT-baserte løsninger som fremmer sosial kontakt, aktivt levesett og samfunnsdeltakelse blant eldre. Av 104 søknader hadde 6 norsk deltakelse, 4 av dem kom blant de 40 støtteverdige etter den sentrale evalueringen. 31 prosjekter ble realisert, hvorav 3 med norsk deltakelse, det fjerde falt ut i siste øyeblikk på grunn av problemer hos den danske prosjektkoordinatoren. Den norske rammen i call 2 var 800 000 euro, som var tilstrekkelig til å finansiere de norske partnerne i realiserbare prosjekter. Norges andel av EUs bidrag til call 2-prosjekter ble 2,4 %, som utgjorde 484 000 euro.

Tema for call 3 (2010) var IKT-løsninger for eldre i selvbetjeningssamfunnet. Det kom inn 93 søknader, hvorav 6 med norske partnere. 22 prosjekter ble funnet støtteverdige, hvorav tre med norsk koordinator, to av dem SMB-er. Den norske bevilgningsrammen var 800 000 euro, som dekket behovet for nasjonale midler til de tre støtteverdige prosjektene. Norge ble tildelt 617 000 euro, dvs. 4,5 % av EU-støtten, i call 3.

Call 4 (2011) gjaldt IKT løsninger som forbedrer eldre mobilitet, i og utenfor hjemmet. Ved denne utlysningen ble rammen for norsk nasjonal støtte redusert til 600 000 euro. Inn av de 107 søknadene som kom inn, hadde 7 norske partnere. Fem ble evaluert som støtteverdige, deriblant prosjektet som kom på førsteplass i evalueringen. Budsjettbegrensninger gjorde at kun to prosjekter med norske partnere blir realisert. Støtten til norske partnere ligger an til å bli 780 000 euro, hvorav 343 000 euro (44 %) er bidrag fra EU. Siden ikke alle prosjekter under call 4 foreløpig er kontraktsfestet, er det ikke klart hvor stor andel av EU-støtten som blir Norge til del i denne runden, men den forventes å bli noe mindre enn ved forrige utlysning (ca. 2 %) fordi den nasjonale bevilgningsrammen var lavere i Call 4.

Samlet støtte til de 12 prosjektene med norske partnere under AALs utlysninger i årene 2008-2011 er 39,2 mill. kroner, fordelt med 23 mill. kroner fra norske kilder og vel 16 mill. kroner fra EU-kommisjonen (FP7 via AALA).

Suksesshistorier:

1: Prosjektet «Game-based mobility training and motivation of senior citizens» kom på førsteplass blant 107 søknader til call 4. Prosjektet ledes fra Spania, og har tre norske partnere; Forsknings-selskapet Norut i Tromsø, firmaet Cyberlab AS i Trondheim, med Tromsdalen menighet i Tromsø som brukerpartner.

2: Under AAL Forum 2011 vant prosjekter med norske partnere - IS-Active og CapMouse - andre og tredjeplassen i konkurransen AAL Forum Award 2011, der 60 AAL-prosjekter deltok. Prisen ble tildelt de mest lovende prosjektene fra call 1 og 2, og juryen vurderte prosjektene ut fra kriteriene nivå på innovasjon, kvalitet og markedspotensial.

Prosjektet IS-Active (Inertial Sensing Systems for Advanced Chronic Condition Monitoring and Risk Prevention) utvikler og utprøver individuelt tilpassede helseløsninger for personer med kroniske lidelser, spesielt eldre, basert på miniatyrstyrte bevegelsessensorer. Prosjektet ledes av universitetet i Twente, Nederland. Norske partnerne er Nasjonalt Senter for Samhandling og Telemedisin (NST) og forskningsinstituttet NORUT, begge i Tromsø. Prosjektet fokuserer på KOLS, som i dag er den fjerde største dødsårsak i verden. Tatjana M. Burkow, NST, leder den norske delen av prosjektet.

I prosjektet CapMouse (Development of a Capacitive Oral Interface for Elderly and Disabled Persons), utvikles en tungstyrt PC-mus som styres ved hjelp av sensorer som er plassert utenfor munnen. Tungen har vist seg å være et godt alternativ for mennesker som trenger "handsfree" styringsredskap på grunn av nedsatt funksjonsevne i armer og overkropp. Prosjektet ledes fra Norge og har partnere fra Belgia og Sverige. Initiativtaker og koordinator er Tomas Brusell fra Brusell Dental AS på Kongsberg.

TILTAK

a. Økt mobilisering

AAL-utlysningene kunngjøres gjennom IT Funk-programmet og Forskningsrådets nyhetsbrev, samt via informasjonsmøter om europeiske finansieringsmuligheter for FoU og innovasjon. Den norske søkermassen til AAL-utlysningene er mer enn stor nok i forhold til tilgjengelig støtte ved hver utlysning, med en god fordeling på bedrifter, forskningsmiljø og brukere. Fra og med call 2 stilles det krav om 50 % egenandel fra alle norske partnere, og dette har ikke ført til lavere interesse for AAL i Norge.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Alle potensielle deltakere må kontakte norsk NCP (National Contact Point) før søknad sendes, og det informeres da om at alle prosjekter med norske partnere må ha med norske brukere, alene eller

i samarbeid med norsk bedrift og/eller forskningsmiljø.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Norge er en sterk pådriver for bred brukermedvirkning i AAL, både i organisasjonens egne organer, prosjektene, evalueringspaneler, høringsmøter og i nettverk.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Norge deltar aktivt i generalforsamlingen til AAL Association (AALA), og forum av nasjonale programkoordinatorer som utformer utlysningene.

e. Hvilke eventuelle koblinger finnes mellom AAL og Forskningsrådets nasjonale satsinger?

1: Forskningsrådets nye satsing Flere aktive og sunne år, som starter i 2013, vil omfatte AAL.

2: Fra og med call 5 våren 2012 vil HOD-finansierte program i SAH-divisjonen bidra med støtte til norske partnere i AAL-prosjekter, i tillegg til finansieringen fra NHD (internasjonalt samarbeid) via Innovasjonsdivisjonen. Den nasjonale bevilgningsrammen fra Norge i den femte utlysningen er planlagt til 750 000 euro, i tillegg kommer bidraget fra EU-kommisjonen.

FORENINGEN AALA (AAL ASSOCIATION)

AAL-programmet drives av en selvstendig forening, AAL Association (AALA), der landene er medlem gjennom sine finansieringsorganer. Foreningens generalforsamling fatter vedtak om utlysninger og prioriteringer av prosjekter, og denne prioritering realiseres så langt de respektive nasjonale midlene rekker. Fra norsk side er Forskningsrådet medlem i AALA, med Tron Espeli som norsk representant i AALA General Assembly (GA). I 2011 ble det avholdt fire GA-møter. I tillegg til planlegging og oppfølging av utlysninger, har viktige saker vært midtveiseevaluering av programmet, revisjon av foreningens statutter, samt rekruttering av permanent direktør etter flere år med interimløsninger. Tron Espeli og Maja Arnestad, koordinator for IT Funk, er norske kontaktpersoner (NCP-er) for AAL. På vegne av Norge deltar Arnestad i det løpende arbeidet med utlysninger og prosjektoppfølgning gjennom deltakelse i kvartalsvise møter mellom nasjonale kontaktpersoner og AAL-sekretariatet, og i spesielle arbeidsgrupper for hver utlysning.

3.3.1.4 NANO, MATERIALS & PRODUCTION TECHNOLOGIES (NMP)

NCP: Tor Einar Johnsen.

UTLYSNINGER

I NMP-programmet har vi mottatt resultater fra førtifem utlysninger fra starten av FP7 og fram til i dag. I tretten av disse utlysningene har det ikke vært norsk deltakelse. Det har vært flere fellesutlysninger med andre programmer så langt, det vil si med Environment, Energy, BIO og ICT-programmene. De fleste av disse har stort sett vært utlysninger innenfor PPP-ene (Public-Private Partnership), men også rene bilaterale utlysninger er gjennomført. Norske aktører har deltatt i fire, av totalt seks, PPP-utlysninger innenfor NMP-programmet så langt. To av disse var i Factories of the Future (FoF).

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	52	36%	11
Reserve	9	6%	1
Avslått	84	58%	11
TOTALT	145	100%	23

Tabell 3.9 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i NMP.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Akkumulerte tall for de fem første årene av FP7 viser at det er kommet inn 145 søknader med norsk deltakelse. 52 av disse er innstilt for støtte, noe som gir en suksessrate på 36 %. Det er nesten to prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene i NMP-programmet. Det positive avviket har økt litt i løpet av 2011.

Resultatene vi rapporterer er eksklusiv søknader som er avvist i trinn en i tottrinnsprosesser. NMP-programmet har mange utlysninger med tottrinnsprosesser, så det har i realiteten vært mange flere søknader med norsk deltakelse enn det som fremkommer i tabellen ovenfor. I tillegg gir det en forholdsmessig høy suksessrate, noe som naturligvis også gjelder for de andre landene som deltar.

52 % av søknadene med norsk deltakelse nådde poenggrensen for finansiering, mens gjennomsnittstallet for alle søknadene i NMP er 54 %. Bare en del av de søknadene som er kvalifiserte, blir finansiert. Det skyldes mangel på budsjettmidler.

Vi har mottatt kontraktsdata for 39 av de 52 innstilte kontraktene så langt. I de 39 kontraktene er Norge tildelt ca. 187 mill. kroner.

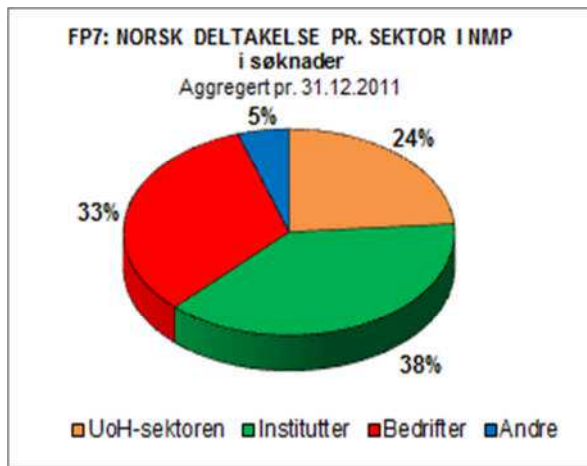
Det er rundt 10 % norsk deltakelse i både søknadene og de innstilte prosjektene. I snitt er det 1,5 norske deltakelser pr. søknad så vel som pr. innstilte prosjekt.

Den norske koordinatorandelen er på 16 % i søknadene, og på 21 % i de innstilte prosjektene. De norske koordinatorerne i NMP-programmet har en suksessrate på 49 % i sine søknader.

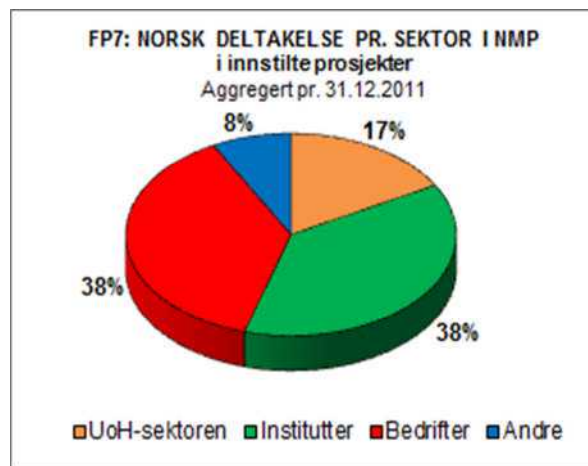
Suksesshistorie: Det har så langt vært en gledelig stor deltakelse fra små- og mellomstore bedrifter (SMB-er) innenfor NMP-programmet. Totalt er det nå 20 SMB-er av i alt 28 bedriftsdeltakelser. Inkludert i de 28 bedriftsdeltakelsene er 4 deltakelser fra DNV, noe som viser at en veldig stor andel av næringslivets aktivitet utgjøres av små og mellomstore selskaper. Deres samlede støtte utgjør 15 % av det totale støttebeløpet som norske deltakere får fra Brussel innenfor NMP-programmet. Ut fra de oppgitte dataene så beløper dette seg hittil til over 4,8 mill. euro i støtte bare til SMB-ene. Av SMB-ene er det Keranor AS, som med sine 3, har flest deltakelser så langt i FP7.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.15 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i NMP. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.16 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i NMP. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Deltakerne fra instituttsektoren, sammen med bedriftene i de innstilte prosjektene, innehar den høyeste norske deltakerandelen i NMP-programmet. Bedriftene har økt sin deltakerandel i de innstilte prosjektene med fire prosentpoeng i forhold til ved utgangen av 2010. Som enkeltaktør er det SINTEF som dominerer, ved å delta i nesten hvert tredje innstilte prosjekt med norsk deltakelse. Når man ser på sektorgruppene samlet, så er det sektorgruppen Andre og bedriftssektoren som har den høyeste suksessen med sine søknader. UoH-sektoren derimot, sliter med å komme inn i de riktige konsortiene. For å kunne forstå noe av de utslagene som man ser i figurene ovenfor, er det viktig å se på hvilke typer prosjekter som de fire forskjellige sektorene deltar i. UoH-sektoren er spesielt aktive innenfor SMALL-søknader, mens bedrifter og aktører fra sektorgruppen Andre har flere deltakelser i LARGE og SME-type prosjekter. Instituttene, og særlig SINTEF, er aktiv i alle tre typene. Suksessraten varierer mye mellom disse typene prosjekter. I trinn to har SMALL-søknadene i gjennomsnitt under 30 % suksess, mens de to andre prosjektypene ligger rundt 50 %. Dette forklarer mye, men ikke alt når det gjelder den svake suksessen til UoH-sektoren. Det kan også tyde på at denne sektoren ligger litt bak sine europeiske kolleger, for eksempel ved at Norge startet sent med nanovitenskap samt at vi fokuserer mer på anvendt enn grunnleggende materialforskning og derfor har problemer med å komme med i de sterkeste konsortiene på frontforskningen.

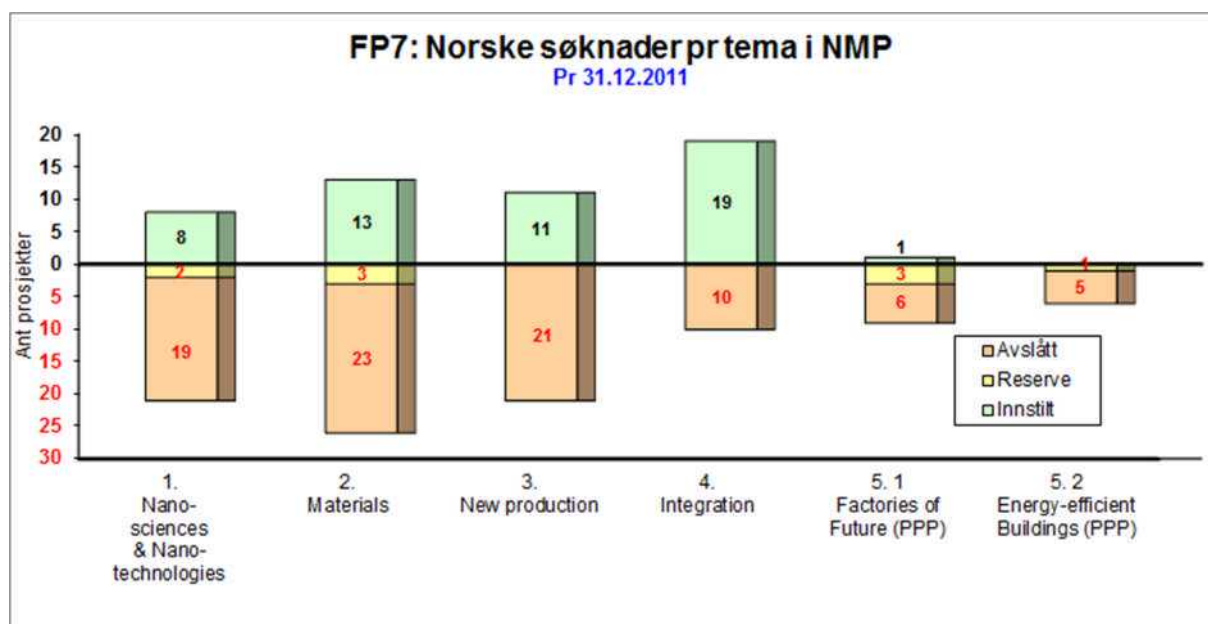
Samarbeidsland

Så langt i FP7 samarbeider Norge hyppigst med Tyskland, mens andre land som Storbritannia, Italia, Frankrike og Spania følger et stykke bak. De aller høyeste suksessratene har vi oppnådd sammen med Belgia og Polen. I de innstilte prosjektene samarbeider Norge med til sammen 42 av 66 potensielle land.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av søknadene etter status på følgende aktivitetsområder i NMP:

1. Nanosciences and Nanotechnologies.
2. Materials.
3. New production.
4. Integration.
- 5.1 Factories of the Future (Public-Private Partnership (PPP)).
- 5.2 Energy-efficient Buildings (Public-Private Partnership (PPP)).
- 5.3 European Green Cars (Public-Private Partnership (PPP)).

Figur 3.17 Dekningsprofil NMP.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-2009-BIOREFINERY_CP, FP7-2010-GC-ELECTROCHEMICAL-STORAGE, FP7-2010-NMP-ICT-FoF, FP7-ENERGY-NMP-2008-1, FP7-ENV-NMP-2008-2, FP7-ERANET-2007-RTD, FP7-ERANET-2008-RTD, FP7-NMP-2007-CSA-1, FP7-NMP-2007-LARGE-1, FP7-NMP-2007-SMALL-1, FP7-NMP-2007-SME-1, FP7-NMP-2008-CSA-2, FP7-NMP-2008-EU-India-2, FP7-NMP-2008-LARGE-2, FP7-NMP-2008-SMALL-2, FP7-NMP-2008-SME-2, FP7-NMP-2009-CSA-3, FP7-NMP-2009-LARGE-3, FP7-NMP-2009-SMALL-3, FP7-NMP-2009-SME-3, FP7-NMP-2010-EU-USA, FP7-NMP-2010-LARGE-4, FP7-NMP-2010-SMALL-4, FP7-NMP-2010-SME-4, FP7-2011-NMP-ENV-ENERGY-ICT-EeB, FP7-2011-NMP-ICT-FoF, FP7-ENV-NMP-2011, FP7-NMP-2011-CSA-5, FP7-NMP-2011-LARGE-5, FP7-NMP-2011-SMALL-5, FP7-NMP-2011-SME-5 og FP7-NMP-ENERGY-2011.

Det har så langt ikke vært noen søknader med norsk deltakelse til område 5.3 European Green Cars Initiative (PPP) i NMP-programmet. Det ble derfor tatt initiativ sammen med Transport og ICT for eventuelt å øke interessen her, se avsnitt a. Økt mobilisering nedenfor under avsnittet om Tiltak. Norge har en svært høy suksess i område 4. Integration, hvor to av tre norske søknader er innstilt for finansiering. Dette fortsetter å underbygge den trenden som viste seg i FP6, hvor det var en tendens til at de norske aktørene lyktes bedre i mer anvendte prosjekter enn i de prosjektene som fokuserer mer på helt nye teknologier og materialer. Spesielt på nanoteknologi og materialer har norske miljøer hatt problemer med å komme inn i de beste konsortiene, men i de siste utlysningene har dette rettet seg noe opp slik at suksessraten for de norske søkerne (i alle fall i trinn 2) er fullt på høyden med gjennomsnittet for utlysningen totalt. Det som nå står frem som en utfordring er å øke den norske deltakelsen, og spesielt suksessraten innenfor PPP-ene.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Som tidligere er det informert om mulighetene for norske aktører i mange informasjonsmøter, både i egne samlinger for NMP og sammen med andre programmer i større fora. De fleste presentasjonene har vært gitt i forbindelse med andre samlinger, ikke i dedikerte møter da det har vist seg at dedikerte møter som retter seg kun mot NMP samler relativt sett få deltakere.

Spesielt for 2012 utlysningen har det vært satsset på å informere om PPP-ene (Public-Private-Partnership), som er Kommissjonens «krisepakke» inn mot vareproduksjon, bygg og anlegg og bilindustrien. Våren 2011 tok Forskningsrådet et initiativ inn mot PPP-en for bilindustrien Green Cars Initiativ (GCI), og hadde et fellesmøte i regi av Norsk Industri. Her deltok Transport og ICT

i samarbeid med NMP, og informerte spesielt inviterte organisasjoner om denne muligheten som er rettet mot elektriske biler.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Tiltakene her fortsetter, stort sett via nettverk som finansieres delvis fra programmer i Forskningsrådet. Blant annet er nettverket for prosessindustrien koplet bedre opp mot European Technology Platform (ETP) på bærekraftig kjemi, som sammen med andre ETP-er har tatt et initiativ for å få i gang en PPP mot denne industrien.

Mulighetene for å søke innenfor NMP i EUs 7. rammeprogram har også ved flere anledninger vært påpekt i forbindelse med etableringen av det nye store programmet innenfor nanoteknologi og avanserte materialer, NANO2021, samt i fellesarrangementer med representanter for andre tematiske prioriteter i rammeprogrammet. Her kan nevnes fellesarrangementet ved Høgskolen i Telemark, der Forskningsrådet møtte aktuelle søkere fra høgskolen, lokale forskningsinstitutter og næringslivet.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

For å øke den norske deltakelsen på nanoteknologi i FP7 har det i samarbeid med den Fransk-Norske stiftelsen, og NANOMAT-programmet, vært arrangert et fransk-norsk seminar i Paris i juni 2011. Den franske forskningsfinansierende organisasjonen l'Agence Nationale de la Recherche (ANR) var ansvarlig på fransk side. Hensikten har vært å øke samarbeidet med Frankrike, og dermed øke sjansene for norsk deltakelse i nanoteknologi-prosjekter i FP7. Resultatene her vil forhåpentlig vise seg i de siste utlysningene i FP7.

I slutten av 2011 fikk NANO2021, som etterfølger NANOMAT, etablert en bilateral avtale mellom Forskningsrådet og ANR, og har en fellesutlysning med to programmer i ANR om binasjonale prosjekter med søknadsfrist i februar 2012.

Forskningsrådet har også vært medhjelper slik at norske miljøer blir med på den fellessatsingen som er lagt inn i NMP-2012, det vil si på regulering av nanoteknologiområdet. Kommisjonen håper at det skal gjøre det enklere for industrien å ta i bruk denne teknologien. Så langt har det lyktes å få med noen norske partnere i søknaden som ble sendt inn til trinn 1 i utlysningen. Dette følges opp i trinn 2, som har frist 3. mai 2012.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Dette gjøres innenfor de nettverkene som finansieres av blant annet BIA og NANOMAT/NANO2021. Dette gjelder spesielt innenfor Manufuture, ECTP (bygg og anlegg), SusChem, Forestry, Nanomedisin og NanoSafety.

e. Hva er gjort for å koble FP7 NMP mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Både NCP-en, og eksperten til programkomitéen, er medarbeidere i nasjonale programmer slik at utviklingen i EU kommuniseres kontinuerlig med programmene BIA (materialer og produksjon) og NANOMAT/NANO2021 (nanoteknologi). Begge programmene diskuterer kontinuerlig deltakelser i bl.a. nye ERA-NET utlysninger. NANO2021 deltar nå i to ERA-NET med utlysninger i FP7, M-ERA.NET og EuroNanoMed II.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Thomas Malla (Nærings- og handelsdepartementet).

Komitérepresentanter (eksperter): Dag Høvik og Tor Einar Johnsen (begge Forskningsrådet).

Flere initiativ i forbindelse med utarbeidelsen av ny programplan for 2012, med nye utlysninger, har vært tatt fra norsk side. Der har man bedt om innspill til foreliggende programutkast fra

relevante partnere i institutt- og UoH-sektoren, samt fra næringslivet. Det kan spesielt nevnes utarbeidelse av et forslag til utlysningstekst innenfor fotovoltaisk energiproduksjon, etter anmodning fra Kommisjonen. Et eget emne på dette er fortsatt under debatt i NMP-komiteén i forbindelse med programplan for 2013.

3.3.1.5 ENERGY

NCP: Beate Kristiansen og Tor Ivar Eikaas (f.o.m oktober 2011)

UTLYSNINGER

Vi har mottatt resultater fra tjuesyv utlysninger i Energy-programmet så langt, hvorav fem uten norsk deltakelse. Flere av utlysningene er fellesutlysninger med andre programmer, da spesielt med NMP-, ICT- og Environment-programmene. Det har vært tre utlysninger innenfor PPP-ene (Public-Private Partnership) i Energy-programmet, derav to innenfor Energy-efficient Buildings (EeB). Norge har deltatt i alle disse utlysningene. Energy-utlysninger i 2011 uten norsk deltakelse var FP7-ENERGY-2011-JAPAN og FP7-ERANET-2011-RTD.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	56	33%	10
Reserve	20	12%	4
Avslått	93	55%	20
TOTALT	169	100%	34

Tabell 3.10 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Energy.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Aggregerte resultater pr. 31.12.2011 viser at det har kommet inn 169 prosjektsøknader med norsk deltakelse. 56 av disse er innstilt for støtte, noe som gir en suksessrate på 33 %. Den norske suksessraten er over elleve prosentpoeng høyere enn snittet for alle deltakerlandene i FP7. Norge lykkes svært godt i Energy-programmet, og er rangert som nummer tre ut fra suksessrate blant alle EUs medlems- og assosierte land. Det er kun Estland og Latvia som har høyere suksessrate, men de deltar til gjengjeld i langt færre prosjekter (rundt 25 hver).

63 % av alle søknader med norsk deltakelse, er kvalifisert for finansiering. Det er hele femten prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for alle søknadene i Energy og dokumenterer at Norge har svært høy kvalitet på sine søknader i dette programmet. Grunnet mangel på budsjettmidler, blir kun en del av de kvalifiserte søknadene finansiert.

49 av de 56 innstilte prosjektene har blitt bekreftet som kontrakter så langt. Norge er tildelt rundt 294 mill. kroner i disse kontraktene.

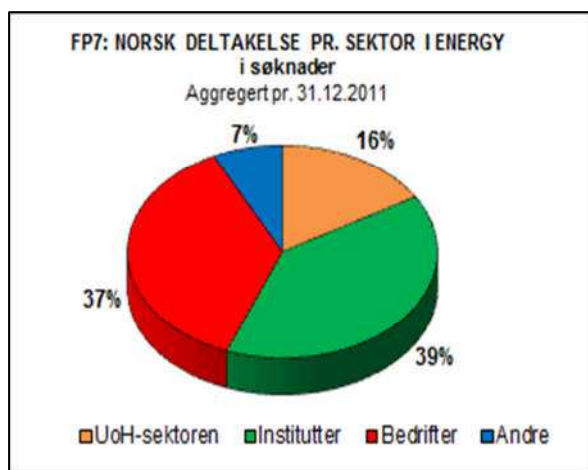
Hittil er det norsk deltakelse i litt flere enn hvert femte innstilte prosjekt i Energy, mens 14 % av søknadsmassen har norsk deltakelse. I snitt er det 1,6 norske deltakelser pr. søknad, og 1,7 pr. innstilte prosjekt.

20 % av søknadene og 18 % av de innstilte prosjektene med norsk deltakelse, er også norskkoordinerte.

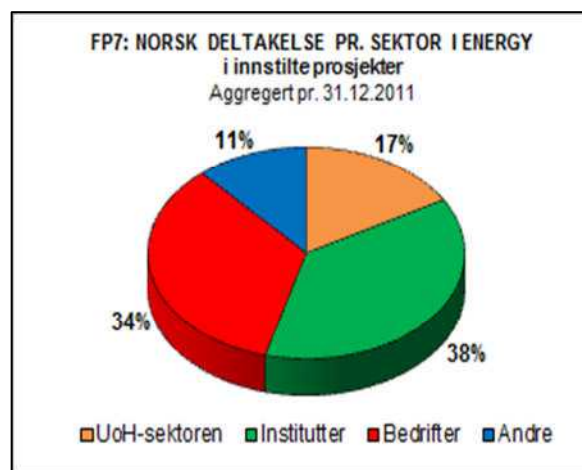
Suksesshistorie: GRID+ (Supporting the development of the European Electricity Grids Initiative (EEGI)) er et interessant prosjekt eksempel fra FP7-ENERGY-2011-1-utlysningen. Dette er en såkalt «support action», med hovedfokus på å støtte opp under EEGI, en av EII-ene (European Industrial Initiatives) under SET-planen, og samler sentrale aktører (SMB-er, forskningscentre, universiteter) sammen med nettverkene ENTSO-E (European Network of Transmission System Operators for Electricity) og EDSO (The European Distribution System Operators for Smart Grids) for å samordne og legge til rette for aktiviteter innen EEGI. SINTEF Energi AS er norsk partner i dette prosjektet. GRID+ ble rangert som beste søknad innen panelet Smart Energy Networks, og demonstrerer en god "EU-addend value" og relevans i forhold til SET-planens prioriteringer og overgangen til Horizon 2020. I tillegg illustrerer prosjektet nødvendigheten og nytteverdien av arbeid rettet mot EII-er og kobling mot SET-planen ved utforming av EU-forskningen.

Sektorfordeling

Kakediagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.18 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Energy. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Figur 3.19 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Energy. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Fordelingen av deltakelsene på sektorgruppene viser flest deltakelser fra instituttene, tett etterfulgt av bedriftene. Det er tilnærmet samme fordeling som i årsrapporten for 2010. Sektorgruppen Andre har imidlertid den høyeste suksessen med sine søknader, uten at noen enkeltaktører i denne gruppen utpeker seg spesielt.

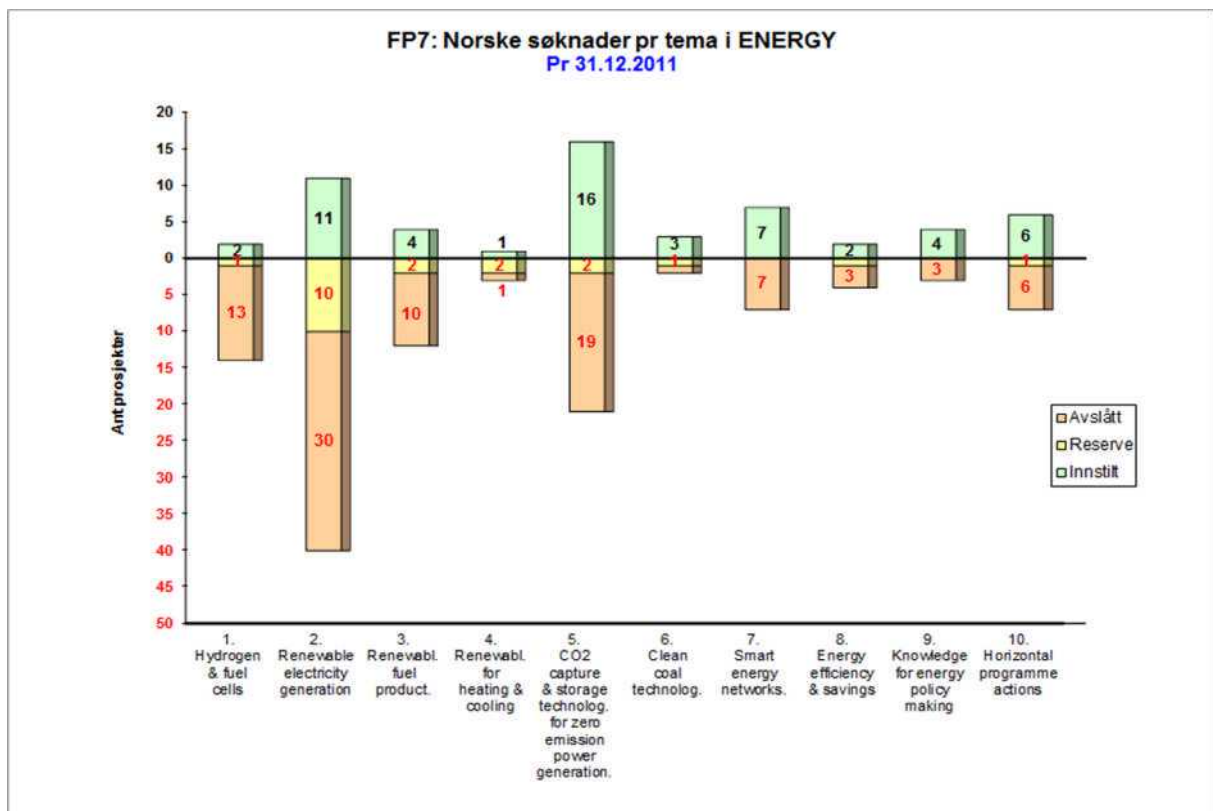
Samarbeidsland

Norge har flest samarbeidsrelasjoner med Tyskland etterfulgt av Frankrike, Nederland, Storbritannia og Italia. Av disse oppnår vi høyest suksess i samarbeidet med Nederland. Norge samarbeider med 44 av 67 mulige land i de innstilte prosjektene så langt.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av søknadene etter status på følgende aktivitetsområder;

1. Hydrogen and fuel cells.
2. Renewable electricity generation.
3. Renewable fuel production.
4. Renewable for heating and cooling.
5. CO2 capture and storage technologies for zero emission power generation.
6. Clean coal technologies.
7. Smart energy networks.
8. Energy efficiency and savings.
9. Knowledge for energy policy making.
10. Horizontal programme actions.

Figur 3.20 Dekningsprofil Energy.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet inneholder flg. utlysninger; FP7-2009-BIOREFINERY_CP, FP7-2010-GC-ELECTROCHEMICAL-STORAGE, FP7-2010-NMP-ENV-ENERGY-ICT-EeB, FP7-ENERGY-2007-1-RTD, FP7-ENERGY-2007-2-TREN, FP7-ENERGY-2008-1, FP7-ENERGY-2008-FET, FP7-ENERGY-2008-RUSSIA, FP7-ENERGY-2008-TREN-1, FP7-ENERGY-2009-1, FP7-ENERGY-2009-2, FP7-ENERGY-2009-BRAZIL, FP7-ENERGY-2010-1, FP7-ENERGY-2010-2, FP7-ENERGY-2010-FET, FP7-ENERGY-2010-INDIA, FP7-ENERGY-NMP-2008-1, FP7-ERANET-2007-RTD, FP7-2011-NMP-ENV-ENERGY-ICT-EeB, FP7-ENERGY-2011-1, FP7-ENERGY-2011-2 og FP7-NMP-ENERGY-2011.

Hydrogen and fuel cells (område 1) er flyttet over til randsoneaktiviteten Fuel Cells and Hydrogen Joint Undertaking (FCH JU), og inngår kun med 2007-utlysningene i Energy.

Statusen som fremkommer i dekningsprofilen ovenfor viser spesielt høyt tilslag på søknader med norsk deltakelse innen områdene CO2-håndtering (område 5 og delvis området 6), og smarte energinettverk (området 7). Dette viser at vi får uttelling på de områdene norske aktører har faglig styrke og er langt fremme internasjonalt. Det norske FoU-miljøet tilknyttet til CO2-håndteringen

har utviklet seg til å bli anerkjent og etterspurt på den europeiske arena. Innen området smarte energinettverk har Norge unik erfaring og kunnskap gjennom utvikling og bruk av modellverktøy, markedssystem, systemtilnærming, osv.

Innen fornybar elektrisitetsproduksjon (område 2) er det stor mobilisering både blant norske og utenlandske aktører, og konkurransen er spesielt høy på dette området. Den største delen av de mindre erfarne søkermiljøene mobiliseres her. Dette gjenspeiles også i suksessraten, som kun er 21,6 % for norske aktører innen dette området.

I Norge er det relativt sett lite bruk av, aktivitet innen eller spisskompetanse på de aktivitetene som utlyses under fornybar drivstoff, fornybar varme og kjøling og energieffektivisering (område 3, 4 og 8). Dette gjenspeiler seg i mobilisering og/eller kvalitet. Mange av de norske miljøene her har således i stor grad en nasjonal profil på sin aktivitet.

Det er imidlertid verdt å merke seg at fjorårets suksessrate isolert sett var på 26 %. Dette er noe skuffende etter en kontinuerlig jevn økning i suksessraten fra 20 % i 2007, og betydelig lavere enn årene 2008 – 2010, hvor man i snitt lå på over 40 % suksessrate. Antall norske søkere har også vært lavere de to siste årene i forhold til årene før. Dette ser ut til i stor grad å henge sammen med etableringen av FME-ene (Forskningssentre for miljøvennlig energi). Potensielle søkere har i større grad vært bundet opp i nasjonalt arbeid knyttet til FME-ene. Det er verd å merke seg at selv med en markant økning i nasjonale FoU midler over disse årene har ikke suksessraten i RENERGI-programmet økt. En ser at mobiliseringen til de nasjonale midlene har økt tilsvarende økningen i midler, og kvaliteten er samtidig opprettholdt. Imidlertid ser det ut til at det har gått utover deltakelsen og kvaliteten i FP7-søknadene.

TILTAK

a. Økt mobilisering

For å fremme deltakelse og kvalitet inn mot FP7 utøver NCP-ene hovedsakelig tre typer aktiviteter relatert direkte til norske aktører:

- 1) Informasjon om utlysninger og lignende til aktører via informasjonsmøter, bilaterale møter og 12 infobrev til over 400 mottakere.
- 2) Bilateral rådgivning til søkere som henvender seg.
- 3) Strategisk arbeid for å ivareta norske interesser i utformingen av utlysningene.

I tillegg følger NCP-ene nøye med på, og deltar aktivt i relevante energirelaterte EU-prosesser, slik at man har et godt nettverk og god innsikt i rådgivningsoppgavene.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Det er ikke foretatt tiltak utover de som er beskrevet i punkt a og c i dette kapittelet.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

NCP-ene har jobbet både for å få EU-perspektivet integrert i norsk strategisk arbeid og programdrift, og for å få norske interesser inn i strategi- og planarbeidet på EU-nivå. Det første er sentralt for å lykkes med det siste, fordi et effektivt strategisk arbeid på EU-arenaen fordrer en god nasjonal forankring. I tillegg må vi ha de riktige personene i de rette posisjonene, og koordinere oss på norsk side.

På norsk side har NCP-en blant annet jobbet i forhold til:

- FME-ene (Forskningssentre for miljøvennlig energi) ved å engasjere dem i forbindelse med

innspill til FP7-utlysninger og Horizon 2020/SET-planen.

- Nasjonale FoU-program:
 - Støtte til koordinering av norske aktører innen relevante områder.
 - Engasjere fagansvarlige i utformingen av innspill til strategier og FoU-prioriteringer, inklusive FP7-utlysninger, SET-planen (Strategic Energy Technology Plan) og Horizon 2020.
 - Sette EU og programsamarbeid på agendaen i programstyremøter, og på diverse møter med administrasjonen.
- OED (Olje- og energidepartementet): angående den europeiske samarbeidsarenaen innen energiteknologier, spesielt SET-planen.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Inn mot EU-arenaen har NCP-ene blant annet jobbet i forhold til:

- SET-planen ved å delta på møter, i sherpagrupper, i industriinitiativ-teamet på CCS og på SET-plan konferansen.
- FP7-programkomitéen ved å fremme innspill fra Norge, skriftlig så vel som muntlig.
- Nasjonale program:
 - Engasjere fagansvarlige i relevant EU-fora på sitt område.
 - Arbeid med støtteordningen for norske aktører til deltakelse i strategisk viktige EU-fora.

e. Hva er gjort for å koble FP7 Energy mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

SET-planen gir sterke føringer på prioriteringene i FP7 og Horizon 2020 på energiområdet, og er tematisk spesielt relevant for de eksisterende programmene RENERGI og CLIMIT, og det programmet som skal etableres i løpet av 2012 etter RENERGI.

NCP-ene har jobbet aktivt inn mot RENERGIs støtteordning til strategisk arbeid inn mot SET-planen. Formålet er å fremme norske prioriteringer og forskningsagenda i det strategiske arbeidet, gjennom å være et insentiv for:

- koordinering av norske aktører inn mot strategiske prosesser.
- norske aktørers deltakelse i relevante EU-fora for å fremme norske prioriteringer og forskningsagenda.

Det strategiske arbeidet er også linket til disse nasjonale programmene ved at NCP-en er SET-plan sherpa, og jobber tett på programmene.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Tore Grunne (Olje- og energidepartementet).

Komitérepresentant (ekspert): Beate Kristiansen (Forskningsrådet).

I 2011 har NCP-en, som også er Forskningsrådets komitérepresentant, deltatt på alle de fem avholdte programkomitémøtene, inklusive formøter til disse. Det er blitt jobbet aktivt i utformingsprosessen av arbeidsprogrammene. Innspill og kommentarer er samlet inn fra norske aktører. Det er gitt innspill til, prioriteringer for og kommentarer på utkastene til WP2012 (arbeidsprogram 2012).

Fuel Cells and Hydrogen (FCH)

Kontaktperson: Stian Nygaard (t.o.m. mai 2011) og Trygve Utheim Riis (f.o.m. juni 2011)

Opprettelse av en JTI på hydrogen og brenselceller ble vedtatt på EUs konkurranserådsmøte i mai 2008, og JTI-en ble offisielt lansert på en konferanse i Brussel i oktober samme år. I perioden 2008 til 2013 vil denne JTI-en ha et totalbudsjett på 940 mill. euro, dvs. cirka 8 mrd. kroner, fordelt mellom Kommisjonen og europeisk industri. FCH JU (Joint Undertaking) er en egen juridisk enhet som heretter vil stå for all praktisk oppfølging av hydrogen og brenselcelleaktivitetene, herunder utlysningene som igjen er basert på en årlig implementeringsplan.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Den første utlysningen kom i oktober 2008, med søknadsfrist i januar 2009. Evalueringene foregikk vinteren 2009, og de første FCH-kontraktene ble undertegnet i desember 2009. Resultatet ble at 16 prosjekter, derav 5 med norsk deltakelse, ble finansiert i den første utlysningen. Den totale finansielle rammen var på 61,7 mill. euro, eller 524 mill. kroner, hvorav EU-støtten utgjør 27,2 mill. euro. Av denne EU-støtten går litt over 1,0 mill. euro, eller 8,3 mill. kroner, til norske aktører. Det gir en norsk returprosent på 3,8.

Den andre utlysningen kom i juli 2009, og hadde søknadsfrist i oktober samme år. Rammen var 183,9 mill. euro, og det ble mottatt 69 gyldige søknader. Kontraktene ble ferdigforhandlet i januar 2011, hvor kontrakter for 28 prosjekter ble signert. 26 var fra hovedlisten og 2 fra reservelisten. Det er 6 prosjekter med norsk deltakelse blant de 28 prosjektene, men det er ingen norske prosjektledere. Den totale EU-støtten er på 72,5 mill. euro. De norske aktørene mottar 6,6 mill. euro av denne EU-støtten, noe som gir en norsk retur på hele 9,1 %. 5,5 mill. euro av Norges tildelte EU-støtte i denne utlysningen går til CHIC-prosjektet. Dette prosjektet involverer bygging av en ny hydrogenstasjon i Oslo, hvor fem hydrogenbusser skal gå i ordinær drift.

Den tredje utlysningen kom i juni 2010, med søknadsfrist i september. Rammen var 89,1 mill. euro fra FCH JU. Det ble mottatt 69 gyldige søknader. Kontraktene ble ferdigforhandlet høsten 2011, og det ble innvilget 26 nye prosjekter. Norske aktører deltar i 4 av disse prosjektene, i ett av dem er to norske aktører med. Ingen av disse prosjektene har norsk koordinator. Norge, ved SINTEF Materialer og Kjemi, har imidlertid overtatt ledelsen i et tidligere prosjekt (KeepEmAlive) fra den første utlysningen. Dette skyldes at Energy Reseach Center Netherlands (ECN) måtte trekke seg som koordinator etter frafall av ressurser til arbeidet. Total EU-støtte i denne utlysningen er 83,7 mill. euro, hvorav de norske deltakerne får 1,2 mill. euro som utgjør 1,5 %. Dette er vesentlig lavere enn tidligere år, men det var heller andelen i fjor som var svært høy på grunn av demonstrasjonsprosjektet CHIC.

Den fjerde utlysningen kom i april 2011, med søknadsfrist i august. Den totale rammen for denne utlysningen var 109 mill. euro. Utfallet av denne søknadsrunden foreligger ikke i skrivende stund.

Etter tre utlysninger er det norsk deltakelse i 21 % av alle innstilte prosjekter i FCH JU, og Norge har blitt tildelt 8,9 mill. euro, eller rundt 71 mill. kroner i disse utlysningene.

Suksesshistorie: Norge er ett av ni land, som er med i prosjektet CHIC (Clean Hydrogen in European Cities). I alt 26 hydrogenbusser skal testes ut i fem byer, hvorav Oslo er en. Bussene kommer fra tre forskjellige leverandører. Prosjektet varer fra 2010 til 2016, og har en total kostnadsramme på 82 mill. euro, hvorav 26 mill. euro kommer fra FCH JU. Av disse går 5,5 mill. euro til den norske delen av prosjektet. Ruter er norsk deltaker. Det er snart ferdig en fyllestasjon nær Kolbotn, og de fem bussene skal trafikkere en vanlig rute mellom Oslo og Kolbotn.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Den norske representanten i States Representative Group (SRG) har orientert de norske miljøene, som er involvert i hydrogen og brenselceller, om utlysningen for 2011. Det er også gitt råd til enkeltaktører om søknadsprosessen. Den norske deltakelsen på FCH-prosjektene er god, selv om tildelingen til nye prosjekter var lavere i 2011 enn i 2010. SINTEF er den dominerende norske aktøren, men det er også med noen industribedrifter og andre forskningsinstitusjoner. SRG-representanten sender ut informasjonsbrev om FCH JU-utlysningen til bedrifter, institutter og universiteter for å informere om mulighetene. Bilateral rådgivning til søkere, som henvender seg, vil også bli utført.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Det er etablert en ordning med støtte til deltakelse i teknologiplattformer og til å være med i etablering av nye joint programs under EERA (European Energy Research Alliance). Denne støtten omfatter også aktiviteter under FCH JU. Det er nå satt i gang tre slike prosjekter innenfor FCH JU, og de har sammen etablert en skyggegruppe for å informere aktører i Norge om hva som foregår. Hensikten er også å være med på å påvirke prioriteringene i EU-systemet.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

På initiativ fra FCH JU har det vært arrangert møter i flere av medlemslandene med ledelsen i FCH JU. Dette for å informere gjensidig om henholdsvis landenes og JUs aktiviteter, samt diskutere hvordan man bedre kan jobbe sammen. Det ble gjennomført et slikt møte i Oslo i januar 2012, med leder for FCH JU og leder av SRG. Industrirepresentanter fra Daimler var delvis med over telefon.

e. Hvilke koblinger finnes mellom FCH og Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Forskningsrådets RENERGI program har bidratt med toppfinansiering til norske forskningsinstitutter for deltakelse i FCH-prosjektene. På styremøtet til RENERGI i desember 2011 ble det tildelt midler til toppfinansiering av de to prosjektene under FCH, hvor norske forskningsinstitutter deltar slik at støtteandelen blir på samme nivå som for FP7 prosjekter (dvs. 75 % finansiering). Det ble også gitt tilleggsstøtte til det nevnte prosjektet, hvor SINTEF har overtatt som koordinator.

3.3.1.6 ENVIRONMENT (including Climate Change)

NCP: Ingunn Borlaug Lid.

UTLYSNINGER

Ved utgangen av 2011 har det kommet inn resultater fra tjueto utlysninger i Environment. Åtte av utlysningene har ikke norsk deltakelse. Flere av utlysningene i Environment er fellesutlysninger med andre programmer, som Energy, NMP og ICT. Det har vært fem utlysninger innenfor PPP-ene (Public-Private Partnership) i Environment-programmet. Kun en av disse utlysningene, en utlysning i Energy-efficient Buildings (EeB), har hatt norsk deltakelse knyttet til Environment.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatore

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatore
	Antall	i %	Antall
Innstilt	89	26%	15
Reserve	21	6%	3
Avslått	229	68%	44
TOTALT	339	100%	62

Tabell 3.11 Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Environment.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Av de 339 prosjektsøknadene med norsk deltakelse som er kommet inn så langt, er 89 innstilt for støtte. Det gir en suksessrate på 26 %, nesten ni prosentpoeng høyere enn gjennomsnittlig suksessrate for alle deltakerlandene i Environment. I tillegg har hele 74 % av Environment-søknadene med norsk deltakelse nådd poenggrensen for finansiering, mens noe over halvparten av alle søknadene i dette programmet oppnådde det samme. Bare en del av de søknadene som er kvalifiserte, blir finansiert. Det skyldes mangel på budsjettmidler.

Vi har mottatt kontraktsdata for alle de innstilte prosjektene. Via disse kontraktene har Norge mottatt rundt 359 mill. kroner.

Det er norsk deltakelse i 26 % av hvert innstilt prosjekt innenfor Environment-programmet så langt, mens nesten 17 % av alle søknadene har norsk deltakelse. I snitt er det 1,4 norske deltakelser pr. søknad og 1,5 pr. innstilte prosjekt.

Den norske koordinatorandelen i søknadene er på noe over 18 %, mens den er litt lavere i de innstilte prosjektene med 17 %. Den høye suksessraten indikerer at det er et stort potensiale for å øke antall koordinatore i Environment, noe det arbeides med, se punkt e. under avsnittet om tiltakene.

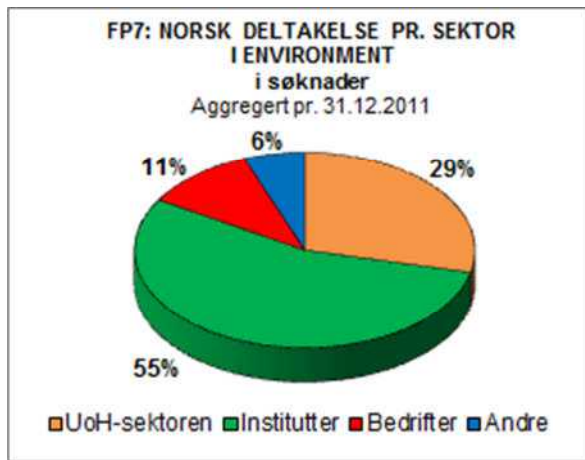
Suksesshistorie: Norsk institutt for luftforskning (NILU) har lang erfaring i å koordinere internasjonale forskningsprosjekter, og har lyktes med deltakelse i en rekke prosjekter innenfor ulike deler av FP7. NILU er ett av de norske instituttene som har flest innstilte prosjekter, og blant de som har aller høyest kvalitet på søknadene. I Environment-programmet deltar NILU i snart 20 prosjekter, og er dermed en av aktørene som gjør det best i dette programmet så langt i FP7.

Et eksempel på et prosjekt som er koordinert av NILU er ECLIPSE (Evaluating the Climate and Air Quality Impacts of Short-Lived Pollutant), et sentralt klima og forurensningsrelatert europeisk forskningsprosjekt. Prosjektet er et «collaborative project» fra 2011-utlysningen i Environment. I ECLIPSE har NILU med seg ti partnere fra Europa, inkludert to norske partnere; Meteorologiske institutt og CICERO (Senter for klimaforskning). Alle disse tre norske institusjonene er en del av CIENS (Oslo Centre for Interdisciplinary Environmental and Social Research), som skal være et ledende nasjonalt og internasjonalt tyngdepunkt for tverr- og flerfaglig forskning om miljø og samfunn, <http://www.ciens.no/>. Det er meget positivt at NILU, som norsk koordinator, tar med seg andre norske forskningsinstitutter inn i EU-prosjekter.

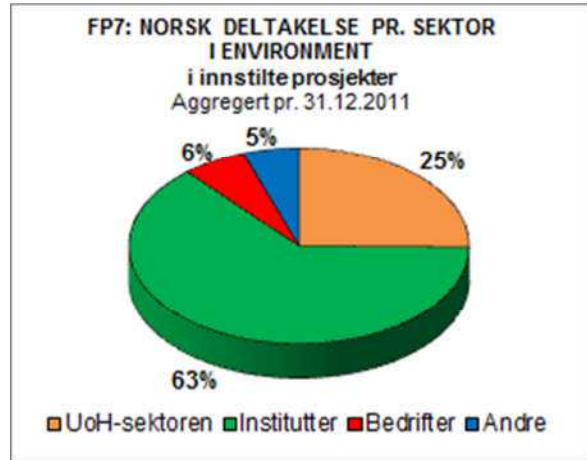
Solide nettverk med høy kvalitet på den faglige kompetansen, tidlig oppstart med prosjektsøknader og god forankring i organisasjonens ledelse, er noen av NILUs suksessfaktorer.

Sektorfordeling

Nedenfor vises fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søkte og innstilte prosjekter;

Figur 3.21 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Environment. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.22 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Environment. Kilde: E-Corda (EU-Kommissjonen).

Instituttsektoren er den aktørgruppen som dominerer i Environment. Denne gruppen har økt sin deltakerandel med to prosentpoeng i de innstilte prosjektene i forhold til ved utgangen av 2010. Instituttene er også de eneste som øker sin deltakerandel fra søknadene til de innstilte prosjektene, og har dermed den høyeste suksessen med sine søknader av alle sektorgruppene. NILU er den norske aktøren som har flest deltakelser i Environment-programmet, samtidig som det har oppnådd en svært god suksessrate for sine søknader.

Samarbeidsland

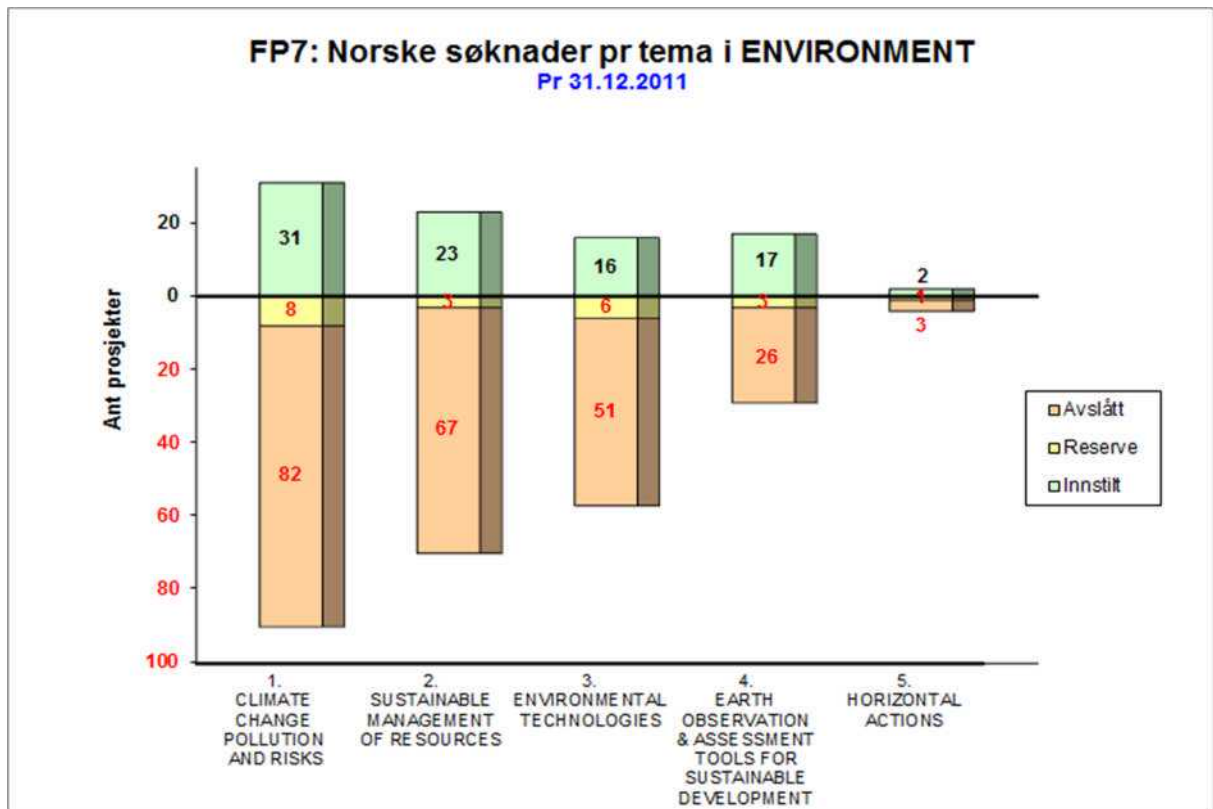
Storbritannia, Tyskland og Frankrike er de landene Norge samarbeidet aller mest med så langt innenfor Environment. Blant våre ti viktigste samarbeidsland, er kvaliteten på fellessøknadene god, og aller høyest er den i samarbeidet med Frankrike og Nederland. I disse samarbeidsrelasjonene ligger suksessratene på rundt 34-35 % i Environment.

Norske aktører har samarbeidsrelasjoner med 70, av 118 potensielle land, i de innstilte prosjektene.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektsøknadene etter status på følgende områder;

1. Climate Change, pollution and risks.
2. Sustainable management of resources.
3. Environmental Technologies.
4. Earth observation and assessment tools for sustainable development.
5. Horizontal actions.

Figur 3.23 Dekningsprofil Environment.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-2010-NMP-ENV-ENERGY-ICT-EeB, FP7-AFRICA-2010, FP7-ENV-2007-1, FP7-ENV-2008-1, FP7-ENV-2009-1, FP7-ENV-2010, FP7-ENV-NMP-2008-2, FP7-ERANET-2009-RTD, FP7-2009-BIOREFINERY_CP, FP7-ERANET-2010-RTD, FP7-OCEAN-2010 FP7-OCEAN-2011, FP7-ENV-2011, FP7-ENV-2011-ECO-INNOVATION-OneStage og FP7-ENV-2011-ECO-INNOVATION-TwoStage.

Det er flest søknader med norsk deltakelse til emner knyttet til området Climate Change, pollution and risks fulgt av området Sustainable management of resources og Environmental Technologies. Det er også innen disse tre områdene det er flest innstilte prosjekter med norsk deltakelse, i tillegg til området Earth observation and assessment tools for sustainable development. Den store mobiliseringen og suksessen innen Environment er sammenfallende med den nasjonale satsingen på disse fire områdene (1-4 på figuren). Den nasjonale satsingen omfatter forskningsprogrammene NORKLIMA, Polarforskning, MILJØ 2015, Havet og kysten samt Romforskning, i tillegg til Forskningsrådets støtte til den norske referanseplattformen av Water supply and sanitation Technology Platform (WssTP).

Norge har høye suksessrater i alle områdene, aller høyest er den i område 4 hvor den ligger på hele 37 %. Dette er en økning fra 2009, og kan skyldes en ny nasjonal satsing fra 2008 på grunnleggende forskning innen jordobservasjon under forskningsprogrammet Romforskning.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Forskningsrådet har en viktig oppgave som informasjonsformidler og motivator gjennom møter, nyhetsbrev og annen formidling. I forbindelse med utlysningene har det derfor vært gjennomført en rekke informasjonsmøter i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø, samt informasjonsmøter spesielt rettet mot bedrifter i Kunnskapsbyen Lillestrøm og Campus Kjeller, og for både bedrifter og forskere ved høyskolene i Vestfold og Telemark. I disse informasjonsmøtene har Environment-

programmet enten blitt presentert sammen med hele eller deler av rammeprogrammet, eller har blitt presentert sammen med BIO- og Energy-programmet.

I 2011 er det sendt ut informasjon i nyhetsbrev pr. mail til relevante kontaktpersoner om Environment-programmet, der det er gitt informasjon om relevante utlysninger med mulighet til å gi innspill, konferanser og informasjonsmøter nasjonalt og internasjonalt, samt aktuelle rapporter.

Det henvises også til punkt e.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Selv om mange aktuelle aktører er godt orientert om mulighetene i rammeprogrammet, er det et potensiale for økt deltakelse blant følgende grupper; deler av instituttsektoren, samfunnsforskere, relevante Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) samt bedrifter. I forbindelse med informasjonsmøter har det blitt tatt direkte kontakt med relevante bedrifter, spredt informasjon gjennom kontaktpersoner og Innovasjon Norge. For å nå målet om å øke bedriftenes deltakelse, har det også vært tett kontakt med den norske referanseplattformen av Water Supply and Sanitation Technology Platform, en av de viktigste teknologiplattformene i tilknytning til Environment (including Climate Change) i FP7.

For å øke interessen for Environment-programmet blant samfunnsforskere, har informasjon om utlyste tema i SSH-programmet og Environment-programmet blitt informert om både blant miljøforskere og samfunnsforskere. Det er også økt fokus på samfunnsforskning i Forskningsrådets nasjonale satsinger, blant annet i NORKLIMA, Polarforskning, MILJØ 2015 samt Havet og kysten, som er et viktig virkemiddel for å øke norske samfunnsforskernes deltakelse i Environment (including Climate Change) i FP7.

Det henvises også til punkt e.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Vi observerer at det er stor overlapp mellom EUs og Norges prioriteringer innen miljø- og klimarelatert forskning. Resultater fra utlysningene til nå viser at suksessraten er størst innenfor tema som også er nasjonale satsingsområder, som for eksempel forskningsprogrammer som NORKLIMA, Polarforskning, MILJØ 2015, Havet og kysten samt Romforskning. For disse programmenes fagområder ser vi eksempler på at Norge når egne, nasjonale mål gjennom deltakelse i EUs rammeprogram, og at norske aktører utnytter mulighetene innenfor disse områdene meget godt.

Se også under punkt e.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

ERA-NET

Norge har tidligere deltatt i felles utlysning innenfor ERA-NET-ene CIRCLE og EUROPOLAR (gjennom det nasjonale programmet NORKLIMA), BiodivERsA (gjennom det nasjonale programmet MILJØ 2015), MARINERA, AMPERA og MariFish (gjennom det nasjonale programmet Havet og kysten). I 2011 har innsatsen vært konsentrert rundt deltakelse i BiodivERsA 2 (videreføring av BiodivERsA), CIRCLE-2 (videreføring av CIRCLE) og SEAS ERA (blant annet en videreføring av avsluttende ERA-NET innenfor det marine området). Det bør også bemerkes at i SEAS ERA har Norge ansvar for den atlantiske delen, og Norge er ikke partner i CIRCLE-2, men med som assosiert medlem.

ERA-NET er program til program-samarbeid, der landene i felleskap identifiserer

samarbeidsområdet, og dermed unngår overlapp mellom forskning som utføres i regi av nasjonale programmer i Europa. ERA-NET, som gjennomfører felles utlysninger, danner grunnlaget for samarbeid mellom forskningsaktørene i deltakerlandene og kan i neste omgang legge grunnlaget for gode konsortier og søknader til FP7. Dette er derfor en viktig samarbeidsform.

Teknologiplattformer

Teknologiplattformene legger premisser for arbeidsprogrammer og utlysninger i FP7, og er derfor et virkemiddel for strategisk posisjonering. Innenfor Environment finnes det en slik plattform: Vannplattformen -Water supply and sanitation Technology Platform (WssTP). NTNU og SINTEF har etablert en norsk referanseplattform, som har som formål å ivareta norske interesser inn mot den europeiske vannplattformen. NTNU koordinerer arbeidet og har mobilisert en rekke norske forskningsinstitusjoner, offentlige myndigheter og over ti bedrifter innen feltet. Den norske referanseplattformen holder regelmessige møter. Forskningsrådet har vært i jevnlig dialog med NTNU og SINTEF i utviklingsfasen av den norske referanseplattformen, og fulgt arbeidet i denne plattformen.

“International Cooperation”

Norge har bilaterale forskningsavtaler med mange land og kan bruke disse som et utgangspunkt for å komme i posisjon for å finne partnere i land utenfor EU. Flere av prosjektutlysningene til Environment-programmet har absolutte krav til deltakelse fra tredjeland, for eksempel Russland, Kina, India, Afrika og Latin-Amerika. Det henvises også til neste avsnitt om Joint Programming Initiatives (JPI).

Felleseuropeiske programsamarbeid – Joint Programming Initiatives (JPI)

Gjennom JPI-ene skal medlemslandene samordne sin nasjonale forskning for å adressere de store samfunnsutfordringene. Det er allerede vedtatt opprettelsen av ti JPI-er, som nå er i en forberedende fase, der i hvert fall seks er miljø- og klimarelaterte. Norge er aktiv deltaker i Management Board for disse seks:

- Healthy and Productive Seas and Oceans (JPI Ocean), dvs. sunne og produktive hav, som ledes av Norge.
- Agriculture, Food Security and Climate Change (FACCE JPI), om matproduksjon og effekten av klima.
- Connecting Climate Knowledge for Europe (JPI Climate), som sammenstiller kunnskap om klima for Europa.
- Water Challenges for a Changing World (JPI Water Challenges), som tar for seg vannressursforvaltning for en verden i endring.
- Urban Europe (JPI Urban Europe), som omhandler globale utfordringer og lokale løsninger ved den europeiske byutviklingen.
- Cultural heritage & global change (JPICH), som ser på de globale forandringenes betydning for Europas kulturarv

Norsk deltakelse i disse JPI-ene er av stor betydning for økt internasjonalt engasjement, ytterligere internasjonalisering av miljø- og klimaforskningen, og en mulighet til å påvirke den strategiske forskningsagendaen innenfor JPI-en spesielt og i Europa generelt. Videre er norsk deltakelse i disse JPI-ene også et virkemiddel for økt norsk deltakelse til FP7s Environment (including Climate Change). Se egen omtale av de seks JPI-ene.

e. Hva er gjort for å koble FP7 Environment mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Gjennom presentasjon av Forskningsrådets internasjonale strategi for programstyrene i blant annet NORKLIMA, Polarforskning, MILJØ 2015 samt Havet og kysten, har det blitt informert om behovet for å koble FP7 Environment mot disse nasjonale programmene. Videre har det blitt

informert om at det er et stort potensiale for å hente ut ytterligere midler av Environment (including Climate Change), dersom norske miljø- og klimaforskere påtar seg større roller i prosjektene enn hva som er tilfellet i dag. Mange forskere påtar seg for eksempel ikke koordinatorrollen fordi den administrative byrden er for tung. Aktuelle virkemidler for de nasjonale programmene er stimuleringsmidler og posisjoneringsmidler.

NORKLIMA har vært et pilotprogram i 2011 for å utvikle slike nye virkemidler, og har diskutert dette på alle sine fire programstyremøter i 2011. Dette arbeidet vil fortsette i 2012. På sikt vil det være aktuelt å foreslå bruk av lignende virkemidler for andre programmer/aktiviteter som relaterer seg til Environment (including Climate Change). Det er foretatt en gjennomgang av alle Forskningsrådets programmer og aktiviteter, som viser at Environment (including Climate Change) har et nedslagsfelt i over 25 av Forskningsrådets programmer og aktiviteter.

Stimuleringsmidler

Programstyret i NORKLIMA vedtok juni 2011 å bruke fem millioner kroner som stimuleringsmidler til FP7 Environment-utlysningen, som ble publisert juli 2011. Det vil bli laget en egen utlysning av disse midlere, der det kan søkes NORKLIMA om støtte for inntil en million kroner som koordinator, inntil 500 000 kroner som arbeidspakkeleder og inntil 200 000 kroner som task-leder. Hensikten med stimuleringsmidlene er at prosjektene skal få ekstra midler til å utføre administrative oppgaver de ellers ikke ville fått utført, og på den måten få flere norske miljø- og klimaforskere til å påta seg rollen som koordinator, arbeidspakkeleder og task-leder.

Programstyret i Havet og kysten vedtok i august 2011 å gå sammen med NORKLIMA om utlysningen, og bidrar med ytterligere tre millioner kroner. To nyhetssaker om NORKLIMAs og Havet og kystens planlagte utlysning ble lagt ut i juli og september 2011, for å stimulere til økt norsk deltakelse. Utlysningen av disse stimuleringsmidlene vil publiseres på Forskningsrådets nettsider våren 2012. Søknadsfristen vil være etter at evalueringen fra EU er avsluttet, slik at bare de marine- og klimarelaterte prosjektene som blir funnet støtteverdige av EU kan søke om penger. Det viktigste kriteriet i utlysningen som kommer fra NORKLIMA og Havet og kysten vil være relevans for disse programmenes programplaner.

Slike stimuleringsmidler er et nytt virkemiddel. Erfaringer fra for eksempel Forskningsrådets Prosjektetableringsstøtteordning (PES) viser at det tar noe tid før et nytt virkemiddel blir gjort kjent i forskningsmiljøene, og at dette blir fullt ut utnyttet. NORKLIMAs programstyre besluttet derfor å utlyse stimuleringsmidler både i 2012 (fem millioner kroner) og i 2013 (fire millioner kroner), for å få størst mulig effekt av dette nye virkemiddelet. NORKLIMAs administrasjon vil invitere flere relevante programmer inn i 2013 utlysningen.

Posisjoneringsmidler

NORKLIMAs programstyre etterlyste også mer frie midler relatert til EU-forskning, dvs. såkalte posisjoneringsmidler, som er midler til å posisjonere et forskningsmiljø internasjonalt, midler til å reise på relevante konferanser, arrangere workshops osv. Beate Kristiansen, NCP for FP7 Energy-programmet, var på et av NORKLIMAs programstyremøter for å informere om den posisjoneringsordningen Framtidens rene energi (RENERGI) har og har hatt opp mot europeisk energiforskning. På bakgrunn av dette ble også posisjoneringsmidler som nytt virkemiddel diskutert i NORKLIMAs programstyre, som besluttet å avvente en eventuell igangsetting av dette virkemiddelet inntil det er ytterligere utviklet av andre.

Felleseuropeiske programsamarbeid – Joint Programming Initiatives (JPI)

For Forskningsrådets programmer og aktiviteter har norsk deltakelse i relevante miljø- og klimarelaterte JPI-er også gitt økt oppmerksomhet til internasjonalt samarbeid generelt og FP7 relevante utlysninger spesielt. JPI-ene omtalt under punkt d.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Viggo Lindahl (Miljøverndepartementet).

Komitérepresentant (ekspert): Ingunn Borlaug Lid (Forskningsrådet).

I 2010 oppdaterte Kommisjonen en utredning med en gap-analyse, opprinnelig fra 2009, der de har sett hvilke tema som er dekket opp i forhold til særprogrammet for Environment, ved lansering av FP7, gjennom igangsatte prosjekter så langt i FP7. I utredningen ble det også identifisert nye forskningstema, og tema som det er viktig å fortsette forskning på. Landene fikk også i 2010 mulighet til å gi innspill til denne utredningen, som vil påvirke resten av utlysningene i FP7, dvs. utlysningene i 2012 og 2013. Forespørsel om innspill ble sendt direkte til aktuelle forskningsmiljøer i Norge som er tungt involvert i EU-prosjekter under Environment (including Climate Change), eller som har et stort potensial til å søke dette programmet. Mange meget gode innspill fra norske forskningsmiljøer ble oversendt til Brussel. I 2011 har også forskningsmiljøene gitt verdifulle innspill til arbeidsprogrammene for 2012 og 2013.

Forskning og utvikling knyttet til klima, og marine og maritime problemstillinger er et høyt prioritert område i Norge og Europa. Det er derfor viktig at også arbeidsprogrammene gjenspeiler dette. Dette har derfor preget innspillene, som den norske delegasjonen har gitt Kommisjonen. Norge har også vært aktiv i å fremme tema knyttet til miljøteknologi, polarforskning, biodiversitet og bærekraftig forbruk.

3.3.1.7 TRANSPORT (including Aeronautics)

NCP: Frøydis Gaarder (maritim) og Øystein Strandli (landbasert transport).

Norsk Romsenter har ansvaret for NCP-funksjonen mot norsk industri når det gjelder Galileo. Steinar Thomsen og Kjersti Moldeklev er kontaktpersoner hos Norsk Romsenter.

UTLYSNINGER

Det har vært trettitre utlysninger innenfor Transport-programmet hittil i FP7. I åtte av utlysningene var det ikke norsk deltakelse. Fire av utlysningene har vært innenfor PPP-en (Public-Private Partnership) Green Cars Initiative, med to egne utlysninger og to som del av SST (Sustainable Surface Transport)

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	47	26%	7
Reserve	26	14%	5
Avslått	111	60%	15
TOTALT	184	100%	27

Tabell 3.12 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Transport.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Resultatene vi har mottatt fra Transport-programmet så langt viser at det er kommet inn 184 søknader med norsk deltakelse, hvorav 47 er innstilt for støtte. Den norske suksessraten er på 26 %, mens snittet for alle deltakerlandene i Transport er på 24 %. Det er på samme nivå som ved utgangen av 2010. Til 2011-callen har det blitt innsendt 34 søknader, som tilsvarer en økning på

23 % i forhold til tidligere innsendte søknader for årene 2007-2010. Av de 34 innsendte søknadene er 8 innstilt for støtte, og 8 står på reserveliste. Summen av innstilte prosjektsøknader og søknader på reserveliste i 2011, representerer en økning på 28 % i forhold til tidligere innsendte søknader for årene 2007-2010.

65 % av alle søknadene med norsk deltakelse i Transport-programmet er gode nok til å kunne få tildelt EU-midler. Tilsvarende tall for alle søknadene i dette programmet er 57 %. Grunnet mangel på budsjettmidler, blir kun en del av de kvalifiserte søknadene finansiert.

Av de 47 innstilte prosjektene er 41 bekreftet som kontrakter så langt. I de 41 Transport-kontraktene har Norge mottatt ca. 141 mill. kroner.

Norges andel av de innstilte prosjektene er på rundt 9 %, mens tilsvarende tall i søknadene er litt lavere og noe under 9 %. I både søknader og innstilte prosjekter med norske partnere er det er i snitt 1,5 norske deltakelser.

Av de 34 innsendte søknadene i 2011 har 7, eller 21 %, norsk koordinator. Akkumulert er den norske koordinatorandelen på rundt 15 %, både i søknadene og i de innstilte prosjektene. Av de 8 nye innstilte prosjektene i 2011 har ett prosjekt norsk koordinator. Det samme gjelder for de 8 prosjektsøknadene, som står på reservelisten.

Pr. transportform fordeler de norske prosjektsøknadene seg nå på følgende måte:

	Sjø-Transport	Land-Transport	Aeronautic	TPT	Galileo	ERA-NET	Sum prosjekter
Innstilte	23	14	1	4	1	4	47
Reserve	11	5	3	5	2	0	26
Avslått	37	42	16	13	3	0	111
Sum	70	62	20	22	6	4	184
Suksessrate	32 %	23 %	5 %	18 %	17 %	100 %	26 %

Tabell 3.13 Status prosjektsøknader fordelt på transportform i Transport.

12 av de 70 sjøtransport-søknadene er innenfor utlysningene i Oceans of tomorrow. Tre av disse er innstilte, og tre er på reservelisten.

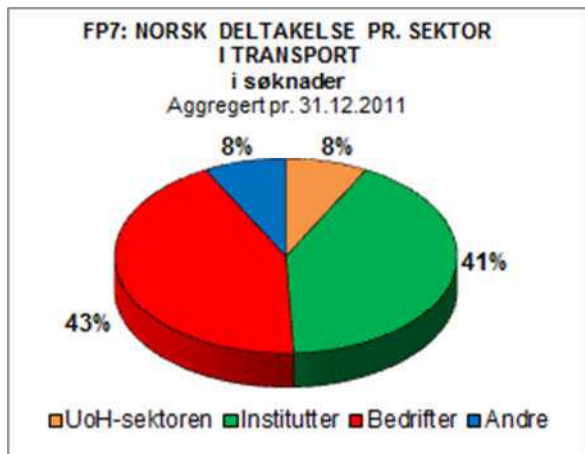
9 av de 62 landtransport-søknadene er innenfor Green Cars Initiative-utlysningene i 2010 og 2011. Av disse er fire innstilte for støtte, hvorav en med norsk koordinator. Suksessraten innenfor Green Cars er dermed 44 %.

Suksesshistorie: Oslo er blant byene som skal brukes som studieområde i et stort EU-prosjekt for å bedre effektiviteten og redusere miljøulempene ved godstransport i byområder.

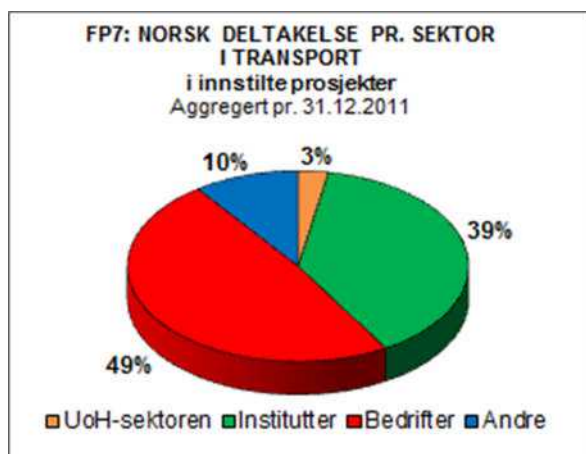
Transportøkonomisk institutt (TØI) skal koordinere forskningsprosjektet som startet opp i 2011. Prosjektet varer i tre år og har fått navnet STRAIGHTSOL (STRAtegies and measures for smarter urban freIGHT SOLutions). Prosjektgruppa består av 15 partnere fra åtte ulike land. Prosjektet samarbeider med ledende aktører som DHL Exel supply chain (DHL) fra Spania, Kuehne+Nagel fra Hellas og TNT Express Worldwide N.V. (TNT) fra Nederland. Demonstrasjonene vil foregå i Brussel, Barcelona, Thessaloniki, Utrecht, Lisboa, Oslo og deler av England.

Sektorfordeling

De norske deltakelsene i henholdsvis prosjektsøknader og innstilte prosjekter fordeler seg på følgende måte;

Figur 3.24 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Transport. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.25 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Transport. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Norske deltakere i Transport kommer hovedsakelig fra bedrifts- og instituttsektoren. Dette bildet er tilnærmet likt som ved utgangen av fjoråret. Totalt sett er bedriftsandelen i de innstilte prosjektene på samme nivå som tidligere. For søknader innen sjø- og landtransport er bedriftsdeltakerne med i alle innstilte prosjekter, med unntak av ett. Dette er en gledelig endring i forhold til tidligere, spesielt på landsiden. Det er flere nye deltakere blant søkerne.

Samarbeidsland

Norge samarbeider mest med Storbritannia og Tyskland. Blant våre viktigste samarbeidsland i Transport-programmet, så oppnår vi den aller høyeste suksessen i samarbeidet med Finland og Østerrike. Suksessratene i disse samarbeidene ligger begge på rundt 35 %.

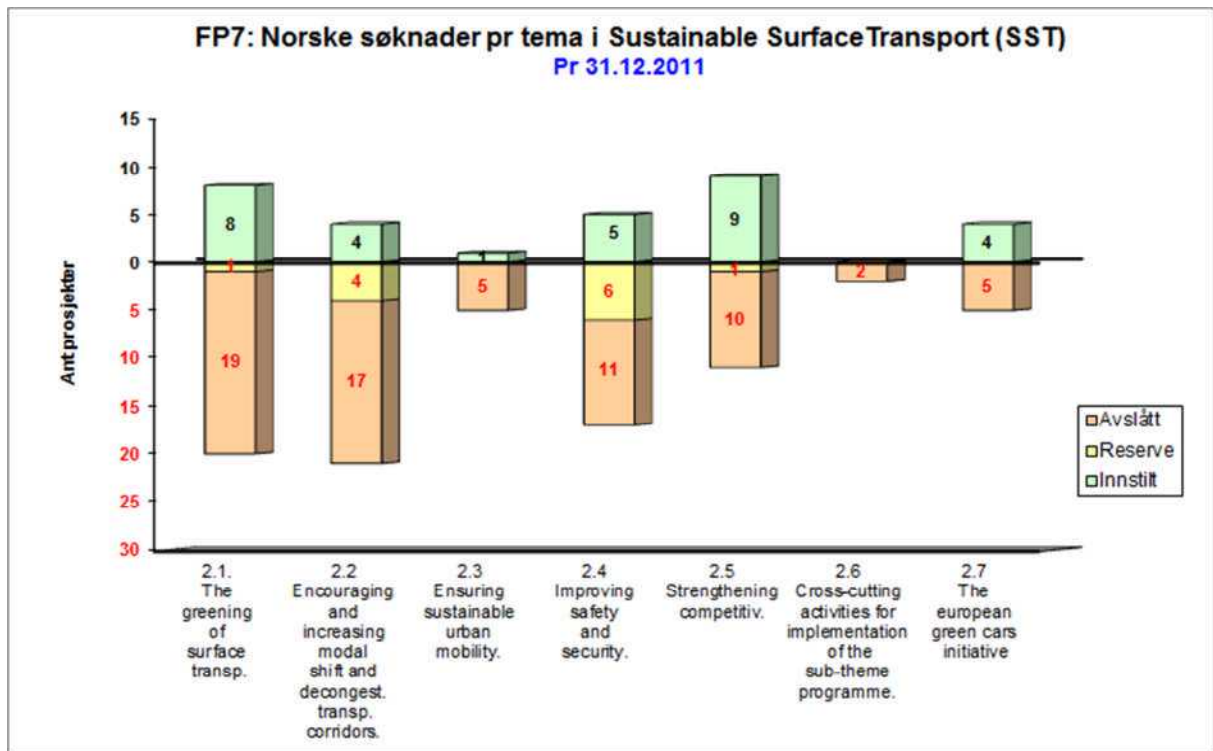
Hittil har vi samarbeidsrelasjoner med 39 av 71 mulige land i de innstilte prosjektene.

Dekningsprofil

Nedenfor vises to dekningsdiagrammer, henholdsvis ett for sjø- og landtransport (Sustainable Surface Transport (SST)) og ett for lufttransport (Aeronautics and Air Transport (AAT)).

Innenfor Sustainable Surface Transport (SST) er søknadene fordelt over følgende aktivitetsområder;

- 2.1 The greening of surface transport.
- 2.2 Encouraging and increasing modal shift and decongesting transport corridors.
- 2.3 Ensuring sustainable urban mobility.
- 2.4 Improving safety and security.
- 2.5 Strengthening competitiveness.
- 2.6 Cross-cutting activities for implementation of the sub-theme programme.
- 2.7 The European green cars initiative.

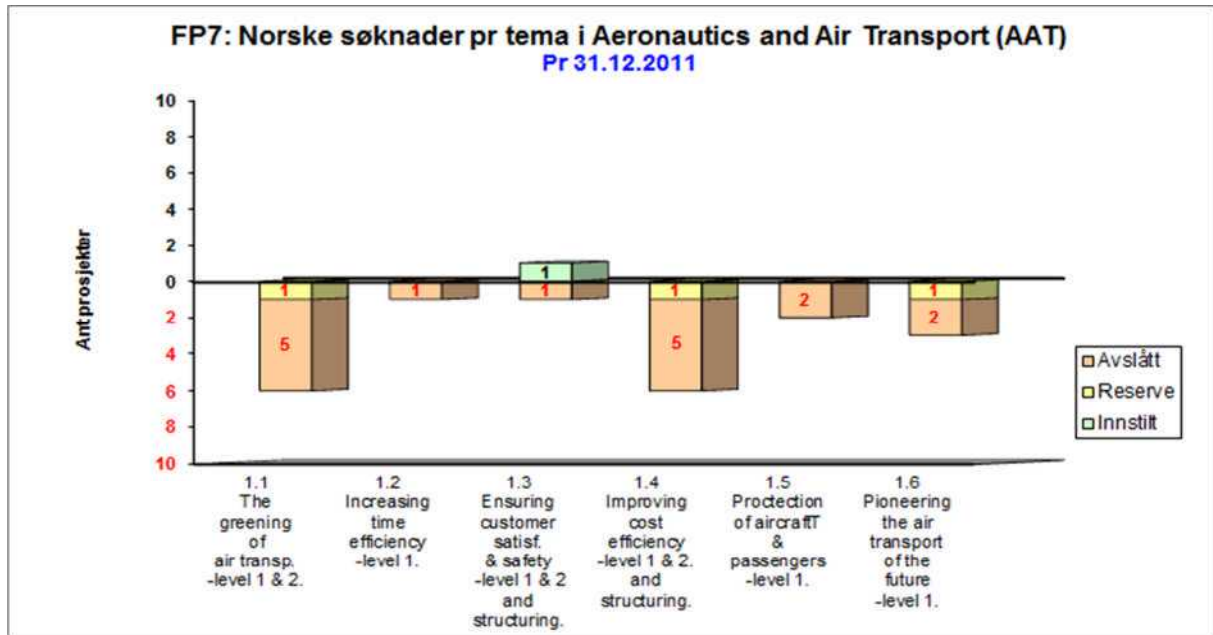
Figur 3.26 Dekningsprofil Sustainable Surface Transport (SST).

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter følgende utlysninger; FP7-SST-2007-RTD-1, FP7-SST-2007-TREN-1, SST-2008-RTD-1, FP7-SST-2008-TREN-1, FP7-SST-2010-RTD-1 og FP7-SST-2011-RTD-1.

Norge har oppnådd en spesielt høy suksessrate på 45 % innenfor område 2.5 Strengthening competitiveness. Også innenfor område 2.7 The european green cars initiative er kvaliteten på de norske søknadene høy, selv om antall søknader innenfor dette aktivitetsområde er noe begrenset så langt.

Innenfor Aeronautics and Air Transport har det kun vært en søknad med norsk deltaker i 2011-callen. Denne er innenfor området 1.6 Pioneering the air transport of the future. Søknaden står på reservelisten.

Figur 3.27 Dekningsprofil Aeronautics and Air Transport (AAT).

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter følgende utlysninger; FP7-AAT-2007-RTD-1, FP7-AAT-2007-TREN-1, AAT-2008-RTD-1, FP7-AAT-2010-RTD-1 og FP7-AAT-2011-RTD-1.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Målet for norsk deltakelse i søknader er minst 10 %. Det er oppnådd 9 % så langt.

Målet for gjennomsnittlig antall norske aktører pr. søknad var to mens det er oppnådd 1,5. Det er en liten økning fra året før. Ved informasjonsmøtene må det derfor fortsatt legges klar vekt på at norske aktører bør samarbeide bedre for økt norsk deltakelse. Særlig gjelder det å anspore forskningsinstituttene, og andre gjengangere, til å trekke med seg flere norske deltakere i sine søknader.

Måltallet for norsk deltakelse i innstilte Transport-prosjekter er minst 8 %. Oppnådd resultat så langt er ca. 9 %.

Målet for andelen norske koordinatører i søknader med norsk deltakelse er minst 10 %. I 2011 var den norske koordinatørandelen i søknadene på 21 %, mens den er på 15 % akkumulert for hele FP7-perioden.

15 % av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse er norskkoordinerte. Dette er på samme nivå som i 2010. Av de 8 nye innstilte prosjektene i 2011 har ett prosjekt norsk koordinatør.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Det er fortsatt få universiteter og høyskoler, som deltar i FP7 innen transportsektoren. Det er allikevel en bedring fra i fjor. I 2011 har vi fortsatt å utfordre bransjen til å se nytten av FoU, og derigjennom - over tid - å bevirke en større innsats innen UoH-sektoren. Dette er gjort både gjennom bransjetreff og oppsøkende virksomhet.

Landbasert transportnæring er tradisjonelt lite FoU-orientert, og det kreves en ekstra innsats for å mobilisere denne gruppen. Det er derfor gledelig at vi i 2011 kan registrere økende deltakelse fra denne gruppen i vellykkede EU-søknader.

I 2011 har det vært ekstra fokus for å mobilisere norske bedrifter og andre aktører til Green cars initiative, hvor Transport-programmet bidrar med en vesentlig del av budsjettet. En næringsgruppe med antatt stort potensiale for dette er El-bil industrien med produsenter og underleverandører, samt leverandører av produkter og tjenester til El-bil infrastruktur. I 2011 ble det holdt flere informasjonsmøter for denne målgruppen i tett samarbeid med NHO for å mobilisere til 2012-callen.

Maritim sektor deltar aktivt i det nasjonale programmet MAROFF i Forskningsrådet, hvor de har mulighet for finansiering og hvor beslutningsprosessen er kortere enn i FP7. I MAROFF deltar det mange aktører som vi hittil ikke har sett internasjonalt, for eksempel utstyrleverandører. Samtidig deltar det også aktører som er internasjonalt aktive. I tillegg er det utlysninger gjennom ERA-NET-et MARTEC, hvor kravene til prosjektforslagene er enklere enn i FP7 og hvor det deltar norske maritime aktører i prosjektene. Det er holdt flere informasjonsmøter for denne gruppen i 2011, hvor det både er informert om de internasjonale mulighetene og om det nasjonale programmet.

Når det gjelder luftfart vises det til avsnittene om henholdsvis Clean Sky Joint Undertaking (CLEAN SKY JU) og Single European Sky ATM Research Joint Undertaking (SESAR JU) nedenfor.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Tiltakene for å mobilisere norske deltakere til søknader innen Green cars initiative vil ha betydning for miljøområdet, hvor utslipp fra transport er en vesentlig bidragsyter til Norges klimagassutslipp.

På Maritim side, og innenfor landbasert/multimodal transport, har Forskningsrådet de to nasjonale programmene MAROFF og SMARTRANS. Begge disse programmene har ansvar for mobiliseringsarbeid knyttet til relatert EU-forskning. Prioriterte nasjonale forskningsområder i de to programmene koordineres med prioriteringene i FP7. Både MAROFF og SMARTRANS er aktivt med i relevante ERA-NET, og vil dra nytte av denne erfaringen når eventuelt nye deltakelser i fremtidige ERA-NET skal vurderes.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Det nasjonale maritime programmet MAROFF deltar aktivt i teknologiplattformen TP Waterborne og i ERA-Net MARTEC.

Det er aktiv kontakt med forsknings- og næringsmiljøer, både på maritim og landbasert side i forbindelse med arbeid i programkomitéen og utarbeidelse av arbeidsprogram for Transport.

e. Hva er gjort for å koble FP7 Transport mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

NCP-ene fra Transport på maritim og landbasert side er tilknyttet henholdsvis de nasjonale programmene MAROFF og SMARTRANS. De to NCP-ene fra Transport møter også fast i programkomitéen for Transport. MAROFF deltar aktivt i teknologiplattformen TP Waterborne og i ERA-NET MARTEC. Internasjonalt arbeid er inkorporert i begge programmenes programplaner og i de operative planene.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegater: Ida Monclair og Kristin Digernes Dahle (begge Samferdselsdepartementet).
Komitérepresentanter (eksperter): Frøydis Gaarder og Øystein Strandli (begge Forskningsrådet).

Transport- komitéen har i 2011 hatt 8 formelle og ett uformelt møte (utenfor Brussel). Programkomitéens arbeid har i hovedsak konsentrert seg om å legge grunnlaget for og sluttbehandle 2012-utlysningen, som ble offentliggjort i juli 2011. Komitéen har fått presentert evalueringsrapporter fra hver utlysning. Et gjennomgående tema på møtene har vært i hvilken grad komitéen, og dermed medlemslandene, blir trukket aktivt inn i ulike beslutningsprosesser som angår Transport-programmet.

CLEAN SKY Joint Undertaking (JU)

Kontaktperson: Niels Peter Thorshaug.

Målet for CLEAN SKY JU er å utvikle mer miljøvennlig teknologi innen luftfart. Utslipp av CO₂ skal halveres, NO_x-utslipp skal reduseres med 80 %, støy skal halveres og hele prosessen fra design av fly til håndtering av avfallsprodukter skal gjøres mest mulig miljøvennlig. Disse arbeidene vil derfor i stor grad omfatte dagens leverandører av fly og motorer, samt deler til flyindustrien i Europa. Dette er ikke en sterk industrigren i Norge, selv om vår bruk av fly til transporttjenester ligger på topp i Europa når det gjelder andel av det totale transportarbeid i landet.

CLEAN SKY JU ble formelt etablert i november 2009 med et totalt omfang på 1,6 mrd. euro. 12 hovedpartnere og 74 ytterligere partnere har forpliktet seg til å gjennomføre 75 % av CLEAN SKY JU under forutsetning av at de får 50 % støtte fra FP7. Ingen norske deltakere finnes blant disse 86 partnernene. Det resterende arbeid i CLEAN SKY JU (25 %) legges ut gjennom 3-4 åpne utlysninger pr. år, totalt budsjetteres det med 200 mill. euro fra FP7 til støtte for de oppgaver som legges ut gjennom åpne utlysninger.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Partnerne satte i gang felles arbeider i 2008; første åpne utlysning fant sted sommeren 2009. Så langt har det vært ti utlysninger hvorav resultatene er kjent for de første ni utlysningene.

Utviklingsoppgavene som lyses ut er gjennomgående små og meget spesifikke. 327 prosjekter er satt i gang gjennom de første ni utlysningene. Disse prosjektene vil totalt få en finansiell støtte på ca. 65 mill. euro fra CLEAN SKY JU, dvs. gjennomsnittlig i underkant av 0,2 mill. euro pr. prosjekt.

Kun én av disse utlysningene har resultert i norske søknader. Til den fjerde utlysningen i CLEAN SKY JU kom det inn to norske søknader og én av disse søknadene er finansiert. Hele prosjektet blir utført av én norsk deltaker alene og blir finansiert med 0,6 mill. euro fra CLEAN SKY JU (dvs. fra FP7). Denne ene norske deltakeren er dermed støttet med omtrent like stort beløp som flere andre land har oppnådd med 10 godkjente søknader. I 2011 ble ingen norske søknader sendt inn; to søknader var under utarbeiding med hjelp fra Forskningsrådet, men underveis ble begge vurdert som for svake til å bli fullført.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Forskningsrådet formidler fortløpende utlysningene direkte til interesserte miljøer i Norge

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Luftfart er ikke et nasjonalt prioritert område, derfor ingen spesielle tiltak.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Luftfart er ikke et nasjonalt prioritert område, derfor ingen spesielle tiltak.

e. Hvilke eventuelle koblinger finnes mellom Clean Sky og Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Det finnes ingen koblinger da luftfart ikke er et nasjonalt prioritert område.

SESAR Joint Undertaking (JU)

Kontaktperson: Hilde Erlandsen.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Single European Sky ATM Research Joint Undertaking (SESAR JU) ble etablert i 2008. Målet for SESAR JU er å utvikle og teste i full skala det nødvendige utstyr som skal til for å etablere ett felles luftrom for hele Europa. Dette skal øke sikkerheten med en faktor på 10, halvere kostnadene til lufttrafikkleddelse samt tredoble trafikk-kapasitet.

Etter sterk konkurranse er 15 europeiske konsortier tildelt oppgaven å gjennomføre et FoU-program med et omfang på 2,1 mrd. Euro over 6-7 år. Ett av disse 15 konsortiene, North European ATM Industry Group (NATMIG), ledes fra Norge. En gruppering med ca. 15 andre norske bedrifter og institutter deltar i ATM-Forum Norway. Det har ikke vært utlysninger i SESAR i 2011.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Ingen spesielle tiltak. NATMIG og ATM Forum Norway har nær kontakt. Forskningsrådet har observatørstatus i styret for ATM Forum Norway.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Ingen spesielle tiltak.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Tiltak for forbedring av teknologier knyttet til luftfart har ikke vært et nasjonalt prioritert område. Imidlertid er blant annet anvendelse av IKT innen samferdsel et viktig område i Norge. Det pågår derfor vurderinger i Samferdselsdepartementet om fremtidig norsk engasjement i SESAR. Eventuelle forskningsoppgaver vil diskuteres videre.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Vil utarbeides som en del av vurderingene som gjøres i samarbeid med Samferdselsdepartementet.

3.3.1.8 SOSIO-ECONOMIC SCIENCE AND THE HUMANITIES (SSH)

NCP: Tom-Espen Møller og Solbjørg Rauset.

UTLYSNINGER

Ved utgangen av 2011 har vi mottatt resultater fra femten utlysninger i SSH i FP7, derav fire ERA-NET-utlysninger. En av utlysningene, FP7-ERANET-2007-RTD, hadde ikke norsk deltakelse.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatore

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatore
	Antall	i %	Antall
Innstilt	35	13%	2
Reserve	12	5%	3
Avslått	217	82%	54
TOTALT	264	100%	59

Tabell 3.14 Status norske prosjektsøknader og koordinatore i SSH.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Akkumulerte resultater for SSH pr. 31.12.2011 viser at det har vært 264 søknader med norsk deltakelse så langt. Av disse søknadene er 35 innstilt for finansiering. Suksessraten er dermed på 13 %, i overkant av fire prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene i SSH.

76 % av alle søknader med norsk deltakelse, er imidlertid kvalifiserte for finansiering. Det er hele tretten prosentpoeng høyere enn tallet for alle søknadene i SSH. Dermed har Norge økt sitt forsprang med tre prosentpoeng i forhold til resultatet i årsrapporten for to år siden, dvs. i 2009. Grunnet mangel på budsjettmidler, blir kun en del av de kvalifiserte søknadene finansiert. Budsjettet for SSH er lite med tanke på den brede forskningsmessige relevansen programmet har for fagmiljøer innenfor økonomi, samfunnsvitenskap og humaniora.

Vi har mottatt kontraktsdata for 29 av de 35 innstilte prosjektene så langt. Norske deltakere er tildelt ca. 50 mill. kroner via disse kontraktene.

Det er norsk deltakelse i hvert femte innstilte prosjekt, mens rundt hver syvende søknad har norsk deltakelse. Det er på samme nivå som ved utgangen av 2010. Det er få søknader hvor det deltar flere enn en norsk aktør, og i snitt er det 1,1 norske deltakelser pr. søknad så vel som innstilte prosjekt.

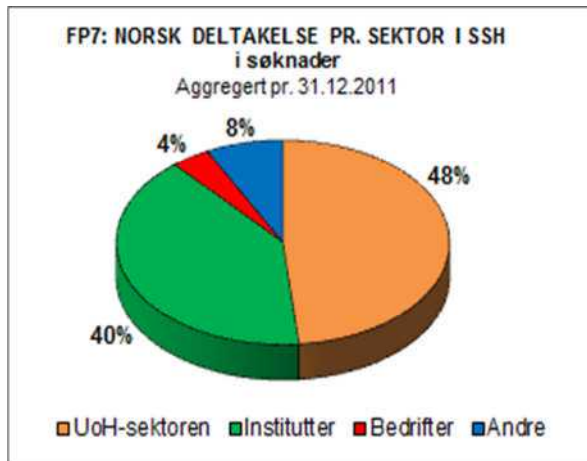
22 % av alle søknader med norsk deltakelse er også norskkoordinert, mens det er kun to norske koordinatore i de 35 innstilte prosjektene.

Suksesshistorie: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) er ved siden av PRIO det samfunnsvitenskapelige instituttet som har deltatt i flest søknader til SSH-programmet. NOVA har deltatt i 14 søknader, hvorav fem som koordinator. De fleste av prosjektsøknadene har fått gode evalueringer, men på grunn av svært hard konkurranse i de topics som prosjektsøknadene har vært rettet mot har foreløpig kun to prosjekter blitt innstilt til finansiering. Det var derfor en viktig milepæl da prosjektet Combating poverty in Europe: a key question of human dignity and social cohesion (COPE) ble innstilt til finansiering under 2011-utlysningen i SSH-programmet. COPE koordineres av Carl Von Ossietzky Universitaet

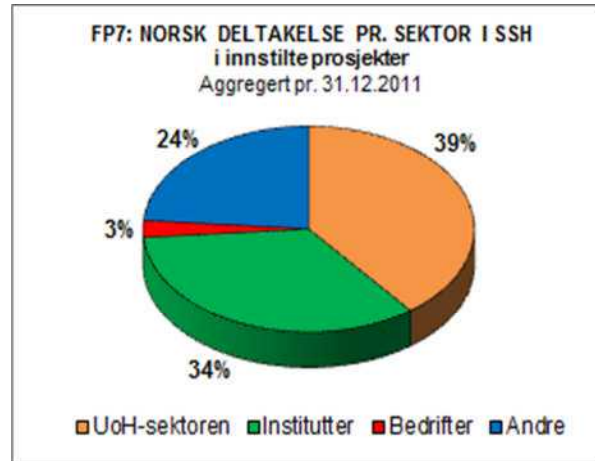
Oldenburg, Tyskland, mens NOVA blant annet er ansvarlig for en arbeidspakke om «Poverty and Social Inclusion as a Theoretical Challenge».

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av norske deltakelser i henholdsvis søknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.28 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i SSH. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Figur 3.29 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i SSH. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Blant de norske aktørene er det representanter fra UoH-sektoren som er sterkest representert i SSH-programmet, både i søknadene så vel som i de innstilte prosjektene. Derimot er det deltakerne fra sektorgruppen Andre, som har den høyeste suksessen med sine søknader. For sektoren Andre står Statistisk sentralbyrå (SSB) og Forskningsrådet bak de ni deltakelsene i de innstilte prosjektene, med nesten like mange deltakelser hver.

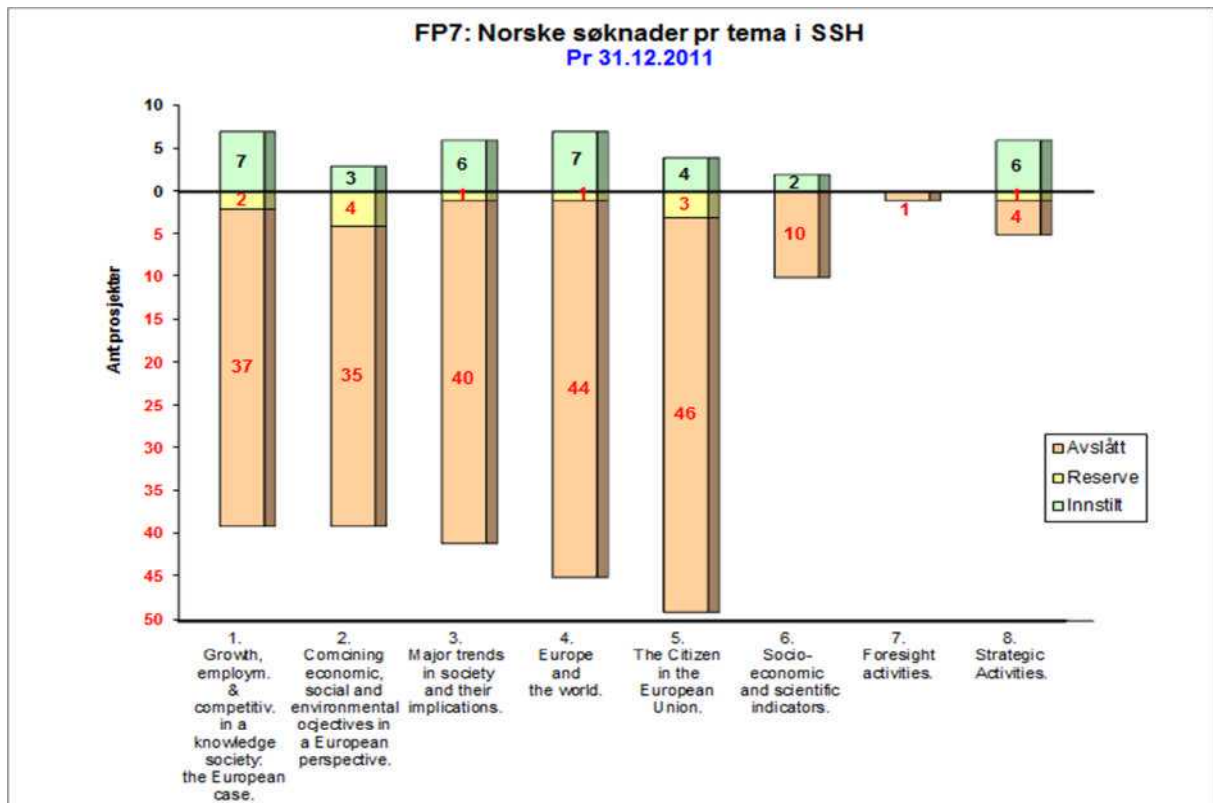
Samarbeidsland

Norge samarbeider mest med Storbritannia, Tyskland og Italia, både i søknader og innstilte prosjekter. Høyest suksess har vi imidlertid oppnådd i samarbeidet med Estland og Slovenia. I de innstilte prosjektene har Norge samarbeidsrelasjoner med 58 av 81 potensielle land hittil i SSH.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av søknadene etter status på følgende aktivitetsområder i SSH;

1. Growth, employment and competitiveness in a knowledge society: the European case.
2. Combining economic, social and environmental objectives in a European perspective.
3. Major trends in society and their implications.
4. Europe and the world.
5. The Citizen in the European Union.
6. Socio-economic and scientific indicators.
7. Foresight Activities.
8. Strategic Activities.

Figur 3.30 Dekningsprofil SSH.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter følgende utlysninger; FP7-ERANET-2008-RTD, FP7-ERANET-2009-RTD, FP7-SSH-2007-1, FP7-SSH-2009-A, FP7-SSH-2009-B, FP7-SSH-2009-C, FP7-SSH-2010-1, FP7-SSH-2010-2, FP7-SSH-2010-3, FP7-SSH-2010-4, FP7-SSH-2011-1, FP7-SSH-2011-2 og FP7-SSH-2011-3.

Søknader med norske deltakere fordeler seg noenlunde jevnt mellom de tematiske områdene, 1-5, under SSH-programmet. Under de horisontale områdene, 6-8, har antall utlyste tema (topics) vært langt lavere enn under de tematiske aktivitetsområdene. Dette gjenspeiler seg også i antallet søknader med norsk deltakelse. Det har vært flest norske søknader til utlyste tema under område tre, fire og fem. Samtidig er utlysningene under disse områdene de som gjennomgående har mottatt flest søknader. Konkurransen om å nå opp har derfor vært svært hard. Flere prosjekter med score fra 13,5 til 14,5 har fått avslag eller er satt på reserveliste.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Siden 2007 har Forskningsrådet bygget opp en kontaktliste for SSH-programmet som ved utgangen av 2010 talte i overkant av 600 personer. Følgende hovedkategorier av personer inngår i listen:

- Kontaktpersoner på universiteter, høyskoler, institutter og forvaltningsorganer som har aktiviteter som er av relevans for Socio-economic Sciences and the Humanities (SSH)
- Medlemmer av relevante programstyrer i Forskningsrådet
- Deltakere på informasjonsmøter om SSH
- Kontaktpersoner for søknader til SSH
- Forskere og forskningsadministrativt personell som har meldt sin interesse for å motta informasjon om SSH.

Kontaktlisten er felles for programmene Science in Society (SiS) og SSH. Listen brukes til å sende ut informasjon i form av nyhetsbrev og annen målrettet informasjon om muligheter i SSH-programmet. Nyhetsbrevene er også tilgjengelige på Forskningsrådets nettsider.

Informasjon om SSH har også blitt sendt ut til avdelinger/personer i Forskningsrådet som har fagansvar som korresponderer med aktiviteter/satsinger i SSH. Det har også jevnlig blitt utvekslet informasjon med øvrige NCP-er i Forskningsrådet om muligheter for samfunnsvitere og humanister i andre programmer under rammeprogrammet.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

I tillegg til de generelle informasjonstiltakene nevnt over har NCP-ene for SSH holdt foredrag ved en rekke informasjonsarrangementer og -møter. Dette inkluderer blant annet relevante fagmiljøer ved universitetene, høyskolene og de samfunnsvitenskapelige instituttene. Fagmiljøer som har vært lite aktive i søknader til SSH-programmet, og som vurderes å ha et uutnyttet potensial, har prioritert i informasjonsarbeidet. Dette inkluderer blant annet humanistiske og utdanningsvitenskapelige miljøer på universitetene, utvalgte samfunnsfaglige miljøer på høyskolene og enkelte samfunnsvitenskapelige institutter.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

I diskusjonene i programkomitéen om arbeidsprogrammet for SSH-programmet har de norske representantene lagt vekt på å styrke prioriteringen av utlysninger med relevans for velferds- og utdanningsforskning, jfr. forskningsmeldingens prioritering av disse områdene.

d. NCP-ene for SSH har fulgt tett opp ERA-NET-ene NORFACE innenfor samfunnsvitenskap, og HERA innenfor humaniora. Informasjon om utlysninger under NORFACE og HERA har vært formidlet gjennom nyhetsbrev og foredragsvirksomhet. Aktiviteter og prioriteringer i disse ERA-NET-ene har blitt tatt hensyn til i arbeidet i programkomitéen for SSH.

Felleseuropeisk programsamarbeid (JPI):

Mulighet for koblinger mellom Forskningsrådets programmer og aktiviteter innen samfunnsvitenskap og humaniora, og foreliggende forslag til felleseuropeiske programsamarbeid, har vært drøftet mellom NCP-ene og relevante fagavdelinger i Forskningsrådet.

Oppmerksomheten har særlig vært rettet mot initiativene innen kulturarv Cultural heritage & global change (JPICH), Urban Europe (JPI Urban Europe) samt helse og aldring More Years, Better Lives (JPI Demographic). I løpet av 2011 ble det bestemt at Norge skal delta som fullverdig partner i de tre nevnte initiativene.

Samfunnsvitenskap og humaniora i Horizon 2020:

Forskningsrådets SSH-NCP-er har deltatt aktivt i diskusjonene rundt prinsipper for og utforming av EUs neste rammeprogram for forskning. Tom-Espen Møller deltar også i en uformell task force bestående av SSH NCP-er og programkomitémedlemmer for posisjonering av samfunnsvitenskap og humaniora i Horizon 2020. I april 2011 ble det avholdt et åpent møte i Forskningsrådet med rundt 50 deltakere der det ble diskutert hvordan forskningsområdene, som i dag dekkes av SSH og SiS-programmet, kan innpasses i Horizon 2020.

e. Hva er gjort for å koble FP7 SSH mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

NCP-ene for SSH driver et systematisk informasjonsarbeid mot Forskningsrådets programkoordinatorer for samfunnsvitenskapelige og humanistiske programmer og satsinger.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Brynhild Sirevåg (Kunnskapsdepartementet).

Komiteerepresentanter (eksperter): Tom-Espen Møller og Solbjørg Rauset (begge Forskningsrådet).

Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet har deltatt på de to formelle møtene som har vært avholdt i programkomitéen for SSH i 2011. Forskningsrådet deltok også på to workshops for programkomitéen og interessenter fra SSH-området, som Kommisjonen arrangerte i juni og juli 2011 for å gi innspill til Horizon 2020. I løpet av 2010 har Forskningsrådets representanter i programkomitéen levert skriftlige innspill vedrørende arbeidsprogrammet for 2012, og deltatt aktivt i formelle og uformelle diskusjoner rundt prioriteringer under SSH-programmet for 2013. Relevante fagmiljøer både internt i Forskningsrådet og i fagmiljøene på universitetene, høyskolene og forskningsinstituttene har vært konsultert i forkant av innspillene til arbeidsprogrammene.

Tom-Espen Møller har også deltatt i en valideringsgruppe for kommisjonens kartleggingsprosjekt for SSH-relatert forskning i Europa: Monitoring European Trends in Social Sciences and Humanities (METRIS). Resultatene fra kartleggingen i regi av METRIS har blitt brukt i en omverdensanalyse for avdelingen for velferd og utdanning i Forskningsrådet.

3.3.1.9 SPACE

NCP: Terje Wahl (Norsk Romsenter).

UTLYSNINGER

Så langt har det kommet resultater fra fire utlysninger i Space-delen av FP7. Søknadene til 2012-utlysningen er under evaluering, og det gjenstår en større utlysning for 2013.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	22	41%	6
Reserve	10	19%	3
Avslått	22	41%	4
TOTALT	54	100%	13

Tabell 3.15 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Space.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Hittil er det kommet inn 54 prosjektsøknader med norsk deltakelse. 22 av disse søknadene er innstilte, noe som gir en norsk suksessrate på gode 41 %. Suksessraten ligger elleve prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene i Space ved utgangen av 2011. Bare en del av de søknadene som er kvalifiserte, blir finansiert, grunnet mangel på budsjettmidler i programmet. 83 % av søknadene med norsk deltakelse i Space-programmet har nådd poenggrensen, og er kvalifiserte for finansiering.

20 av de 22 innstilte prosjektene med norsk deltakelse er blitt til kontrakter. I disse 20 kontraktene er Norge tildelt rundt 102 mill. kroner.

Det er norsk deltakelse i rundt hvert syvende innstilte prosjekt, mens tilsvarende tall i søknadene er hver niende. I gjennomsnitt er det 1,7 norske aktører pr. søknad og 1,8 pr. innstilte prosjekt.

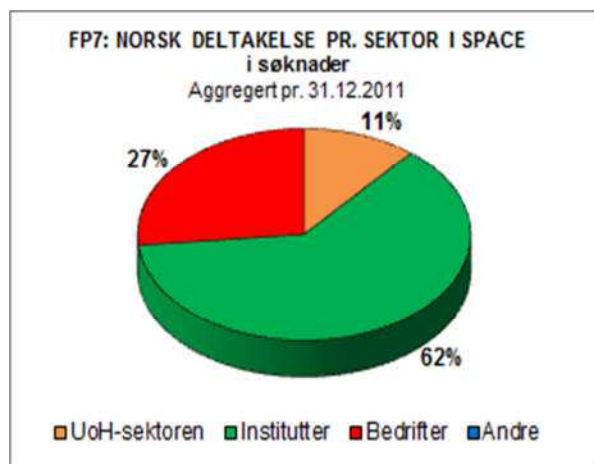
13 av de 54 prosjektsøknadene (24 %) har norsk koordinator, mens 6 av de 22 innstilte prosjektene (27 %) er norskkoordinerte. Resultatet viser både norsk evne til å sikre seg lederroller, og evne til å få deloppgaver av betydelig størrelse i konsortier ledet av andre.

Suksesshistorie: Prosjektet MyWave fikk ved evalueringen av 2011-søknadene i FP7 SPACE hele 14,5 poeng, som var den høyeste poengsummen i denne søknadsrunden. Prosjektet ledes av norske met.no, og tar sikte på å utvikle metoder for å innarbeide bølgevarsler basert på satellittobservasjoner, i den europeiske oseanografiske tjenesten som er under oppbygging i GMES-programmet.

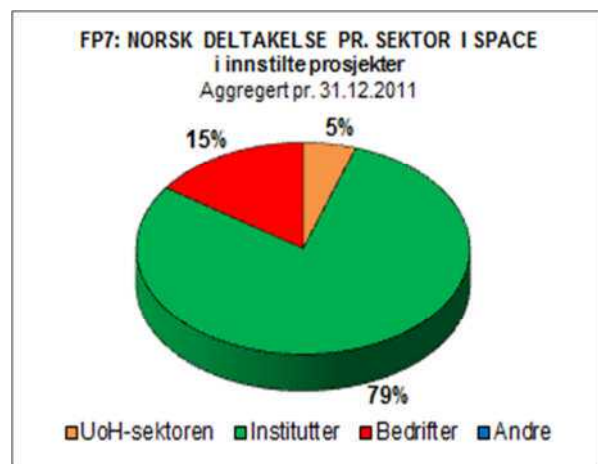
Det norske oseanografiske fagmiljøet har gjort det særdeles godt i FP7 SPACE, med tett samarbeid mellom aktører i Bergen og Oslo.

Sektorfordeling

Diagrammet nedenfor viser hvordan de norske deltakelsene i henholdsvis søknadene og de innstilte prosjektene fordeler seg på sektorgruppene;

Figur 3.31 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader Space. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.32 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte i prosjekter i Space. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Majoriteten av alle norske deltakelser i Space er fra instituttsektoren. Nesten en tredjedel av deltakelsene i søknadene kommer riktignok fra bedriftssektoren, men disse lykkes ikke så godt slik at deres andel reduseres betydelig i de innstilte prosjektene. Det motsatte er da tilfelle for instituttene. Instituttene har økt sin deltakerandel i de innstilte prosjektene med fem prosentpoeng i forhold til ved utgangen av fjoråret, dvs. 2010.

Kompetansen i Norge sitter i all hovedsak i instituttsektoren og i industrien når det gjelder jordobservasjon (GMES), mens den sitter i universitetssektoren når det gjelder utforskning av rommet. Norsk romindustri er svært nisjepreget, og hevder seg bedre i ESA enn i FP7 SPACE.

En betydelig del av midlene i FP7 SPACE overføres til European Space Agency (ESA) for utlysning der. Her er det primært industribedrifter som konkurrerer. Flere norske bedrifter har vunnet kontrakter i ESA på bygging av GMES-satellittene og deres bakkestasjoner.

Samarbeidsland

Hittil har Norge flest felles prosjekter med Tyskland og Frankrike. Den høyeste suksessraten har vi oppnådd i samarbeidet med Nederland, hvor hele 13 av de 15 felles søknadene er innstilt for finansiering. Hittil samarbeider Norge med 39 land av 67 mulige i Space-søknadene.

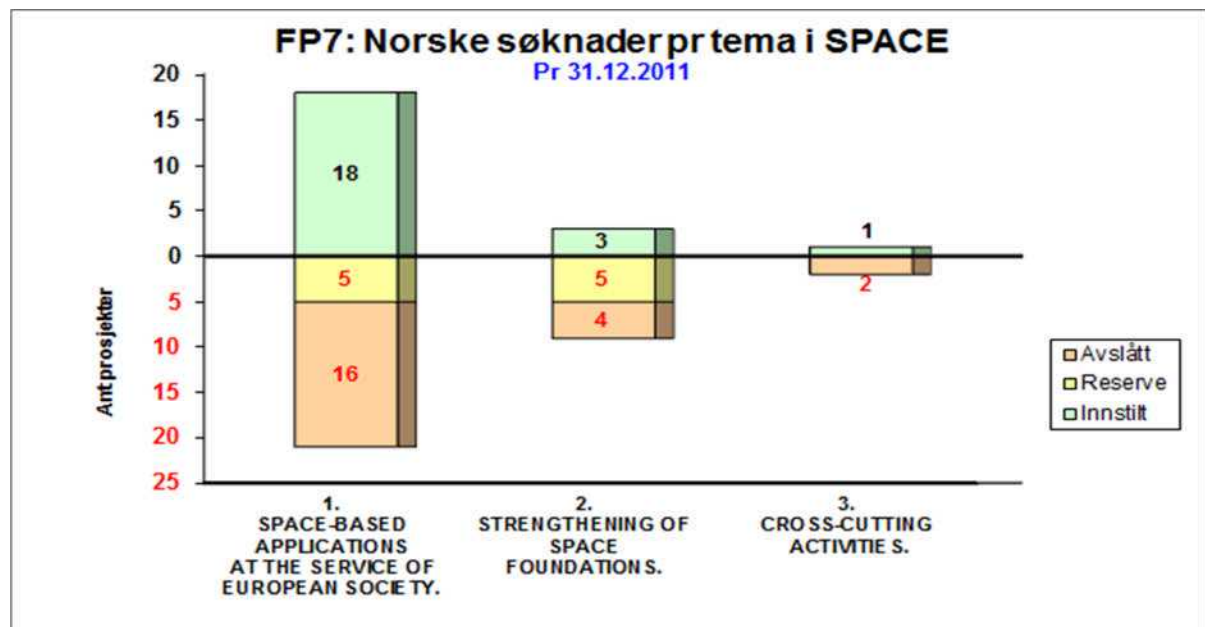
Samarbeidet med Frankrike innen satellitt-oseanografi er av strategisk art, og vil trolig lede fram til viktig institusjonsbygging i Europa på dette feltet.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av søknadene etter status på følgende aktivitetsområder;

1. Space-based applications at the service of European Society.
2. Strengthening of Space foundations.
3. Cross-cutting activities.

Det er generelt bedre norsk uttelling innen anvendelser enn innen industriell rom-teknologi.

Figur 3.33 Dekningsprofil Space.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Diagrammet omfatter utlysningen FP7-SPACE-2007-1, FP7-SPACE-2009-1, FP7-SPACE-2010-1 og FP7-SPACE-2011-1.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Jordobservasjonsmiljøene har for lengst kommet godt i inngrep med FP7 SPACE.

Det har derfor i 2011 blitt jobbet noe mer fra NCP med å bevisstgjøre de norske astronomi- og romfysikk-miljøene om mulighetene som nå åpner seg mot slutten av FP7 SPACE.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Det har vært jobbet bevisst for å sikre at sentrale nasjonale aktører som met.no og NILU (Norsk institutt for luftforskning) får gode roller i de europeiske GMES-tjenestene, som etableres gjennom FP7 SPACE.

Det har ikke vært arrangert noe eget norsk FP7 SPACE møte i 2011. Men FP7 SPACE har vært en naturlig del av agendaen på en rekke møter som Norsk Romsenter har arrangert, eller deltatt på, gjennom året.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

De norske aktørene har bevisst forsøkt å sikre seg sentrale roller i prosjekter i FP7 SPACE som har oseanografisk, atmosfærisk eller klimamessig relevans for nordområdene.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Prosjektene MyOcean-I (2007) og etterfølgeren MyOcean-II (2011) forventes å lede fram mot viktig institusjonsbygging i Europa innen oseanografisk overvåkning og varsling, i nært samspill med de nye satellittene som er under bygging i ESA.

Det har parallelt med aktivitetene i FP7 og ESA i 2011 vært jobbet intenst fra Norsk Romsenter og mange brukeretater for å komme i inngrep med EU-programmet GMES Initial Operations (GIO). Regjeringen besluttet således i desember 2011 å innlede forhandlinger med EU om mulig norsk deltakelse også i GIO. Dette er vesentlig for å sikre videreføring på sikt av de gode rollene vi har oppnådd i FP7 SPACE.

e. Hva er gjort for å koble FP7 Space mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Utlysningene i FP7 SPACE har gitt gode muligheter for å øke den totale forskningsinnsatsen inn mot marine, atmosfæriske og klimamessige aspekter ved nordområdene.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Magnus Bertling-Bjerke (Nærings- og handelsdepartementet).

Komitérepresentant (ekspert): Terje Wahl (Norsk Romsenter).

Komitéarbeidet i FP7 SPACE har i 2011 i all hovedsak omfattet fire tema, det vil si evalueringen av den fjerde utlysningen, utlysningstekst for utlysning nummer fem, rapportering fra ESA om status for ESAs satellittbygging og innkjøp av satellittbilder fra tredjepart samt innledende diskusjoner om Horizon 2020.

Komitéens handlingsrom i 2011 har vært forholdsvis begrenset på grunn av de sterke føringene som er lagt når det gjelder fordelingen av midlene mellom ESA og EU.

Det er en utfordring for programkomitéen at ca. halvparten av landene også er medlemmer i ESA og tar mange romstrategiske diskusjoner der, mens de andre landene står utenfor ESA.

GMES (Global Monitoring for Environment and Security).

Kontaktperson: Terje Wahl (Norsk Romsenter).

UTLYSNINGER OG RESULTATER

I tillegg til det som utlyses i FP7, så overføres en betydelig del av midlene i FP7 SPACE videre til European Space Agency (ESA). ESA har så utlysninger i sitt program GMES Space Component, som er et byggeprogram for miljøsatellitter og bakkestasjoner for disse satellittene. Dette programmet er samfinansiert, ca. 2/3 ESA og 1/3 EU.

I GMES Space Component er det kun bedrifter involvert. Norske bedrifter har tidligere levert åtte tilbud, hvor fem av disse har gitt kontrakt. Det deltar en norsk bedrift i hver av kontraktene.

Sommeren 2011 var det en særdeles viktig utlysning i GMES Space Component knyttet til bakkestasjonsnettverket for de mange satellittene (Sentinel-1, Sentinel-2...) i dette programmet. Den norske bedriften Kongsberg Satellite Services AS (KSAT) leverte inn tilbud for flere typer tjenester her, og da resultatet ble kunngjort i desember 2011, viste det seg at KSAT vil få to svært viktige roller i GMES Space Component:

- Nedlesing av data på nordlige bakkestasjoner
- Prosessering av viktige miljøovervåkingsdata i nær sann tid

Dette er en meget betydelig kontrakt, med lange tidsperspektiver dersom Norge fortsetter å være deltaker når GMES går over i en operativ fase. Kontraktforhandlingene mellom ESA og KSAT pågår fortsatt på det tidspunkt denne årsrapporten skrives, og kontraktens størrelse vil derfor først kunne omtales i årsrapporten for 2012.

TILTAK

Norge er full deltaker i GMES-aktiviteter som finansieres gjennom ESA og FP7 SPACE. Derimot er vi foreløpig ikke deltaker i programmet GMES Initial Operations (2011-2013). GMES Initial Operations (GIO) er den innledende operasjonelle fasen for GMES-aktivitetene. Et "utenforskap" her vil på sikt kunne sette norske bedrifter og tjenesteaktører i en vanskelig konkurransesituasjon, og dessuten gi nedprioritering av opptak og leveranser fra GMES til norske etater. Regjeringen besluttet i lys av dette i desember 2011 å innlede forhandlinger med EU om norsk deltakelse, også i GMES Initial Operations.

Når det gjelder den videre utvikling av GMES, så har det oppstått en viss usikkerhet i Europa. Byggingen av satellittene pågår som planlagt, men det kom som en overraskelse at EU-kommisjonen valgte ikke å inkludere driftsmidler for GMES i sitt forslag til langtidsbudsjett (MFF) for perioden 2014-2020. I stedet har Kommisjonen foreslått etablering av et obligatorisk GMES-fond på 5,8 mrd. euro. Den politiske debatten rundt dette pågår i skrivende stund. EU-landene må avklare dette internt før Norge kan ta stilling til eventuell videre norsk deltakelse.

Planer:

Det viktigste i 2012 vil være å fullføre forhandlingene om norsk deltakelse i GMES Initial Operations, samt å følge nøye hvordan EUs planer for GMES på lang sikt utvikler seg. I utgangspunktet har ikke EU tenkt å benytte midler fra det nye rammeprogrammet Horizon 2020 til GMES.

3.3.1.10 SECURITY

NCP: Steinar H. Kvitsand og Bjørg Ofstad.

INNLEDNING

De overordnede målene for dette tematiske programmet er å:

- utvikle teknologier og kunnskap for å evne å sikre borgerne mot trusler slik som terrorisme, organisert kriminalitet og industri- og naturkatastrofer, og samtidig respektere menneskerettigheter og personvern.
- sikre optimal og samlet bruk av tilgjengelige teknologier.
- stimulere til samarbeid for leverandører og brukere av sivile sikkerhetsløsninger.
- bedre konkurranseevnen for den europeiske sikkerhetsindustrien.
- gi tiltaksorienterte forskningsresultater for å redusere sikkerhetsgap.

Temaet var nytt ved oppstarten av FP7. Det hadde vært norsk deltakelse i to prosjekter i forberedende utlysning for Security-programmet (PASR – Preparatory Action for Security Research), og dessuten i relevante tema i COST-nettverk og FP6-prosjekter.

Det tematiske programmet omhandler fire oppgaveområder hvor ofte teknologibaserte løsninger står i fokus:

- Security of citizens: Avdekke og bekjempe kriminalitet og terrorisme, oppspore og nøytralisere kjemiske, biologiske, strålings- og kjernevåpen og eksplosiver.
- Security of infrastructures and utilities: Overvåke, utforme og beskytte samfunnskritiske bygg, installasjoner og systemer og sikre transport og samfunnskritiske forsyningskjeder.
- Intelligent surveillance and border security: Overvåke bevegelser ved grenser til lands, til sjøs og fra lufta.
- Restoring of security and safety in case of crisis: Kriseberedskap og -håndtering.

Den teknologifokuserte forskningen understøttes og komplementeres med tre tverrgående områder:

- Security systems, integration, interconnectivity and interoperability: Håndtere informasjon og sikre kommunikasjon, samkjøring og standardisering.
- Security and society: Om befolkningen, medier, etikk og rettferdighet, scenarier, organisasjon, kultur og økonomi.
- Security research, coordination and structuring: ERA-net, SMB-er, studier, sluttbrukere, opplæring.

Alle prosjekter må forholde seg til de samfunnsmessige virkningene av de løsningene som foreslås. Oppmerksomhet om prosjektets bidrag til sikkerhet for befolkningen og respekt for fundamentale rettigheter og sosiale verdier, herunder personvern, må være med i hvert prosjekt. En rådgiver om hvilke samfunnsmessige hensyn som må tas, utvikles til neste utlysning.

Forskning om voldelige konflikter, deres årsaker og løsninger er i hovedsak lagt til SSH-programmet, mens sektororienterte sikkerhetsspørsmål håndteres i temaområdene Helse, Mat (BIO), Miljø, Transport, IKT med flere.

UTLYSNINGER

Vi har mottatt resultater fra fire av de fem utlysningene i Security hittil i FP7, dessuten en fellesutlysning med ICT-programmet. Det har vært norsk deltakelse i alle fem utlysningene.

Security-programmet administreres av DG Enterprise and Industry (DG ENTR), mens søknadsbehandling og prosjektoppfølgning foretas av Research Executive Agency (REA).

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatore

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatore
	Antall	i %	Antall
Innstilt	42	26%	6
Reserve	9	6%	2
Avslått	111	69%	19
TOTALT	162	100%	27

Tabell 3.16 Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Security.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

(NB: kilden fanger ikke opp at prosjektforslag flytter seg fra reserveliste til finansiering – Tre prosjekter som har stått på reserveliste er blitt til kontrakter. Ett av disse prosjektene har norsk koordinator.)

Mottatte resultater viser 162 prosjektsøknader med norsk deltakelse. Når man inkluderer tre søknader, som er flyttet fra reserveliste til kontrakt, er 45 av søknadene innvilget for støtte. Det gir en norsk suksessrate på 28 %, noe som er rundt 11 prosentpoeng høyere enn snittet for alle deltakerlandene i Security-programmet. Det er en økning fra fjoråret både når det gjelder den norske suksessraten og også når det gjelder avviket i forhold til resultatene for alle landene som deltar i dette programmet.

65 % av alle Security-søknadene med norsk deltakelse, er gode nok for finansiering. Tilsvarende er litt over halvparten av alle søknadene i dette programmet kvalifisert for finansiering. Grunnet mangel på budsjettmidler, blir kun de best kvalifiserte søknadene finansiert.

Så langt har vi mottatt kontraktsdata for 29 av de 45 innstilte prosjektene. I Security-kontraktene er norske aktører tildelt rundt 126 mill. kroner.

Nesten hvert fjerde innstilte prosjekt har norsk deltakelse, mot rundt hver syvende søknad. Det er i snitt 1,3 norske deltakelser pr. søknad og 1,4 pr. innstilte prosjekt.

17 % av alle søknadene med norsk deltakelse har også norsk koordinator. 16 % av de 45 innstilte prosjektene med norsk deltakelse har norsk koordinator.

Suksesshistorie: DETECTER avsluttet – anbefaler at EU er mer varsomhet med sikkerhetsteknologi.

Prosjektet DETECTER (Detection technologies, counterterrorism ethics, and human rights) var et treårig prosjekt som ble avsluttet i 2011. Forskere fra sju land har undersøkt hvordan overvåkingsteknologi kan kollidere med privatlivets fred og andre menneskerettigheter, og gitt råd om hvordan EU i framtida skal utvikle en mindre invaderende sikkerhetstenkning.

Prosjektet var tverrfaglig og omfattet både filosofer, jurister og datateknologer. Prosjektet har vurdert teknologiske tilnærminger, hvordan teknologi brukes av kommersielle aktører og de ulike landenes myndigheter.

I sine anbefalinger tilrådes det klarere og tydeligere juridiske og etiske begrensninger ved bruk av overvåkingsutstyr, herunder overvåkingskameraer. For å hindre misbruk av sikkerhetsutstyr tilrådes klarere regler for salg av slikt utstyr på det åpne markedet. Når det gjelder grensekontroll advares mot å kombinere tiltak mot kriminelle med en forsterket grensekontroll av immigranter. Samtidig advares det mot bruk av begrepet «illegal immigrant» overfor personer som søker opphold i EU/Schengen-land på irregulær måte. Blant anbefalingene er også å gå bort fra forsøk

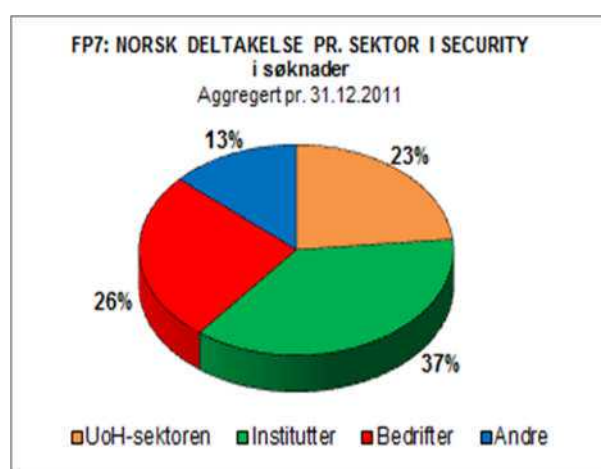
på motvirke terrorhandlinger og annen uro gjennom studier av «abnormal behavior», på grunn av store problemer med feilkilder. Det tilrådes å nøye seg med å overvåke våpen og farlig utstyr.

Den norske deltakeren, professor Geir Ulfstein, har gått inn på problemstillingene rundt hemmelige overflyvninger og forvaringsanstalter. Dette er et tema som blant annet Europarådet har vært opptatt av. Den norske stipendiaten ved prosjektet har arbeidet med kriterier for bedømming av hvordan ulike teknologier kan komme i konflikt med menneskerettighetene.

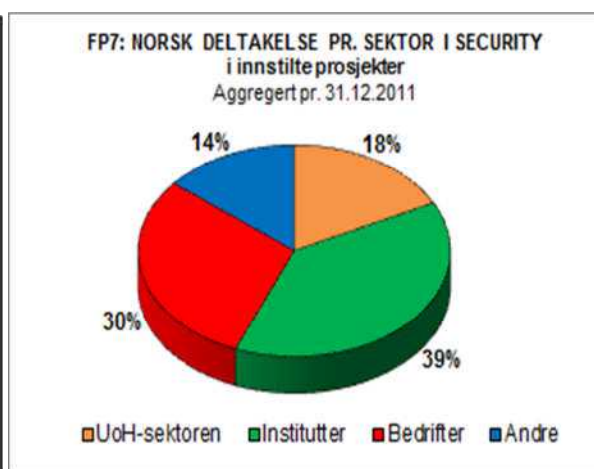
Prosjektkoordinator er University of Birmingham ved professor Tom Sorell.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søkte og innstilte prosjekter;

Figur 3.34 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Security. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.35 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Security. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Instituttsektoren er den største norske aktørgruppen i Security, etterfulgt av bedriftene. Deltakerandelen til bedriftene er imidlertid redusert med fem prosentpoeng i de innstilte prosjektene i forhold til i fjorårets årsrapport, og enda mer i forhold til ved utgangen av 2009. UoH-sektoren har derimot økt sin andel, tilsvarende bedriftenes reduksjon, det siste året. Bedriftene er likevel fortsatt den norske sektorgruppen som har hatt høyest suksess med sine søknader i Security så langt. Endringen skyldes at de er noe mindre aktive enn tidligere, samt at noen av de andre sektorgruppene har økt kvaliteten på sine søknader og tar dermed en større bit av kaka.

Samarbeidsland

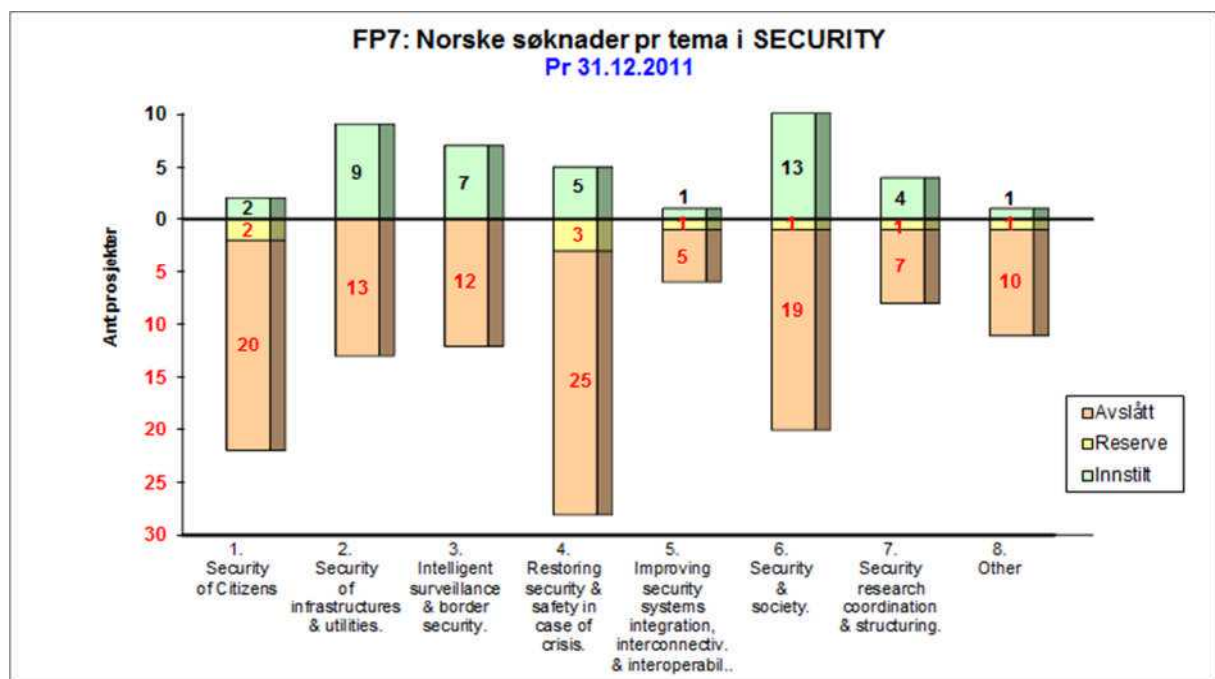
Norge samarbeider mest med flere av de største landene innenfor Security, slik som Storbritannia, Spania, Frankrike, Tyskland og Italia. Den aller høyeste suksessraten oppnår vi i samarbeidet med Østerrike, hvor annen hver felles søknad er innstilt for finansiering. Norge har samarbeidsrelasjoner med 35 av 45 potensielle land i de innstilte prosjektene i Security-programmet ved utgangen av 2011.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av søknadene etter status på følgende aktivitetsområder i Security;

1. Security of citizens
2. Security of infrastructures and utilities
3. Intelligent surveillance and border security
4. Restoring security and safety in case of crisis
5. Improving security systems integration, interconnectivity and interoperability
6. Security and Society
7. Security Research coordination and structuring
8. Other (søknadene til Security-delen av fellesutlysningen med ICT-programmet)

Se forøvrig omtale av disse aktivitetsområdene ovenfor under innledningen til dette avsnittet om Security-programmet.

Figur 3.36 Dekningsprofil Security.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter følgende utlysninger; FP7-SEC-2007-1, FP7-ICT-SEC-2007-1, FP7-SEC-2009-1, FP7-SEC-2010-1 og FP7-SEC-2011-1.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Et annonsert informasjonsmøte om innholdet i den femte utlysningen, i april 2011, ble avlyst på grunn av få påmeldinger. Under Forskningsrådets informasjonsdag i Oslo ble det holdt et oppfølgingsmøte for Security-programmet.

Temaet er presentert i de fleste av Forskningsrådets felles informasjonsmøter om utlysningene sommeren 2011, og en Security-NCP deltok på møtet i Stavanger.

Nyhetsbrev ble sendt ut til brede grupper av forskere, bedrifter, offentlige instanser og frivillige organisasjoner.

For øvrig er samme opplegg som tidligere fulgt, med aktiviteter for rekruttering av søkere der anledningen byr seg.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Det ble gjennomført et arbeidsmøte for aktører som var i gang med utvikling av søknader for call 5 seks uker før søknadsfrist. Fem personer deltok.

I de siste ukene før søknadsfrist har vi lest og kommentert omlag fem mer eller mindre ferdige søknadstekster.

Involvering av sluttbrukere (end users) i prosjektene er fremdeles tema innenfor Security-programmet, der vi ikke har lyktes så godt som ønskelig. Med sluttbrukere forstår vi en virksomhet som har ansvar for å iverksette tiltak som ivaretar sikkerhet, for eksempel en infrastruktureier eller -operatør, et statlig tilsyn eller myndighet, eller representanter for allmenheten gjennom frivillige organisasjoner.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Forskningsrådet var i juni 2011 vertskap for en workshop i regi av EUs Security-program. Det er første gang at et slikt vitenskapelig EU-møte er lagt til Norge. Workshopen "Security research and Europe's societal challenges: what do citizens want?" samlet hundre deltakere fra atten land, blant disse var det tre norske deltakere. Blant deltakerne var forskere, departementer, representanter for sikkerhetsindustrien, representanter fra EU, nasjonale politi- og sikkerhetsmyndigheter og frivillige organisasjoner.

Sikkerhetsforskningen i Europa har vært dominert av teknologisk forskning, med forsvars- og sikkerhetsindustrien som drivende kraft. Direktør Marco Malacarne i DG ENTR innrømmer også dette i sitt åpningsinnlegg. – Men dette er i ferd med å endre seg gradvis, sa Malacarne. – Stadig flere innser at sikkerhet må ses i lys av menneskers atferd, og at utfordringene ikke bare kan løses med nytt utstyr. Dette skyldes blant annet at den norske representanten i programstyret konstant har minnet oss om betydningen av samfunnsdimensjonen. Workshopen følges opp av en uformell arbeidsgruppe, med norsk deltakelse, som vil utforme forslag til veiledning om hvordan prosjektsøknadene bør håndtere samfunnsmessige hensyn.

Workshopen ble arrangert rygg-til-rygg med sluttkonferansen for Forskningsrådets program Samfunnssikkerhet og risiko (SAMRISK), og flere nordiske deltakere deltok på begge arrangementene.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Forskningsrådet deltar i det toårige prosjektet SEREN2 (Security Research National Contact Points2), som ble innvilget i den tredje utlysningen. SEREN2 startet i april 2011, og er en videreføring av SEREN fra februar 2008 til juli 2009. SEREN2 legger vekt på erfaringsutveksling om NCP-arbeidet, til dels også på partnersøk for forskere i de landene som deltar. DG ENTR arrangerte et NCP-møte i løpet av 2011, men det var ikke norsk deltakelse på dette.

De norske NCP-ene holdt i år ikke noe møte med Security-enheten i DG ENTR, blant annet fordi slike møter i tid falt sammen med den workshopen som ble holdt i Oslo. DG ENTR har også arrangert workshops om andre tematiske sider ved Security-programmet.

I september arrangerte Research Executive Agency (REA), sammen med DG ENTR, en workshop om «Ethical Issues in Security research – a practical approach». Denne viste hvilken vekt som nå legges på de etiske spørsmål, blant annet hvordan alle prosjekter som vurderes for finansiering underlegges særskilt etisk evaluering. I særlig grad vektlegges personvern i forbindelse med

innsamling og lagring av data. Dessuten legges det vekt på å unngå at prosjektene er invaderende (intrusive). Nye retningslinjer skal utarbeides.

Under EUs formannskap arrangeres det årlig en stort anlagt konferanse om sikkerhetsforskning. Årets konferanse, SRC' 11, ble holdt i Warszawa i september, med deltakelse fra Forskningsrådet og fra andre norske aktører. Konferansen er viktig som forum for politisk diskusjon av innretningen på sikkerhetsforskningen, og som møteplass for forskere for etablering av samarbeidsrelasjoner.

I årets utlysning, call 5, ble det for første gang invitert til prosjekter under «Pre-Operational Validation (POV) at EU level», for grenseovervåking til sjøs med vekt på Middelhavet. I denne utlysningen var det også med en fase II i et såkalt «demonstration projects», denne gang for raskere respons på CBRNE-angrep.

Det eksisterer ingen europeisk teknologiplattform (ETP) på Security-området.

Programkomitéen har ved flere anledninger i 2011 drøftet sider ved militært-industrielt forskningssamarbeid, med sikte på mulig tosidig bruk av forskningsresultatene. Særlig vekt er lagt på spørsmålet om samarbeid mellom Security-programmet og European Defence Agency (EDA). Norge har, i likhet med andre nordiske land, hatt en avventende holdning i dette spørsmålet. Diskusjonene på dette området har styrket det nordiske samarbeidet i programkomitéen.

e. Hva er gjort for å koble FP7 Security mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Både for call 5 i 2011 og for siste utlysning som kommer i 2012 har Forskningsrådet, med innspill fra forskere, meldt inn forslag til tema for utlysningene. Dette har blant annet gjeldt oppfølging av forskning under SAMRISK-programmet. Flere av disse er tatt med i utlysningene, og har dermed bidratt til å gjøre utlysningene relevante for norske forskningsmiljøer.

Koplingen av SAMRISKs sluttkonferanse med EUs Security workshop bidro til en sterk understrekning av sammenhengen mellom nasjonal satsing og EUs prioriteringer. Angrepet på regjeringsskvartalet og Utøya 22. juli 2011 og de nasjonale reaksjonene på dette vakte stor internasjonal oppmerksomhet og interesse, også i EUs Security-program. Den norske delegasjonen gav en orientering i programkomitéen om SAMRISK, om angrepet og om reaksjonene etterpå. Forskningsutfordringer trukket fram i SAMRISKs sluttrapport, blant annet om soloterrorisme og om sosiale mediers rolle i krisesituasjoner, er spilt inn fra norsk side og tas trolig med i neste utlysning. Forskningsrådet arbeider for å få til et nytt forskningsprogram om samfunnssikkerhet fra 2013, som kan følge gjennomføring av prosjektene under Security-programmet og EUs nye rammeprogram Horizon 2020. Det arbeides også med et nordisk initiativ gjennom NordForsk, der Forskningsrådet og en SAMRISK-forsker er med og der DG ENTR har en assosiert rolle.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: May-Kristin Ensrud (Justis- og politidepartementet).

Komitérepresentanter (eksperter): Steinar H. Kvitsand og Bjørg Ofstad (begge Forskningsrådet).

Programkomitéen for Security-programmet møttes seks ganger i 2011. Det har blitt invitert til informasjon og diskusjon om:

- Resultatene fra de fem første utlysningene.
- Retningslinjer for, tematiske innspill til og kommentering av arbeidsprogram (WP2012) for call 5 (sommeren 2011).
- Workshop-er for resultatformidling.

- Innspill til Security-program under det neste rammeprogrammet (Horizon 2020).
- Cyber security policy og aktiviteter.
- Orientering om SAMRISK-programmet, og reaksjoner etter 22. juli 2011.
- Mulig avtale mellom EU, og andre europeiske aktører i sikkerhetsområdet.

Det er relativt godt klima i programkomitémøtene, og programadministrasjonen viser en vilje til å lytte til programkomitéen.

I alle søknadsrunder vurderes det om prosjekter håndterer sensitivt materiale som krever sikkerhetsgradering. Dette foregår i en egen "Security Scrutiny Procedure", hvor et forum gir råd til Kommissjonen om klassifisering. To eksperter fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) var norske deltakere i dette forumet. Graderte søknader behandles av DG ENTR, og ikke av REA. Så langt er det forlangt personlig sikkerhetsklarering for én norsk prosjektdeltaker.

3.3.1.11 ERA-NET

ERA-NET er et virkemiddel som skal tilrettelegge for bedre samordning av nasjonalt og regionalt finansierte FoU-programmer. Det er et program til program-samarbeid mellom forskningsfinansierende institusjoner, der landene i felleskap identifiserer samarbeidsområdet, og unngår dermed overlapp mellom forskning som utføres i regi av nasjonale programmer i Europa. ERA-NET, som gjennomfører felles utlysninger, danner grunnlaget for samarbeid mellom forskningsaktørene i deltakerlandene og kan i neste omgang legge grunnlaget for gode konsortier og søknader til FP7.

Norge har deltatt i 56 ERA-NET siden starten av FP6 og fram til i dag. I disse 56 ERA-NET-ene er det 68 norske deltakelser. Det er et begrenset antall norske aktører som deltar i ERA-NET-ene, og Forskningsrådet er den klart største aktøren med 48 deltakelser. Øvrige norske deltakere har vært/er; Innovasjon Norge, Kunnskapsdepartementet, Nordisk Energiforskning, Nordisk Innovasjonssenter, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norsk Polarinstitutt, Justervesenet, Samferdselsdepartementet, Samnordisk Skogforskning, SINTEF, Statens vegvesen, NordForsk og Nordisk Industrifond.

Pr 31.12.2011 er det bevilget midler i 38 av disse 56 ERA-NET-ene fra norsk hold, totalt 264,7 mill. kroner. Derav er det bevilget 225,9 mill. kroner fra programmer i Forskningsrådet til 32 ERA-NET. Det aller meste av Forskningsrådets bevilgninger kommer fra RENERGI-programmet (43 mill. kroner), FUGE-programmet (28 mill. kroner) og Natur og Næring (25 mill. kroner). Fra og med 2012 vil gjenværende bevilgninger under Natur og Næring knyttes til det nye programmet BIONÆR.

Ved utgangen av desember 2011 deltar Norge i 16 aktive ERA-NET. 15 av disse er fra FP7, mens ett fortsatt løper fra FP6. Noen av de avsluttede ERA-NET-ene, har prosjekter som fortsatt løper. Forskningsrådet er deltaker i alle de 16 aktive ERA-NET-ene.

I tillegg til de ERA-NET-ene, som er nevnt ovenfor, så har vi mottatt data for seks nye med norsk deltakelse i 2011. Disse er innstilt for finansiering, men ennå ikke blitt til kontrakter.

3.3.2 IDEAS

Ideas gir støtte til "grensesprengende" forskning (for eksempel frontier research) innenfor alle fagdisipliner. Dynamikk, kreativitet og fremragende forskning er i fokus. Prosjektene skal gjennomføres av individuelle forskerteams eller enkeltforskere i Europa. Det deles ut to typer individuelle stipendier – ett til yngre forskere og ett til mer etablerte forskere.

3.3.2.1 European Research Council (ERC)

NCP: Per Ivar Høvring og Per Magnus Kommandantvold.

UTLYSNINGER

Så langt har vi mottatt resultater fra ti utlysninger i ERC-programmet, herunder fire Starting Grant-utlysninger og tre Advanced Grant-utlysninger. To av de resterende er mindre utlysninger, dvs. Coordination and support actions. Den sist utlysningen, ERC-2011-PoC (Proof of concept), er en utlysning hvor det kun er anledning for de som allerede har et ERC grant til å søke. Vi har også mottatt informasjon om den fjerde utlysningen av Advanced Grant, men siden dette ikke er offisielle tall ennå er de ikke med i tabeller og grafer i denne rapporten.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse	
	Antall	i %
Innstilt	24	10%
Reserve	7	3%
Avslått	199	87%
TOTALT	230	100%

Tabell 3.17 Status norske prosjektsøknader i ERC.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Vi har mottatt resultater, som viser at det så langt er kommet inn 230 søknader med norsk deltakelse. Derav er 24 innstilt for finansiering. Den norske suksessraten er således på 10,4 % mot en gjennomsnittlig suksessrate for alle deltakerlandene i ERC på noe under 14 %. Norge har dermed tatt inn ytterligere på snittet for alle landene i forhold til hva som ble rapportert i årsrapporten for 2010, og vi ligger nå vel tre prosentpoeng bak snittet for alle deltakerlandene i dette programmet.

Vi har mottatt kontrakter for 22 av de 24 innstilte prosjektene. Via disse kontraktene er Norge tildelt rundt 326 mill. kroner. I en av kontraktene er den norske deltakeren ikke hovedansvarlig, dvs. prosjektleder, men en viktig bidragsyter som mottar en mindre andel av midlene til prosjektet. Det er som oftest kun en offisiell deltaker i prosjektsøknadene i ERC, altså prosjektleder. Dette prosjektet, i likhet med et fåtall andre, er et unntak hvor det er registrert flere enn en deltaker.

Mens 28 % av søknadene med norsk deltakelse har nådd poenggrensen for finansiering, er tilsvarende tall for alle søknadene i ERC på 29 %. Dette er en sterk forbedring av de norske resultatene i forhold til ved utgangen av 2010. Da var avviket på seks prosentpoeng i Norges disfavør. Bare en del av de søknadene som er kvalifiserte, blir finansiert. Dette skyldes mangel på budsjettmidler.

Tabellen nedenfor viser hvordan de innstilte prosjektene med norsk deltakelse fordeler seg på instrument.

	ANT. INNSTILTE PROSJEKTER		SUKSESSRATER	
	Alle land	med norsk deltakelse	NO suksess-rate %	Ranking over/under snitt (pp)
CSA-SA	8	-	0,0%	
ERC-AG	757	15	17,0%	3,3
ERC-SG	1 289	9	6,5%	-6,8
POC	30	-	0,0%	
TOTALT	2 084	24	10,4%	-3,2

Tabell 3.18 Innstilte prosjekter med norsk deltakelse i ERC fordelt på instrument.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

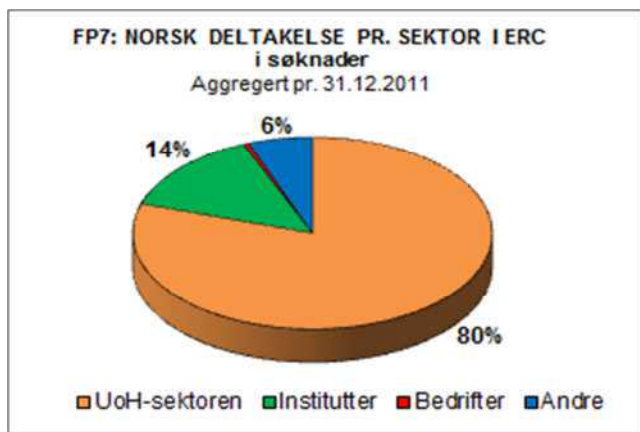
De norske resultatene ved de første utlysningene har vært svake på Starting Grant, mens de på Advanced Grant har vært på et godt nordisk nivå. Resultatene på Starting Grant er imidlertid nå i ferd med å forbedres. Ved den fjerde utlysningen ble norske institusjoner tildelt fem Grants, noe som er mer enn for de tre første utlysningene til sammen. Det ble til denne utlysningen sendt inn 63 søknader fra norske institusjoner, en markant økning fra de 40 som ble sendt inn ved foregående utlysning. Den norske suksessraten er fremdeles en del under gjennomsnittet for alle land, men økte ved den fjerde utlysningen til 8,1 % (7,5 % året før). Samtidig har suksessraten for alle land falt til 11,8 % (14,5 % året før), så også her nærmer Norge seg gjennomsnittet. Den tredje utlysningen på Advanced Grant ga hele syv nye Grants, som nevnt i rapporten for 2010. Ved den fjerde utlysningen fikk Norge fire nye Grants (ikke med i tabellen). Suksessraten er fremdeles godt over gjennomsnittet (16 % mot 13 %), men antall norske søknader var lavere ved denne utlysningen i forhold til året før (25 mot 37).

Suksesshistorie: Katja Franko Aas er utdannet jurist fra universitetet i Ljubljana, Slovenia. Siden 1998 har hun vært ansatt ved Institutt for kriminologi og rettssosiologi som stipendiat, lektor, post doktor, førsteamanuensis og fra 2009 - professor. I 2010 ble hun tildelt 10 mill. kroner fra ERC for å lede forskningsprosjektet «Crimmigration: Crime Control in the Borderlands of Europe». Hun er den første samfunnsviteren i Norge, som har fått en ERC Starting Grant. Det at Franko Ass lyktes med sin ERC søknad har trolig vært medvirkende til en kraftig økning i antall søknader fra norske samfunnsvitenskapelige miljøer.

Prosjektet hun leder har som mål å analysere virkningen som den økende kontrollen av migrasjon har på strafferettslige og andre instanser som politi, fengsler og asylmottak. Hypotesen er at migrasjonskontrollens målsettinger har stor innvirkning på praksis knyttet til kontroll av kriminalitet og generelle strafferettslige kulturer i Europa, og at den bidrar til utvikling av nye former for straff og sosial kontroll. Prosjektet tar sikte på å beskrive disse nye formene for kontroll, som dukker opp nettopp som et resultat av den stadig tettere sammenvevingen av kontrollen med migrasjon og kriminalitet.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i søknadene på sektorer;

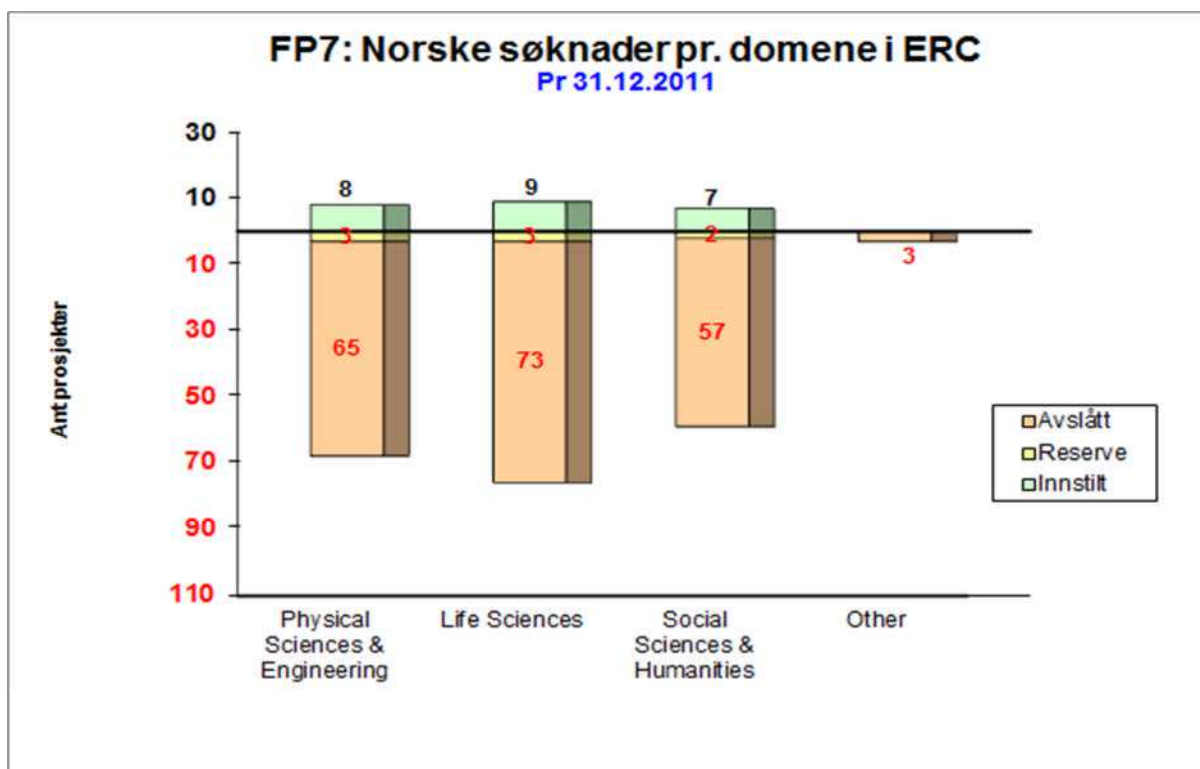

Figur 3.37 Norske deltakelser pr. sektor i søknader i ERC.
Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

80 % av de norske deltakerne i søknadene til ERC-programmet kommer fra UoH-sektoren. Det er en økning i UoH-sektorens deltakerandel på tre prosentpoeng i forhold til hva som ble rapportert i fjorårets årsrapport. De 33 deltakelsene fra instituttsektoren utgjør derimot 14 % av alle norske søkere til ERC. Alle deltakerne i de innstilte prosjektene, foruten en, kommer fra UoH-sektoren.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen for ERC viser fordelingen av søknadene etter status på følgende domener tilknyttet ERC;

Figur 3.38 Dekningsprofil ERC

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; ERC-2007-StG, ERC-2008-AdG, ERC-2008-Support, ERC-2009-AdG, ERC-2009-StG, ERC-2009-SUPPORT, ERC-2010-AdG, ERC-2010-StG og ERC-2011-StG.

Sett på bakgrunn av at ERCs budsjett for de enkelte fagdomenene med henholdsvis 44 % til Physical Sciences & Engineering, 39 % til Life Sciences og 17 % til Social Sciences &

Humanities, har de norske miljøene gjort det forholdsvis bedre innen samfunnsfag og humaniora (29 % av alle Grant til Norge) enn innenfor naturvitenskap og teknologifag (33 %). Særlig har man innen samfunnsfag gjort det bra ved de seneste utlysningene av Starting Grant. Medisin- og biofag har en omtrentlig «riktig» andel av norske Grant sett i forhold til ERCs budsjett, men her er det en skjevfordeling i den forstand at det er tildelt mange Advanced Grant og få Starting Grant.

TILTAK

a. Økt mobilisering

I løpet av 2011 er det jobbet med å synliggjøre og informere om ERC på forskjellig vis:

- Det har vært et løpende samarbeid med EU-rådgiverne, spesielt ved universitetene.
- Jevnlig utsendelse av informasjon om ERC i form av nyhetsbrev og kortere nyhetsmailer, med spesielt viktig informasjon.
- På de universitetene, og andre relevante institusjoner som ønsker det, blir det avholdt informasjonsmøter i forbindelse med utlysningene. I tillegg er det avholdt nasjonale møter før hver utlysning. Informasjonsmøtene er enten utelukkende om ERC, eller som en del av FP7. Noen av møtene hadde form av større åpne informasjonsmøter, mens andre var i mindre regi. Både representanter fra ERC og norske ERC-aktører har vært invitert/inviteres til å delta på informasjonsmøtene.
- Som et særskilt tiltak ble det i forbindelse med utlysningene i 2011 avholdt nasjonale workshops, åpne for deltakere fra hele landet. Starting Grant skrivetreningkurs ble avholdt i mars ved UiT, og i juni på UiO. Advanced Grant skrivetreningkurs ble avholdt i november ved både UiB og UiO. Ved hvert av kursene var det engasjert et eksternt konsulentfirma.
- Det er også blitt informert om ERC og utlysninger internt i Forskningsrådet på avdelingsmøter, primært i Vitenskapsdivisjonen.
- Det er gitt råd og veiledning til søkere under søknadsprosessen.
- Det kan søkes prosjektetableringsstøtte (PES) fra Forskningsrådet til ERC-programmet. De fleste av universitetene har søkt om rammebevilgning for PES-støtte. Til både Starting Grant og Advanced Grant søknader er det mulig å søke PES enkeltvis for forskere med tilhold ved institusjoner som ikke har rammebevilgning. Satsen, som kan søkes for ERC søknadene, økte kraftig i 2011 og er nå:
 - Starting Grant: maks 50 000 kroner pr. søknad, pluss 25 000 kroner dersom man inviteres til runde to.
 - Advanced Grant: maks 75 000 kroner pr. søknad
 - ERC Synergy: ledelse av et prosjekt kan støttes med opp til 200 000 kroner, mens deltakelse kan støttes med opp til 100 000 kroner. Dette er en ny søknadstype med først søknadsfrist januar 2012.
- Forskningsrådet innførte i 2008 en insentivordning for norske Starting Grant-søkere som tilfredsstillt ERCs kvalitetskriterier og anbefales for finansiering, men som av budsjettmessige årsaker ikke får bevilgning. Det enkelte prosjekt vil få inntil 75 % finansiering av det søkte beløpet til ERC. Det er informert bredt om ordningen på Forskningsrådets hjemmeside, ved informasjonsmøter samt i utsendte nyhetsbrev etc. I den fjerde Starting Grant-utlysningen var tretten av søkerne fra norske institusjoner kvalifisert til ordningen, og vil motta bevilgning fra Forskningsrådet. Ordningen er nå utvidet til også å omfatte Advanced Grant fra og med utlysninger med søknadsfrist i 2012.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

I april og mai 2011 ble det i forbindelse med den fjerde Starting Grant-utlysningen arrangert intervjutrening for norske Starting Grant-finalister. Her deltok det til sammen 17, av 18, norske finalister fordelt på syv ulike arrangementer. Intervjutreningen arrangeres i tett samarbeid med i

hovedsak universitetene, men det sørges for at kandidater fra andre institusjoner også kan delta. Arrangementene var satt opp mest mulig likt intervjuet søkerne skal på i Brussel.

Forskningsrådet i samarbeid med sekretariatet i ERC avholdt i mai en workshop om «Grant management» for nordiske vertsinstitusjoner. Parallelt med denne var det en egen sesjon om samme tema for norske ERC Grant holdere.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Siden ERC er en åpen arena uten tematiske avgrensninger er ikke dette punktet relevant. ERC er derimot en viktig arena for den forskerdrevne forskningen.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Det har vært norsk deltakelse på alle avholdte NCP-møter i Brussel. Disse møtene er informasjonsmøter fra ERC til NCP-korpset, samt erfaringsutveksling mellom de ulike lands NCP-er. Fra høsten 2009 har en representant fra Forskningsrådets EU-kontor deltatt på møtene i IGLOs arbeidsgruppe for ERC, når det har vært mulig.

KOMITÉARBEIDET

Komiteerepresentanter (eksperter): Terje Emblem og Per Ivar Høvring (begge Forskningsrådet).
Komitédelegat: Hanne Monclair (Kunnskapsdepartementet).

Programkomitéen har hatt to møter i 2011. I tillegg til informasjon om status i søknader og behandlingen av disse, har en hovedsak i programkomitéen vært relatert til utviklingen av ERCs arbeidsprogram. I tillegg til ERCs administrasjon deltar representanter for ERCs faglige organ, Scientific Council, på møtene. Komiteen har hatt anledning til å stille spørsmål omkring søknadsbehandling, prosesser og prosedyrer, men har begrenset innflytelse i faglige spørsmål.

3.3.3 PEOPLE

People omfatter EUs ordninger for forskerutdanning, karriereutvikling og forskermobilitet. Disse implementeres i Marie Curie Actions (MCA) gjennom tre løp: Forskerutdanning, karriereutvikling og samarbeid mellom næringsliv og academia. MCA har tre typer nettverk ITN (Initial Training Networks), IAPP (Industry-Academia Partnerships and Pathways) og IRSES (International Research Staff Exchange Scheme), og også tre typer individuelle stipendier; ett for opphold i Europa, ett for opphold utenfor Europa og ett for tredjelands borgere til Europa. Dessuten samfinansierer MCA regionale, nasjonale og internasjonale stipender, samt finansierer noen policy-tiltak.

3.3.3.1 Marie Curie Actions (MCA)

NCP: Terje Strand og Per Magnus Kommandantvold.

UTLYSNINGER

Marie Curie Actions er det programmet som har flest utlysninger. Så langt foreligger det resultater fra førtiseks utlysninger innenfor dette programmet. I ti av disse var det ikke norsk deltakelse.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	101	20%	49
Reserve	17	3%	12
Avslått	393	77%	165
TOTALT	511	100%	226

Tabell 3.19 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i MCA.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

I alt 511 søknader med norsk deltakelse er mottatt i MCA-programmet hittil i FP7. Av disse er 101 innstilt for finansiering. Det gir en suksessrate på 20 %, som er noe over åtte prosentpoeng lavere enn snittet for alle deltakerlandene i MCA. Det er imidlertid viktig å påpeke at noen av ordningene, som har meget høy suksessrate (ERG, policytiltak), har lav norsk deltakelse. Suksessraten må også sees i sammenheng med at den er lav innenfor Initial Training Networks (ITN), som gjelder forskernetverk, hvor Norge har mange søknader og sterk deltakelse. Mer enn hvert tredje innstilte prosjekt i MCA-programmet, ligger innenfor Intra-European Fellowships (IEF), den europeiske ordningen for forskerstipender, mens bare hvert femte innstilte MCA-prosjekt fra Norge er innenfor denne ordningen. Denne ordningen har også relativt god suksessrate. En oversikt over resultatene i MCA-programmet pr. ordning vises i tabellen nedenfor;

Instrument	Innstilte prosjekter			Suksessrater		
	Tot ant prosjekter Alle land	Herav med NO partner	NO andel av total %	NO suksess rate %	Alle land suksess rate %	Ranking over/under snitt (prosentp.)
ITN	307	33	10,7%	11,8%	10,8%	1,0
IEF	2 140	21	1,0%	17,5%	24,8%	-7,3
IAPP	353	16	4,5%	61,5%	46,5%	15,0
IRSES	340	13	3,8%	61,9%	56,4%	5,5
IIF	611	5	0,8%	14,7%	17,9%	-3,2
NIGHT	207	5	2,4%	83,3%	51,4%	32,0
IRG	931	3	0,3%	75,0%	58,8%	16,2
IOF	485	2	0,4%	20,0%	23,1%	-3,1
EURAXESS	9	2	22,2%	100,0%	64,3%	35,7
ERG	498	1	0,2%	33,3%	72,2%	-38,8
CIG	211		0,0%	0,0%	29,8%	-29,8
COFUND	97		0,0%	0,0%	49,2%	-49,2
AWARDS	11		0,0%	0,0%	21,6%	-21,6
Totalt	6 200	101	1,6%	19,8%	28,2%	-8,4

Tabell 3.20 Resultater for prosjektsøknader pr. ordning i MCA.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Hele 65 % av alle MCA-søknadene med norsk deltakelse nådde poenggrensen for finansiering. Tilsvarende tall for alle søknadene i dette programmet er på 69 %. På grunn av begrensede budsjettmidler vil bare en del av de søknadene, som når poenggrensen, bli finansiert. Forskningsrådet har mottatt kontraktsdata for 82 av de 101 innstilte prosjektene. I disse kontraktene er Norge tildelt ca. 180 mill. kroner.

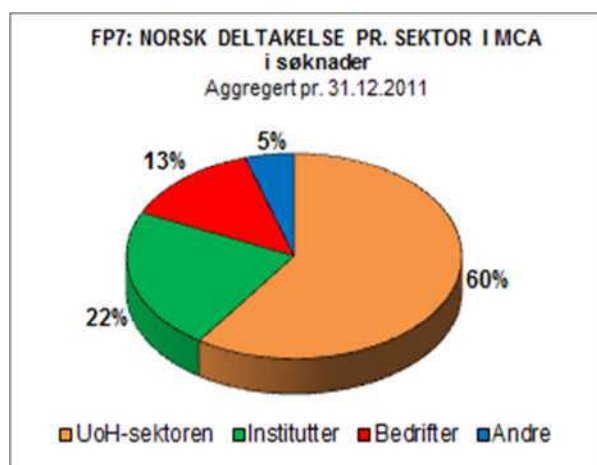
Det er norsk deltakelse i noe over 2 % av søknadene, og i 1,6 % av de innstilte prosjektene innenfor MCA. I snitt er det 1,2 norske deltakelser pr. søknad og 1,1 pr. innstilte prosjekt.

Det er 226 norske koordinatører i søknadene, derav 49 i de innstilte. Det bør imidlertid bemerkes at det er skjevheter i tallgrunnlaget for MCA-programmet fra EU. Det skyldes at det for noen av utlysningene bare registreres data på koordinatørnivå, mens det for andre registreres data for alle deltakerne i utlysningene.

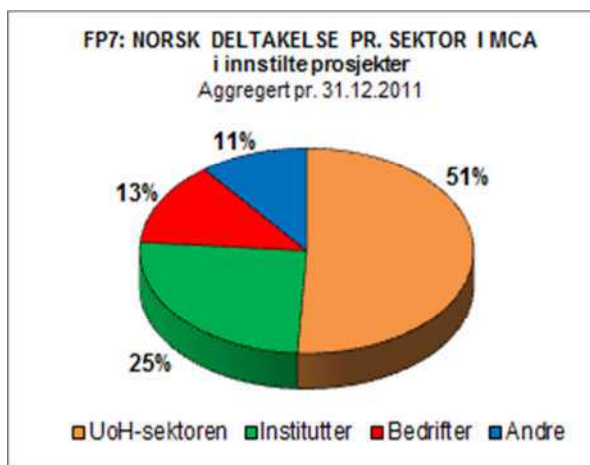
Marie Curie Actions omfatter store nettverksprosjekter og relativt små stipendprosjekter, der transnasjonal mobilitet er en forutsetning. Det er stor konkurranse om midlene i de fleste av ordningene.

Sektorfordeling

Nedenfor vises fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søkte og innstilte prosjekter;

Figur 3.39 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i MCA. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Figur 3.40 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i MCA. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

UoH-sektoren er den klart største aktøren, med over halvparten av alle deltakelsene. Denne sektorgruppen har økt sin deltakerandel i de innstilte prosjektene med fire prosentpoeng i forhold til ved utgangen av fjoråret, dvs. 2010. Sektoren Andre er imidlertid den sektorgruppen som har oppnådd den høyeste suksessen med sine søknader, og det er Forskningsrådet som innehar 7 av de 12 deltakelsene i de innstilte prosjektene i denne gruppen.

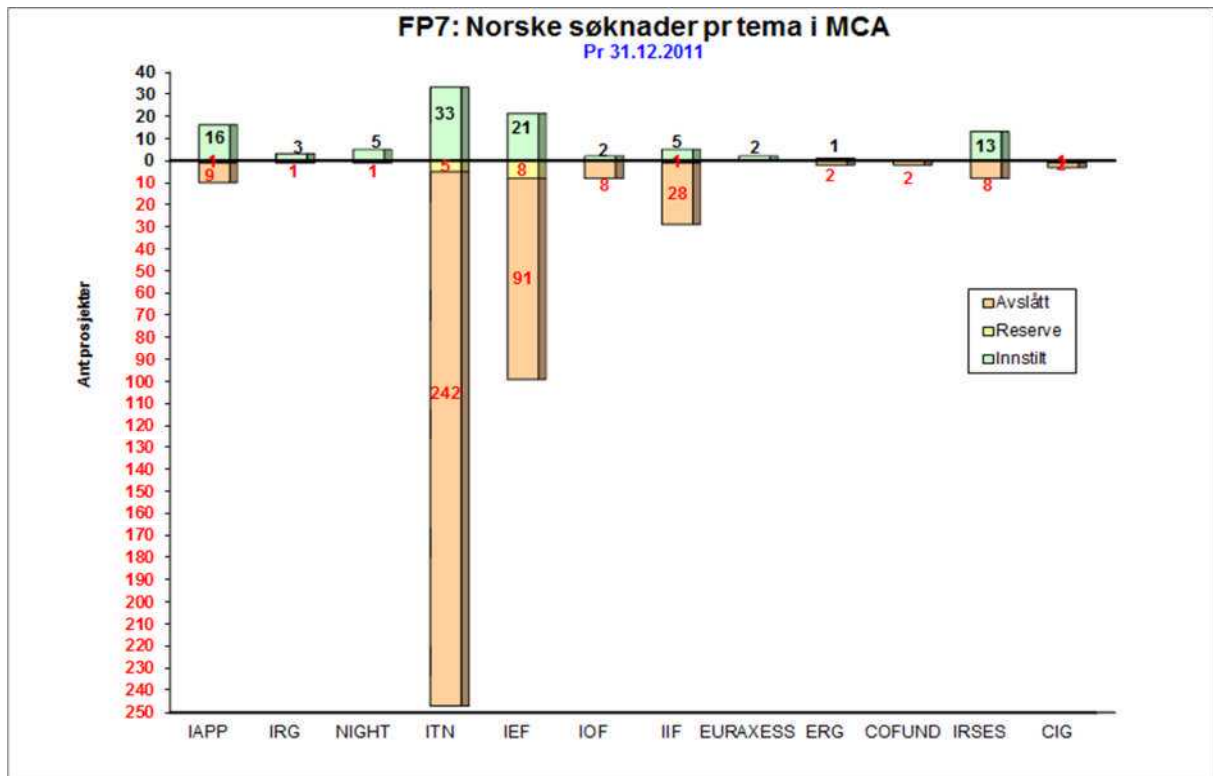
Samarbeidsland

Storbritannia og Tyskland er de landene Norge har samarbeidet mest med så langt. Norge samarbeider med 38 av 77 mulige land i de innstilte prosjektene i MCA-programmet.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av søknadene etter status på følgende områder;

IAPP:	Industry-Academia Partnerships and Pathways.
IRG:	International Reintegration Grants.
NIGHT:	Researchers' Night.
ITN:	Initial Training Networks.
IEF:	Intra-European Fellowships for career development.
IOF:	International Outgoing Fellowships for career development.
IIF:	International Incoming Fellowships.
EURAXESS:	Transnational operation of the EURAXESS Services Network.
RG:	Marie Curie Re-integration Grants.
COFUND:	Co-funding of regional, national, and international programmes.
IRSES:	International Research Staff Exchange Scheme.
NCP:	Trans-national cooperation among NCPs.
CIG:	Marie Curie Career Integration Grants.

Figur 3.41 Dekningsprofil MCA.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-PEOPLE-2007-1-1-ITN, FP7-PEOPLE-2007-2-1-IEF, FP7-PEOPLE-2007-2-3-COFUND, FP7-PEOPLE-2007-3-1-IAPP, FP7-PEOPLE-2007-4-2-IIF, FP7-PEOPLE-2007-4-3-IRG, FP7-PEOPLE-2007-5-1-1-NIGHT, FP7-PEOPLE-2009-EURAXESS, FP7-PEOPLE-2009-IAPP, FP7-PEOPLE-2009-IEF, FP7-PEOPLE-2009-IIF, FP7-PEOPLE-2009-IOF, FP7-PEOPLE-2009-IRSES, FP7-PEOPLE-2009-NIGHT, FP7-PEOPLE-2009-RG, FP7-PEOPLE-2010-COFUND, FP7-PEOPLE-2010-IRSES, FP7-PEOPLE-2010-ITN, FP7-PEOPLE-2010-NIGHT, FP7-PEOPLE-COFUND-2008, FP7-PEOPLE-IAPP-2008, FP7-PEOPLE-IEF-2008, FP7-PEOPLE-IIF-2008, FP7-PEOPLE-IOF-2008, FP7-PEOPLE-IRG-2008, FP7-PEOPLE-IRSES-2008, FP7-PEOPLE-ITN-2008, FP7-PEOPLE-NIGHT-2008, FP7-PEOPLE-2010-IEF, FP7-PEOPLE-2010-IIF, FP7-PEOPLE-2010-IOF, FP7-PEOPLE-2010-RG, FP7-PEOPLE-2011-CIG, FP7-PEOPLE-2011-COFUND, FP7-PEOPLE-2011-EURAXESS-II, FP7-PEOPLE-2011-IAPP, FP7-PEOPLE-2011-IRSES, FP7-PEOPLE-2011-ITN, FP7-PEOPLE-2011-NCP og FP7-PEOPLE-2011-NIGHT.

Norske aktører har oppnådd en svært god suksessrate innenfor Industry-Academia Partnerships and Pathways (IAPP), på 62 %, hvor 16 av de 26 søknadene med norsk deltakelse er innstilt for finansiering. International Research Exchange Scheme (IRSES) har også meget høy suksessrate, men få søknader fra norske miljøer. Det er Initial Training Networks (ITN) og Intra-European Fellowships (IEF), som er de to mest populære ordningene målt i antall søknader. Suksessraten for ITN er lav, men litt høyere enn gjennomsnittet for alle søkerland. For IEF har vi data kun for norske vertsinstitusjoner, og ikke for norske stipendiater som reiser ut. Derfor er det vanskelig å kunne vurdere om våre tiltak for mobilisering gir de ønskede resultater. Det har vært en økning i søkningen til de individuelle stipendene over de siste årene, og suksessraten er nedadgående, men norske søkere hevder seg relativt godt i denne konkurransen. Det er imidlertid overraskende få søkere til International Outgoing Fellowships (IOF) som gjelder opphold for stipendiater utenfor Europa, blant annet USA.

Co-Funding of Regional, National and International Programmes (COFUND) gjelder samfinansiering med andre stipendordninger i Europa. Norge, med sin integrerte finansieringsstruktur, har for tiden få selvstendige stipendordninger som passer for COFUND og det finnes ingen samlet oversikt over hvorvidt norske forskere søker utenlandske ordninger som er knyttet til COFUND.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Norske forskere er generelt lite mobile. For å øke mobiliseringen til MCA (Marie Curie Actions) har Forskningsrådet arbeidet aktivt for å få ut kunnskap om ordningene til alle miljøer. MCA omfatter ordninger for alle erfaringsnivåer, alle fagområder og alle sektorer. Det er tatt initiativ for at andre NCP-er innenfor de øvrige områdene av rammeprogrammet, kan gi noe informasjon om MCA når de møter sine målgrupper. Videre er det tatt initiativ til at det blir lagt ut linker til informasjon om MCA på hjemmesidene til relevante nasjonale utlysninger. Kontaktpersoner ved institusjonene blir jevnlig oppdatert og er viktige aktører når det gjelder å spre informasjon ved institusjonene, og bistå søker ved utforming av søknader.

Besøk og presentasjoner ved høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner har vært gjennomført hyppig, likeledes er det arrangert workshops med fokus på søknadsutforming i forkant av de viktigste søknadsfristene. MCA var et av hovedtemaene på Stipenddagen 2011, som ble arrangert ved Universitetet i Oslo i april 2011.

Med lav innvilgelsesandel på noen av de viktigste Marie Curie Actions har det vært viktig med fokus på systematisk opplæring og veiledning av søkere for å øke deres sjans til å lykkes.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Næringslivsdeltakere er generelt vanskelige å nå siden MCA hovedsakelig oppfattes som et instrument for UoH-sektoren. Innenfor de fleste ordninger er næringslivsdeltakelse et prioritert mål, eller til og med krav. Det er opprettet kontakt med bransjeorganisasjoner, og det er forsøkt å nå aktuelle bedrifter gjennom samarbeid med NCP-en for små og mellomstore bedrifter. På forespørsel deltar vi på møter med bedrifter, som ønsker mer informasjon.

Søkerne til de individuelle stipendene er også en uensartet gruppe. I informasjonen ut til miljøene understrekes det at det kan gis individuell veiledning for søkere, noe som flere og flere benytter seg av. Det er vanskelig å kunne fremskaffe tall som kan dokumentere at denne innsatsen har hatt konkret betydning for antallet søkere og suksessraten for disse ordningene, siden EU ikke gir ut informasjon om individuelle stipendiater. Flere av de som har tatt imot tilbudet om individuell

veiledning, eller deltatt på våre workshops, har gitt tilbakemelding at det har vært viktig for at de har lykket.

Flere høgskoler har vist interesse for MCA. Det kan skyldes at denne type ordninger oppfattes som en mindre krevende inngangsport til EU-forskningen, som følge av at prosjektene er mindre og rapportering mindre omfattende. Det er et potensial for å øke deltakelsen fra høgskolesektoren, men også en utfordring i at det er stor konkurranse om midlene innenfor de ordningene som er mest aktuelle, blant annet gjelder det ITN.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

MCA er åpent for alle fagområder, erfaringsnivåer og sektorer. Mobilisering til MCA bidrar derfor generelt til å forsterke internasjonaliseringen av norsk forskning, og det gjelder også innenfor de nasjonalt prioriterte områdene. Forskningsrådet bidrar med informasjon på relevante møter som er knyttet til programforskningen.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Forskningsrådet har videreført en toppfinansiering av innkommende Marie Curie-stipendiater for at de norske vertsinstisusjonene skal kunne utbetale lønn i henhold til gjeldende tariff i overensstemmelse med Charter og Code, som Forskningsrådet har implementert. Inntrykket er at dette bidrar positivt i forhold til å utnytte ordningene. Det har også vært tatt initiativ for å få til en ordning med toppfinansiering for utgående mobilitet

e. Hva er gjort for å koble FP7 MCA mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Det er kartlagt hvorvidt MCAs samfinansieringsordning COFUND kan kobles opp mot eksisterende ordninger i Forskningsrådet. Fordi det ikke eksisterer en frittstående ordning for utenlandsstipend eller innkommende mobilitet rettet mot erfarne forskere, kom man til den konklusjonen at COFUND er lite egnet som virkemiddel for norske miljøer. Like fullt bør det være fokus på denne muligheten ved etablering av eventuelle nye programmer eller aktiviteter.

Under Euraxess paraplyen har Forskningsrådet etablert stipendbasen.no, som samler finansieringsmuligheter til mobilitet på et sted. Her finnes de relevante MCA-aktivitetene sammen med Forskningsrådets mobilitetsordninger og andre vesentlige mobilitetsordninger.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Live Haaland (Kunnskapsdepartementet).

Komitérepresentanter (eksperter): Thorbjørn Gilberg og Per Magnus Kommandantvold (begge Forskningsrådet).

People-komitéens overordnede oppgaver er å styre og kontrollere utviklingen av Marie Curie Actions (MCA). Samtidig er den en sentral aktør i arbeidet for å utvikle et europeisk forskningsområde, med den målsetningen at forskere kan utdannes i mer strukturerte, forutsigbare former og kan satse på et karriereløp som er rettighets- og pliktbasert innen konkurransebasert forskning.

Det har vært fem møter i komitéen i 2011, og tjuetre møter hittil i FP7. Den viktigste oppgaven for komitéen er utviklingen av nye arbeidsprogrammer. I dette inngår det å se på aktivitetenes form, på de finansielle forholdene og lignende. Nye aktiviteter har blant annet vært etablering av en ordning for nærings-Ph.d, det vil si European Industrial Doctorate. Norge har vært opptatt av å få fram at forenkling og fleksibilitet, både med hensyn til regelverket for deltakelse og for implementering av prosjekter, må være ivarettatt da dette er sentralt for å kunne mobilisere til økt deltakelse. Kostnadsdekning i prosjektene har også blitt tatt opp av Norge ved flere anledninger.

Informasjon om, og godkjenning av, resultater under MCAs mange aktiviteter er også en sentral del av arbeidet.

Programkomitéen holdes løpende orientert om arbeidet som skjer i styringsgruppen for Human Resources, og tilknyttede prosjekter som Euraxess. Også tema som tangerer kunnskapstriangelet, dvs. forholdet mellom forskning, utdanning og innovasjon i Europa, er ofte oppe til diskusjon i People-komitéen.

3.3.4 CAPACITIES

Det fjerde særprogram i FP7 - Capacities - har som formål å styrke forskningskapasiteten i form av forskningsinfrastruktur, små og mellomstore bedrifter, regionale initiativ og tredjelandssamarbeid. I tillegg skal det bidra til å utvikle et demokratisk, effektiv, konkurransedyktig og kunnskapsbasert Europa.

3.3.4.1 RESEARCH INFRASTRUCTURES (RI)

NCP: Solveig Flock og Per Magnus Kommandantvold.

UTLYSNINGER

Vi har mottatt resultater fra ni utlysninger innenfor RI så langt i FP7. Alle utlysningene har norsk deltakelse.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	64	52%	3
Reserve	2	2%	1
Avslått	56	46%	6
TOTALT	122	100%	10

Tabell 3.21 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i RI.

Kilde: E-Corda (EU-Kommisjonen).

Av de 122 søknadene som har norsk deltakelse, er 64 innstilt for finansiering. Norge har dermed oppnådd en suksessrate på 52 % så langt, nesten fjorten prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene i RI. Kvaliteten på de norske søknadene i RI har økt kraftig de to siste årene. I årsrapporten for 2009 var den norske suksessraten på 37 %, og tre prosentpoeng over snittet for alle landene.

Hele 89 % av alle søknadene med norsk deltakelse, er imidlertid kvalifiserte for finansiering. Det er hele nitten prosentpoeng høyere enn tallet for alle søknadene i RI-programmet. Grunnet mangel på budsjettmidler, blir kun en del av de kvalifiserte søknadene finansiert.

56 av de 64 innstilte prosjektene er registrert som kontrakter. I disse kontraktene er Norge tildelt rundt 157 mill. kroner.

RI-programmet finansierer støtte til eksisterende infrastruktur, ny forskningsinfrastruktur og til policy utforming. Støtte til eksisterende infrastruktur skal bidra til bedre utnyttelse av infrastrukturfasiliteter innenfor ulike områder og IKT-basert e-Infrastruktur.

De siste utlysningene har mer “top-down” enn tidligere, og utlysningene vært rettet mot klart definerte tema innenfor områdene Social Sciences and Humanities, Life Sciences, Environmental Sciences and Earth Sciences, Energy, Engineering, Material Sciences, Analytical Facilities, Physics and Astronomy. Utlysningene har delvis kalt på helt bestemte konsortier knyttet til ESFRI-prosjekter. Støtte til eksisterende infrastruktur går til ESFRI-prosjekter i Preparatory Phase og Implementation Phase. Det er norske deltakere i alle disse typer av prosjekter.

Norge deltar i mer enn hvert femte innstilte prosjekt innenfor RI, mens tilsvarende tall for søknadene er hvert sjettede. Det er rundt 1,4 norske deltakelser pr. søknad og 1,5 pr. innstilte prosjekt.

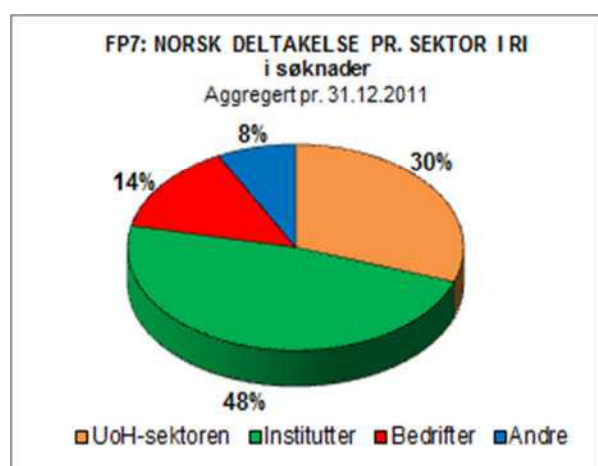
Det er få norske koordinatører i RI-programmet, dvs. 10 i søknadene og 3 i de innstilte prosjektene. Det gir en koordinatorandel på 8 % for søknadene, og 5 % for de innstilte prosjektene. Den vanligste samarbeidsformen er store integrerte prosjekter, der gjerne den ledende institusjonen/fasiliteten på området koordinerer et samarbeid med alle viktige aktører i Europa og verden forøvrig. Derfor er det naturlig med en lav koordinatorandel. Kun på områder av særlig norsk interesse, vil koordinering av prosjektet fra norsk side være aktuelt.

Suksesshistorie: Tre av de innstilte prosjektene er norskkoordinerte. Det ene er et I3-prosjekt, MESOAQUA som er koordinert fra Universitetet i Bergen og omfatter mesokosmesentret fra Ny-Ålesund i nord til Kreta i sør. Formålet med MESOAQUA er å bruke et nettverk av mesokosmefasiliteter for å studere fremtidige akvatiske økosystemer fra Arktis til Middelhavet. Mer om prosjektet på <http://mesoaqua.eu/>. Dette viser at norske miljøer kan være ledende innenfor et område som er strategisk viktig for Norge.

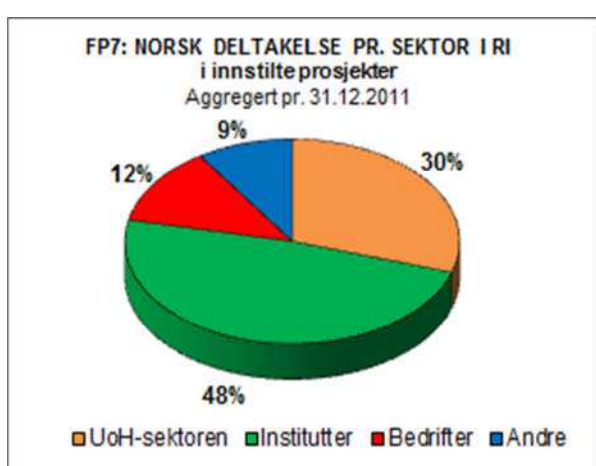
De to andre norskkoordinerte prosjektene er ESFRI-Preparatory-Phase prosjektene SIOS og ECCSEL.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av norske deltakelser i henholdsvis søknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.42 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i RI. Kilde: E-Corda (EU-Kommisjonen).

Figur 3.43 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i RI. Kilde: E-Corda (EU-Kommisjonen).

Instituttsektoren er den klart største aktøren i RI, med rundt halvparten av alle de norske deltakelsene både i søknadene og de innstilte prosjektene. Dette er på tilnærmet samme nivå som

ved utgangen av 2010. UoH-sektoren har derimot økt sin deltakerandel med tre prosentpoeng siden fjorårets årsrapportering på bekostning av bedriftene og sektorgruppen Andre.

Sektorgruppen Andre har den aller høyeste gjennomslagskraften for sine søknader, hvor over to tredjedeler av alle søknadene er blitt innstilt for finansiering. 4 av de 9 deltakelsene i de innstilte prosjektene i denne gruppen tilhører Forskningsrådet.

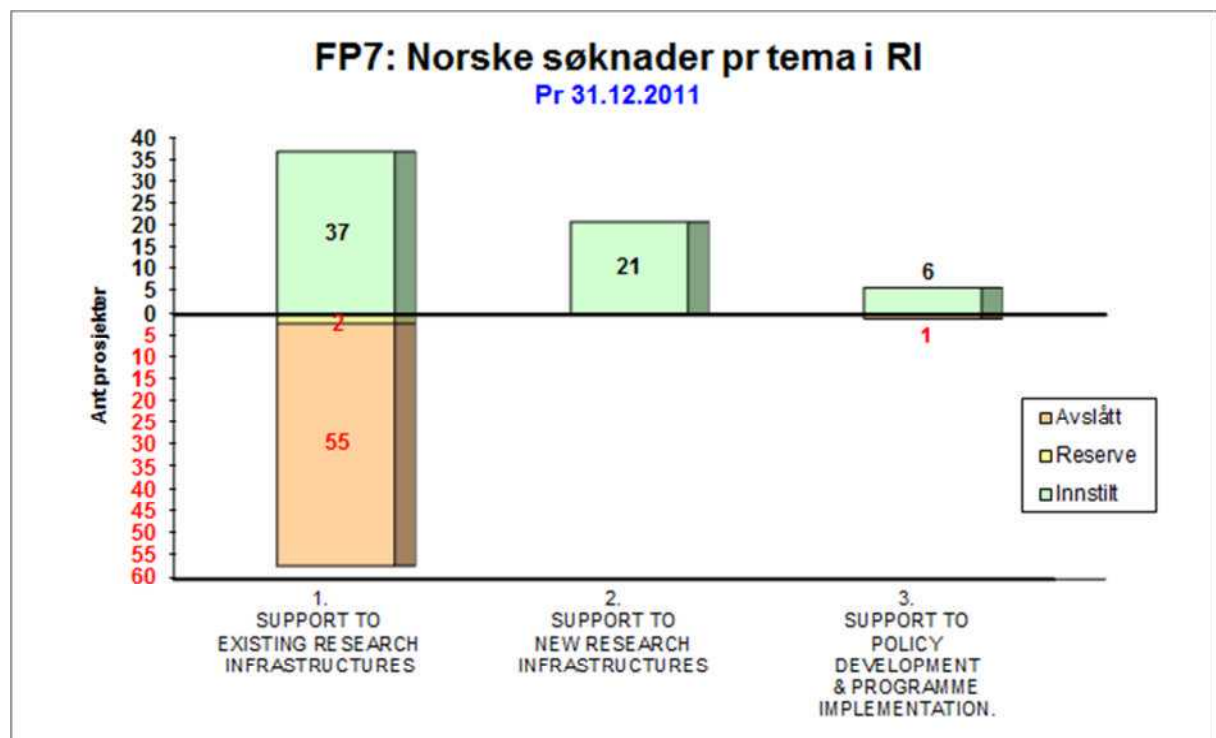
Samarbeidsland

Tyskland, Storbritannia, Frankrike, Nederland og Italia er de landene Norge har samarbeidet hyppigst med i dette programmet. Norge samarbeider med 62 av 89, eller 70 %, av de potensielle landene i de innstilte prosjektene så langt.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av søknadene etter status på følgende tre aktivitetsområder;

1. Support to existing research infrastructures.
2. Support to new research infrastructures.
3. Support to policy development and programme implementation.

Figur 3.44 Dekningsprofil RI.

Kilde: E-Corda (EU-Kommisjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-INFRASTRUCTURES-2007-1, FP7-INFRASTRUCTURES-2007-2, FP7-INFRASTRUCTURES-2008-1, FP7-INFRASTRUCTURES-2008-2, FP7-INFRASTRUCTURES-2009-1, FP7-INFRASTRUCTURES-2010-1, FP7-INFRASTRUCTURES-2010-2, FP7-INFRASTRUCTURES-2011-1 og FP7-INFRASTRUCTURES-2011-2.

Det er stor norsk deltakelse i Preparatory Phase av ESFRI-prosjekter (område 2), med norsk deltakelse i 21 av totalt 38 innstilte prosjekter. Til utlysninger for Integrating Activities, støtte til eksisterende nettverk av fasiliteter (område 1), er det også god norsk deltakelse og innvilgelsesrate. Norske miljøer er attraktive partnere, også når det gjelder infrastrukturensamarbeid. Det er god faglig spredning, og det er norske deltakere i både database- og e-infrastrukturprosjekter, så vel som prosjekter knyttet til samarbeid om utstyrsfasiliteter.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Siste utlysning er til e-infrastrukturprosjekter. Mobilisering vil rette seg mot relevante norske forskningsmiljøer i henhold til de tema utlysningen retter seg mot.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

All mobilisering vil være rettet mot bestemte målgrupper, siden utlysningene er begrenset til bestemte tema. Dessuten vil man i større grad oppfordre til økt bruk av transnasjonal EU-finansiert tilgang til eksisterende forskningsinfrastruktur. Norske miljøer har nemlig stor suksess med å tilby forskere fra andre land tilgang til og bruk av norsk infrastruktur, betalt av rammeprogrammet. Samtidig er det få norske forskere som bruker den samme muligheten for tilgang til avansert infrastruktur i utlandet. Dette er et paradoks.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Søknader som kommer inn til den nasjonale utlysningen gir mulighet for å få en bedre oversikt over hva som eksisterer av nasjonal infrastruktur og hvilke behov norske miljøer har. Dette gir mulighet for lettere å identifisere hvilke miljøer som kan være de mest relevante for de ulike tema beskrevet i utlysningen.

Forskningsrådet har en løpende utlysning av nasjonale tilleggsmidler med formål å avklare eventuell norsk deltakelse i etableringen av forskningsinfrastruktur som allerede er definert inn på ESFRI Roadmap. Norske institusjoner som leder eller er vertskap for slike prosjekter kan søke, så vel som norske institusjoner som deltar i ESFRI-prosjekter som er i Preparatory Phase.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Kunnskapsdepartementet (KD) ba Forskningsrådet høsten 2006 om å lede arbeidet med en strategisk tilnærming til ESFRI's forslag til paneuropeiske forskningsinfrastrukturer. Forskningsrådet skal utarbeide beslutningsgrunnlag og fremme anbefalinger for KD, gjennom Forskningsrådets styrende organer, om norsk deltakelse i infrastrukturene.

De nasjonale konsortiene, som planlegger det norske bidraget til realisering av forskningsinfrastrukturer i ESFRI Roadmap, må som hovedregel søke den nasjonale finansieringsordningen for forskningsinfrastruktur i utlysninger som omfatter storskala forskningsinfrastrukturer på lik linje med øvrige søkere. Dette for å sikre at søknadene med høyest kvalitet og relevans innvilges innenfor de nasjonale prioriteringene.

Forskningsrådet følger opp alle ESFRI-prosjektene med norsk deltakelse individuelt ved å arrangere nasjonale brukermøter, kontaktmøter på departementsnivå, konferanser og planleggingsmøter.

e. Hva er gjort for å koble FP7 RI mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Informasjon om de tema som lyses ut gis til programkoordinatorer for de store programmene for videre formidling til aktuelle forskningsmiljøer og programstyrene.

Arbeidet med nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur er godt integrert med arbeidet med internasjonalt samarbeid om forskningsinfrastruktur (se punkt c. og d. ovenfor)

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Hanne Monclair (Kunnskapsdepartementet).

Komitérepresentanter (eksperter): Odd Ivar Eriksen og Per Magnus Kommandantvold (begge Forskningsrådet).

Programkomitéen har hatt fire møter i 2011. De viktigste saker og policyarbeid har vært knyttet til innstilling av søknader fra utlysningen i 2010, arbeidsprogrammet for 2012 og utlysningen i juli 2011. Programkomitéen har også vært en sentral diskusjonspartner for Kommisjonen i planleggingen av det nye rammeprogrammet Horizon 2020, som starter 1.januar 2014. Komitéen har jevnlig blitt informert om status for implementeringen av ERIC-forordningen, som er et juridisk instrument for europeiske forskningsinfrastruktur-konsortier.

Kommisjonens innstilling av søknader fra utlysningen i 2010;

Den første utlysningen under arbeidsprogrammet for 2011 ble offentliggjort 20. juli 2010. Søknadsfristen var 25. november 2010, med et totalt budsjett på 163,45 mill. euro.

Utlysningen innenfor Integrating activities var rettet mot 23 spesifikke områder (topics), som gjelder støtte til aktiviteter som er med på å integrere de beste europeiske infrastrukturfasilitetene i nettverk. Budsjettet for Integrating activities var på 103,95 mill. euro.

Kommisjonen innstilte 13 prosjekter. Disse prosjektene oppnådde en karakter på 14,5-13,0 i evalueringen. 5 av disse prosjektene har norske deltakere.

For å bygge opp under arbeidet med nye forskningsinfrastrukturer lyste Kommisjonen ut 30 mill. euro til Construction of new infrastructures (or major upgrades) - implementation phase av infrastrukturene i ESFRI Roadmap, og 20 mill. euro til nye Design Studies.

ESFRI-prosjektene innen de fire hovedområdene Social Sciences and Humanities (SSH), Life sciences (BMS), Environmental Sciences (ENV) og Physics, Astronomy and Analytical Facilities (PSE) i ESFRI Roadmap kunne søke om støtte til gjennomføring av felles tiltak. Alle fire søknadene ble innstilt for bevilgning, to av disse har norsk deltakelse.

Det var ingen norske partnere i de to andre søknadene innenfor LifeScience.

Norske institusjoner deltar i to av de fire søknadene om Design Studies, som ble innstilt for bevilgning.

Utlysningen omfattet også Support to policy development and programme implementation med et budsjett på 9,50 mill. euro. Kommisjonen innstilte ni prosjekter til bevilgning, og to av prosjektene har norsk deltakelse.

Utlysningen, med søknadsfrist i november 2010 fra DG INFSO innen eInfrastruktur, rettet seg mot eksisterende IKT-basert eInfrastruktur med 70 mill. euro og finansiering av eInfrastruktursamarbeidet PRACE i ESFRI Roadmap med 20 mill. euro.

Arbeidsprogrammet for 2012;

Norge sendte Kommisjonen sine innspill til hvilke tema (topics), som burde prioriteres i utlysningen av Integrating activities. Norge var spesielt opptatt av at temaet Carbon Capture and Storage (CCS) kom med. Samtidig var det helt avgjørende for Norge og ECCSEL-konsortiet, at utlysningen ville innebære at ECCSEL kunne søke en fase II av Preparatory Phase.

Programkomitéen godkjente endelig arbeidsprogram for 2012 i juli-møtet. Siste utlysning for RI-programmet ble lagt ut i juli, med søknadsfrist i november. Resterende midler for både DG Research and Innovation og DG Info ble utlyst sammen. Kommisjonen la fram et forslag på å allokere 2013-midlene til et totalt budsjett på 108,5 mill. euro for Integrating activities. Foreslått budsjett for Preparatory Phase prosjekter for å støtte opp under de nye prosjektene i ESFRI

Roadmap 2010, var på 22,3 mill. euro. Den siste utlysningen krevde at alle søknadene inneholdt en egen arbeidspakke som adresserte Innovation.

Innstillingen for søknadene i 2011-utlysningen vil foreligge i programkomitéens møte i mars 2012.

3.3.4.2 RESEARCH FOR THE BENEFITS OF SME'S (SME)

NCP: Vebjørn Walderhaug.

De små og mellomstore bedriftene (SMB-ene) er vitale for utviklingen av økonomisk vekst og jobbskaping. Kommisjonen legger stor vekt på å oppnå en sterkere deltakelse i EUs 7. rammeprogram av denne delen av næringslivet, både i de tematiske prioriteringene under delprogrammet Cooperation og i det spesifikke SMB-programmet Research for the benefit of SMEs (SME) under Capacities. SME-programmet inneholder prosjektformene Research for SMEs (R4S), Research for SME associations (R4A), Demonstration activities (DEMO), samt støttetiltaket Coordination and Support Actions (CSA).

UTLYSNINGER

I perioden 2007-2011 har vi mottatt resultater fra 10 utlysninger i SME-programmet, alle med norsk deltakelse. Mens man i de første årene av FP7 hadde separate utlysninger for de to viktigste prosjektformene R4S og R4A, er disse nå koblet sammen. Dette gjelder også den nye prosjektformen DEMO, som er et tiltak for å gjøre det enklere å videreutvikle lovende resultater fra tidligere SME-prosjekter i FP7 til markedsrealiteter.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	103	25%	37
Reserve	9	2%	4
Avslått	292	72%	106
TOTALT	404	100%	147

Tabell 3.22 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i SME.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

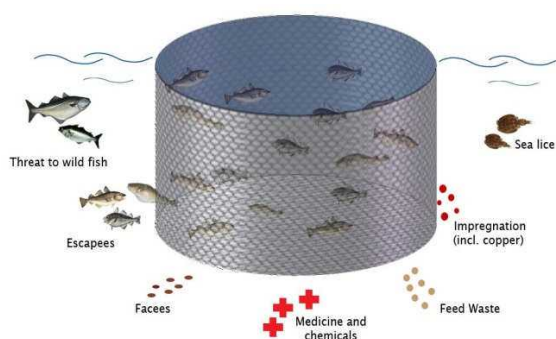
Ved inngangen til 2012 er det registrert 404 prosjektsøknader med norsk deltakelse i SME-programmet. Av disse er 103 innstilt for finansiering. Det gir en suksessrate på 25 %, som er nesten 7 prosentpoeng høyere enn snittet for alle deltakerlandene i SME-programmet. Norge gjør det svært godt i SME-programmet, og har oppnådd den nest høyeste suksessraten av alle EUs medlemsland og de assosierte landene. 55 % av søknadene med norsk deltakelse i SME-programmet oppnådde nok evalueringspoeng til å bli kvalifisert for EU-finansiering (mot 44 % av alle søknadene i SME-programmet totalt sett). Når likevel bare 25 % av alle prosjektsøknadene med norsk deltakelse oppnådde finansiering, skyldes det sterk konkurranse om de begrensede budsjettmidler til disposisjon.

Pr. dags dato har vi mottatt kontraktsdata for 84 av de 103 innstilte prosjektene. I disse kontraktene er norske aktører tildelt rundt 223 mill. kroner. I prosjektsøknadene til SME-programmet er 13 % med norsk deltakelse. Denne prosentandelen stiger imidlertid til nesten 19 % for de prosjektsøknadene som får EU-finansiering.

Den norske interessen for SME-programmet har holdt seg godt oppe, med stadig flere norske deltakelser for hver utlysning. Svært gledelig er det også at så mange norske bedrifter påtar seg rollen som prosjektkoordinator. Norsk koordinatorandel, i både prosjektsøknadene og de innstilte prosjektene, er på hele 36 %.

Et annet uttrykk for SME-programmets sterke posisjon i Norge er den norske andelen i de forskjellige delprogrammene. Mens Norge tar en andel på 1,7 % av hele FP7, er den norske andelen (målt i retur av EU-tilskudd) av SME-programmet på topp med hele 4,8 %, fulgt av miljøprogrammet Environment og energiprogrammet Energy med henholdsvis 4,2 og 3,3 %. Dessverre er bildet det motsatte når det gjelder SMB-deltakelsen i de tematiske prosjektene under det store delprogrammet Cooperation. Her er den norske SMB-andelen blant de laveste i Europa, og innslaget av norske bedriftscoordinatorer er ganske beskjeden.

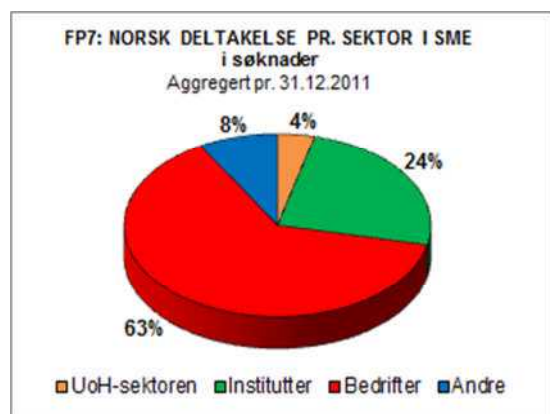
Suksesshistorie: «ClosedFishCage»

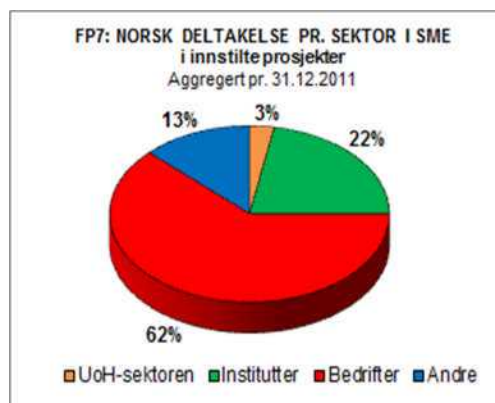
I dette SME-prosjektet, initiert og ledet av Plast-sveis AS i Sømna (Nordland), er det utviklet et kostnadseffektivt, lukket sjøbasert system for oppdrett av laks, ørret, torsk, sea bass og bream. Den utviklede løsningen skal avhjelpe problemer som lakselus, rømming og ustabile/uforutsigbare miljøforhold for fisken. Prosjektet, som fikk dekket 78 % av kostnadene med EU-tilskudd, ble avsluttet høsten 2011. Plast-sveis AS forbereder nå et DEMO-prosjekt med sikte på å kommersialisere de lovende prosjektresultatene. TI (Teknologisk Institutt) deltok i prosjektet som FoU-aktør.

Sektorfordeling

Fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søkte og innstilte prosjekter følger nedenfor;

Figur 3.45 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i SME. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.46 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i SME. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Ikke overraskende utgjør bedriftene majoriteten av de norske deltakerne i SME-programmet. Deltakerandelen til bedriftene har imidlertid sunket med tre prosentpoeng i forhold til 2010. Andelen til sektorgruppen Andre, derimot, har økt med tre prosentpoeng i løpet av det siste året. Denne gruppen har også den klart høyeste kvaliteten på sine søknader, og øker sin deltakerandel med hele fem prosentpoeng fra søknadene til de innstilte prosjektene. De fleste av disse er deltakere fra ulike bransjeorganisasjoner.

Samarbeidsland

Norges klart største samarbeidspartner så langt i SME-programmet er Storbritannia, etterfulgt av Spania, Tyskland og Italia. Blant Norges ti viktigste samarbeidsland, oppnår vi den aller høyeste uttellingen i samarbeidet med Frankrike. Norske aktører har relasjoner med 34 av 49 potensielle samarbeidsland i de innstilte prosjektene.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Forskningsrådets bidrag til måloppnåelsen er å gi informasjon og veiledning direkte til de involverte målgruppene SMB-er og forskningsaktører, og indirekte gjennom virkemiddelaktørene. Dessuten legges det vekt på å bidra til kompetanseheving i disse målgruppene. Etter de fem første årene i FP7 kan det slås fast at den norske deltakelsen i EUs SME-program er sterkere enn noensinne. PES-ordningen (prosjektetableringsstøtte) er et viktig incentiv i denne sammenhengen.

b. Tiltak for bestemte målgrupper - SMB

I SMB-målgruppen er det fortsatt et sterkt behov for informasjon om hvilke muligheter som finnes i FP7, samt for veiledning om hvordan disse mulighetene skal kunne utnyttes. Det er derfor lagt vekt på å arrangere informasjonsseminarer spesielt tilrettelagt for bedrifter mange steder i landet (i 2011: Kjeller, Oslo, Tromsø, Bodø, Honne/Gjøvik, Stavanger, Trondheim, Borre/Vestfold, Kristiansand og Bergen). En rekke SMB-er har fått direkte veiledning i hvordan EU-prosjekter bør etableres. Nyhetsbrev fra SME-programmet ble publisert i april, mai og oktober. Av mer strategiske aktiviteter kan nevnes:

- Samarbeid med Innovasjon Norge og EU-nettverket Enterprise Europe Network (EEN), for å identifisere og assistere aktuelle SMB-kandidater for deltakelse i FP7. EEN-nettverket i Norge er delvis finansiert av Forskningsrådet. Utvikling av god og relevant formidlingskompetanse vil stå sentralt.
- En oppdatering av mobiliseringsplanen for å bedre bedriftsdeltakelsen i FP7s tematiske prioriteringer ble gjennomført vinteren 2011.
- Forskningsrådets regionale representanter er trukket sterkere inn i arbeidet med å mobilisere bedrifter for FP7.
- Utvikling av verktøy for partnersøk og skriving av prosjektforslag, til bruk for SMB-ene (i regi av SME-NCP-nettverket «TransCoSME»).

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Samordningsgevinster kan oppnås gjennom bedre internt og eksternt samarbeid. Av Forskningsrådets næringsrettede virkemidler er BIA det tiltaket som synes å være mest komplementært i forhold til det SMB-spesifikke programmet Research for SMEs (SME). BIA har, i likhet med SME-programmet, som en viktig intensjon å anspore næringslivet til økte FoU-investeringer med et tydelig kommersielt fokus. BIA er riktignok ikke forbeholdt SMB-ene, og er noe større med hensyn til varighet og budsjett, men programmets krav til internasjonal orientering betyr at søkere til BIA også bør ha et godt grunnlag for å etablere industriorienterte samarbeidsprosjekter innenfor rammen av SME-programmet.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Siden de ovennevnte SME-tiltakene er horisontale virkemidler, er behovet for strategisk posisjonering mindre uttalt i SME-programmet enn i de tematiske prioriteringene i Cooperation. Imidlertid har Forskningsrådet deltatt i to SMB-orienterte ERA-NET prosjektene, det vil si EraSME som gjelder samarbeidsforskning for SMB-er og CORNET som gjelder bransjeorientert forskning.

SMB-deltakelse i Europeiske Teknologiplattformer (ETP) og Joint Technology Initiatives (JTI); ETP-ene vil være viktige møteplasser for nettverksbygging for nye forskningskonsortier underveis i FP7. Det er derfor svært viktig at også norske bedrifter engasjerer seg og tar del i de ETP-ene som er etablert i FP7. I sin form er en ETP industriledet og åpen for alle interessenter, også SMB-er.

e. Hva er gjort for å koble FP7 SME mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

SME-programmet har en "bottom-up" innretning, og har derfor ingen prioritering av bestemte områder. Imidlertid gjenspeiles den nasjonale satsing på det marine og maritime området i den meget brede norske deltakelsen som finnes i SME-programmet i prosjekter som har å gjøre med for eksempel akvakultur, shipping og offshore petroleumsproduksjon. Høsten 2011 startet forberedelsene til pilotprosjektet EU-VRI, som skal finne ut av hvordan man kan benytte det regionale programmet VRI til å styrke mobiliseringen av bedrifter til EUs rammeprogrammer. Etter å ha testet arbeidsformer og metoder i de to pilotregioner Telemark og Trøndelag i 2012, vil Forskningsrådet ha et beslutningsgrunnlag for å kunne innlemme EU-mobiliseringen i VRI-3, som starter i 2014 – for øvrig samtidig med EUs nye rammeprogram Horizon 2020.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Pål Gretland (Nærings- og handelsdepartementet).

Komitérepresentant (ekspert): Vebjørn Walderhaug (Forskningsrådet).

Komitéens hovedfokus har vært innholdet i SME-arbeidsplanen (Research for the benefit of SMEs). Dessuten har tiltak for å øke SMB-deltakelsen i de tematiske prioriteringene under delprogrammet Cooperation vært et viktig og tilbakevendende spørsmål i komitéens møter. Det har i perioden 2007-2011 vært avholdt 18 møter i SMEs programkomité.

EUROSTARS

Kontaktperson: Bjørn Henriksen.

Eurostars administreres av det paneuropeiske forskningsnettverket EUREKA, og er spesielt rettet mot forskningsutførende SMB-er. Programmet gjennomføres i nært samarbeid med Kommisjonen, som finansierer er fjerdedel av de offentlige tilskuddene over særprogrammet Capacities. Norges avsetning til programmet er nå på 5 mill. euro pr. år.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Den norske interessen for Eurostars og evalueringresultatene så langt er oppmuntrende og meget gode. Hittil har det kommet inn 1 888 gyldige søknader til Eurostars-programmet gjennom de syv søknadsrundene, som er blitt gjennomført. Norske bedrifter har deltatt i 207 av disse søknadene. Dette betyr at Norge deltar i 11 % av søknadene, og i noe over 9 % av de prosjektsøknadene som blir finansiert.

Norge er det landet i Europa som deltar oftest som prosjektleder i forhold til antall søknader, og over halvparten av de finansierte prosjektene som Norge deltar i har norsk prosjektleder. Norge deltar pr. i dag, etter syv søknadsrunder, i totalt 51 finansierte prosjekter.

I løpet av 2011 har det vært to utlysninger, henholdsvis nummer 6 og 7 i Eurostars. Antall finansierte prosjekter er betydelig lavere enn antall støtteverdige (above threshold) på grunn av mangel på Eurostars midler i Norge. I søknadsrunde 6 ble bare 4 av de 19 norske støtteverdige prosjektene finansierte. I søknadsrunde 7 er tilsvarende tall 11 av 15, mens tallene i søknadsrunde 5 var 8 av 12. Et mindre antall av prosjektsøknadene blir finansierte, ved hjelp av at en av partnerne finansierte alt selv.

Suksesshistorie: Hittil er seks norske Eurostars-prosjekter avsluttet. Det norske selskapet Commfides AS har i løpet av to og et halvt år sammen med partnere i Sverige, Portugal og Tyrkia utviklet en programvarekjerne som håndterer alle aspekter av sikkerhet ved kryptering av kommunikasjon. Dette er særdeles aktuelt for den offentlige signaturtjenesten e-ID som er tatt i bruk av mange europeiske land. Eurostars-prosjektet har skapt nye forretningsmuligheter, og internasjonale partnere for Commfides. I oktober 2011 ble den nye programvaren lansert på en konferanse i Istanbul, der flere hundre representanter fra offentlige myndigheter og banker fra et tyvetalls land og EU var til stede. I dag har Commfides ti ansatte og en årsomsetning på rundt 12 mill. kroner, men selskapet regner nå med at dette raskt vil vokse når det nye produktet selges på det internasjonale markedet og delvis gjennom de nye partnerne.

TILTAK

a. Økt mobilisering.

Arrangert og gjennomført 2 veiledningsmøter om Eurostars i Oslo (Abel), presentert Eurostars på informasjonsmøter for SMB-er i Bergen, Tromsø, Bodø, Kristiansand og Stavanger. Hatt 55 bilaterale møter med bedrifter om Eurostars.

b. Tiltak for bestemte målgrupper.

Alle informasjonsmøtene har rettet seg mot programmets målgruppe: FoU-utførende SMB-er.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder.

SMB-er er et nasjonalt prioritert område.

d. Tiltak for strategisk posisjonering.

Ordningen med prosjektetableringsstøtte er i stor grad benyttet.

3.3.4.3 REGIONS OF KNOWLEDGE (REGIONS)

NCP: Sverre Sogge.

UTLYSNINGER

Ved utgangen av 2011 har vi mottatt resultater fra utlysningene de fem første årene av programmet, til sammen ni utlysninger. I tre av disse utlysningene er det ikke norsk deltakelse.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatore

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatore
	Antall	i %	Antall
Innstilt	2	13%	0
Reserve	0	0%	0
Avslått	13	87%	3
TOTALT	15	100%	3

Tabell 3.23 Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Regions of Knowledge.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

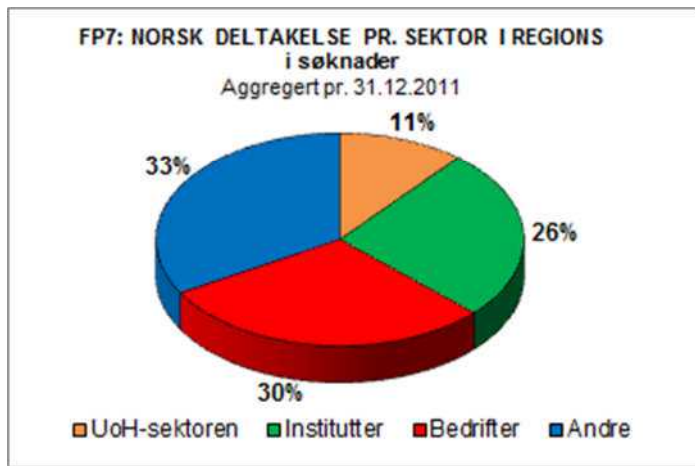
Resultatene viser at Norge har deltatt i 15 søknader så langt, hvorav 2 er innstilt. Ett av de innstilte prosjektene er bekreftet som kontrakt. Det andre prosjektet som står oppført som innstilt i E-Corda er trolig feilregistrert, og vil ikke bli finansiert. 3 av søknadene er norskkoordinerte. Første år var det i tillegg tre søknader med norsk deltakelse som ble avvist, og ikke evaluert på grunn av formelle feil. De to første årene ble om lag en tredjedel av søknadene avvist. Fra og med tredje år ble det gjort endringer i programmet, og avviste søknader er nå på et mer normalt nivå.

Det er norsk deltakelse i 6 % av søknadene så langt i Regions, og i snitt er det 1,8 norske deltakelser pr. søknad.

Resultatene i Regions of Knowledge har for Norges del så langt vært skuffende. Norge har nasjonale satsinger på regional innovasjon og regionale klynger gjennom Forskningsrådets VRI-program og Innovasjon Norges programmer ARENA og NCE. Disse programmene burde være et godt utgangspunkt for deltakelse i Regions of Knowledge. Så langt har vi i liten grad klart å utnytte disse satsingene i programmet. I 2008 og 2009 var det imidlertid norskkoordinerte søknader med utgangspunkt i disse nasjonale satsingene som kom over alle tersklene i evalueringene, men havnet i en gruppe på 3-4 prosjekter som ikke ble finansiert. I 2010 fikk vi den første norske deltakelsen i et innstilt prosjekt, det vil si klyngen Medcoast Scandinavia. I 2011 kom en prosjektsøknad med norsk deltakelse over tersklene i evalueringen, og står oppført som innstilt for finansiering i EUs database E-Corda. Ut fra opplysninger som er gitt i programkomitéen er prosjektet ikke rangert høyt nok til å bli finansiert. Dette prosjektet har tre norske deltakere. Denne prosjektsøknaden var den eneste med norsk deltakelse i 2011-utlysningen.

Sektorfordeling

Det er 27 norske deltakelser i de 15 prosjektsøknadene. Diagrammet nedenfor viser fordelingen av disse.

Figur 3.47 Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Regions.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Sektorgruppen Andre, bedriftene og instituttene har henholdsvis 9, 8 og 7 deltakelser hver i søknadene til Regions-programmet. Deltakelsene er fordelt på ulike aktører. Sektorfordelingen speiler de spesielle deltakelsesreglene i Regions of Knowledge. Programmet støtter samarbeid mellom “forskningsdrevne klynger” bestående av regionale myndigheter, bedrifter og FoU-institusjoner. Klynger, som er juridiske enheter, kan stå som søkere. I kategorien andre vil det være både slike klynger og regionale myndigheter.

Samarbeidsland

Norge har samarbeidsrelasjoner med 21 land i de 15 prosjektsøknadene.

TILTAK

a. Økt mobilisering

For Regions of Knowledge har man valgt å slå sammen budsjettene for 2012 og 2013. Utlysningen som ble offentliggjort i juli 2011, søknadsfrist 31. januar 2012, er derfor den siste i dette programmet i FP7. Temaene for denne utlysningen er noe åpnere enn de som har vært de siste årene, og med et betydelig større budsjett vil også flere prosjekter kunne bli finansiert. Det har derfor vært grunnlag for en kraftigere mobilisering denne gangen. Som tidligere har mobiliseringen særlig skjedd gjennom relevante norske program som Forskningsrådets VRI-program og de to klyngeprogrammene ARENA og NCE, foruten gjennom Forskningsrådets regionale medarbeidere. På et tidlig tidspunkt ble det tatt 5-6 konkrete prosjektinitiativ regionalt. Disse er blitt fulgt opp i løpet av 2011 gjennom egne møter, på telefon og mail, og gjennom en egen workshop der ansvarlig saksbehandler i Kommissjonen presenterte utlysningen og søkerne hadde mulighet for å drøfte sine prosjektideer direkte.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Målgruppen for Regions of Knowledge er i utgangspunktet snevert definert, men prioriterte målgrupper for mobilisering til FP7, som statlige høyskoler, regionale forskningsinstitutter og SMB-er inngår i målgruppen for programmet som deltakere i regionale klynger. Dette er også målgrupper som inngår i de nasjonale satsingene VRI, ARENA og NCE.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Regional FoU og innovasjon er nasjonalt prioritert. Når det gjelder tematiske prioriteringer varierer dette fra år til år i programmet, og er i stor grad styrt av politiske prioriteringer i EU. Tidligere år har temaene særlig vært knyttet til EUs Lead Market initiative. For utlysningen 2012 er temaene direkte koblet med Flagship Initiatives under EUs Europe 2020-strategi.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Det er arrangert møte mellom Kommisjonen og representantene for programstyrene i VRI, ARENA og NCE, der de norske synspunktene på videre utvikling av programmet er presentert. Møtene i programkomitéen blir også brukt strategisk for å markere Norges syn. Vi ble også invitert til å holde innlegg på den store formannskapskonferansen om blant annet Regions of knowledge i 2010 – WIRE, der vi fremmet norske synspunkter på utvikling av programmet.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Kari Mette Lullau (Kommunal- og regionaldepartementet).

Komitérepresentant (ekspert): Sverre Sogge (Forskningsrådet).

Komitéen dekker både Regions of Knowledge, Research Potential og Coherent development of research policies.

Norge har tatt en aktiv rolle i programkomitéen, særlig i tilknytning til utvikling av Regions of Knowledge. Etter de to første årene med utlysninger i Regions of Knowledge, ble det gjort betydelige endringer i arbeidsprogrammet for 2009. Deltakelsesreglene er blitt mer presise samtidig som det er gjort noen forenklinger som har resultert i at andelen avviste prosjekter har sunket betydelig. Samtidig har man gjort utlysningene mer sektorspesifikke. Det innebærer at det er bare klynger innen et bestemt tema som kan søke. Temaet skifter hvert år. Flere land har vært opptatt av at denne skiftingen gjør det svært vanskelig å mobilisere regionale aktører til programmet. Fra norsk side har vi argumentert for at Regions of Knowledge bør være et program som gir mulighet for europeisk samarbeid for klynger som deltar i nasjonale eller regionale klyngeprogrammer. De beste samarbeidsprosjektene bør finansieres, uavhengig av hvilken sektor klyngene arbeider innenfor. Den tematiske innretningen treffer ikke de klyngene som faktisk finnes regionalt, og dette gjør det vanskelig å mobilisere. Selv om vi ikke har fått gjennomslag for den grad av åpning som vi har argumentert for, er temaene for den siste utlysningen i programmet blitt mer åpne. Samtidig er reglene blitt noe forenklet.

I 2011 har programkomitéen besluttet å støtte oppbyggingen av programadministrasjon for fellesprogrammet, JTI-en Urban Europe, ved å sette av midler til en CSA for dette. Norge har gitt aktiv støtte til dette i komitéen.

Programmet Research Potential har også vært gjenstand for mye diskusjon i komitéen. Dette programmet er ikke åpent for norske søkere med unntak av to SICA-utlysninger tidlig i programmet, som var åpne for konsortier. Det er likevel ønskelig at sterke FoU-institusjoner, blant annet i Norge, går inn og driver mentorvirksomhet overfor institusjoner i de svake regionene i EU som får finansiert prosjekter. I 2011 ble det for første gang lagt fram data for denne typen samarbeidspartnere i prosjektene, jfr. egen omtale av Research Potential.

Regions of Knowledge og Research Potential er av en ekspertgruppe, nedsatt av programkomitéen, foreslått flyttet til strukturfondene i neste programperiode. Dette har det vært mye diskusjon rundt i programkomitéen, der flere land har vært skeptiske til en slik overflytting. I Kommisjonens forslag til nytt rammeprogram, Horizon 2020, er ikke de regionale programmene med. En del av aktivitetene, som i dag støttes, er imidlertid lagt inn under Challenge 6 Inclusive, innovative and secure societies.

Denne komitéen styrer i tillegg programmet Coherent development of research policies. Dette siste programmet er primært en finansieringsordning for en del aktiviteter under ERAC (tidligere CREST). Av formelle grunner må det underlegges en av programkomitéene. Komitéen har i liten grad gått inn i den faglige styringen av disse aktivitetene, da disse diskusjonene i stor grad går i ERAC.

3.3.4.4 RESEARCH POTENTIAL (POTENTIAL)

NCP: Sverre Sogge.

UTLYSNINGER

Hittil i FP7 har det vært elleve utlysninger innenfor Potential-programmet. Programmet retter seg mot forskningsinstitusjoner i de svakeste regionene i EU og assosierte land, såkalte «Convergence regions». Norge har ingen slike regioner og er derfor ikke kvalifisert for støtte. Programmet er populært i de aktuelle regionene, og prosjektene som blir finansiert har svært høy poengsum i evalueringene.

Når det gjelder de norske resultatene er det ingen endringer i forhold til de to foregående årene. Det har fortsatt bare vært norsk deltakelse i to mindre SICA-utlysninger innenfor dette programmet. Dette er de eneste utlysningene som har vært åpne for norske aktører som deltakere i konsortier. Hovedutlysningene i Research Potential er bare åpne for FoU-institusjoner i de svakeste regionene i EU.

Det er en forutsetning at de finansierte prosjektene knytter til seg samarbeidspartnere som bistår i utviklingsarbeidet. Disse samarbeidspartnerne skal være fra andre land enn prosjektlandet. Disse samarbeidspartnerne fanges ikke opp av EUs resultatdatabase E-Corda, siden de ikke er formelle partnere i prosjektene. I 2011 ble det for første gang lagt fram data om samarbeidspartnerne i prosjektene.

RESULTATER

Det var en søknad med norsk deltakelse i hver av de to utlysningene. Den ene ble innstilt og er nå blitt til kontrakt, mens den andre ble avslått. Ingen av søknadene har norsk koordinator.

SAMARBEIDSPARTNERE I PROSJEKTENE

I 2011 ble det lagt fram data om samarbeidspartnere i prosjektene i Research Potential t.o.m. 2010. Det viser seg at det var norsk samarbeidspartner i 3 prosjekter i 2008, 2 prosjekter i 2009 og 2 prosjekter i 2010. I 3 prosjekter var norsk samarbeidspartner fra universitetssektoren, 2 var institutter og 2 var bedrifter.

KOMITÉARBEIDET

Se omtalen under Regions of Knowledge.

3.3.4.5 SCIENCE IN SOCIETY (SIS)

NCP: Frem til mai 2011 Mari Solerød, resten av året Gunnar Bolstad.

UTLYSNINGER

Så langt er det kommet inn resultater fra tolv utlysninger i SiS-programmet, hvorav fire er uten norsk deltakelse.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatore

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatore
	Antall	i %	Antall
Innstilt	28	34%	8
Reserve	11	13%	2
Avslått	43	52%	4
TOTALT	82	100%	14

Tabell 3.24 Status norske prosjektsøknader og koordinatore i SiS.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Tallene ved utgangen av 2011 viser at det er kommet inn 82 prosjektsøknader med norsk deltakelse, og derav er 28 innstilt for støtte. Norge oppnår dermed en suksessrate på 34 %, noe som er nesten 9 prosentpoeng over EU-snittet. De norske tallene er noe lavere enn hva som ble rapportert i årsrapporten for 2010. Norge har fortsatt svært høy kvalitet på sine søknader i SiS-programmet, og har oppnådd den nest høyeste suksessraten av alle EUs medlemsland og de assosierte landene etter Sverige.

63 % av søknadene med norsk deltakelse nådde poenggrensen for finansiering, mens tilsvarende tall for alle søknadene i SiS er langt lavere (dvs. 46 %). Mangel på budsjettmidler fører imidlertid til at kun en andel av de kvalifiserte søknadene får finansiering.

Vi har fått kontraktsdata for 19 av de 28 innstilte prosjektene ved utgangen av 2011. I disse kontraktene er norske aktører tildelt noe over 40 mill. kroner.

Det er norsk deltakelse i noe over 16 % av alle innstilte prosjekter, mens tilsvarende tall i søknadene er 12 %. I snitt er det litt over 1,2 norske deltakelser pr. søknad så vel som innstilte prosjekt.

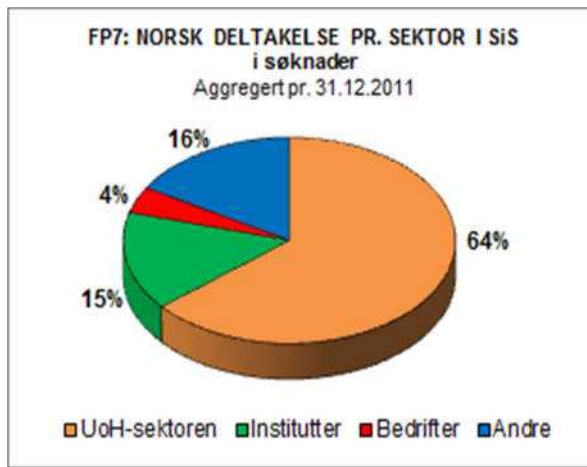
Det er 14 norske koordinatore i søknadene, derav 8 i de innstilte. Den norske koordinatoreandelen er dermed på 17 % i søknadene, og 29 % i de innstilte prosjektene. Det viser at de norskkoordinerte søknadene i SiS-programmet holder høy kvalitet.

Suksesshistorie: Formidlingsprosjektet [Science Teacher Education Advanced Methods \(S-TEAM\)](#), som koordineres fra NTNU, ble tildelt 14 av 15 mulige poeng og 4,5 mill. euro i EU-midler gjennom EUs 7. rammeprogram i 2009. Prosjektet består i dag av 26 partnere i 15 land og varer fram til april 2012.

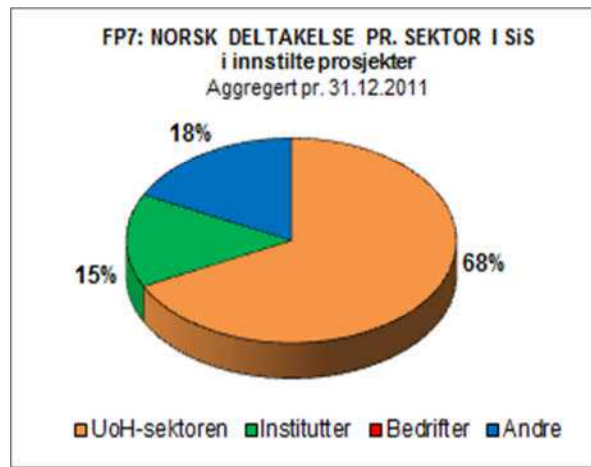
Prosjektet er et av de største innen fagområdet noen gang. Gjennom lærerutdanningen ønsker man å skape et læringsfellesskap ved å samle og spre innovative og effektive metoder som fører til bedre kvalitet på undervisningen, og dermed mer motiverte lærere og studenter i klasserom over hele Europa. Arbeidet består av både utveksling og utvikling av undervisningsmetoder i realfag (for eksempel argumentasjon og diskusjon som grunnlag for naturfaglig forståelse, eller kunst som grunnlag for å skape undring omkring naturvitenskap). S-TEAM er i hovedsak engasjert i undervisningsdidaktikk knyttet til problemløsning (inquiry-based learning), men ønsker ikke å promotere en metode som er bedre enn en annen. Tanken er at viktige prinsipper kan overføres til lærerutdanningen, som læring gjennom problemløsning, samarbeid, erfaringer, dialog og logisk argumentasjon.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søknader og innstilte prosjekter;

Figur 3.48 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i SiS. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Figur 3.49 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i SiS. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

UoH-sektoren er den klart største aktøren, både i prosjektsøknadene og de innstilte prosjektene, med nesten tre fjerdedeler av alle norske deltakelser i SiS.

Sektorgruppen Andre og UoH-sektoren er de gruppene som har størst gjennomslagskraft for sine søknader. Begge gruppene øker sine deltakerandeler fra søknadene til de innstilte prosjektene. Fire norske bedrifter har deltatt i SiS-søknader så langt, men ingen av disse har lyktes med søknadene sine.

Samarbeidsland

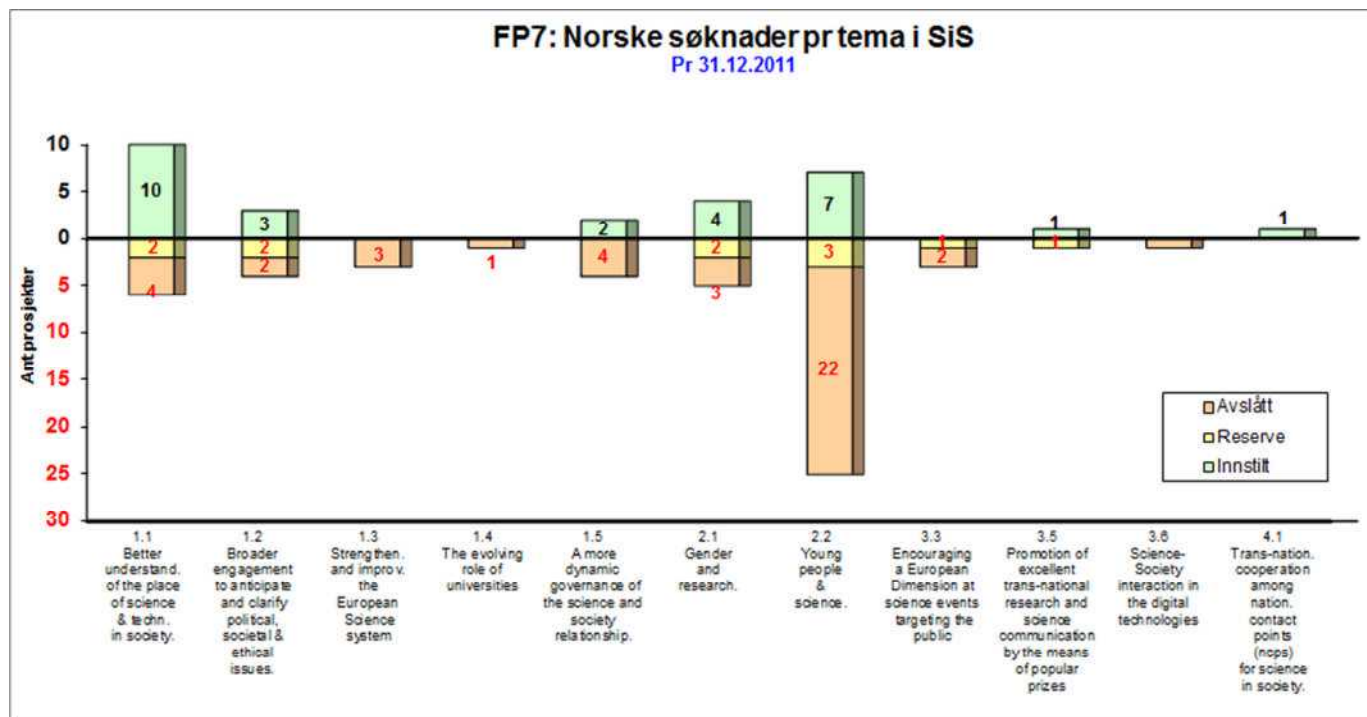
Norge samarbeider aller hyppigst med Storbritannia og Tyskland. Blant våre viktigste samarbeidsland, har vi oppnådd de høyeste suksessratene sammen med Estland, Danmark og Sveits. Det er for øvrig svært gode suksessrater i de fleste av våre viktigste samarbeidsrelasjoner.

Norge har totalt samarbeidsrelasjoner med 44 av 76 mulige land i de innstilte prosjektene i SiS så langt.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av søknadene etter status på følgende aktivitetsområder;

- 1.1 Better understanding of the place of science and technology in society
- 1.2 Broader engagement to anticipate and clarify political, societal and ethical issues
- 1.3 Strengthening and improving the European Science system
- 1.4 The evolving role of universities
- 1.5 A more dynamic governance of the science and society
- 2.1 Gender and research
- 2.2 Young People and Science
- 3.3 Encouraging a European Dimension at science events targeting the public
- 3.5 Promotion of excellent trans-national research and science communication by the means of popular prizes.
- 3.6 Science-Society interaction in the digital technologies.
- 4.1 Trans-national cooperation among National Contact Points (NCPPer) for Science in Society
- 4.2 Social Impact Assessment of Research.

Figur 3.50 Dekningsprofil SiS.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2007-1, FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2007-2, FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2008-1, FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2008-3, FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2009-1, FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2010-1, FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2010-UNIV og FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2011-1.

Dekningsprofilen er ikke endret fra fjoråret. Innenfor SiS-programmet har norske miljøer sin styrke på forholdet mellom samfunn og forskning, samt aktiviteter for barn og unge. Når uttellingen i 2011 var relativt lav, har det sammenheng både med at det har vært færre og større utlysninger der hele potten tilfaller én vinner, samt at de mest konkurransedyktige norske miljøene allerede har prosjekter gående.

TILTAK

a. Økt mobilisering:

Sammen med SSH-NCP ble det sendt ut to nyhetsbrev til kontaktnettverket, i tillegg til et antall mer uformelle informasjonsmailer til de samme mottakerne. SiS-NCP har deltatt på to av de nasjonale informasjonsmøtene selv, mens SSH-NCP har presentert SiS på de andre møtene. NCP-en har deltatt fullt ut på det nasjonale NCP-nettverkets aktiviteter og skoloring.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

SiS-NCP har snakket for utvalgte målgrupper på SINTEF og på UiO, og har i tillegg hatt direkte kontakt med en rekke potensielle søkere på enkeltinstitusjoner. Høsten 2011 har NCP-en bistått flere aktører i arbeidet med søknader.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Sammen med SSH-NCP og programkomitémedlemmer har det vært ført dialog om de samfunnsrettede perspektivenes plass i det neste rammeprogrammet, og det er også blitt arrangert et åpent nasjonalt møte om dette. Referansegruppen som er etablert, er videreført.

e. Hva er gjort for å koble FP7 SiS mot Forskningsrådets nasjonale satsinger?

Utlysningene i SiS er for en stor del sammenfallende med nasjonale satsinger. I hele programperioden har dette særlig vært tilfelle med aktiviteter rettet mot barn og unges forståelse for realfag. Mobilisation and Mutual Learning (MML), som er en relativt ny konstruksjon, har også en faglig profil som burde passe bra for flere norske miljøer. Det er en ambisjon å styrke norsk deltakelse innenfor MML-prosjektene.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Marthe Nordtug (Kunnskapsdepartementet).

Komitérepresentant (ekspert): Lise Christensen (Forskningsrådet).

Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet har deltatt på de to formelle møtene som har vært avholdt i programkomitéen i 2011.

SiS programmet har i programperioden utviklet seg fra mange små utlysninger på et bredt område, til færre, større og mer konsentrerte utlysninger med eksplisitt mål om å støtte opp under de tematiske programinnrettingene under Cooperation. Mobilisation and Mutual Learning (MML) er et viktig virkemiddel som er utviklet for å oppnå dette gjennom bredere aktørsamarbeid innenfor noen prioriterte felt. I 2011 har det fra mange land blitt uttrykt bekymring for hvordan SiS-dimensjonen vil bli ivaretatt i det kommende rammeprogrammet, og det er også tatt initiativ til diskusjoner om dette i programkomitémøtene. Denne bekymringen har imidlertid ikke ført til et liknende initiativ som for SSH-programmet.

3.3.4.6 ACTIVITIES OF INTERNATIONAL COOPERATION (INCO)

NCP: Inger-Ann Ulstein.

UTLYSNINGER

Vi har mottatt resultater fra femten utlysninger innenfor Activities of International Cooperation (INCO/INCO-NET) så langt. Syv av disse utlysningene er uten norsk deltakelse.

RESULTATER

Resultatene nedenfor omfatter de utlysningene som vi har fått resultater fra hittil i FP7.

Status norske prosjektsøknader og koordinatører

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	10	63%	0
Reserve	0	0%	0
Avslått	6	38%	2
TOTALT	16	100%	2

Tabell 3.25 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i INCO.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Av 16 søknader med norsk deltakelse, er 10 innstilt for støtte. Vi har mottatt kontraktsdata for 6 av de 10 innstilte prosjektene. Norske aktører er tildelt ca. 4 mill. kroner via disse kontraktene.

Norge deltar i nesten 9 % av alle innstilte prosjekter, og i rundt 4 % av alle søknadene.

To av søknadene som har blitt sendt inn er norsk koordinert, men ingen av disse søknadene er innstilte for finansiering.

Sektorfordeling

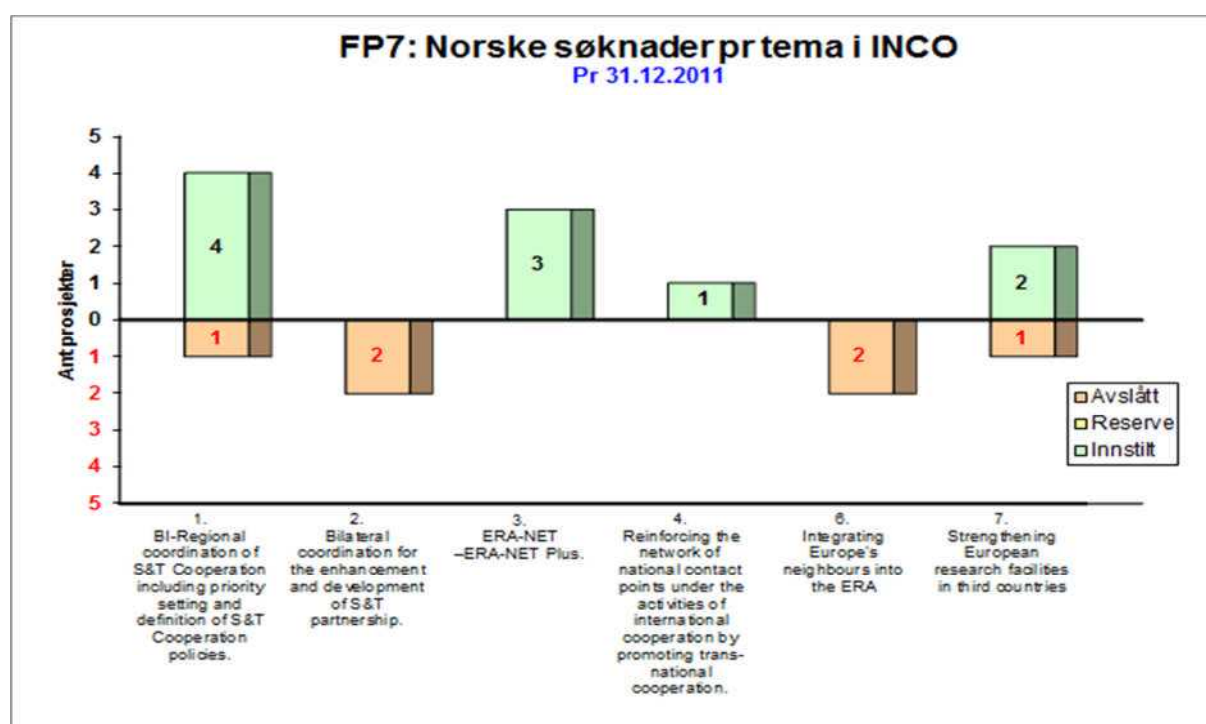
Majoriteten av deltakelsene i prosjektsøknadene tilhører sektoren Andre. Dette skyldes at Forskningsrådet er en stor aktør i dette programmet.

Samarbeidsland

Norge samarbeider med 55 land i de 16 søknadene, og 52 land i de 10 innstilte prosjektene. Så langt i FP7 har det deltatt 112 land i de innstilte prosjektene i INCO. I fire prosjekter samarbeider Norge aktivt med Russland, og Sør-Afrika er også en sentral samarbeidspartner i flere prosjekter.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av søknadene etter status på følgende aktivitetsområder;

Figur 3.51 Dekningsprofil INCO.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-INCO-2007-1, FP7-INCO-2007-2, FP7-INCO-2007-3, FP7-INCO-2009-4, FP7-INCO-2010-1, FP7-INCO-2010-3, FP7-INCO-2010-6 og FP7-INCO-2011-7

1. Bi-regional coordination of S&T cooperation including priority setting and definition of S&T cooperation policies;

Denne aktiviteten omfatter flere regioner:

- 1.1 Western Balkan countries region.
- 1.2 Mediterranean Partner countries region.
- 1.3 Eastern European and Central Asia region.
- 1.4 Latin America region.
- 1.5 Africa and the Caribbean Pacific region.
- 1.6 Asia region.

Forskningsrådet deltar i flere INCO-NET.

For å styrke samarbeidet mellom NCP-ene globalt ble INCO-NETet INCONTACT2 (Reinforcing the network of National Contact Points (NCP) under the activities of International Cooperation by promoting trans-national cooperation) etablert. Her deltar Forskningsrådet aktivt, og er sammen med Russland task-leder for task 4.2 Setting the basis for global dialogue. Task 4.2 setter fokus på henholdsvis Afrika, Latin-Amerika og Sørøst-Asia, samt disse regionenes involvering i det europeiske samarbeidet. Det utvikles et policydokument for hver region. INCONTACT2 ble startet i 2010.

Arbeidet i 2011 fokuserte på å etablere en policydialog med Afrika, og Forskningsrådet bidro og deltok på den globale konferansen i Johannesburg høsten 2011. Forskningsrådet arrangerte et prosjektgruppemøte med bred global deltakelse i Oslo i mai 2011. Blant annet ble arbeidet med policy dialogen ble diskutert.

CAAST-NET er et INCO-NET som retter seg mot Afrika sør for Sahara (SSA).

Hovedmålsettingen er å skape en arena for forskningssamarbeid mellom Europa og Afrika sør for Sahara. Forskningsrådet har vært task-leder sammen med det ugandiske forskningsrådet UNCST for WP2 (arbeidspakke 2), som har analysert de eksisterende forskningssamarbeidsformene mellom de to regionene og kommet med konkrete forslag til kapasitetsoppbygging i Afrika med fattigdomsbekjempelse som det endelige mål. To rapporter er blitt publisert i den forbindelse.

Forskningsrådet samarbeider med de fleste EU-landene i INCO-NET-et EECA (Eastern Europe and Central Asia). EECA ble etablert i 2008 for en fireårsperiode og Forskningsrådet skulle delta i arbeidet med å etablere en policy dialog med Russland på forskning og teknologisk utvikling. Det var lite aktivitet i dette nettet i 2011.

Gjennom INCO-NET-et EULARINET (2008-2012) deltar Forskningsrådet i et nettverksarbeid med seks EU land og syv Latin-amerikanske land. Aktivitetene er relevante både for Latin-Amerika programmet, og for andre NFR-programmer med tema knyttet til prosjektets arbeidspakker. I 2011 har det vært arbeidet med å rekruttere norske deltakere til ulike fagseminar i prosjektet regi. EULARINET er innvilget en forlengelse på seks måneder for å følge opp den såkalte Madrid Action Plan for samarbeid mellom Europa og Latin-Amerika. Ny slutt blir dermed august 2012. Høsten 2011 deltok Norge aktivt i arbeidet med en ny søknad om et INCO-NET rettet mot Latin-Amerika. Søknaden vil bli behandlet i første halvår 2012.

2. Bilateral coordination for the enhancement and development of S&T Partnerships.

3. ERA-NET – ERA-NET PLUS.

Norge deltar i flere ERA-NET gjennom Forskningsrådet.

I ERA.Net RUS har Forskningsrådet, med midler fra BILAT som administreres av NORRUSS programmet, deltatt i en felles utlysning der det kom inn 212 søknader. 38 av disse søknadene har norsk partner. Den endelige utvelgelsen av prosjekter tas våren 2012, og med umiddelbar oppstart. Norske partnere i de utvalgte prosjektene finansieres av norske midler. Utlysningen er rettet mot fire temaområder; 1. Innovative materials and cutting edge technological processes, 2. Environmental research and climatic change, 3. Research on serious human health problems og 4. Contemporary socio-economic studies.

ERA-NET-et EULANEST (2006-2010), som er rettet mot samarbeid med Latin-Amerika, ble avsluttet med møte i Oslo i juni 2010. To prosjekter med norsk deltakelse, som var blitt tildelt støtte gjennom en tidligere fellesutlysning, har imidlertid løpt også i 2011.

CONCERT-Japan er et ERA-NET, som skal bidra til å styrke samarbeidet med Japan. Forskningsrådet har en aktiv rolle, og er leder for flere av oppgavene i ERA-NET-et (task leader). Det arbeides for å skaffe interesse og ressurser for deltakelse i en felles utlysning (pilot), som er planlagt høsten 2012. I 2011 har man jobbet med kunnskapsgrunnlag for å plukke ut tema som utfyller eksisterende bilaterale og multilaterale aktiviteter, samt å komme frem til samarbeidsinstrumenter. En annen oppgave har vært mobilisering av forskningsfinansierende institusjoner for å øke antall partnere i pilotutlysningen.

Forskningsrådet er invitert til å delta i ERAfrica, men har hittil kun hatt en observatørrolle. En vil i løpet av 2012 ta stilling til eventuell deltakelse i de planlagte fellesutlysningene. ERA-NET-et er et viktig verktøy i samarbeidet med regionen, og flere land i Afrika bidrar aktivt i arbeidet både faglig og økonomisk.

6. Integrating Europe's neighbours into the ERA.

7. Strengthening European research facilities in third countries.

Nansensenteret (NERSC) i Bergen har fått innvilget to av seks utlyste INCO-LAB prosjekter gjennom sine søsterorganisasjoner i henholdsvis St. Petersburg, Russland (NIERSC) og Cochin, India (NERCI). INCO-LAB prosjektene skal bidra til å styrke forskingssamarbeidet mellom Europa, og de respektive tredjeparts-landene. Begge prosjektene har tre års varighet og har budsjett på ca. 2 mill. euro.

Nansen International Environmental and Remote Sensing Centre (NIERSC) i St. Petersburg, Russland, har fått støtte til prosjektet EuRuCas (European-Russian Centre for cooperation in the Arctic and Sub-Arctic environmental and climate research) til åpning av senteret for forskere fra andre europeiske land og Russland. EuRuCas skal stimulere nye europeiske partnere til å delta i framtidige forskningsprosjekter med russiske partnere innen miljø og klimaforskning, gjennom organisering av workshop, sommerskoler og konferanser.

Nansen Environmental Research Centre – India (NERCI) har gjennom INDO-MARECLIM (Indo-European research facilities for studies on marine ecosystem and climate in India) prosjektet fått støtte til å organisere workshoper og sommerskoler for inviterte europeiske og indiske forskere, post-doc og Ph.D. Prosjektet skal bidra til å styrke forskingssamarbeidet mellom Europa og India.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Forskningsrådet deltar i INCO-aktiviteter der det har relevans for de nasjonale oppgavene. Det har vært et mål å knytte aktivitetene til de regionale programmene og til de prioriterte samarbeidslandene.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Forskningsrådets programmer inviteres til deltakelse i de tematiske ERA-NET-ene der det er relevant. Dette arbeidet fortsetter videre framover. Den største utfordringen er å få flere programmer involvert i nettverk som inkluderer samarbeid med Afrika-regionen.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Det må arbeides mer for å få til deltakelse i felles utlysninger som dekker de nasjonalt prioriterte områdene. Det har vært informert om INCO-aktivitetene gjennom relevante nasjonale programmer.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Fortsatt informasjon i de nasjonale programmene som et ledd i arbeidet for å oppfylle Forskningsrådets internasjonale strategi.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Mari Hareide (Kunnskapsdepartementet).

Komitérepresentant (ekspert): Inger-Ann Ulstein (Forskningsrådet).

Det ble i 2011 arrangert tre programkomitémøter i Brussel, og i tillegg ble det i regi av INCONTACT2 arrangert et NCP-møte for alle NCP-ene, også de fra tredjelandene. Dette møtet ble lagt i tilknytning til INCONTACT2-konferansen i Johannesburg.

Arbeidsprogrammet for 2012 var en av de sentrale sakene som ble diskutert og vedtatt. Det skal startes opp flere nye prosjekter i 2012, og det ble publisert to utlysninger i juli 2011 med søknadsfrist i november 2011:

- En utlysning av 16 mill. euro til Bi-regional coordination of S&T cooperation including priority setting and definition of S&T cooperation policies (INCO-NET). Utlysningen rettet seg mot fire regioner; Afrika sør for Sahara, Latin Amerika og den karibiske regionen, Middelhavsregionen samt Sør-Øst Asia.
- En utlysning av 16 mill. euro til Bilateral coordination for the enhancement and development of S&T Partnerships – Activity BILAT. Utlysningen retter seg mot to områder; 1. Australia, Brasil, Kina, India, New Zealand, Russland, Sør-Afrika, Sør-Korea, USA og 2. Argentina, Chile, Jordan, Mexico, Marocco og Ukraina.

Resultatet av disse utlysningene blir presentert for komitéen våren 2012.

3.3.5 JOINT RESEARCH CENTRE (JRC)

NCP: Johs. Kolltveit

EUs Joint Research Centre ble opprinnelig etablert i 1957 som ledd i Euratom-avtalen. Bakgrunnen for opprettelsen av JRC var en ekspanderende kjernekraft, og framtidig behov for energi i Europa. Virksomheten har gradvis ekspandert og JRC er nå engasjert på mange områder; energi, miljø, transport, klimaendringer, konkurranse, mat- og forbrukersikkerhet og kjernekraft.

JRC er organisert som et generaldirektorat i Kommisjonen under kommisæren for forskning og innovasjon, og har i dag syv forskningsinstitutter i fem av medlemslandene.

JRCs aktiviteter skal støtte EUs beslutningsprosesser, gi bidrag til iverksettelse og overvåking av gjeldende politikk og identifisere nye politikkbehov. JRC er EU-kommisjonens interne vitenskapelige serviceorgan (in-house science service) og brukerne er i stor grad øvrige generaldirektorater i Kommisjonen. JRC spiller en viktig rolle i utviklingen av European Research Area (ERA).

Instituttene er uavhengig av nasjonale, private og bransjeinteresser og leverer relevant vitenskapelig baserte råd og støtte til utforming av EUs politikk. For å fylle rollen som rådgiver for EUs politikk på viktige områder, har JRC også bygget opp nettverk til sentrale institutter i Europa og deltar aktivt i prosjekter finansiert gjennom EUs rammeprogram.

JRC, som har en stab på vel 2 845 personer (inkludert 1 000 visiting staff) og et totalt budsjett på knappe 420 mill. euro, er hovedsakelig finansiert gjennom FP7 med en årlig tildeling på vel 355 mill. euro. Det betyr at Norge, gjennom EØS-kontingenten, indirekte er med og finansierer virksomheten i disse instituttene.

I tillegg til å være direkte finansiert gjennom EUs rammeprogram for forskning, deltar JRC-ene på prosjektbasis i rammeprogrammet, og er derfor aktuelle partnere i søknadskonsortier. Om lag 15 % av budsjettet hentes inn ved ulike former for prosjektsamarbeid.

For norske forskere og miljøer er JRC en mulighet til både forskningsopphold og ulike former for forsknings- og prosjektarbeid. Samarbeid med JRC gir mulighet for norske FoU-miljøer til å bidra i forarbeid og faglig samarbeid som igjen danner grunnlag for utformingen av EUs politikk og nye direktiver. JRC-ene tilbyr administrative og faglige stillinger for kortere eller lengre tid; grantholders (post doc og Ph.D's.), trainees og andre stillinger er mulige.

JRC har ved utløpet av meldingsåret samarbeid med norske partnere i 56 FP-prosjekter, hvorav 4 fortsatt løper fra FP6. Av disse er 7 samarbeidsavtaler og 20 institusjonelle nettverk. Tematisk er samarbeidet stort sett konsentrert om energi, miljø og klima samt helse og forbrukersikkerhet.

Forskningsrådet har i 2011 inngått en egen samarbeidsavtale med JRC om utvikling av regionale innovasjonsstrategier. Som ledd i denne avtalen er en av Forskningsrådets ansatte fra 1. september 2011 utplassert som «unpaid visiting scientist» ved JRC, Institute for Prospective Technological Studies, Sevilla, Spania.

Forskningsrådet har også i 2011 videreformidlet stillingsutlysninger fra JRC til vårt norske kontaktnett.

STYREARBEIDET

Styrerepresentant: Kirsten Broch Mathisen (Forskningsrådet).

Styrearbeidet i 2011 har i hovedsak vært fokusert på implementering av JRCs strategi for 2010 – 2020, samt oppfølging av midtveiseevalueringen av Euratom-programmet (2007-2011).

3.3.6 EURATOM

NCP: Helene Stensrud (permisjon 2011) og Inger Austrem (stedfortreder 2011).

Euratom-programmet omfattes ikke av EØS-avtalen. Norge deltar allikevel innenfor strålevern (fission), men uten å motta noen finansielle midler.

UTLYSNINGER

Pr. 31.12.2011 er det kommet inn resultater fra fem utlysninger i Euratom, innenfor området fisjon og strålevern.

- 2007: Hovedfokus på medisinsk strålebruk og risiko ved lave og protrauerte doser.
- 2008: Fokus på håndtering av radioaktivt avfall, risiko ved lave stråledoser og medisinsk strålebruk, i tillegg til reaktorsystemer. Utlysningen hadde også fokus på opplæring og mobilitet av forskningsmedarbeidere.
- 2009: Fokus på kvantifisering av risiko ved lave stråledoser, samt forskeropplæring og mobilitet.
- 2010: Fokus på geologisk deponering av radioaktivt avfall, kvantifisering av risiko ved lave stråledoser og medisinsk strålebruk, reaktor systemer, radioøkologi, krise-respons og beredskap, samt infrastruktur, forskeropplæring og mobilitet.
- 2011: Fokus på geologisk deponering av radioaktivt avfall, kvantifisering av risiko ved lave stråledoser og medisinsk strålebruk, reaktor systemer, biologisk dosimetri, samt infrastruktur, forskeropplæring og mobilitet.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse	
	Antall	i %
Innstilt	7	70%
Reserve	1	10%
Avslått	2	20%
TOTALT	10	100%

Tabell 3.26 Status norske prosjektsøknader i Euratom.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

En søknad med norsk deltakelse ble innstilt til finansiering i 2011. I tillegg ble tre norske institusjoner i 2011 tatt opp som partnere i et Network of Excellence (NoE), som hadde oppstart i januar i 2010.

Totalt i FP7 har 7 av de 10 søknadene med norsk deltakelse blitt innstilt for finansiering. Vi har imidlertid fått bekreftet at det er norsk deltakelse i 8 kontrakter i Euratom (Fission) så langt. Det skyldes at Norge har kommet med i tre prosjekter på kontraktstidspunktet, samtidig som vi har falt ut av ett. Det ene innstilte prosjektet i 2011-utlysningen har vi ikke fått kontraktsdata for ennå.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Mål: Norske forskere har i tidligere rammeprogram hatt svært god deltakelsesprosent i Euratom-prosjekter innenfor de tema finansieringsordningen dekker. Det har vært et mål å opprettholde denne deltakelsen også i FP7 ved å mobilisere mindre aktive miljøer innenfor nye tema. Første del av FP7 hadde lav deltakelse for norske partnere, men mobilisering av norske forskere i denne perioden må ses i lys av at hovedfokus i Euratom har vært på andre tema enn de norske forskere tradisjonelt har vært involvert i.

I februar 2010 ble det holdt et seminar for å informere om ordningen og motivere aktuelle miljøer til å søke. Dette resulterte i en stor økning i søknader med norsk deltakelse.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Et viktig tiltak er å mobilisere nye miljøer til å delta i Euratom innenfor nye tema som medisinsk strålebruk og strålingsbiologi, samt videreformidle informasjon og være behjelpelig overfor

miljøene. Det ble holdt informasjonsseminar i forbindelse med første utlysning i FP7, der norske forskeres muligheter i Euratom ble presentert. Det ble også holdt et informasjonsmøte i februar 2010.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Innenfor aktiviteten Frittstående prosjekter i klinisk medisin og folkehelse (FRIMED) har man tradisjonelt fått enkelte søknader innenfor medisinsk strålebruk. Innenfor denne satsingen gis det ikke spesielle prioriteringer for utlysningene.

Innenfor tema som beskyttelse av miljø og radioøkologi vil det være naturlige koblinger mellom samme tema i programmene Havet og kysten og Miljø 2015. Programmet Miljøpåvirkning og helse har også stråling som et av sine tema. Effekter på helse av stråling, som forekommer som forurensning i miljøet, faller inn under dette programmet.

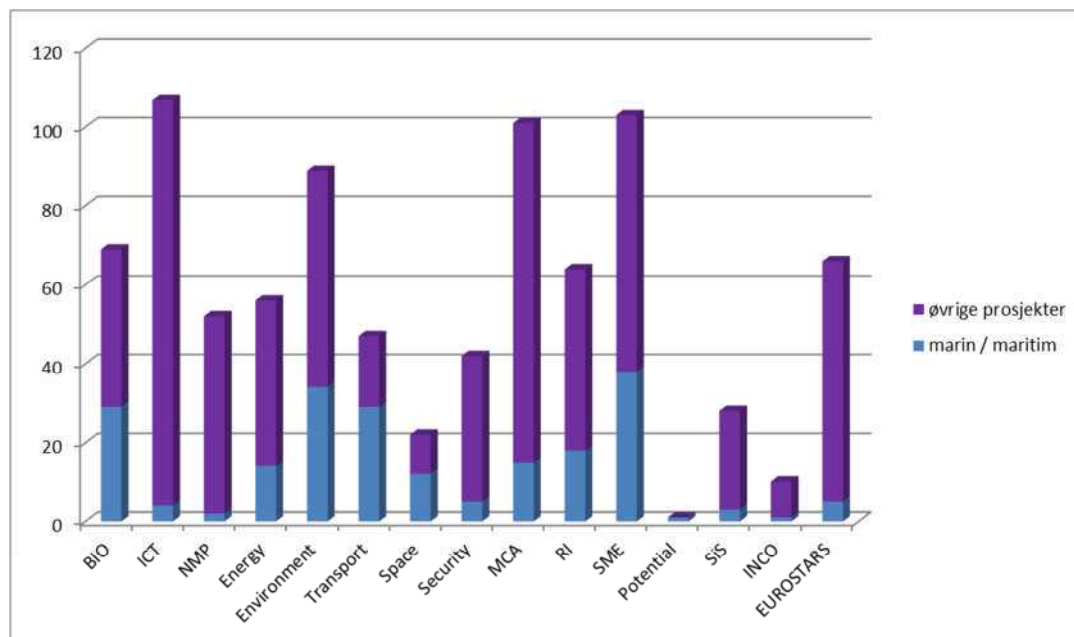
d. Tiltak for strategisk posisjonering

Tre norske partnere ble i 2011 tatt opp i et Network of Excellence (NoE), som hadde oppstart i januar 2010.

3.4 Norges arbeid og suksess innenfor marine og maritime tema i FP7 og randsoner

Forskning og utvikling knyttet til marine og maritime problemstillinger er et høyt prioritert område i Norge. Å komme med i marine/maritime prosjekter som settes i gang i FP7 er avgjørende for både FoU-systemet, norske myndigheter og ikke minst norsk næringslivsutvikling.

Forskningsrådet har derfor analysert norsk deltakelse i marine tema utlyst så langt i FP7. Marine problemstillinger er en naturlig del av seks av de ti tematiske satsingene innenfor Cooperation, samt innenfor RI (Research Infrastructures), SME-programmet (Research for the benefit of SMEs) i Capacities, og andre «bottom up»-aktiviteter som MCA- og ERC-prosjekter. Øvrige tema kan ha utlysninger som adresserer tema knyttet til marine og maritime problemstillinger, eller inneholde deler som gjelder disse. Hittil er det til sammen 14 områder i FP7, hvor en finner innstilte prosjekter med marint innhold og som har norske partnere. Disse dekker alt fra fiskeri og havbruk, IKT, marin energi, marine økosystemer, maritim transport, sikkerhetsspørsmål relatert til havet, romvirksomhet, infrastruktur, regionale satsninger og formidling av vitenskapelige resultater. Også i Eurostars-programmet har norske aktører fått tilslag for prosjekter med havrelatert innhold.

Figur 3.52 Havrelaterte prosjekter i forhold til alle innstilte med norsk deltakelse i 14 delprogrammer i FP7 og randsonenprogrammet EUROSTARS.

I FP7 er det hittil 205 prosjekter, som enten har marin/maritim fokus eller har marine komponenter. Disse utgjør 22 % av alle prosjekter med norsk partner. Det vil si at flere enn hvert femte av de 933 innstilte EU-prosjektene omhandler marine/maritime problemstillinger.

Delprogrammene Transport (62 %), Space (54 %) og BIO (42 %) har relativt flest marine og maritime prosjekter. Også i programmene Environment og SME finner vi nesten 40 % marint-relaterte prosjekter. I Energy og forskningsinfrastrukturer (RI) gjelder dette omlag hvert femte prosjekt.

3.4.1 Strategisk posisjonering og innspill til «Ocean of tomorrow» for fremtidige arbeidsprogrammer og integrerte marine satsinger

Arbeidsprogrammene under “Ocean of Tomorrow” i 2011 utlyste fire store tema: Multi-use offshore platforms, Marine microbial diversity – new insights into marine ecosystems functioning and its biotechnological potential, samt to prosjekter knyttet til middel- og svartehavet.

Norske miljøer sendte til sammen 10 søknader til fellesutlysningen, med i alt 18 deltakelser. 3 av de 10 ble innstilt (30 %).

Det er bare innenfor Multi-use offshore platforms med to prosjekter, og omkring MPAs (marine protected areas) og vindmølleinstallasjoner i middelhavet med ett prosjekt, vi har lyktes med. Til sammen er det 5 deltakelser, én i det sistnevnte og to i hvert av plattformprosjektene. Dessverre var ingen norske deltakere med i søknader innenfor mikrobiell mangfold.

Det marine og maritime området er tema for et fellesprogram (JPI-Joint Programming Initiative), det vil si Healthy and Productive Seas and Oceans (JPI Oceans). For nærmere omtale se årsrapportens Del II Deltakelse i utviklingen av ERA – Rapport fra arbeidet i de fem ERA-komiteene og Felles programmer (JPI).

4 ØVRIGE TILTAK

4.1 Informasjon og veiledning

Generelle informasjonsmøter

Forskningsrådet har holdt åpne informasjonsmøter om de ulike utlysningene i FP7 og nye programmer i randsonen av FP7 (Joint Technology Initiatives, Art.185-programmer, ERA-NET etc.) i 2011. I tillegg har det vært holdt egne informasjonsmøter for delprogrammet Ideas, samt noen av satsingene i delprogrammene Cooperation og Capacities. I arrangementene tilknyttet Cooperation og Capacities har delprogrammet People, samt deltakelsesregler og finansielle forhold, ofte også stått på agendaen. Vi har også holdt informasjonsmøter om andre tema knyttet til FP7. Det gjelder blant annet kurs i henholdsvis søknadsskriving, ved ekstern konsulent Sean McCarthy, og om den videre utviklingen av ERA. Som tidligere er det geografisk spredning på informasjonsmøtene, som i 2011 er arrangert over hele landet, i byer ved enkelte institusjoner, for dennes ansatte og næringsliv/andre aktører i institusjonens nærhet.

Forskningsrådet arrangerte i oktober 2011 et nasjonalt informasjonsmøte på Gardermoen om det nye rammeprogrammet Horizon 2020.

I mars arrangerte Forskningsrådet en stor stipenddag i samarbeid med Universitetet i Oslo, der også forskningsminister Tora Aasland deltok. Dette arrangementet vil bli gjentatt i Trondheim i 2012.

For en oversikt over alle informasjonsarrangementene om rammeprogrammet og nye programmer i randsonen av FP7, som EU-kontoret har arrangert i 2011, se vedlegg 5.

Produksjon av informasjonsmateriale

- Nyhetsbrevet "Nytt fra EU-forskningen" har vært utgitt fire ganger i 2011, på papir og elektronisk.
- Nyhetsbrev fra den enkelte NCP; De fleste NCP-ene lager egne nyhetsbrev fra sitt ansvarsområde i rammeprogrammet, som de sender til relevante mottakere. NCP-enes nyhetsbrev er tilgjengelig på Forskningsrådets nettsider.
- EU-kontoret har også i 2011 hatt ansvaret for driften av Forskningsrådets nettsider "EU-forskning". På Forskningsrådets nettsider er det oppdatert informasjon om alle aktivitetene i FP7 og ERA, kontaktpersoner i Forskningsrådet samt annen relevant informasjon og lenker til andre nettsider.
- EU-kontoret er ansvarlige for den eksterne nettsiden CORDIS Norway, som presenterer norsk forskningsinformasjon for internasjonale forskningsinteressenter.
- EU-kontoret har bidratt med jevnlig og hyppig informasjon om EU-forskning på Forskningsrådets nettsider og i Forskningsrådets nyhetsbrev.

4.2 Prosjektetableringsstøtte (PES)

Generelt om PES

PES-ordningen skal bidra til å stimulere til økt norsk deltakelse i rammeprogrammet, og annet europeisk FoU-samarbeid. PES-midler gis til søknader rettet mot EUs FP7, inkludert utlysninger fra randsoneprogrammene, slik som JTI-er (Joint Technology Initiatives), Eurostars, AAL (Ambient Assisted Living), ERA-NET og EUREKA. Det har i 2011 ikke vært aktuelle utlysninger å søke på innenfor EØS-finansieringsordningene. PES-støtte gis til norske aktører som deltar i, eller koordinerer, søknader rettet mot de nevnte EU-programmene. PES-støtten kan maksimalt utgjøre 50 % av dokumenterte prosjektkostnader.

Enkeltøknader fra bedrifter, institutter og høyskoler uten rammebevilgning mottas fortløpende og vurderes av NCP-ene, som innstiller et støttebeløp. Støtten utbetales når søker legger fram kvittering som viser at EU-søknaden er levert, sammen med dokumentasjon over faktiske kostnader knyttet til etablering av prosjektforslaget. Maksimal, årlig utbetaling til enkeltsøkere er 500 000 kroner.

Årlig rammebevilgning tildeles alle universitetene, de største instituttene og noen høyskoler etter søknad. Disse søknadene behandles og følges opp av referansegruppa for PES.

PES 2011: disponibelt budsjett, endret støtteløp for ERC-søknader

PES-budsjettet var i 2011 på 40,2 mill. kroner. Det ble overført et overforbruk på 2,7 mill. kroner fra 2010. Totalt var det dermed 37,5 mill. kroner tilgjengelig til nye prosjekter. Også i 2010 var PES-budsjettet 40,2 mill. kroner. I 2009 var budsjettet derimot 23 % høyere, nemlig 52,5 mill. kroner.

Med utgangspunkt i KDs bestilling på tiltakspakke for siste del av FP7, vurderte referansegruppa om det var hensiktsmessig å gjøre endringer i PES-ordningen i 2011 for å øke muligheten for større uttelling for norske EU-søknader. På grunn av redusert budsjett ble PES-ordningen endret i juli 2010. Flere støttebeløp ble nedjustert, og støtte til kontraktsforhandlinger ble begrenset til å gjelde bare for koordinator. Det ble også innført en grense på 500 000 kroner pr. mottaker pr. år for søkere som sender inn enkeltøknader. En ny endring av PES-ordningen ville mest sannsynlig ikke blitt godt mottatt hos brukerne, som etterlyser forutsigbare og stabile rammer. Det ble derfor besluttet å beholde PES-ordningen mest mulig uendret i den gjenværende perioden av FP7. Ett unntak ble likevel gjort; PES-satsene for å skrive ERC-søknader ble oppjustert fra 1. juli 2011, slik at søkere får mulighet til å bruke mer tid og ressurser på søknadsskriving og intervjuutøring.

Følgende satser ble innført i juli 2011.

- ERC Starting Grant: maks 50 000 kroner pr. søknad, pluss 25 000 kroner dersom man inviteres til runde to (tidligere maks 25 000 kroner i støtte totalt)
- ERC Advanced Grant: maks 75 000 kroner pr. søknad (tidligere maks 25 000 kroner i støtte totalt)
- ERC Synergy: ledelse av et prosjekt kan støttes med opp til 200 000 kroner, deltakelse kan støttes med opp til 100 000 kroner (ny prosjektform)

PES i 2011: etterspørsel

Tilsagn for 2011 fordelte seg slik:

Målgruppe	Tilsagn 2011	Søknader 2011
Støtte til bedrifter EUs FP7	7 671 946	103
Støtte til bedrifter Eurostar (Eureka)	4 607 325	67
EØS-finansieringsordningen	-	0
Rammebev. UiH-sektoren	31 939 765	25
Enkeltsøknader fra UiH-sektoren	5 440 772	44
Samlet	49 659 808	239

Tabell 4.1 Tilsagnsbeløp PES 2011.

Tilsagn er det beløpet som maksimalt kan utbetales i støtte til et prosjekt eller gjennom en rammebevilgning. Utbetalt beløp samsvarer ikke alltid med tilsagnet. Noen ganger sendes ikke søknader inn, og tilsagnet bortfaller. Andre ganger brukes det mindre penger enn planlagt, eller rapportering skjer påfølgende år. Derfor er omfanget av tilsagn alltid større enn utbetalt støtte.

Utbetalt støtte for perioden 2007-2011

	Forbruk 07	Forbruk 08	Forbruk 09	Forbruk 10	Forbruk 11	Samlet
Støtte til bedrifter FP7	9 450 560	9 448 384	12 393 155	7 951 680	6 136 946	45 380 725
Støtte til bedrifter Eurostars-Eureka	1 000 000	3 556 280	1 845 891	3 746 492	3 375 325	13 523 988
Univ, høyskoler og institutter	34 175 691	32 735 171	37 233 663	31 470 367	33 771 583	169 386 475
EØS-finansieringsordningen	2 009 769	2 091 821	212 988	-	-	4 314 578
	46 636 020	47 831 656	51 685 697	43 168 539	43 283 854	232 605 766

Tabell 4.2 Utbetalt PES-støtte i perioden 2007-2011.

Fordeling av søknader som har fått støtte direkte fra PES i 2007-2011

Akkumulert oversikt	Søknader 07-09	Søknader 11	Samlet
Støtte til bedrifter FP7	373	103	476
Støtte til bedrifter Eurostars-Eureka	174	67	241
Univ, høyskoler og institutter	722	69	791
EØS-finansieringsordningen	119	0	119
	1388	239	1627

Tabell 4.3 Fordeling av PES- søknader som har fått støtte i perioden 2007-2011.

Kommentarer til forbruket

Gjennom rammebevilgning fikk 25 universiteter og institutter tildelt ca. 33,8 mill. kroner i 2011 (mot 23 i 2010). Av dette ble 31,3 mill. kroner utbetalt. Søkere med rammebevilgning sendte i 2011 inn 527 EU-søknader med PES-støtte. De fikk utbetalt 72 % av PES-midlene og sendte inn 74 % av søknadene med PES-støtte i 2011. Det må understrekes at søkere med rammebevilgning samlet har sendt inn langt mer enn 527 EU-søknader i 2011. Men alle prosjektdeltakere søker ikke aktivt om PES-støtte, spesielt gjelder dette søkere ved universitetene.

Institutter og høyskoler uten rammebevilgning sendte inn 44 enkeltsøknader og fikk utbetalt 2,4 mill. kroner i støtte. Sammenlignet med 2010 er det færre enkeltsøknader fra instituttene (fra 59 til 44, og fra 4,7 til 2,4 mill. kroner i støtte). Dette kan for en stor del forklares med at flere institutter har fått rammebevilgning siden 2010.

Bedrifter som deltar i eller koordinerer prosjektforslag rettet mot FP7 sendte inn 103 søknader og fikk utbetalt 6,1 mill. kroner i støtte. Til sammenligning mottok samme gruppe 12,3 mill. kroner i støtte i 2009, og 7,9 mill. kroner i 2010. Den store nedgangen fra 2009 skyldes reduserte støttebeløp samt innføring av maksimal utbetaling på 500 000 kr pr. mottaker pr. år. Noe av

variasjon i utbetaling fra ett år til et annet skyldes også forsinket rapportering fra den som har mottatt støtte, slik at støtten overføres til påfølgende år.

Bedrifter som sender søknader til Eurostars (og i noen tilfeller Eureka) fikk støtte til 67 søknader i 2011, og fikk utbetalt 3,4 mill. kroner, omtrent samme beløp som i 2010. Til sammenligning mottok samme gruppe 1,8 mill. kroner i støtte i 2009. Den store interessen for Eurostars blant norske bedrifter betyr mange søknader om PES-støtte.

Mer enn 140 ulike bedrifter har fått støtte gjennom PES i 2011. 25 bedrifter har fått støtte til to eller flere søknader. 12 bedrifter har sendt søknader både til FP7 og Eurostars. Ingen enkeltsøker har nådd maksimumsgrensen på 500 000 kroner i støtte, selv om samme søker har fått støtte til flere prosjekter.

Samlet har om lag 740 søknader mottatt 43,3 mill. kroner i PES-støtte i 2011, 26 % direkte håndtert av Forskningsrådet, 74 % indirekte gjennom rammebevilgninger.

Status for PES ved utgangen av 2011

Det er to år siden ordningen ble justert og støttebeløpene redusert. Forbruket har gått ned fra 51,6 mill. kroner i 2009, til 43, 2 i 2010 og til 43,3 i 2011. Justeringen må dermed kunne betraktes som vellykket med tanke på å få ned forbruket. De to siste årene har vært nokså like når det gjelder antall søknader og forbruk av midler. For 2010 og 2011 er det utbetalt 5,8 mill. kroner mer enn disponibelt budsjett. Overforbruket tas med videre til 2012 og 2013. Det forventes mindre etterspørsel etter PES-midler i 2014, som følge av overgangen mellom FP7 og Horizon 2020. Om overforbruket ikke er redusert innen den tid, vil det trolig kunne dekkes inn da.

På grunn av stor etterspørsel etter PES-midlene, vil det i neste bolk med utlysninger av forskningsmidler gjennom Norway Grants som publiseres i 2012 (EØS-finansieringsordningene) ikke bli prioritert å gi støtte til prosjektetablering gjennom PES-ordningen.

PES har som tidligere vært fulgt opp og drevet av en koordinator og en konsulent, i samarbeid med en intern referansegruppe bestående av NCP-er fra ulike divisjoner i Forskningsrådet. I løpet av 2012 vil referansegruppa gjennomgå dagens PES-ordning og komme med anbefalinger når det gjelder utforming av (eventuell) ny PES-ordning for Horizon 2020.

4.3 Forskningsrådets internasjonale kontor i Brussel

Forskningsrådets Brusselkontor har en viktig brohodefunksjon mellom det norske forskningssystemet og aktørene i Brussel. Organisatorisk er Brusselkontoret en del av EU-kontoret, og supplerer dets strategiske og koordinerende oppgaver. Kontorets hovedoppgave er å bidra til å styrke det internasjonale samarbeidet, først og fremst gjennom deltakelse i FP7, men også gjennom Norges deltakelse i aktiviteter knyttet til ERA.

Aktivitetene omfatter nettverksbygging i mindre og større rammer, faglige arrangementer og nettverksmøter samt fasilitering av møter i Brussel. Regelmessige møter med NCP-er og eksperter til programkomitéene sørger for løpende informasjonsutveksling.

Brusselkontorets representant er en av Forskningsrådets viktigste kontaktpersoner til Europakommisjonens ansatte og andre sentrale aktører i Brussel. Det jobbes ut fra et meget bredt perspektiv, og på et mer overordnet nivå, enn NCP-ene eller medlemmene til programkomitéene.

Nettverksbyggingen skjer både via bilaterale møter, samtaler i regi av større møter, tilstelninger og arrangementer. Spekteret spenner fra meget store arrangementer som Norwegian Annual Event, med rundt hundre deltakere, til dedikerte faglige seminarer og kurs for norske grupper samt små bilaterale møter med mellom to til fem personer. Møtene er av både formell og uformell karakter.

Det gjennomføres møter og arrangementer hvor norske aktører fra både FoU-systemet og myndigheter møter representanter fra Kommisjonen for å profilere norsk forskning og utvikling.

Gjennom IGLO (Informal Group of RTD Liaison Offices) er Brusselkontoret en del av et nettverk av kontaktbyråer fra 20 europeiske land. Deltakelsen i IGLO gir fordeler med tanke på utveksling av viktig informasjon omkring rammeprogrammet og nettverk. Kommisjonen bruker IGLO som arena for å teste nye ideer og for å kjøre spørreundersøkelser angående effekten av EUs virkemidler. IGLO har faste månedlige samlinger og inviterer vanligvis viktige representanter fra Kommisjonen for å diskutere aktuelle tema relatert til implementeringen av rammeprogrammet og EUs forskningspolitikk. I tillegg deltar Brusselkontoret på en rekke av IGLOs arbeidsgruppemøter.

Indikatorer på aktivitetsnivået:

Summen av antall besøk og kontakter: 600

Seminarer og møter: 70

Møter med Kommisjonens representanter, bilateralt: 25

Deltakelse på seminarer og arrangementer/nettverksbygging med Kommisjonen: 20

Deltakelse på månedlige møter i IGLO og andre lands arrangementer: 30

Møter med det norske forskningssystemet på kontoret, inkl. foredrag og rådgivning: 40

I 2011 har det vært høy aktivitet også for JPI-en Healthy and Productive Seas and Oceans (JPI Ocean) som hele året har disponert kontorer i Rue du Trone 98. Leder av Brusselkontoret har bistått disse så langt det har vært mulig med praktiske gjøremål med hensyn til oppbygging av sekretariatet, blant annet ved innkjøp av kontorutstyr og assistanse i forhold til IT-systemer. I og med at dette i høy grad er et internasjonalt prosjekt så har det vært betydelig innslag av formelt og uformelt samarbeid innenfor europeisk forskning og innovasjon som har funnet sted på kontoret – med et hovedfokus på det marine og maritime. Ofte har representanter fra andre IGLO-kontorer eller Kommisjonen kommet hit for å ha møter med direktøren og de andre i sekretariatet. Dette har også betydd at tilgangen på møterom har vært mer begrenset enn tidligere.

Brusselkontoret har fra juni til desember hatt en trainee som jobber både for Swisscore og Forskningsrådets Brusselkontor, 50 % for hvert kontor. Våren 2011 var det ingen trainee ved Brusselkontoret, da vedkommende som tidligere var engasjert av Brusselkontoret begynte å jobbe for sekretariatet til JPI Oceans.

EU-forskningen i Norge har fått økt oppmerksomhet i de siste årene – blant annet takket være Forskningsrådets internasjonale kontor og NCP-apparatet – og det gjenspeiles i Brussel ved at stadig flere norske aktører tar kontakt med kontoret for å komme i inngrep med Kommisjonen og andre aktører for å arrangere møter her. Det er spesielt for universitetenes del at vi merker økt interesse for å bruke Brusselkontoret til å tilrettelegge for slik nettverksbygging og profilering av norsk forskning.

Brusselkontoret inviterte i juni 2011 til sin årlige mottakelse, Norwegian Annual Event. Arrangementet var meget godt besøkt med rundt hundre deltakere fra både Kommisjonen, norske og andre lands kontorer i Brussel, så vel som NCP-er fra Forskningsrådet. En NCP-samling i

Brussel ble organisert i samme tidsrom for å multiplisere nettverkseffekten av begge arrangementene.

4.4 Nasjonale eksperter

Ordningen med nasjonale eksperter gjør det mulig for norske arbeidstakere å jobbe i Europakommisjonen eller andre EU-institusjoner, selv om Norge ikke er med i EU. Pr. 31.12.2011 jobber det én norsk ekspert relatert til forskning og innovasjon i DG Research and Innovation (DG R&I), og ved JRCs Institute of Prospective Technological Studies (Joint Research Centre IPTS) i Spania har det jobbet en nasjonal ekspert siden september 2011.

Det ble jobbet aktivt med å finne kandidater for nasjonale ekspertstillinger basert på offentlige utlysninger fra Kommisjonen.

Ekspertene dekker følgende tema- og politikkområder:

- Forskning knyttet til små og mellomstore bedrifter i DG Directorate General Research Technology and Development (DG RTD).
- Regional innovasjon ved JRC Institute of Prospective Technological Studies.

4.5 Møteplasser

Interne møteplasser

NCP-forum har gjennomført ett til to møter i måneden og ett seminar i 2011. NCP-Forum er den viktigste arenaen for samordning av, og gjensidig læring mellom, NCP-ene i Forskningsrådet. Forskningsrådets representanter i FP7s programkomitéer har vært invitert til alle NCP-forum, og har møtt etter ønske avhengig av sakene på det enkelte møtes dagsorden.

Kunnskapsdepartementet og Innovasjon Norge inviteres til møtene, og har i 2011 deltatt i godt over halvparten av møtene.

Det ble også arrangert interne seminarer for Forskningsrådets ansatte om utviklingen i ERA.

Eksterne møteplasser

ERA-forum er en møteplass for deltakere i integrerings- og struktureringstiltak i rammeprogrammet og i utviklingen av det europeiske forskningsområdet (European Research Area - ERA). Til Forumet inviteres sentrale personer fra forskningsmiljøer, departementene og virkemiddelapparatet.

Ett møte i norsk ERA-forum ble arrangert i februar 2011, som et åpent seminar om fremtiden for EU-forskning og det nye rammeprogrammet. Det var to hovedinnlegg fra Europakommisjonen; Direktør for Innovasjon, Clara de la Torre, og policy officer, Keith Sequeira, begge fra DG R&I (Directorate-General for Research and Innovation), presenterte perspektiver for Horizon 2020. Fire kommentatorer, som alle representerte store institusjoner (UiO (Universitetet i Oslo)) og/eller organisasjoner (FFA (Forskningsinstituttens fellesarena), UHR (Universitets- og høyskolerådet) og NHO (Næringslivets Hovedorganisasjon)) holdt forberedte innlegg etterfulgt av diskusjon.

Høsten 2011 ble det avholdt et nasjonalt seminar om ERA og Horizon 2020 med cirka 200 deltakere.

Om samlinger for miljøenes EU-rådgivere, se neste kapittel.

4.6 Representasjon og dialog

Representasjon i EUs komitéer for forskning

Forskningsrådet har sammen med Kunnskapsdepartementet (KD) ansvar for oppnevning og koordinering av norsk representasjon i Europakommisjonens komité- og utvalgsstrukturer. Den mest omfattende er representasjonen til forvaltningskomitéene for FP7 som består av to faste representanter, en delegat fra relevant sektordepartement og en ekspert fra Forskningsrådet. Denne representasjonen har Forskningsrådet ivaretatt også i 2011.

Forskningsrådet møter også i EUs rådgivende forskningskomité, ERAC (tidligere CREST).

I tillegg er Forskningsrådet representert i alle de fem ERA-komitéene. Disse komitéene administrerer ERA-initiativene; Joint Programming (JPI), Strategic Forum for International S&T Cooperation, ESFRI, Steering Group on Human Resources and Mobility (SGHRM) og Working Group on Knowledge Transfer. Se nærmere omtale i årsrapportens Del II Deltakelse i utviklingen av ERA – Rapport fra arbeidet i de fem ERA-komiteene og Felles programmer (JPI).

Videre er Forskningsrådet representert i European RTD Evaluation Network (EUevalnet) og Standing Committee for Agricultural Research og Network on the Knowledge Based Bio-Economy (SCAR).

I alle fem Joint Technology Initiatives (JTI) er Forskningsrådet representert i komitéene for myndighetsrepresentanter. Videre er også Forskningsrådet representert i femten teknologiplattformer, stort sett som myndighetsrepresentanter i såkalte "Mirror groups". I styret for Eurostars og for Ambient Assisted Living (AAL) er også Forskningsrådet representert.

Det er nasjonale representanter i alle de ti fellesprogrammene (JPI-ene), som er igangsatt. Forskningsrådet har representanter i ni av disse. I den tiende, The Microbial Challenge – An Emerging Threat to Human Health (JPI Antimicrobial Resistance), om antibiotikaresistens er Folkehelseinstituttet representert.

Dialog med departementene

Forskningsrådet har deltatt i departementenes ulike utvalg og fora for EU-spørsmål. Med noen få unntak stiller Forskningsrådet som observatør på møtene i EØS-spesialutvalg.

Det har vært regelmessig og hyppig kontakt mellom Forskningsrådet og KD om EU-samarbeidet gjennom hele 2011. Forskningsrådet har blant annet deltatt i møter i departementenes forskningsutvalg med fokus på felles programsamarbeid, dvs. Joint Programming (JPI). Gjennom arbeidet i FP7s ulike programkomitéer, der delegaten er fra relevant departement og eksperten er fra Forskningsrådet, har også dialog med departementene vært ivaretatt. Forskningsrådet har også hatt løpende dialog med Norges delegasjon til EU i Brussel.

Dialog med universitetene

Forskningsrådet har ønsket å videreutvikle samarbeidet med universitetene og høyskolene gjennom egne møter med forskningsledelsen om EU-samarbeidet, og universitetene og høyskolene har meldt interesse for slike møter. Forskningsrådet har gjennomført dialogmøter med flere universiteter, sentrale høyskoler og forskningsinstitutter i løpet av 2011.

Arbeidsgruppe om indirekte kostnader

Forskningsrådet har tatt initiativ til dannelsen av en arbeidsgruppe bestående av universitetene for å utvikle en kostnadsmodell for indirekte kostnader. Arbeidsgruppen ferdigstilte sin rapport, med forslag til modell, i april 2010. Rapporten er fulgt opp i samarbeid med universitetene. Forskningsrådet drøftet i juni 2011, i møte med Kommisjonen, muligheten til å få en nasjonal kostnadsmodell vurdert og godkjent av Kommisjonen. Kommisjonen var positiv til dette. Modellen er i løpet av høsten 2011 blitt videreutviklet nasjonalt.

Dialog med Forskningsinstituttene fellesarena – FFA.

Forskningsrådet har i 2011 hatt til dels løpende kontakt med FFA, blant annet knyttet til instituttene EU-prosjekter. Tilsvarende har det vært møter på saker med UHR.

Kontaktpersoner i det norske forskningssystemet – EU-rådgiverne

Forskningsrådet har samarbeid med EU-rådgiverne ved universitetene, høyskolene, instituttene og i næringslivets organisasjoner. Det er gjennom flere rammeprogrammer etablert et slikt samarbeid. Det er oppnevnt EU-rådgivere ved alle universitetene, og ved mer enn 20 av høyskolene. I instituttsektoren er det etablert EU-rådgivere ved 45 institutter, og fra næringslivet er det cirka 20 kontaktpersoner. Enkelte institusjoner har flere enn én EU-rådgiver, dette gjelder for eksempel nesten samtlige universiteter. Til sammen var det ved årets utgang 163 oppnevnte EU-kontaktpersoner i det norske forskningssystemet.

EU-kontoret har videreutviklet samarbeidet med EU-rådgiverne i 2011. Samtlige EU-rådgivere fra universiteter, høyskoler og institutter vært invitert til to heldagssamlinger der norsk deltakelse i FP7 og nye programmer i randsone av FP7 (JPI, Joint Technology Initiatives, artikkel 185-programmer, ERA-NET etc.), samt samarbeidet mellom Forskningsrådet og EU-rådgiverne, var i fokus. Disse samlingene fant sted i henholdsvis mars og oktober 2011. Høstsamlingen innførte for første gang modulbaserte workshops, «Training the trainers», som i fellesskap presenterte og diskuterte ulike tverrgående aspekter ved FP7.

EU-kontoret har det koordinerende ansvaret i Forskningsrådet for EU-samarbeidet. I denne forbindelse har EU-kontoret fremmet en rekke forslag til strategier og beslutninger på overordnet nivå i Forskningsrådet gjennom fremlegg til administrerende direktør, Direktørmøtet (DM) og Hovedstyret (HS), også i 2011.

4.7 Analyse og rapportering

Forskningsrådets Internasjonale kontor utarbeider ulike rapporter og analyser om utviklingen i den norske deltakelsen i rammeprogrammet. Det være seg både faste rapporter, et bredt spekter av ad-hoc-rapporter og analyser, i tillegg til løpende statistikk fra FP7. Materialet produseres så vel til internt bruk i huset, som til et rikt utvalg av ulike eksterne mottakere. I tillegg til resultat- og stastikkrapporteringene, rapporteres det også på et mer strategisk plan til KD.

Det utarbeides årlige rapporter pr. 31.12 for den norske deltakelsen i rammeprogrammet, samt en halvårsrapport pr. 30.06. Så langt i FP7 har EU-kontoret produsert seks årsrapporter for forskningssamarbeidet Norge – EU, inklusiv denne årsrapporten for 2011. I 2008 ble det produsert to årsrapporter. Forskningsrådets Internasjonale kontor har hovedansvaret for årsrapporten. I tillegg så har rapporten også andre bidragsyttere internt i Forskningsrådet. NCP-ene, programkomitérepresentantene, ansvarspersonene for henholdsvis randsoneaktivitetene, PES (Prosjektetableringsstøtte) og ulike policy-områder bidrar alle med omtale av sine respektive aktiviteter i årsrapporten. Halvårsrapportene er betydelig mindre i omfang, og består kun av tallresultater. Disse produseres utelukkende med innsats fra EU-kontoret.

I årsrapporten for 2009 ble det inkludert en porteføljeanalyse for EU-dataene i henhold til prioriteringene i forskningsmeldingen Vilje til forskning (2004-2005). Kort tid etterpå forelå det en ny forskningsmelding, St.meld.nr.30 Klima for forskning (2008-2009), som stiller nye krav til merkingen. Det medførte en betydelig omlegging og utvidelse av Forskningsrådets merkesystem, og også innføring av en helt ny dataapplikasjon for merking av programmer og prosjekter. Da hele denne jobben var sluttført, og også datamodulen til bruk for merking av EU-prosjektene var klar, kunne NCP-ene starte en omfattende og ressurskrevende jobb med å merke alle FP7-prosjektene. Resultatet av dette arbeidet danner grunnlaget for porteføljeanalysen i henhold til prioriteringene i forskningsmeldingen Klima for forskning, som følger i denne rapportens del C.

I tillegg til å produsere årsrapporten for forskningssamarbeidet Norge - EU, så bidrar også EU-kontoret i omtalen av det internasjonale arbeidet i årsrapporten for Forskningsrådets egen portefølje.

På det mer strategiske planet har det vært produsert to frittstående rapporter i FP7-perioden, som utkvitterer de 24 tiltakspunktene i KDs Strategi for Norges samarbeid med EU om forskning og utvikling i årene 2007-2010. I løpet av våren 2012 vil denne rapporteringen bli erstattet av en ny rapportering. Det vil da bli rapportert på tiltakspakken, som Forskningsrådet har utarbeidet for den norske deltakelsen i FP7 i perioden 2011-2013. Se for øvrig omtale av tiltakspakken i kapittel 3.1 og avsnittet om Rapporter og handlingsplaner.

I årsskifte 2010-2011 gjennomførte EU-kontoret et mobiliseringsprosjekt, med hensikt å stimulere til økt bedriftsdeltakelse og bedre uttelling. Prosjektet kartla mobiliseringen til norske bedrifter i Cooperation-delen av FP7, og utarbeidet en strategi og målsetning for den norske bedriftsdeltakelsen i de gjenværende årene av FP7. Det ble utarbeidet en rapport fra prosjektet. Et lignende prosjekt ble også gjennomført i 2008.

Disse strategirelaterte rapportene skal blant annet danne grunnlaget for vurderinger av måloppnåelse, og inngå i et arbeid med å styrke både koordineringsarbeidet og det sektorpolitiske arbeidet med deltakelsen i rammeprogrammet.

Utover det som er nevnt ovenfor så bidrar også EU-kontoret med tall og tekst til omtalen av EUs rammeprogram i den årlige indikatorrapporten, som omhandler utviklingen i det norske forsknings- og innovasjonssystemet.

EU-kontoret har også i 2011 hatt en rekke oppgaver tilknyttet vedlikehold, drifting, utvikling og administrasjon av vårt rapporteringsverktøy for behandling av EU-dataene. Det være seg alt fra vedlikehold av eksisterende rapporter og utvikling av nye, koordinering av arbeidet mot IT-avdelingen hva angår de data tekniske sidene av systemet samt å ivareta eventuelle ønsker og behov fra brukerne. Spesielt har arbeidet med å implementere det nye merkesystemet, knyttet til prioriteringene i forskningsmeldingen Klima for forskning, krevd tid.

Rapporteringsverktøyet (WebI/BO) er linket til Forskningsrådets datavarehus, og har E-Corda (EUs egen database for statistikk) som datakilde. E-Corda økte frekvensen på sine oppdateringer fra to til tre ganger årlig i løpet av 2011.

DEL B: UTVIDEDE RESULTATER FRA NORGES DELTAKELSE I EUs 7. RAMMEPROGRAM

Del B av denne årsrapporten inneholder utvidede resultater og statistikk, utover det som er omhandlet i rapportens del A, for enkelte forhold knyttet til den norske deltakelsen i FP7.

5 SAMLEDE RESULTATER I FP7

EUs rammeprogram er det klart største og mest omfattende internasjonale program i sitt slag, og gir gode muligheter til å forsterke norske satsinger innenfor forskning. Konkurransen om EU-midlene er imidlertid hard og mulighetene mange. En stigende profesjonalisering av utarbeidelsen av søknadene i andre land, stiller stadig større krav til norske forskere. Det er derfor behov for kunnskap om kvaliteten på de norske søknadene, samt hvordan disse søknadene gjør det i forhold til andre lands søknader.

I rapportens del B, kapittel 5, blir flere sentrale punkter vedrørende den norske deltakelsen i FP7 nærmere belyst. Det gjelder blant annet kvaliteten på de norske søknadene i forhold til poenggrensene for finansiering, resultatene til de norske koordinatorene, fylkesvise fordelinger av de norske deltakelsene, den norske innsatsen fordelt på de ulike prosjekttypene samt norske kontraktsresultater. Videre handler en større del av kapitlet om de norske resultatene fordelt på sektorene og undergrupper av disse. Til slutt belyses resultatene for andre deltakerland og en sammenligning av disse med Norges resultater, samt Norges samarbeidsrelasjoner med andre land - deriblant tredjelandene.

5.1 Status norske søknader og innstilte prosjekter

Oppsummering kapittel 5.1

Søknader med norsk deltakelse holder meget høy kvalitet. 61 % av disse søknadene er kvalifiserte for støtte. Det er betydelig over snittet for alle deltakerlandene i rammeprogrammet.

Norske aktører har prosjektlederrollen i mer enn hver fjerde søknad som de deltar i, mens andelen i de innstilte prosjektene er noe lavere. Det er deltakerne fra UoH-sektoren, som hyppigst påtar seg en koordinatorrolle. I SME-programmet koordinerer de norske aktørene mer enn hvert tredje prosjekt som de deltar i.

Suksessraten for norskkoordinerte søknader ligger på 20 %, noe lavere enn suksessraten til de norske søknadene totalt sett.

De norske koordinatorene mottar over en tredjedel av den totale FP7-støtten, som går til norske aktører.

Nesten halvparten av alle norske deltakelser i rammeprogrammet tilhører Oslo og Akershus fylker. Sør-Trøndelag, med SINTEF i spissen, er nest etter Oslo det enkeltfylke som har flest deltakelser. Aktørene fra Sør-Trøndelag mottar allikevel aller mest i EU-støtte, og dette fylket utnytter også forskerkapasiteten sin best i forhold til deltakelsen i FP7. Rogaland er derimot det fylket som har den høyeste kvaliteten på sine søknader, mens Oslo har flest koordinatører.

Godt over halvparten av prosjektene med norsk deltakelse, og nesten tre fjerdedeler av all søkt støtte i disse, er innenfor prosjekttypen CP (samarbeidsprosjekter) eller kombinasjonen CP/CSA (samarbeidsprosjekter/nettverks- og støtteprosjekter). Denne prosjekttypen dominerer i de tematiske programmene. Det er imidlertid i rene nettverks- og støtteprosjektsøknader, det vil si i CSA-ene, Norge oppnår den høyeste suksessraten.

Hver tredje norske deltakerinstitusjon er representert ved en kvinne, mens kvinneandelen blant de norske koordinatorene er litt lavere. Den norske kvinnerepresentasjonen ligger under snittet for alle landene, som deltar i FP7-kontraktene. Den norske kvinneandelen er aller høyest i BIO-programmet, etterfulgt av HEALTH, RI og SiS. I disse programmene er halvparten, eller flere, av de norske kontaktpersonene kvinner.

5.1.1 Status for norske søknader i forhold til poenggrensen for finansiering

Før det foreligger lister over hvilke prosjektsøknader som blir innstilt for finansiering i de ulike utlysningene i rammeprogrammet, så evalueres alle søknadene i forhold til om de er kvalifisert for finansiering. For å være kvalifisert for finansiering må søknaden nå visse poenggrenser, dvs. være over såkalt "threshold". I denne evalueringen vurderes søknadene ut fra følgende tre hovedkriterier; 1) vitenskapelig kvalitet, 2) effekten/nytteverdien av prosjektresultatene (impact) og 3) implementering og prosjektledelse. For at søknaden skal nå threshold, må poenggrensen være nådd for hvert enkelt av disse tre kriteriene.

Langt fra alle prosjektsøknadene som oppnår kvalitetskravene for finansiering, blir finansiert. Selv om dette er gode søknader, så strekker ikke budsjettmidlene til for alle søknadene.

Tabellen nedenfor viser hvor stor del av prosjektsøknadene som er kvalifisert for finansiering innenfor de ulike programmene, for alle landene samlet og for Norge spesielt.

Kortnavn	Søknader totalt		Søknader over Threshold		Andeler over Threshold		
	Alle land	Herav med NO partner	Alle land	Herav med NO partner	Alle land andel %	NO andel %	Avvik NO fra Alle land (prosentp.)
HEALTH	3 115	258	1 684	148	54%	57%	3,3
BIO	1 925	300	1 292	222	67%	74%	6,9
ICT	9 818	728	4 223	342	43%	47%	4,0
NMP	1 482	145	800	75	54%	52%	-2,3
ENERGY	1 214	169	580	106	48%	63%	14,9
ENVIRONMENT	1 976	339	1 121	250	57%	74%	17,0
TRANSPORT	2 152	184	1 235	120	57%	65%	7,8
SSH	1 886	264	1 182	200	63%	76%	13,1
SPACE	507	54	378	45	75%	83%	8,8
SECURITY	1 115	162	576	106	52%	65%	13,8
ERA-NET	31	6	26	5	84%	83%	-0,5
Sum Cooperation:	25 221	2 609	13 097	1 619	52%	62%	10,1
RI	746	122	519	108	70%	89%	19,0
SME	3 093	404	1 359	224	44%	55%	11,5
REGIONS	267	15	118	6	44%	40%	-4,2
POTENTIAL	1 803	2	830	1	46%	50%	4,0
SiS	675	82	308	52	46%	63%	17,8
COH	29	1	17		59%	0%	
INCO	435	16	238	11	55%	69%	14,0
Sum Capacities:	7 048	642	3 389	402	48%	63%	14,5
ERC/Ideas	15 331	230	4 475	65	29%	28%	-0,9
MCA/People	22 003	511	15 209	331	69%	65%	-4,3
Euratom	218	10	167	8	77%	80%	3,4
TOTALT ALLE PROGRAMMER:	69 821	4 002	36 337	2 425	52%	61%	8,6

Tabell 5.1 Antall søknader totalt og søknader over threshold fordelt på programmer.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Som omtalt tidligere i rapporten så har Norge oppnådd en suksessrate for sine søknader på over 23 %, dvs. at nesten hver fjerde søknad med norsk deltakelse er blitt innstilt for finansiering. Det er nesten tre prosentpoeng høyere enn snittet for alle deltakerlandene i FP7. Et annet nøkkeltall som speiler kvaliteten på søknadene er den prosentvise andelen av søknadene som har oppnådd poengkravet for finansiering. 61 % av søknadene med norsk deltakelse har oppnådd dette kravet. I så måte ligger Norge nesten ni prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene, noe som viser at søknader med norsk deltakelse holder høy kvalitet.

De aller beste resultatene kan Norge vise til i henholdsvis Environment- og SiS-programmene i forhold til snittet for alle landene som deltar. I begge disse programmene er andelen av prosjekter med norsk deltakelse, som har oppnådd poengkravet, hele 17 prosentpoeng høyere enn snittet forøvrigt i disse programmene. I Environment-programmet er tre fjerdedeler av alle søknadene med norsk deltakelse kvalifiserte for finansiering.

Norge gjør det også svært godt innenfor programmer som Energy, Security, SSH, RI og SME i tillegg til flere av de andre programmene. Prosentmessig så innfrir betydelig flere søknader med norsk deltakelse kravet til finansiering i disse programmene, enn hva som er tilfelle for alle deltakerlandene sett under ett.

5.1.2 Koordinatorer

En koordinator er det samme som en prosjektleder. Koordinatoren skal ivareta den faglige fremdriften og den administrative gjennomføringen av prosjektet, samt være et sentralt kontaktpunkt for prosjektet.

Tabellen nedenfor viser antall norske koordinatører med koordinatorandeler, samt suksessrate for disse, i henholdsvis søkte og innstilte prosjekter.

Program kortnavn	KOORDINATORER						Suksessrate NO koord.
	Søknader med norsk deltakelse			Innstilte prosjekter med norsk deltakelse			
	Ant NO søknader	Ant NO koord.	NO koord.andel søknader	Ant NO innstilte prosjekter	Ant NO koord.	NO koord.andel innstilte prosjekter	
HEALTH	258	27	10 %	69	9	13 %	33 %
BIO	300	45	15 %	69	8	12 %	18 %
ICT	728	129	18 %	107	21	20 %	16 %
NMP	145	23	16 %	52	11	21 %	48 %
ENERGY	169	34	20 %	56	10	18 %	29 %
ENVIRONMENT	339	62	18 %	89	15	17 %	24 %
TRANSPORT	184	27	15 %	47	7	15 %	26 %
SSH	264	59	22 %	35	2	6 %	3 %
SPACE	54	13	24 %	22	6	27 %	46 %
SECURITY	162	27	17 %	42	6	14 %	22 %
ERA-NET	6	1	17 %	5	1	20 %	100 %
Sum Cooperation:	2 609	447	17 %	593	96	16 %	21 %
RI	122	10	8 %	64	3	5 %	30 %
SME	404	147	36 %	103	37	36 %	25 %
REGIONS	15	3	20 %	2			
POTENTIAL	2			1			
SiS	82	14	17 %	28	8	29 %	57 %
COH	1						
INCO	16	2	13 %	10			
Sum Capacities:	642	176	27 %	208	48	23 %	27 %
ERC/Ideas	230	218	95 %	24	23	96 %	11 %
MCA/People	511	226	44 %	101	49	49 %	22 %
Fission/Euratom	10			7			
Sum alle programmer:	4 002	1067	27 %	933	216	23 %	20 %

Tabell 5.2 Antall norske koordinatører med koordinatorandeler og suksessrater fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Det er 1 067 norske koordinatører i søknadene, og 216 i de innstilte prosjektene. Koordinatorandelen er dermed 27 % i søknadene, en liten økning på to prosentpoeng fra i fjor. I de innstilte prosjektene er samme andel på 23 %, dvs. på nøyaktig samme nivå som ved utgangen av fjoråret. SME skiller seg ut som det programmet som har den klart høyeste koordinatorandelen i de innstilte prosjektene, på 36 %, etterfulgt av SiS og Space med henholdsvis 29 % og 27 %. Da har vi ikke regnet med ERC og MCA-programmene. I ERC-programmet er det, med få unntak, kun koordinator som er registrert som deltaker i prosjektene. Det samme er tilfelle for flere av utlysningene innenfor MCA, mens det i andre utlysninger i dette programmet registreres deltakelse på alle deltakerne i konsortiene.

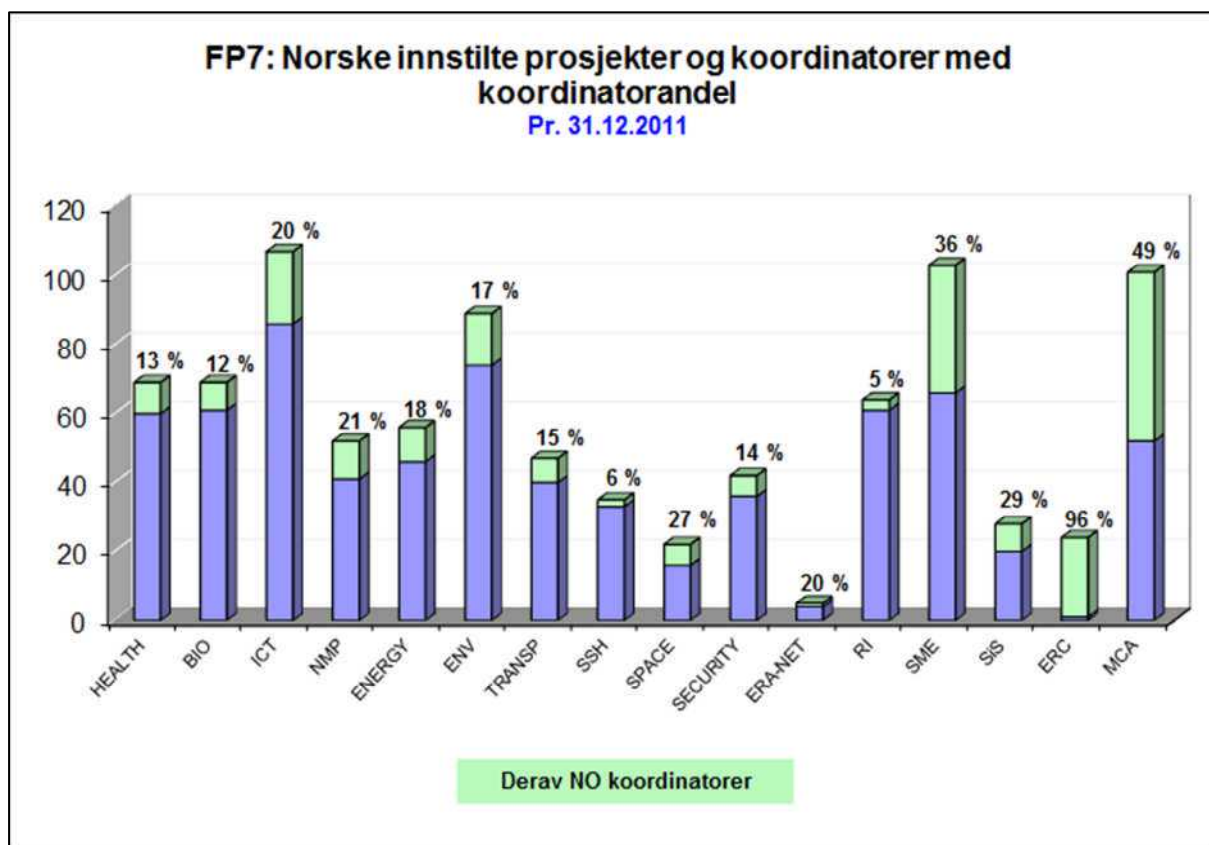
Mange norske små- og mellomstore bedrifter finnes blant koordinatorene i SME-programmet. En betydelig andel av disse får assistanse av norske leverandører av forskningskomponenter i jobben som koordinator. Teknologisk Institutt (TI) og Nor-Tek Teknologisenter spiller en sterkt medvirkende rolle i samarbeid med ”innovasjonsmodne” SMB-er.

Den gjennomsnittlige suksessraten for norskkoordinerte søknader er på 20 %, noe lavere enn vår suksessrate for øvrig. Mens andelen norske aktører med en koordinatorrolle i søknadene til FP7 har økt med et par prosentpoeng fra utgangen av 2010, har kvaliteten på de norskkoordinerte søknadene falt tilsvarende i samme tidsrom. I fjor var suksessraten for søknader med norsk koordinator på 22 %.

Når vi ser på de enkelte programmene er det spesielt i Health, Energy, Transport og ikke minst i SiS og Space, hvor de norske koordinatorene har høyt gjennomslag. I tillegg har de norske koordinatorene i NMP-programmet oppnådd en høy suksessrate. Denne er imidlertid betydelig påvirket av at søknader, som blir avvist i første trinn av en totrinnsprosess, ikke inngår i datagrunnlaget. Resultatene viser at mange av de norske koordinatorene i de nevnte programmene holder høy kvalitet, og evner å danne gode konsortier. I SiS-programmet er over annenhver av de norskkoordinerte søknadene innstilt for finansiering.

Av sektorene er det UoH-sektoren som har den høyeste koordinatorandelen, både i søknadene så vel som i de innstilte prosjektene. En sterk medvirkende årsak til dette er den klare overvekten av universitetsdeltakelser i MCA og ERC-programmene, hvor det delvis eller helt kun registreres deltakelse for koordinatorene. Instituttene er de neste på listen, et stykke bak UoH-sektoren. Sektorgruppen Andre har derimot den høyeste suksessen med sine egenkoordinerte søknader. I denne sektoren er hver tredje søknad innstilt for finansiering.

Grafen nedenfor gir et visuelt bilde av de innstilte prosjektene med norsk deltakelse pr. program, med markering for antall koordinatorene med koordinatorandel. Hele søylen viser antall innstilte prosjekter med norsk deltakelse, mens partiet med grønt viser hvor mange av disse som er norskkoordinerte. Prosenten angir koordinatorandelen, dvs. hvor stor andel av de innstilte prosjektene som også har en norsk koordinator.

Figur 5.1 Innstilte prosjekter med norsk deltakelse pr. program, med markering for koordinatorene med koordinatorandel.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Søkt støtte norske koordinatorene

En oversikt over søkt støtte i norskkoordinerte søknader og innstilte prosjekter, med suksessrater, vises nedenfor;

Program kortnavn	SØKT STØTTE KOORDINATORER		
	Søkt støtte norske koord. i søknader (mill. euro)	Søkt støtte norske koord. i innstilte prosjekter (mill. euro)	Finansiell suksessrate koord.
HEALTH	32,2	7,5	23%
BIO	34,1	4,5	13%
ICT	126,2	16,7	13%
NMP	23,7	11,4	48%
ENERGY	52,8	10,9	21%
ENVIRONMENT	49,4	12,8	26%
TRANSPORT	24,5	3,9	16%
SSH	35,3	1,0	3%
SPACE	7,7	3,1	40%
SECURITY	21,1	5,7	27%
ERA-NET	0,2	0,2	100%
Sum Cooperation:	407,2	77,7	19%
RI	12,3	1,8	15%
SME	51,6	13,9	27%
REGIONS	0,8		
SiS	5,9	3,4	57%
INCO	0,4		
Sum Capacities:	71,1	19,1	27%
ERC/Ideas	393,0	37,9	10%
MCA/People	10,2	9,4	
Sum alle programmer:	881,4	144,2	16%

Tabell 5.3 Søkt støtte for norske koordinatorene fordelt på programmer.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Merk: Tabellen inneholder ufullstendige finansielle data for MCA.

Totalt søker de norske koordinatorene om en prosjektstøtte på 881,4 mill. euro, eller 7,0 mrd. kroner. I de innstilte prosjektene er beløpet 150,4 mill. euro, eller rundt 1,2 mrd. kroner. Det gir en finansiell suksessrate på 17 %. I E-Cordas søknadsdatabase er det bare oppgitt finansielle data for et fåtall av prosjektsøknadene i MCA-programmet. De totale beløpene er dermed litt høyere enn det som tabellen viser.

Selv om SiS-programmet ikke er blant de største programmene i FP7, og dermed heller ikke generer de høyeste støttebeløpene, er det allikevel i dette programmet de norske aktørene har oppnådd den aller høyeste finansielle suksessraten. I programmer som Space, Security, Environment, SME og NMP har de norske aktørene også fått tilbake en forholdsmessig høy andel av den støtten de har søkt om. Den høye finansielle suksessraten i NMP er imidlertid påvirket av at søknader som blir avvist i første trinn av en totrinnsprosess ikke inngår i datagrunnlaget.

Søkt støtte i søknader med norske aktører er på totalt 2,1 mrd. euro, dvs. rundt 17 mrd. kroner. Norske koordinatorene står for 42 % av denne søkte støtten. I de innstilte prosjektene er tilsvarende andel for koordinatorene noe lavere, men allikevel også på over en tredjedel.

Innenfor de enkelte særprogrammene ligger de finansielle suksessratene til de norske koordinatorene pr. 31.12.2011 på samme nivå som ved utgangen av 2009. Etter at disse ratene økte noen prosentpoeng i løpet av 2010, er de nå tilbake på samme nivå som for to år siden.

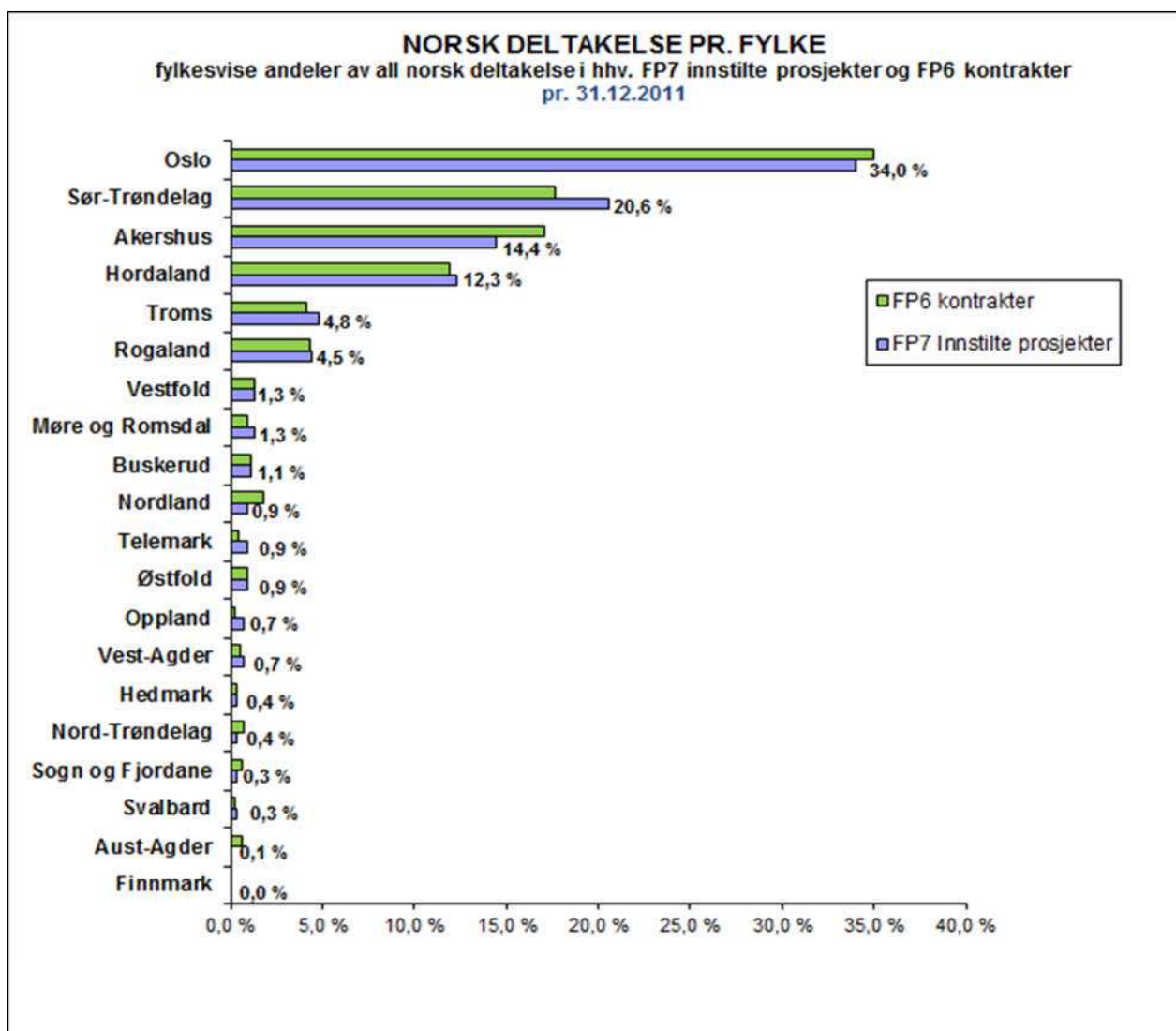
Koordinatorer fordelt på kjønn:

I denne årsrapporten er det lagt inn et eget kapittel om kjønnsfordelingen i FP7, dvs. kapittel 5.1.5. Det omtaler også fordelingen for koordinatorene.

5.1.3 Geografisk fordeling av de norske deltakelsene

Deltakelser pr. fylke

Diagrammet nedenfor viser hvordan de norske deltakelsene, i henholdsvis de innstilte prosjektene i FP7 og i FP6-kontraktene, fordeler seg på fylkene. I denne sammenhengen har definert Svalbard som et eget fylke, mens det i realiteten tilhører Troms.

Figur 5.2 Norsk deltakelse i henholdsvis FP7 og FP6 pr. fylke.

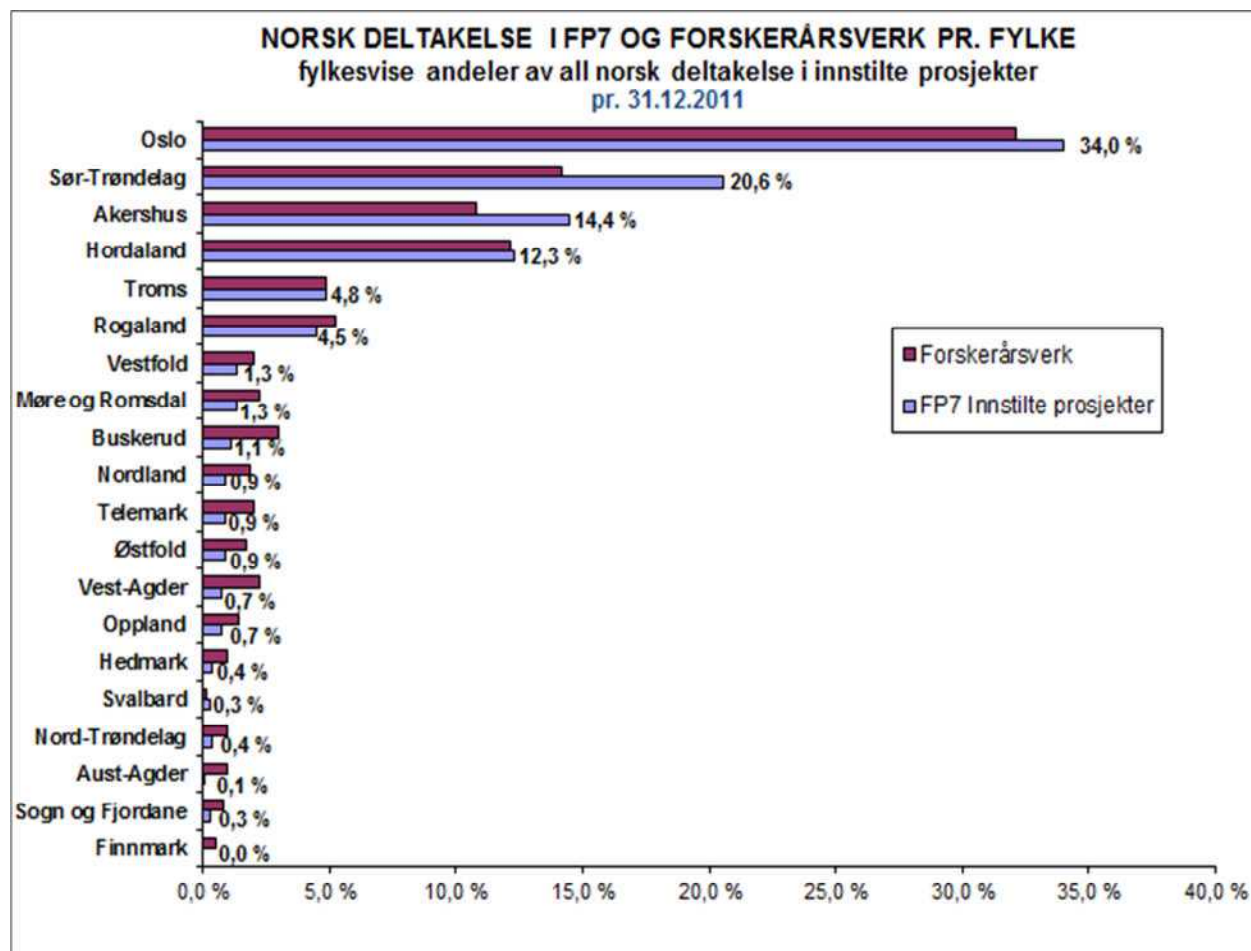
Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Det er ingen endring i forhold til tidligere år, dvs. at en tredjedel av alle deltakelsene er fra Oslo, etterfulgt av Sør-Trøndelag som har litt over hver femte norske deltakelse. Oslo og Akershus har til sammen nesten halvparten av alle de norske deltakelsene. Andelen til Oslo er nokså stabil i FP7 sammenlignet med FP6, mens den for Sør-Trøndelag er klart økende og for Akershus fallende. NTNU og SINTEF med enheter har til sammen 81 % av alle deltakelsene i Sør-Trøndelag.

Som eneste fylke er det ikke registrert noen deltakelse på Finnmark.

Aller høyest kvalitet på sine søknader har Rogaland fylke, med en suksessrate på 28 %. Store aktører som Statoil Petroleum AS, Universitet i Stavanger (UiS) og Statoil ASA gjør det svært bra i FP7. Rett etter Rogaland følger Hordaland og Østfold, som begge har en suksessrate på 27 %. Den høye suksessraten til Østfold skyldes først og fremst Borregaards resultater. Gjennomsnittlig suksessrate for alle norske deltakelser er på litt over 24 %.

Neste diagram viser hvordan de norske deltakelsene i de innstilte prosjektene i FP7, samt forskerårsverk, fordeler seg på fylkene.

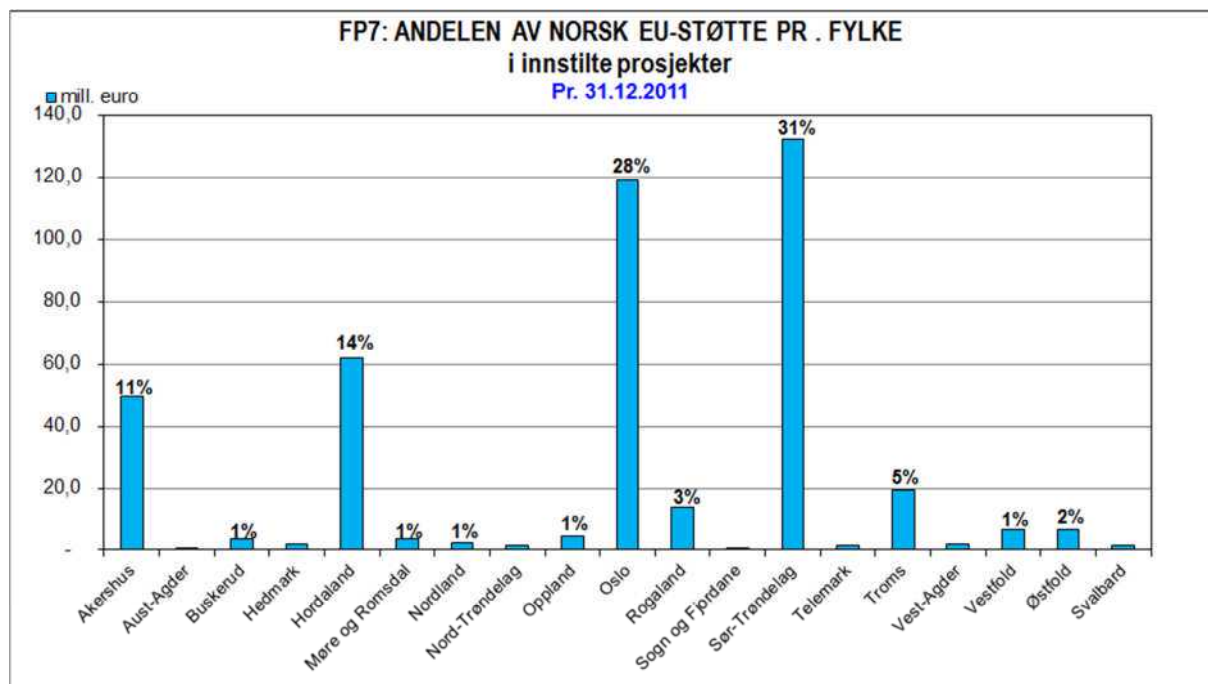
Figur 5.3 Andelen norske deltakelser i FP7 og forskerårsverk pr. fylke.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen) og Indikatorrapporten 2010 (NIFU STEP/Forskningsrådet).

Ved å måle den fylkesmessige deltakelsen i FP7 opp mot spredningen av forskerårsverkene, ser man resultatene i et annet perspektiv. I de fleste av fylkene, med store universiteter, er andelen av den norske deltakelsen i FP7 høyere enn andelen av de norske forskerårsverkene. Det betyr at man utnytter forskerkapasiteten sin godt i disse fylkene i forhold til deltakelsen i rammeprogrammet. Spesielt godt utnyttes dette i Sør-Trøndelag, hjemfylket til SINTEF som er Norges mest aktive deltaker i rammeprogrammet.

EU-støtte pr. fylke

Diagrammet nedenfor vi ser hvordan den estimerte EU-støtten til Norge fordeler seg på fylkene.

Figur 5.4 Andelen av norsk EU-støtte pr. fylke.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Som diagrammet viser så er det aktørene fra Sør-Trøndelag som henter tilbake mest støtte fra sin deltakelse i FP7. 31 % av all norsk støtte, eller i overkant av 130 mill. euro, har så langt gått til Sør-Trøndelag. Dette til tross for at «bare» 21 % av alle de norske deltakelsene kommer fra dette fylket. Hver deltakelse fra Sør-Trøndelag innhenter dermed langt mer i støtte pr. deltakelse enn aktørene fra noen av de andre fylkene. Dette skyldes først og fremst SINTEF, med sine enheter, samt NTNU. SINTEF har ofte en fremtredende rolle i sine prosjekter, og deltar i tillegg sterkest innenfor ICT og Energy-programmene hvor støttebeløpene pr. deltakelse er blant de høyeste. De fem ERC-prosjektene, som NTNU har mottatt, genererer også høye støttebeløp.

Mens Oslo mottar 28 % av all EU-støtte som går til Norge i FP7, så innehar dette fylket 34 % av alle de norske deltakelsene.

Koordinatorer pr. fylke

Fordelingen av koordinatorer pr. fylke vises ikke i grafene ovenfor, men fortjener allikevel en omtale. Deltakere fra alle fylkene, foruten fra Svalbard og Finnmark (som ikke har deltatt), har påtatt seg en koordinatorrolle i søknadene til FP7. I de innstilte prosjektene er de norske koordinatorer fordelt på 15 fylker. De aller fleste norske koordinatorer kommer fra Oslo, dvs. 35 % av alle norske koordinatorer i de innstilte FP7-prosjektene. Deretter følger Sør-Trøndelag med 28 % og Hordaland med 14 %. Oslo har styrket sin andel av de norske koordinatorer med tre prosentpoeng siden utgangen av 2010, mens Hordaland har redusert sin andel tilsvarende i samme periode.

Hvis vi ser bort fra de fylkene som har forholdsvis få koordinatorer så langt, så er det Sør-Trøndelag og Hordaland som har de høyeste koordinatorandelene av alle fylkene i de innstilte prosjektene. Det vil si at de noe oftere koordinerer de prosjektene de selv deltar i, enn hva de andre fylkene gjør. Det er henholdsvis SINTEF og Universitetet i Bergen (UiB), som er årsakene til dette.

Blant fylkene med flest koordinatorer er det koordinatorer fra henholdsvis Sør-Trøndelag og Oslo, som har den høyeste kvaliteten på sine søknader. Deres suksessrater ligger tre prosentpoeng

over snittet for alle norske koordinatører. Ellers kan det nevnes at et mindre fylke som Oppland har fått innstilt 3 av de 7 søknadene de har koordinert, mens tilsvarende tall for Vest-Agder er 2 av 5 søknader.

5.1.4 Prosjekttyper

5.1.4.1 Beskrivelse av prosjektypene

Dataene i FP7 er fordelt på følgende prosjekttyper;

Collaborative Projects (CP/CP-CSA) som inkluderer kombinasjoner av Collaborative Projects og Coordination and Support Actions.

Collaborative Projects (CP) er samarbeidsprosjekter som gjennomføres av konsortier med deltakere fra forskjellige land, og som sikter mot å utvikle ny viten, ny teknologi, produkter, demonstrasjonsaktiviteter eller felles forskningsressurser. Prosjektens størrelse, omfang og interne organisasjon kan variere alt etter område og emne. De kan variere fra små eller mellomstore fokuserende forskningsprosjekter til store integrerende prosjekter til virkeliggjørelse av et nærmere bestemt mål. Prosjektene vil også målrettes mot spesielle kategorier, som for eksempel SMB-er og andre mindre aktører.

Coordination and Support Actions (CSA). Se beskrivelse to avsnitt lenger ned.

Networks of Excellence (NoE) er ekspertisenettverk for et felles aktivitetsprogram.

Aktivitetsprogrammet utføres av forskergrupper som ledd i et langsiktig samarbeid, og gjennomføres av forskjellige forskningsorganisasjoner som integrerer sine aktiviteter på et gitt område. Dette felles aktivitetsprogrammet gjennomføres på grunnlag av et formelt tilsagn fra institusjonene som deltar i disse.

Coordination and Support Actions (CSA) er samordnings- og støtteprosjekter som sikter mot å samordne eller støtte forskning og forskningspolitikk (nettverkssamarbeid, utveksling, tverrnasjonal adgang til forskningsinfrastruktur, undersøkelser, konferanser osv.).

Research for the benefit of specific groups (BSG) er forskningsprosjekter hvor hovedparten av forskningsarbeidet og teknologiutviklingen gjennomføres av universiteter, forskningssentre eller andre juridiske enheter med sikte på særlige grupper, spesielt SMB-er eller sammenslutninger av disse.

European Research Council (ERC) er prosjekter hvor individuelle forskerteam eller enkeltforskere mottar stipend, og hvor fremragende forskning står i fokus.

Marie Curie Actions (MCA) er prosjekter knyttet til forskerutdanning, karriereutvikling og samarbeid mellom næringsliv og academia via ulike nettverk, stipender eller policy-tiltak.

5.1.4.2 Fordelingen av norske søknader og innstilte prosjekter med søkt støtte på prosjekttyper

Den norske deltakelsen og den søkte støtten fordeler seg på prosjektypene som vist i tabellen nedenfor. Støttebeløpene vises i mill. euro.

	ANTALL PROSJEKTER MED NO DELTAKELSE			SØKT NO STØTTE		
	Søknader	Innstilte prosjekter	Suksess- rate	Søknader (mill. euro)	Innstilte prosjekter (mill. euro)	Finansiell suksess- rate
CP/CP-CSA	2 427	546	22 %	1 498,7	308,0	21 %
NoE	31	10	32 %	12,6	2,3	18 %
CSA	413	157	38 %	65,8	20,7	31 %
BSG	402	102	25 %	126,1	34,7	28 %
ERC	226	24	11 %	395,8	38,0	10 %
MCA	503	94	19 %	22,1	20,1	
TOTALT	4 002	933	23 %	2 121,1	423,8	20 %

Tabell 5.4 Fordelingen av prosjekter med norsk deltakelse og søkt støtte på prosjekttyper.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Merk: Tabellen inneholder ufullstendige finansielle data for prosjektsøknadene i MCA.

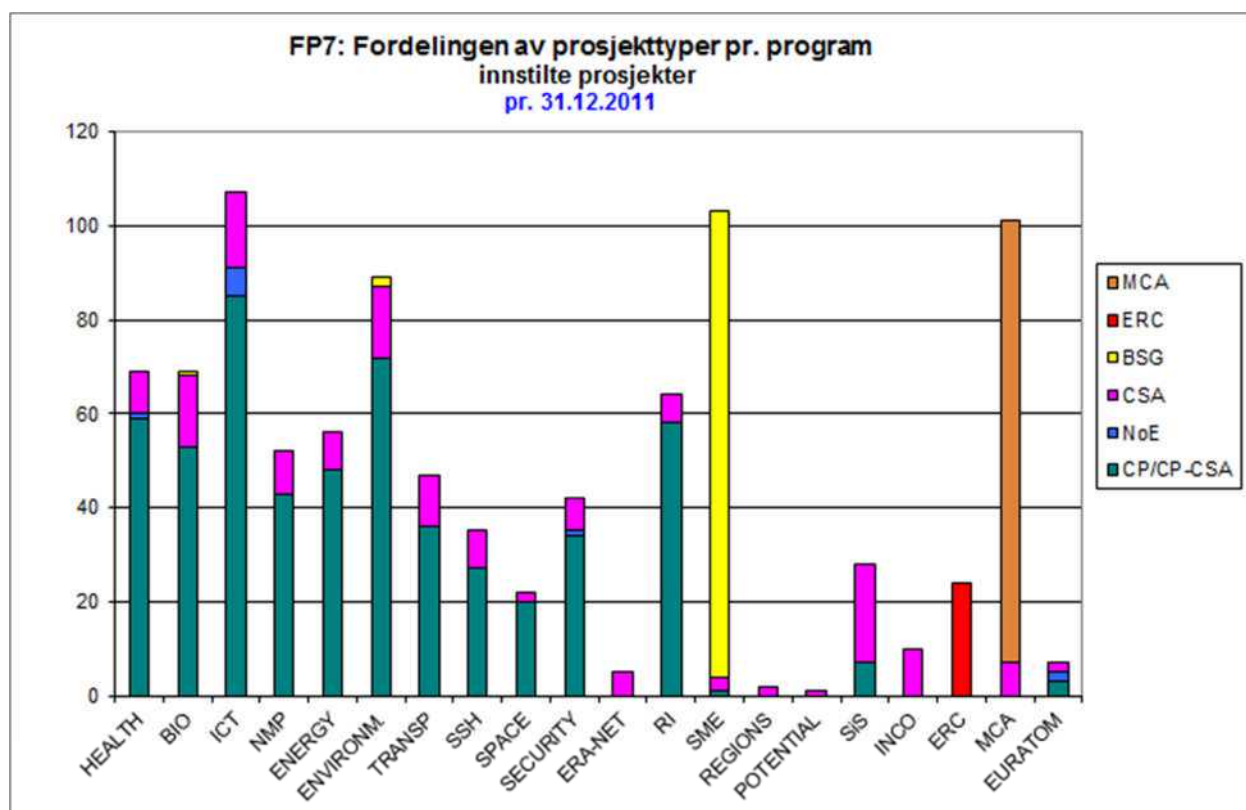
Prosjekttypen CP/CP-CSA dominerer. Godt over halvparten av alle prosjekter med norsk deltakelse, og nesten tre fjerdedeler av all støtte som norske aktører har søkt, tilhører denne prosjekttypen. Til sammenligning tilhører i underkant av en tredjedel av alle prosjekter totalt i FP7 prosjekttypen CP/CP-CSA. Det skyldes i hovedsak at de aller fleste prosjektene i FP7 (41 %) har MCA som prosjekttipe. Dette er imidlertid ikke tilfelle for Norge, hvis prosjektportefølje innenfor MCA utgjør rundt 10 %.

Det er i CSA-ene Norge oppnår den høyeste suksessen, både når det gjelder prosjektene og det finansielle. Den finansielle suksessraten for MCA er ikke medregnet her, siden de finansielle søknadsdataene for MCA-programmet er begrenset i datakilden.

Kun rundt 1 % av den norske prosjektporteføljen har NoE som prosjekttipe, mens denne prosjekttypen bare forekommer i 0,4 % av alle de innstilte prosjektene totalt sett i FP7. Til sammenligning var NoE prosjekttypen i nesten 9 % av alle innvilgede prosjekter med norsk deltakelse i FP6. Negative erfaringer fra denne samarbeidsformen i FP6 gjør at det har vært færre utlysninger innenfor NoE i FP7. For de øvrige prosjekttypene er det vanskelig å gjøre sammenligninger med FP6, da det rapporteres på til dels andre prosjekttyper i FP7 og sammensetningene av prosjekttypene er delvis endret.

Tre fjerdedeler av alle deltakelsene fra instituttsektoren er i CP/CP-CSA-prosjekter, mens UoH-sektoren og bedriftene begge har godt over halvparten av sine deltakelser innenfor denne gruppen. Mer enn en tredjedel av bedriftsdeltakelsene er innenfor BSG-ene, mens bare 2 % av UoH-deltakelsen er innenfor denne prosjekttypen. Det skyldes at denne prosjekttypen stort sett bare forekommer i SME-programmet, hvor det deltar få norske aktører fra UoH-sektoren.

De innstilte prosjektene med norsk deltakelse fordeler seg på prosjekttypene pr. program på følgende måte;

Figur 5.5 Fordelingen av prosjekttyper pr. program i innstilte prosjekter.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

CP/CP-CSA-prosjektene dominerer i alle de tematiske programmene, pluss i RI og Euratom. Alle BSG-prosjektene er innenfor SME-programmet, foruten to prosjekter i Environment og ett i BIO. Seks av de ti innstilte NoE-prosjektene tilhører derimot ICT-programmet. CSA-ene er fordelt på de ulike programmene, med aller sterkest representasjon i SiS. I SiS, hvor Norge gjør det godt, har 75 % av de innstilte prosjektene denne prosjekttypen.

5.1.5 Kjønn

Kommissjonen har en målsetning om 40 % kvinner i alle grupper, paneler, komitéer og prosjekter som inngår i rammeprogrammet. I det følgende har vi kartlagt hvilket kjønn kontaktpersonene tilknyttet de enkelte deltakerinstitusjonene har. Det er imidlertid viktig å være klar over at det kan være ulik praksis når det gjelder hvem som føres opp som kontaktperson tilknyttet deltakerinstitusjonene, både fra institusjon til institusjon og fra land til land. Det kan være både administrativt personell, forskerne selv eller assistenter. Dette påvirker kjønnsfordelingen, og kan gi skjevheter i resultatene. Kontaktpersonene rapporteres i følgende tre grupper; Contact person (kontaktperson), Pricipal investigator (ansvarlig forsker) og Fellow (stipendiat). Under Contact person, som er den klart største gruppen, kan det være registrert personer som egentlig tilhører de to andre gruppene.

I dette avsnittet bruker vi kontraktsdataene som grunnlag. Hittil har vi mottatt data for 785 kontrakter, med 1 139 norske deltakelser. For 142, eller 13 %, av disse er ikke kjønn oppgitt. Tilsvarende har vi mottatt totale kontraktsdata i FP7 for 12 929 kontrakter, med 69 761 deltakelser. 15 062, eller 22 %, av disse deltakelsene har ikke kjønnsangivelse. De aller fleste av dataene uten kjønnsangivelse tilhører ICT-programmet, hvor det ikke er registrert data for kjønn i kontraktsdatabasen. Funnene i dette kapittel inkluderer dermed ikke ICT-programmet.

Kvinneandelene, til henholdsvis deltakerne og koordinatorene, fordeler seg på følgende måte;

	ALLE DELTAKELSER Kvinneandeler		KOORDINATORER Kvinneandeler	
	Norge	Alle land	Norge	Alle land
Contact Person	34 %	36 %	36 %	40 %
Fellow	29 %	37 %	24 %	36 %
Principal Investigator	10 %	19 %	10 %	19 %
ALLE KONTAKTPERSONER	33 %	36 %	30 %	35 %

Tabell 5.5 Kvinnerepresentasjon i kontrakter.

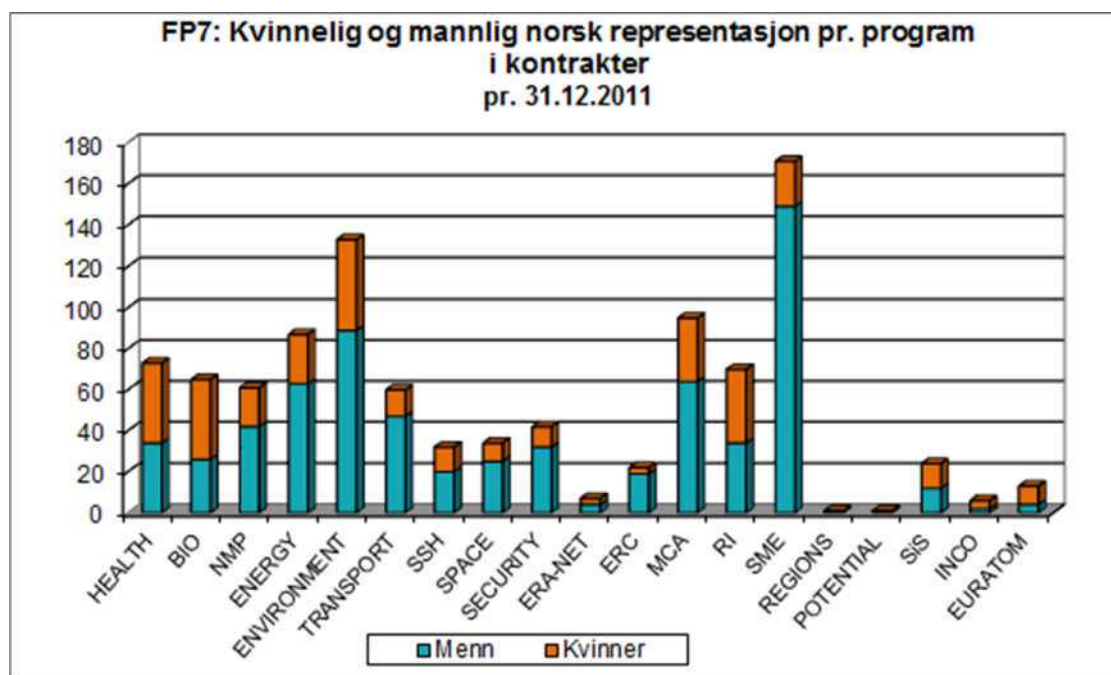
Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Hver tredje norske deltakerinstitusjon i kontraktene til FP7, er representert ved en kvinne. Den norske kvinneandelen er tre prosentpoeng lavere enn snittet for alle deltakerlandene i FP7. Den samme trenden er gjeldene for koordinatinstitusjonene, men da er den norske kvinnerepresentasjonen enda lavere i forhold til snittet. 30 % av de norske koordinatorene er representert ved en kvinne, mot 35 % for alle deltakerlandene.

Norge har en lavere kvinneandel innenfor alle de tre ovennevnte gruppene, enn deltakerlandene samlet sett. Aller lavest er den for Principal Investigator, med 10 % mot 19 % for alle landene. Det er kun to norske deltakerinstitusjoner som har en kvinnelig Principal Investigator knyttet til seg, og begge er koordinatorene.

Mens kvinneandelen blant de norske koordinatorene i EU-kontraktene er på 30 %, så var det til sammenligning 26 % kvinnelige prosjektledere i de nasjonale prosjektene finansiert av Forskningsrådets i 2010.

Fordelingen mellom kvinnelige og mannlige norske kontaktpersoner på programmene, vises i stolpediagrammet nedenfor. Resultater for ICT-programmet er ikke med i diagrammet, grunnet det som er nevnt tidligere i dette kapitlet.

Figur 5.6 Kjønnfordeling for norske deltakere pr. program.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Den norske kvinneandelen er høyest i BIO (60 %), HEALTH (53 %), RI (51 %) og SiS (50 %). Selv om antall deltakelser er relativt få, kan det også nevnes at 9 av de 13 norske kontaktpersonene i Euratom-programmet er kvinner. For øvrig er det stort sett mennene som dominerer. De aller laveste kvinneandelene finnes i SME (13 %) og ERC (14 %).

5.2 Kontrakter

Oppsummering kapittel 5.2

Det er mottatt kontraktsdata for 84 % av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse ved utgangen av 2011. Via disse kontraktene er Norge tildelt rundt 3 mrd. kroner. Det gir en norsk økonomisk retur på 1,7 %. Høyest er denne returprosent i SME-, Environment- og Energy-programmene.

5.2.1 Kontraktsdata

Så langt har vi mottatt kontraktsdata for totalt 12 929 kontrakter. Av disse er det 785 med norsk deltakelse. 84 % av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse har dermed blitt til kontrakter ved utgangen av 2011. I de 785 kontraktene er det 1 139 norske deltakelser. Det gir 1,5 norske deltakelser pr. kontrakt.

Kontraktene, med tildelt støtte, fordeler seg som vist i tabellen nedenfor;

Program kortnavn	Antall kontrakter			Tildelt støtte i kontrakter		
	Alle kontrakter	Kontrakter med norsk deltakelse	Norsk andel av alle kontrakter %	Alle kontrakter (mill. euro)	Kontrakter med norsk deltakelse (mill. euro)	Norsk andel av all tildelt støtte %
HEALTH	587	61	10 %	2 637,3	29,1	1,1 %
BIO	268	45	17 %	847,3	17,9	2,1 %
ICT	1 405	97	7 %	4 733,8	55,2	1,2 %
NMP	392	39	10 %	1 536,2	23,4	1,5 %
ENERGY	215	49	23 %	854,7	36,7	4,3 %
ENVIRONMENT	328	91	28 %	1 016,9	44,9	4,4 %
TRANSPORT	414	41	10 %	1 451,9	17,6	1,2 %
SSH	156	29	19 %	277,2	6,2	2,2 %
SPACE	139	20	14 %	405,1	12,7	3,1 %
SECURITY	133	29	22 %	516,4	15,8	3,1 %
ERA-NET	23	5	22 %	220,2	1,0	0,5 %
Sum Cooperation:	4 060	506	12 %	14 496,9	260,5	1,8 %
RI	269	56	21 %	1 171,2	19,7	1,7 %
SME	487	84	17 %	588,0	27,9	4,7 %
REGIONS	51	1	2 %	54,9	0,3	0,5 %
POTENTIAL	141	1	1 %	185,9	0,2	0,1 %
SiS	122	19	16 %	143,5	5,0	3,5 %
COH	16		0 %	17,7	0,0	0,0 %
INCO	69	6	9 %	70,8	0,5	0,8 %
Sum Capacities:	1 155	167	14 %	2 231,9	53,5	2,4 %
ERC/Ideas	2 020	22	1 %	3 225,2	40,8	1,3 %
MCA/People	5 600	82	1 %	2 003,6	22,6	1,1 %
EURATOM	94	8	9 %	231,1	0,1	0,1 %
Sum alle programmer:	12 929	785	6,1 %	22 188,7	377,5	1,7 %

Tabell 5.6 Antall kontrakter og tildelt støtte i kontraktene fordelt på programmer.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Som tabellen viser har vi mottatt flest kontrakter innenfor ICT-programmet. Nesten alle de innstilte prosjektene med norsk deltakelse, dvs. 97 av total 107, er blitt til kontrakter innenfor ICT. Norge har flest kontrakter innenfor ICT-programmet, fordi dette programmet har den høyeste budsjettandelen av alle programmene i FP7 og er derfor et av de programmene som har aller flest prosjekter totalt sett. Når vi ser på Norges andel av alle kontraktene i ICT-programmet så er denne svært lav, dvs. på 7 %. Det er derimot i Environment-kontraktene at Norge er sterkest representert, hvor mellom hver tredje og fjerde kontrakt har norsk deltakelse.

Via de 785 kontraktene med norsk deltakelse er Norge tildelt 377,5 mill. euro, dvs. ca. 3 mrd. kroner. Det utgjør en norsk retur på 1,7 % av all tildelt EU-støtte i kontraktene så langt. Det høyeste støttebeløpet er vi tildelt i ICT-programmet, dvs. rundt 441 mill. kroner, etterfulgt av Environment-programmet med ca. 359 mill. kroner og ERC med 326 mill. kroner. Den høyeste finansielle returen har Norge oppnådd i henholdsvis SME-, Environment- og Energy-programmene, hvor denne ligger på mellom 4,3 til 4,7 %.

5.3 Norsk deltakelse fordelt på sektorer

Oppsummering kapittel 5.3

Deltakelsene fra instituttsektoren utgjør over en tredjedel av alle norske deltakelser, mens aktørene fra henholdsvis bedriftssektoren og UoH-sektoren har rundt en fjerdedel hver. For instituttene har denne andelen økt i forhold til i FP6, mens den har falt tilsvarende for bedriftene. UoH-sektorens andel av alle de norske deltakelsene har derimot holdt seg tilnærmet konstant. Det samme gjelder for sektorgruppen Andre, som også har den høyest suksessraten av alle de norske sektorene. De fleste norske koordinatorene i de innstilte prosjektene kommer fra henholdsvis instituttsektoren og UoH-sektoren, mens det er aktørene fra UoH-sektoren som har den høyeste andelen koordinatorene i sin prosjektportefølje.

Mens instituttene har 37 % av alle norske deltakelser, så mottar de 43 % av all støtte som går til norske aktører.

Det er oftere flere norske bedrifter som deltar sammen i et prosjekt, enn hva som er tilfelle for aktørene fra de andre sektorgruppene.

UoH-sektoren har de laveste suksessratene, både for sine deltakelser og for den søkte støtten. Dette bidrar både universitetene og høyskolene til. De norske universitetene gjør det imidlertid svært godt innenfor programmer som SiS, Energy og RI, mens det motsatte er tilfellet i ICT-programmet. Universitetet i Stavanger (UiS) og Universitetet i Tromsø (UiT) har spesielt god kvalitet på sine søknader, og aller best av alle UoH-aktørene.

Høyskolene har bare i underkant av 7 % av alle deltakelsene i UoH-sektoren, hvor universitetene dominerer. Høyskolene har så langt 24 deltakelser fordelt på 14 aktører i de innstilte prosjektene, hvor av en tredjedel tilhører Norges Veterinærhøgskole (NVH) og Høgskolen i Gjøvik med en halvpart hver. Det er tre høgskolekoordinatorer i de innstilte prosjektene.

Instituttsektoren, som er den største norske aktørgruppen, har jevnt over oppnådd gode suksessrater i de fleste programmene.

De teknisk-industrielle instituttene, med SINTEF i spissen, utgjør den klart største undergruppen. Denne gruppen har også den aller høyeste koordinatortettheten av alle de norske aktørgruppene. De teknisk-industrielle instituttene har en svært god suksessrate, selv om det er gruppen andre institutter og fiskeriinstituttene, som lykkes aller best med sine søknader.

Spesielt Havforskningsinstituttet (IMR), men også Stiftelsen Nansen senter for miljø og fjernmåling (NERSC) med flere, kan vise til fremragende resultater. Rundt annenhver av deres søknader er innstilte for finansiering, for Havforskningsinstituttet enda flere.

Norske bedrifter har god uttelling for sine søknader, dvs. helt på snittet for alle norske deltakelser, men forholdsvis få koordinatorene. Det Norske Veritas (DNV) og Nor-Tek Teknologisenter AS er de største norske bedriftsaktørene i FP7 så langt. DNV lykkes spesielt godt med sine søknader, og nesten halvparten av bedriftens søknader er innstilt for finansiering. I tillegg har de hentet tilbake over halvparten av de midlene de har søkt om via sin deltakelse. Til tross for den høye kvaliteten, koordinerer de kun tre av de 55 søknadene de deltar i.

Sektorgruppen Andre er den sektoren med færrest deltakelser og en av de laveste koordinatorandelene, men med den høyest suksessraten for sine deltakelser. Den høye suksessen tilskrives først og fremst Forskningsrådet, som deltar i hvert tredje innstilte prosjekt i denne gruppen. En betydelig del av deltakelsene i denne gruppen tilhører helseforetakene, noe som gjør sitt til at sektoren mobiliserer sterkt innenfor Health-programmet.

Dette kapitlet viser de norske deltakelsene fordelt på sektor, med en omtale av resultatene fra de enkelte sektorene med undergrupper.

Vi opererer med følgende fire hoved sektorgrupper;

- Universitet og høyskoler (UoH)
- Institutter
- Bedrifter
- Andre

Hvilke aktører som inngår i henholdsvis UoH-sektoren og instituttsektoren fremkommer av vedlegg 4, mens aktørene som inngår i sektorgruppen Andre er beskrevet i kapittel 5.3.5 Andre. Bedriftssektoren består av alle typer norske bedrifter, både SMB-er og andre.

I dette kapitlet bruker vi suksessrater og koordinatorandeler som tar utgangspunkt i deltakelsene i motsetning til suksessrater og koordinatorandeler målt ut fra antall prosjekter, slik som i noen av de andre kapitlene i rapporten. Dette er ulike sett av variabler. Forskjellene omtales i kapittel 1.2, mens variablene er beskrevet i vedlegg 1.

5.3.1 Norske resultater fordelt på sektorer

5.3.1.1 Totale norske resultater fordelt på sektorer

Tabellen nedenfor viser fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatorene på sektorgruppene, i henholdsvis søkte og innstilte prosjekter pr. 31.12.2011.

	DELTAKELSER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER
UoH-sektoren	1 703	325	19%	811,4	128,9	16%	508	80
Institutter	1 827	491	27%	749,5	182,9	24%	327	82
Bedrifter	1 483	355	24%	430,0	83,9	20%	176	35
Andre	516	170	33%	129,7	27,5	21%	56	19
TOTALT SEKTORER	5 529	1 341	24%	2120,6	423,3	20%	1067	216

Tabell 5.7 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på sektorgrupper.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

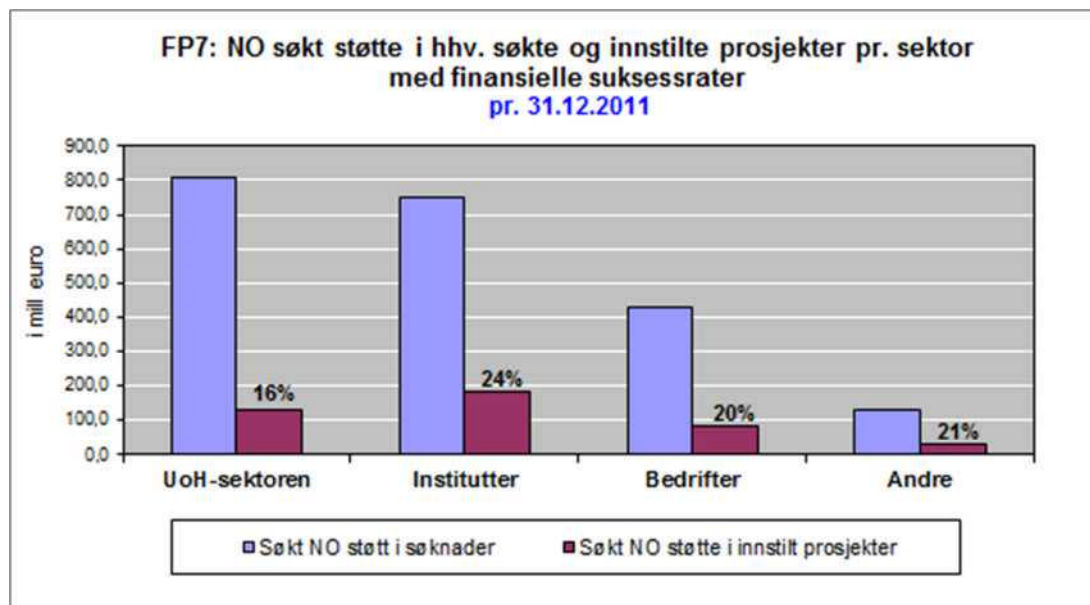
Det er 5 529 norske deltakelser i søknadene og 1 341 i de innstilte prosjektene. Det gir en suksessrate for deltakelsene på vel 24 %. Flest deltakelser er det fra instituttsektoren, mens suksessratene svinger fra 33 % for sektorgruppen Andre til 19 % for UoH-sektoren. Kakediagrammer, som visuelt viser fordelingen av de norske deltakelsene på sektorgrupper, finnes i kapittel 3.2.1. Der vises også den samme fordelingen for FP6-kontraktene.

Deltakelsene i de innstilte prosjektene generer en støtte til Norge på 423,3 mill. euro, eller nesten 3,4 mrd. kroner. Den finansielle suksessraten på 20 % tilsier at Norge får tilbake en femtedel av det beløpet som norske aktører har søkt om via sin deltakelse i FP7. En dypere omtale av de finansielle suksessratene følger nedenfor under kapittel 5.3.1.2.

Instituttene og UoH-sektoren har flest koordinatore i de innstilte prosjektene, mens UoH-sektoren har den klart høyeste koordinatoreandel for sine deltakelser. UoH-sektoren er koordinatore i hvert fjerde innstilte prosjekt, som de deltar i. En forklaring til UoH-sektorens høye koordinatoreandel følger under kapittel 5.3.2. De norske instituttdeltakerne koordinerer rundt hvert sjette prosjekt de deltar i, mens bedriftene og sektorgruppen Andre har begge en lav koordinatoreandel på rundt 10-11 % i de innstilte prosjektene. Kvaliteten på de norskkoordinerte søknadene er derimot høyest i sektorgruppen Andre, etterfulgt av instituttsektoren.

5.3.1.2 Prosjektstøtte fordelt på sektorer

Diagrammet nedenfor viser søkt støtte i henholdsvis søknadene og de innstilte prosjektene, med finansielle suksessrater, fordelt på sektorer. Den finansielle suksessraten beregnes som søkt støtte i innstilte prosjekter i prosent av den søkte støtten i søknadene. Altså angir den finansielle suksessraten hvor stor andel av de søkte midlene som aktørene får tilbake.

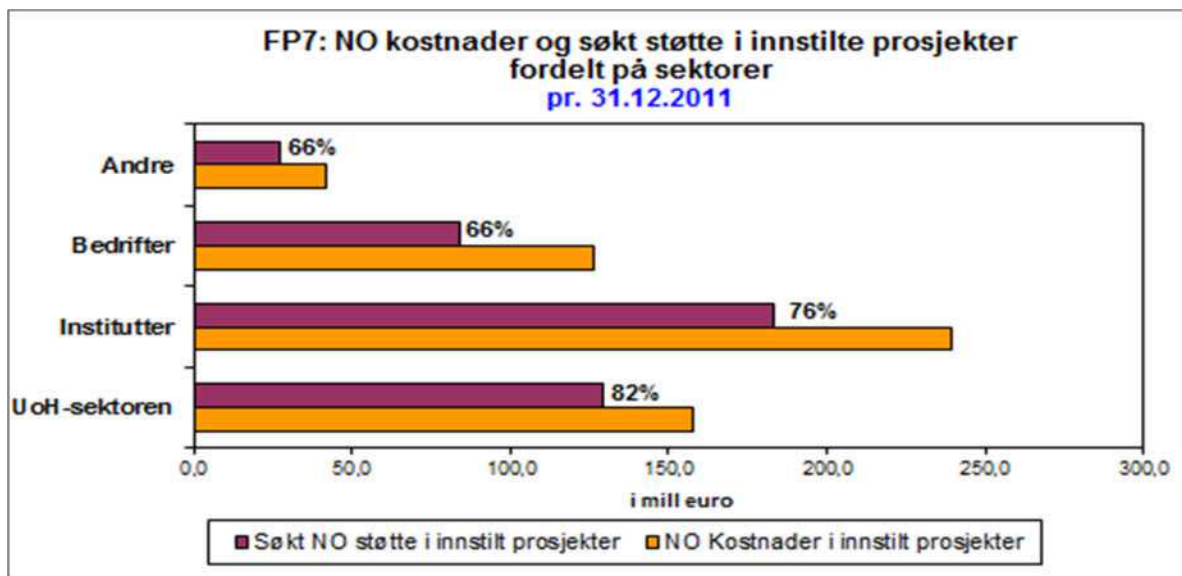
Figur 5.7 Fordelingen av norsk søkt støtte i søkte og innstilte prosjekter på sektorgrupper, med finansielle suksesserater. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Den søkte norske støtten i søknadene er på 2,1 mrd. euro, eller ca. 17,0 mrd. kroner. Tilsvarende tall i innstilte prosjekter er på 423 mill. euro, eller nesten 3,4 mrd. kroner.

Høyest finansiell suksesserate har instituttene, mens bedriftene og sektorgruppen Andre ligger noen prosentpoeng bak. UoH-sektoren har imidlertid en betydelig lavere finansiell suksesserate. Instituttene har også høy suksesserate for sine deltakelser, det er en av grunnene til den høye finansielle suksesseraten. Andre forklaringer er at mange av aktørene fra instituttsektoren har påtatt seg koordinatoransvar. Disse koordinatorene har i tillegg høy gjennomslagskraft for sine søknader, betydelig høyere enn bedriftskoordinatorene og spesielt koordinatorene fra UoH-sektoren. Koordinatorene tildeles ofte et høyere beløp enn de øvrige deltakerne i konsortiene. En ytterligere forklaring er forskjeller i deltakerprofilen til de fire sektorgruppene. Instituttene har den klart høyeste deltakerandelen av alle sektorgruppene i blant annet ICT (med 41 % av alle de norske deltakelsene), Environment (med 63 % av alle de norske deltakelsene) og Energy (med 38 % av alle de norske deltakelsene). ICT og Energy er blant de programmene hvor Norge henter inn aller mest støtte pr. deltakelse.

UoH-sektoren har lave suksesserater, de laveste av alle sektorgruppene. Det gjelder både den finansielle, slik som vist ovenfor, men også suksesseratene for deltakelsene og koordinatorene. 41 % av all søkt støtte i søknadene fra UoH-sektoren er i ERC-programmet, programmet som har den laveste norske finansielle suksesseraten. Til sammenligning utgjør denne andelen 19 % av all søkt støtte fra alle norske aktører i FP7. Derfor påvirker den lave finansielle suksesseraten i ERC-programmet resultatene til UoH-sektoren spesielt.

Grafen nedenfor viser den søkte støtten til de norske aktørene i de innstilte prosjektene i forhold til kostnadene i de samme prosjektene, fordelt på sektorene.

Figur 5.8 Fordelingen av norske kostnader og søkt støtte i innstilte prosjekter på sektorgrupper.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

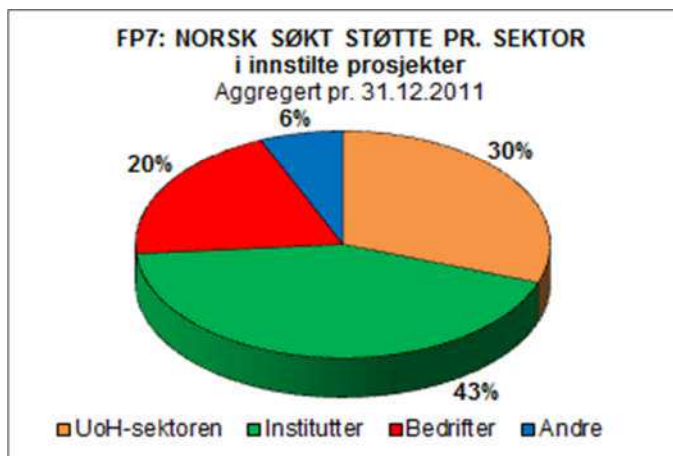
Merk: Datakilden mangler fullstendige for projektsøknadene i MCA-programmet.

Som man ser søker alle instituttene og UoH-sektoren om å få dekket henholdsvis 76 % og 82 % av sine støtteberettigede kostnader fra EU i de innstilte prosjektene, mens bedriftene og sektorgruppen Andre søker begge om å få dekket 66 % av kostnadene.

De større bedriftene, dvs. de som ikke defineres som SMB-er, kan få dekket sine støtteberettigede kostnader med inntil 50 % av sine kostnader. For de tre andre sektorgruppene, og SMB-ene, ligger støttenivået derimot på 75 %. Det begrunner at bedriftenes søkte støtteandel er lavere enn instituttene og UoH-sektorens.

Når det gjelder sektorgruppen Andre, som også søker om å få dekket "bare" 66 % av sine kostnader, er hovedårsaken til dette at flere av aktørene i denne sektorgruppen deltar innenfor Euratom-programmet. I dette programmet fører de norske deltakerne opp sine kostnader i søknadene, selv om de ikke får dekket disse fra EU. I tillegg deltar Forskningsrådet i flere ERANET, hvor det er oppført høye kostnader samtidig som de søkte støttebeløpene er til dels lave.

Nedenfor vises hvordan den søkte norske støtten i de innstilte prosjektene, ca. 3,4 mrd. kroner, fordeler seg på sektorgruppene;

Figur 5.9 Fordelingen av norsk søkt støtte på sektor innstilte prosjekter.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Mens vi tidligere har sett at instituttene har 37 % av alle norske deltakelser i de innstilte prosjektene, så viser diagrammet ovenfor at de står for 43 % av all søkt støtte i de samme prosjektene. Det er en liten nedgang på to prosentpoeng i forhold til ved utgangen av 2010. Også UoH-sektorens andel av all søkt norsk støtte er klart høyere enn deres andel av alle norske deltakelser (30 % mot 24 % av alle deltakelsene). UoH-sektorens andel av all søkt støtte i de innstilte prosjektene har økt tilsvarende det andelen til instituttene har sunket det siste året, altså med to prosentpoeng. Hvilke programmer disse to sektorgruppene deltar mest i, er med på å forklare hvorfor deres andel av all tildelt støtte til Norge er høyere enn deres andel av alle norske deltakelser. Tre fjerdedeler av prosjektporteføljen til instituttene ligger i Cooperation-delen av rammeprogrammet. Det er en betydelig høyere andel enn hva som er tilfelle for de andre sektorgruppene. I Cooperation er støttebeløpene samlet sett høyere enn i de andre delene av rammeprogrammet, hvis man ser bort fra Ideas (ERC). Når det gjelder UoH-sektoren så har universitetene mottatt betydelig støtte via Ideas (ERC), noe som trekker UoH-sektorens andel av den norske EU-støtten opp. I Ideas (ERC) er støttebeløpet pr. deltakelse mange ganger høyere enn i noen av de andre programmene i FP7. En annen forklaring er at instituttene og UoH-sektoren har langt flere koordinatører enn de to andre sektorene i de innstilte prosjektene. En koordinator mottar vanligvis mer i støtte enn en ordinær deltaker.

Både bedriftene (26 % av deltakelsene) og sektorgruppen Andre (13 % av deltakelsene) mottar en mindre andel av EU-støtten enn hva deltakelsesandelene deres skulle tilsi. Mye av forklaringen på dette ligger i avsnittet ovenfor. For bedriftene henger dette også sammen med at de, foruten SMB-ene, kan få tildelt en støtte på inntil 50 % av sine kostnader. De andre aktørene kan få inntil 75 %. Dessuten har bedriftene ofte en mindre rolle i prosjektene, enn for eksempel instituttene og aktørene fra UoH-sektoren.

5.3.2 Universitets- og høgskolesektoren (UoH-sektoren)

En liste over alle norske deltakere tilhørende UoH-sektoren, fordelt på undergrupper følger i vedlegg 4.

UoH-deltakelsene og koordinatører fordeler seg på de ulike undergruppene på følgende måte:

	DELTAKELSER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatører i SØKNADER	Ant NO koordinatører i INNSTILTE PROSJEKTER
Universiteter	1 510	297	20%	748,6	121,3	16%	478	77
Statlige høyskoler	127	17	13%	38,3	4,7	12%	23	2
Vitenskapelige høyskoler	38	7	18%	16,9	1,8	11%	7	1
Andre UoH-sektoren	28	4	14%	7,7	1,1	14%		
TOTALT UoH-sektoren:	1 703	325	19%	811,4	128,9	16%	508	80

Tabell 5.8 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatører på grupper i UoH-sektoren.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Det er totalt 1 703 deltakelser i søknadene og 325 i de innstilte prosjektene i UoH-sektoren så langt. Den estimerte tildelingen til UoH-sektoren er på 129 mill. euro, dvs. rundt 1,0 mrd. kroner. 24 % av alle de norske deltakelsene i FP7-prosjekter, som er innstilt for finansiering, tilhører UoH-sektoren. Det er en tilnærmet like stor andel som i FP6. Samtidig går 30 % av all støtte som Norge mottar til denne sektoren. En forklaring til dette er gitt under kapittel 5.3.1.2 ovenfor.

19 % av alle deltakelsene i søknadene er innstilt for finansiering, mens aktørene fra UoH-sektoren får igjen 16 % av den støtten de søker om. Suksessratene til UoH-sektoren, både den for deltakelsene og den finansielle, er de laveste blant alle sektorene. De statlige høgskolene utpeker seg med spesiell lav suksess. Det påvirker imidlertid de samlede resultatene til UoH-sektoren i liten grad, siden deltakelsen til de statlige høgskolene bare utgjør en mindre andel av alle deltakelsene innenfor UoH-sektoren (kun ca. 7 % i de innstilte prosjektene). Det er universitetene som dominerer i denne sektoren.

UoH-sektoren har den høyeste koordinatorandelen for de norske deltakelsene, både i søknadene så vel som i de innstilte prosjektene. Det skyldes deres høye deltakelse i ERC- og MCA-programmene i årsrapporten.

5.3.2.1 Universitetene

Tabellen nedenfor viser hvordan de norske universitetsdeltakelsene er fordelt på programmene i FP7.

Program kortnavn	DELTAKELSER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	148	42	28%	77,4	17,2	22%	17	6
BIO	104	22	21%	38,9	6,5	17%	8	
ICT	225	22	10%	112,4	8,5	8%	34	2
NMP	49	12	24%	24,3	5,9	25%	6	3
ENERGY	44	16	36%	17,5	6,3	36%	6	2
ENVIRONMENT	118	29	25%	46,9	11,5	24%	13	2
TRANSPORT	10	1	10%	4,1	0,4	10%	1	
SSH	116	13	11%	43,5	2,9	7%	35	1
SPACE	8	2	25%	1,9	0,7	35%	1	
SECURITY	32	9	28%	14,3	2,8	19%	7	
Sum Cooperation:	854	168	20%	381,4	62,5	16%	128	16
RI	51	28	55%	16,4	5,6	34%	4	2
SME	25	4	16%	0,5	0,0	3%	5	1
REGIONS	3			0,4				
SiS	54	20	37%	10,8	4,8	44%	12	6
INCO	3			0,2				
Sum Capacities:	136	52	38%	28,4	10,4	37%	21	9
ERC/Ideas	188	23	11%	327,1	37,9	12%	176	23
MCA/People	328	53	16%	11,8	10,4		153	29
Euratom	4	4	100%	0,0	0,0	0%		
SUM ALLE PROGRAMMER:	1 510	297	20%	748,6	121,3	16%	478	77

Tabell 5.9 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på programmer for universitetene.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Så langt er det 1 510 universitetsdeltakelser i søknadene og 297 i de innstilte prosjektene. Det gir en suksessrate for universitetsdeltakelsene på 20 %. Den estimerte EU-støtten til universitetene er på 121 mill. euro, eller rundt 968 mill. kroner, pr. 31.12.2011.

Universitetet i Stavanger (UiS) og Universitetet i Tromsø (UiT) gjør det spesielt godt i rammeprogrammet. UiS deltar riktignok i relativt få prosjekter, men nesten hver tredje søknad de deltar i er innstilt. For store universiteter, som Universitetet i Oslo (UiO) og Universitetet i Bergen (UiB), er tilsvarende tall hver femte søknad. De øvrige universitetene har lavere kvalitet på sine søknader.

Det er UiO og Norges Teknisk-Naturvitenskapelig Universitet (NTNU) som henter tilbake aller mest midler fra sin deltakelse i rammeprogrammet. Derimot er det UiT som har oppnådd den høyeste finansielle suksessraten, dvs. har fått mest tilbake i forhold til det beløpet de har søkt om.

De norske universitetene har aller flest deltakelser i søknadene innenfor MCA-programmet, etterfulgt av ICT. Dette er programmer med høye budsjettandeler, ICT-programmet har sågar den høyeste budsjettandelen av alle enkeltprogrammene i FP7. I de innstilte prosjektene er det flest universitetsdeltakelser i MCA, Health og Environment. Uttellingen for universitets søknadene er høyest i RI, SiS og Energy. I RI er over halvparten av alle universitetsdeltakelsene i søknadene innstilt for støtte. Det høyeste støttebeløpet har imidlertid universitetene hentet inn via ERC-programmet, hvor støttebeløpene pr. deltakelse er langt høyere enn i noen av de andre FP7-programmene.

Universitetenes suksesserater er spesielt lave innenfor følgende programmer; ICT-, Transport- og MCA-programmene. I SSH-programmet er også universitetenes suksesserate lav, men allikevel høyere enn snittet for alle som deltar i dette programmet. Suksesseraten er generell lav i SSH på grunn av lav FP7-budsjettandel, og dermed oversøkning. Budsjettet for SSH er rett og slett for lite med tanke på den brede forskningsmessige relevansen programmet har for fagmiljøer innenfor økonomi, samfunnsvitenskap og humaniora. Som man ser så er også den finansielle suksesseraten til de norske universitetene blant de aller laveste i nettopp dette programmet.

I ICT-programmet har de norske universitetene oppnådd en suksesserate for sine deltakelser på 10 %, en økning på to prosentpoeng i forhold til på samme tid i fjor. Samtidig har de fått tilbake 8 % av det de midlene de har søkt om. For Norge samlet sett er suksesseraten i dette programmet på nesten 15 %, mens snittet for alle deltakerlandene er ett prosentpoeng høyere. Hvorfor gjør universitetene det så dårlig i ICT? Problemet er sammensatt, men her følger noe av forklaringen;

- **Fragmentering:** De norske universitetsmiljøene fremstår i internasjonal sammenheng som forholdsvis små og fragmenterte. Dette gjør det vanskelig for enkeltmiljøene å bygge opp den kritiske massen som må til for å ha suksess i ICT-programmet.
- **Nettverk:** Sammensetningen av konsortiene norske universitetsmiljøer deltar i, tyder på at de mangler adgang til nettverkene som utarbeider de beste søknadene.
- **Institusjonell støtte:** I en rekke institusjoner har deltakelsen i rammeprogrammet ennå ikke en sentral strategisk forankring, mens andre UoH-miljø er i ferd med å bygge opp et administrativt støtteapparat for å øke kvaliteten i de innsendte søknader. Det ventes en gradvis økning av suksesseraten i takt med økt institusjonalisering av søknadsprosessen i miljøene.
- **Tilgang til nasjonal støtte:** I dialog med forskerne uttrykkes det ofte at det er "mye enklere og mer ubyråkratisk" å tiltrekke seg nasjonale forskningsmidler, for eksempel i Forskningsrådets VERDIKT-program. Dette medfører at det brukes mindre ressurser på arbeidet mot rammeprogrammet der konkurransen er større og støttegraden er mindre.

26 % av alle deltakelsene i de innstilte prosjektene fra universitetene, har påtatt seg en koordinatorrolle. I ERC-programmet, og til dels også i MCA, er det kun en deltaker i prosjektene – dvs. koordinator. I begge disse programmene er deltakelsen fra universitetene høy, og dette slår naturligvis ut på statistikken. Ellers har universitetene en høy koordinatorandel i SiS-programmet. I dette programmet er universitetene koordinatorene i nesten en tredjedel av sine innstilte prosjekter. UiB (Universitetet i Bergen), UiO (Universitetet i Oslo) og NTNU (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet) har alle to koordinatorroller hver. I tillegg har universitetskoordinatorene i SiS høy suksess med sine søknader, hvorav halvparten er innstilte for finansiering.

5.3.2.2 Høgskolene

I dette kapitlet har vi slått sammen deltakelsene til henholdsvis de vitenskapelige og de statlige høgskolene, og viser dem samlet. Tabellen nedenfor viser hvordan deltakelsene til høgskolene fordeler seg på programmene;

Program kortnavn	DELTAKELSER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	5	2	40%	1,4	0,6	47%		
BIO	20	4	20%	4,7	0,9	19%	2	
ICT	36	2	6%	16,5	0,8	5%	5	
NMP	3	1	33%	0,8	0,2	31%		
ENVIRONMENT	10	2	20%	3,0	0,3	10%	2	
TRANSPORT	10	1	10%	2,3	0,1	5%	1	
SSH	25	2	8%	8,0	0,2	3%	4	
SPACE	1			0,5				
SECURITY	19	1	5%	9,2	1,2	13%	1	
Sum Cooperation:	129	15	12%	46,3	4,4	9%	15	
SME	6	2	33%	0,1	0,0	13%	1	
SiS	8	3	38%	1,0	0,8	80%	1	1
Sum Capacities:	14	5	36%	1,1	0,8	74%	2	1
ERC/Ideas	3			6,4			3	
MCA/People	19	4	21%	1,3	1,3		10	2
TOTALT ALLE PROGRAMMER:	165	24	15%	55,1	6,6	12%	30	3

Tabell 5.10 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på programmer for høgskolene. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Det er 165 deltakelser fra høgskolene i søknadene, og 24 i de innstilte prosjektene. Det gir en suksessrate på 15 %. Noe av årsaken til den lave suksessen i denne gruppen, kan være dårlig tilgang til gode nok internasjonale nettverk. En tredjedel av alle deltakelsene i de innstilte prosjektene tilhører Norges Veterinærhøgskole (NVH) og Høgskolen i Gjøvik, med en halvpart hver.

Mobiliseringen er størst i ICT-programmet, hvor de statlige høgskolene er mest aktive. Dessverre er uttellingen lav, bare to av de 36 ICT-søknadene er innstilt for støtte. I programmer som Health, NMP, SME og SiS, hvor mobiliseringen fra høgskolene er lav er imidlertid kvaliteten på søknadene gode.

Så langt har høgskolene mottatt 6,6 mill. euro, eller 52,8 mill. kroner, i EU-støtte. Ett av de innstilte prosjektene i Security-programmet har alene hentet inn 1,2 mill. euro, dvs. 9,6 mill. kroner.

3 av de 30 høgskolekoordinerte søknadene har lyktes.

Så langt har det deltatt 28 høgskoler i søknadene, hvor av halvparten har fått en eller flere søknader innstilt.

5.3.2.3 Andre aktører i UoH-sektoren

Aktørene i gruppen Andre aktører i UoH-sektoren faller ikke inn under noen av de andre undergruppene, som er rapportert ovenfor. Hvem disse aktørene er, fremgår av vedlegg 4. Så langt er det nesten utelukkende UNIS (Universitetssentret på Svalbard) og UNIK (Universitetsstudiene på Kjeller) som har deltatt fra denne gruppen.

Det er 28 deltakelser i søknadene og 4 i de innstilte prosjektene fra denne gruppen. Disse prosjektene er innenfor henholdsvis Environment-, MCA- og RI-programmene.

EU-midler til Andre aktører i UoH-sektoren er så langt estimert til 1,1 mill. euro, eller rundt 8,8 mill. kroner.

5.3.3 Instituttsektoren

En liste over alle norske deltakere tilhørende instituttsektoren fordelt på undergrupper følger i vedlegg 4.

Institutt deltakelsene fordeler seg på de ulike undergruppene på følgende måte:

	DELTAKELSER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER
Teknisk-industrielle institutter	733	182	25%	408,1	95,8	23%	150	43
Andre institutter	344	122	35%	93,2	32,7	35%	39	12
Miljøinstitutter	261	72	28%	88,2	20,6	23%	46	10
Samfunnsvitenskapelige institutter	175	31	18%	54,2	7,6	14%	30	6
Primærnæringsinstitutter, Fiskeriinstitutter	167	54	32%	62,5	16,9	27%	36	6
Primærnæringsinstitutter, Landbruksinstitutter	147	30	20%	43,3	9,3	21%	26	5
TOTALT INSTITUTTSEKTOREN	1 827	491	27%	749,5	182,9	24%	327	82

Tabell 5.11 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på instituttgruppene i instituttsektoren. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

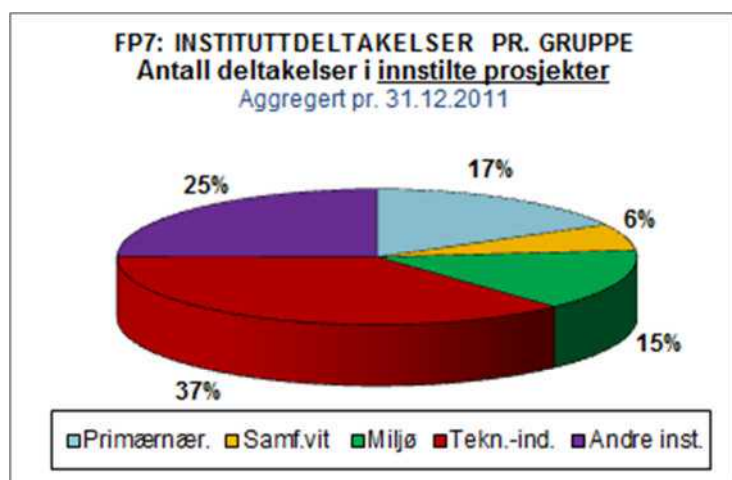
Instituttsektoren har med sine 1 827 deltakelser i søknadene og 491 i de innstilte prosjektene, over en tredjedel av all norsk deltakelse i rammeprogrammet så langt. Instituttens andel av de norske deltakelsene har økt med fire prosentpoeng i forhold til i FP6.

Via sin deltakelse i FP7 har de norske instituttene hittil innhentet rundt 183 mill. euro, eller i underkant av 1,5 mrd. kroner. Halvparten av dette har de teknisk-industrielle instituttene, som dominerer i instituttsektoren, hentet hjem.

Instituttene har en god suksessrate på 27 %. Koordinatorandelen til instituttene kunne imidlertid vært høyere, den er på 17 % i de innstilte prosjektene.

Gruppen andre institutter og fiskeriinstituttene er de som oftest har fått gjennomslag for sine søknader, og som har oppnådd de høyeste finansielle suksessratene. Derimot er det de teknisk-industrielle instituttene som har den klart høyeste koordinatorandelen i de innstilte prosjektene.

Kakediagrammet nedenfor gir et visuelt bilde av de ulike instituttgruppens andeler av instituttsektorens deltakelse i de innstilte prosjektene;

Figur 5.10 Institutt deltakelser pr. instituttgruppe i de innstilte prosjektene.
 Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

De teknisk-industrielle instituttene er den klart største undergruppen i instituttsektoren. Det skyldes først og fremst at SINTEF, med sine enheter, tilhører denne gruppen. Stiftelsen SINTEF er den mest aktive norske aktøren i rammeprogrammet. TI (Teknologisk Institutt), som inngår i gruppen andre institutter, er hovedårsaken til denne gruppens betydelige størrelse. Stiftelsen SINTEF står alene for 23 % av alle institutt deltakelsene og mottar hele 37 % av all EU-støtten som går til denne sektorgruppen. Hvis vi også inkluderer alle enhetene i SINTEF konsernet så vil disse prosentene være enda høyere.

Institutt deltakelsene fordelt på programmer;

Program kortnavn	DELTAELSER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	33	13	39%	12,5	4,5	36%	3	1
BIO	194	46	24%	74,7	14,8	20%	29	7
ICT	313	56	18%	211,4	35,0	17%	75	17
NMP	84	29	35%	48,6	17,2	35%	15	7
ENERGY	108	36	33%	66,4	22,4	34%	19	7
ENVIRONMENT	257	83	32%	96,8	30,5	31%	42	12
TRANSPORT	112	27	24%	52,0	10,3	20%	18	5
SSH	118	13	11%	35,6	3,5	10%	18	1
SPACE	56	31	55%	21,3	12,7	60%	7	4
SECURITY	81	22	27%	37,2	10,6	29%	9	4
ERA-NET	1	1	100%	0,3	0,3	100%		
Sum Cooperation:	1 357	357	26%	656,9	161,8	25%	235	65
RI	82	47	57%	31,3	12,5	40%	4	
SME	193	47	24%	4,4	0,9	21%	16	4
REGIONS	7	1	14%	1,4	0,3	19%		
SiS	15	5	33%	3,1	0,5	17%	1	1
INCO	4	2	50%	1,1	0,6	58%	1	
POTENTIAL	2	1	50%	0,3	0,2	59%		
Sum Capacities:	303	103	34%	41,6	15,0	36%	22	5
ERC/Ideas	33	1	3%	44,4	0,1	0%	25	
MCA/People	132	29	22%	6,5	6,0		45	12
Euratom	2	1	50%	0,1	0,0			
TOTALT ALLE PROGRAMMER:	1 827	491	27%	749,5	182,9	24%	327	82

Tabell 5.12 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på programmer for instituttene.
 Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Totalt sett deltar instituttene i flest innstilte prosjekter innenfor Environment-programmet, og deretter i ICT. Hvis vi ser bort fra de programmene, som foreløpig har lav deltakelse, er kvaliteten

på søknadene til aktørene fra instituttsektoren høyest innenfor Space, Health og RI. Det er imidlertid innenfor ICT, Environment og Energy disse aktørene har mottatt de høyeste støttebeløpene, mens de norske instituttene koordinatordel er spesielt høy innenfor ICT og NMP. I de to sistnevnte programmene er det de teknisk-industrielle instituttene som er spesielt aktive.

Flere av de norske instituttene har svært høy kvalitet på sine søknader. Havforskningsinstituttet har en suksessrate på hele 58 %, etterfulgt av NERSC (Stiftelsen Nansen senter for miljø og fjernmåling) med sterke 49 % samt Meteorologisk institutt og Nasjonalt folkehelseinstitutt begge med 45 %. I tillegg er halvparten av de 12 søknadene som Norsk Polarinstitutt deltar i innstilt for finansiering. Det samme gjelder alle de 5 søknadene hvor Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste er deltaker.

Havforskningsinstituttet deltar sterkest innenfor BIO-, RI- og Environment-programmene, mens de fleste deltakelsene til NERSC er i Environment- og Space-programmene.

5.3.3.1 Primærnæringsinstituttene

Deltakelsene i søknadene og de innstilte prosjektene fordeler seg på henholdsvis landbruks- og fiskeriinstituttene på følgende måte;

	DELTAKELSER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatører i SØKNADER	Ant NO koordinatører i INNSTILTE PROSJEKTER
Primærnæringsinstitutter, Fiskeriinstitutter	167	54	32%	62,5	16,9	27%	36	6
Primærnæringsinstitutter, Landbruksinstitutter	147	30	20%	43,3	9,3	21%	26	5
TOTALT PRIMÆRNÆRINGSINSTITUTTER	314	84	27%	105,8	26,2	25%	62	11

Tabell 5.13 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatører på henholdsvis landbruks- og fiskeriinstituttene.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Fiskeriinstituttene har en høy suksessrate, markant høyere enn landbruksinstituttene. Det skyldes Havforskningsinstituttets glimrende resultater. Fiskeriinstituttene deltar i flest prosjekter, og innhenter dermed også mer i støtte enn landbruksinstituttene. Så langt har primærnæringsinstituttene mottatt 26,2 mill. euro, eller rundt 209 mill. kroner, via sin deltakelse i FP7.

Koordinatorandelen i deltakelsene til primærnæringsinstituttene ligger over snittet for alle instituttgruppene i søknadene, men er lavere enn snittet i de innstilte prosjektene. Her er det fiskeriinstituttene som trekker snittet ned for primærinstituttene. Det tyder på at de søknadene som fiskeriinstituttene koordinerer selv ikke har like høy kvalitet som de øvrige søknadene de deltar i.

Tabellene nedenfor viser hvordan deltakelsene til de norske primærnæringsinstituttene er fordelt på programmene i FP7, for henholdsvis landbruksinstituttene og fiskeriinstituttene.

Landbruksinstituttene;

Program kortnavn	DELTAKELSER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER
BIO	73	14	19%	25,1	4,5	18%	8	2
ICT	3			1,6				
NMP	2			1,1			2	
ENERGY	3	1	33%	0,9	0,4	41%		
ENVIRONMENT	29	6	21%	10,8	2,9	26%	7	2
SSH	2			0,5				
SPACE	2	1	50%	0,8	0,1	7%	1	
Sum Cooperation:	114	22	19%	40,7	7,8	19%	18	4
RI	6	2	33%	1,1	0,5	43%		
SME	16	4	25%	0,4	0,1	14%	2	
Sum Capacities:	22	6	27%	1,6	0,5	35%	2	
MCA/People	11	2	18%	1,0	1,0		6	1
TOTALT ALLE PROGRAMMER:	147	30	20%	43,3	9,3	21%	26	5

Tabell 5.14 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på programmer for landbruksinstituttene. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Ved utgangen av 2011 har landbruksinstituttene 147 norske deltakelser i søknadene og 30 i de innstilte prosjektene. Suksessraten for landbruksinstituttene lander dermed på 20 %, dvs. på tilnærmet samme nivå som i årsrapporten for 2010. Via sin deltakelse i de 30 prosjektene har landbruksinstituttene mottatt 9,3 mill. euro, eller ca. 74 mill. kroner.

Naturlig nok mobiliserer landbruksinstituttene sterkest i BIO-programmet, etterfulgt av Environment- og SME-programmene. Kvaliteten på søknadene til landbruksinstituttene i BIO-programmet er betraktelig styrket i løpet av det siste året. Suksessraten i dette programmet er nå hele fire prosentpoeng høyere ved utgangen av 2011 enn på samme tidspunkt i fjor.

Bioforsk, etterfulgt av Nofima Mat, mobiliserer sterkest i FP7 av landbruksinstituttene. Til sammen har disse to aktørene nesten tre fjerdedeler av alle deltakelsene i søknadene i denne gruppen. Bioforsk har imidlertid en høyere suksess med sine søknader enn Nofima Mat. VI (Veterinærinstituttet) har den aller høyeste kvaliteten på søknadene av alle landbruksinstituttene. Det er også det landbruksinstituttet som oftest påtar seg en koordinatørrolle i søknadene, noe de lykkes godt med. Nofima Mat ikke har noen koordinatørroller i de innstilte prosjektene så langt.

Alle de seks landbruksinstituttene har vært aktive i FP7.

Fiskeriinstituttene;

Program kortnavn	DELTAKELSER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER
BIO	74	19	26%	34,2	6,4	19%	16	3
ICT	1			0,7				
ENERGY	1			0,1				
ENVIRONMENT	16	7	44%	11,1	3,8	35%	3	1
TRANSPORT	7	3	43%	4,5	1,2	27%		
SPACE	3	3	100%	1,4	1,4	100%		
Sum Cooperation:	102	32	31%	52,1	12,9	25%	19	4
RI	11	9	82%	7,1	3,2	45%		
SME	36	8	22%	1,2	0,2	20%	7	2
SiS	2	2	100%	0,4	0,4	100%		
POTENTIAL	1	1	100%	0,2	0,2	100%		
Sum Capacities:	50	20	40%	8,8	4,0	45%	7	2
ERC/Ideas	1			1,6			1	
MCA/People	14	2	14%	0,0	0,0		9	
TOTALT ALLE PROGRAMMER:	167	54	32%	62,5	16,9	27%	36	6

Tabell 5.15 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på programmer for fiskeriinstituttene. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Fiskeriinstituttene har 167 deltakelser i søknadene og 54 i de innstilte prosjektene så langt i FP7. Det gir en meget god suksessrate på hele 32 %, tre prosentpoeng høyere enn ved utgangen av fjoråret. Fiskeriinstituttene er klart mest aktive i BIO-programmet. Estimerte støtte til fiskeriinstituttene beløper seg nå til 16,9 mill. euro, eller rundt 135 mill. kroner.

Nofima Marin har flest deltakelser i søknadene av fiskeriinstituttene, tett etterfulgt av Havforskningsinstituttet. Havforskningsinstituttet står imidlertid alene for godt over halvparten av alle deltakelsene til fiskeriinstituttene i de innstilte prosjektene. Med en suksessrate på 58 % er Havforskningsinstituttet den norske aktøren med aller høyest kvalitet på sine søknader i FP7. Da har vi sett bort fra Forskningsrådet, som stiller i en egen divisjon. Koordinatorandelen til Havforskningsinstituttet i de innstilte prosjektene er imidlertid lav, og på kun 9 %. Kvaliteten på de søknadene som Havforskningsinstituttet koordinerer er markant lavere enn de øvrige søknadene dette instituttet deltar i. Rundt halvparten av alle deltakelsene til Havforskningsinstituttet er innenfor BIO- og Environment-programmet.

Alle de fem norske fiskeriinstituttene har deltatt i søknader til FP7.

5.3.3.2 Samfunnsvitenskapelige institutter

Tabellen nedenfor viser hvordan deltakelsene til de samfunnsvitenskapelige instituttene fordeler seg på programmene.

Program kortnavn	DELTAKELSER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	2	1	50%	0,4	0,1	24%		
BIO	3			0,8				
ICT	9			2,2			2	
NMP	1			0,1				
ENERGY	1	1	100%	0,3	0,3	100%	1	1
ENVIRONMENT	11	2	18%	2,4	0,4	18%		
TRANSPORT	4			1,5				
SSH	89	10	11%	27,2	2,9	11%	12	1
SPACE	1	1	100%	0,2	0,2	100%		
SECURITY	21	9	43%	5,9	2,4	41%	4	2
Sum Cooperation:	142	24	17%	41,0	6,4	16%	19	4
RI	2	1	50%	0,4	0,0	11%		
SME	2	1	50%	0,0	0,0	23%		
REGIONS	2			0,3				
SiS	5	2	40%	1,0	0,1	15%	1	1
INCO	1			0,2			1	
Sum Capacities:	12	4	33%	1,8	0,2	10%	2	1
ERC/Ideas	9			10,2			5	
MCA/People	12	3	25%	1,1	1,1		4	1
TOTALT ALLE PROGRAMMER:	175	31	18%	54,2	7,6	14%	30	6

Tabell 5.16 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på programmer for de samfunnsvitenskapelige instituttene. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

De samfunnsvitenskapelige instituttene har 175 deltakelser i søknadene og 31 i de innstilte prosjektene. Suksessraten for deltakelsene er på 18 % for deltakelsene, mens den finansielle suksessraten er på 14 %. De samfunnsvitenskapelige instituttene har dermed oppnådd de laveste suksessratene av alle instituttgruppene.

Ved utgangen av 2011 har de samfunnsvitenskapelige instituttene hentet inn 7,6 mill. euro, eller 60,8 mill. kroner, i støtte fra FP7.

Rundt hver femte aktør i denne gruppen har en koordinatrorolle i de innstilte prosjektene.

Halvparten av alle deltakelsene til denne gruppen i søknadene, og en tredjedel i de innstilte prosjektene, er innenfor SSH-programmet. Det er også i dette programmet at de samfunnsvitenskapelige instituttene har hentet ut det høyeste støttebeløpet, etterfulgt av Security-programmet. Det er imidlertid kun en av tolv søknader med samfunnsvitenskapelig institutt-koordinator i SSH-programmet, som er innstilt for finansiering. Verdt å merke seg er det imidlertid at den eneste søknaden fra de samfunnsvitenskapelige instituttene i Energy-programmet, og som de også koordinerer, er innstilt. Deltaker er SIFO (Statens institutt for forbruksforskning).

PRIO (Institutt for fredsforskning) er det samfunnsvitenskapelige instituttet som mobiliserer sterkest, og som har den høyeste suksessen i denne gruppen. PRIO deltar i halvparten av alle de innstilte prosjektene til de samfunnsvitenskapelige instituttene, og har en svært god suksessrate på 39 %.

Ved utgangen av 2011 har det deltatt 20 aktører fra de samfunnsvitenskapelige instituttene i søknadene og 9 i de innstilte prosjektene.

5.3.3.3 Miljøinstitutter

Slik fordeler deltakelsene til miljøinstituttene seg på programmene;

Program kortnavn	DELTAKERER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	1	1	100%	0,6	0,6	100%	1	1
BIO	8	4	50%	2,6	1,4	54%	1	1
ICT	8	2	25%	3,1	0,7	24%	1	
NMP	4	1	25%	0,9	0,1	11%		
ENERGY	6			1,9				
ENVIRONMENT	112	32	29%	39,4	9,3	24%	19	3
TRANSPORT	42	10	24%	19,8	3,6	18%	7	2
SSH	18	2	11%	4,3	0,3	7%	5	
SPACE	14	6	43%	2,8	1,1	39%		
SECURITY	1			0,7				
Sum Cooperation:	214	58	27%	76,2	17,1	22%	34	7
RI	15	8	53%	7,9	1,9	24%	1	
SME	3			0,0				
SIS	5			1,3				
Sum Capacities:	23	8	35%	9,2	1,9	20%	1	
ERC/Ideas	2	1	50%	1,4	0,1	9%	1	
MCA/People	22	5	23%	1,4	1,4		10	3
TOTALT ALLE PROGRAMMER:	261	72	28%	88,2	20,6	23%	46	10

Tabell 5.17 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på programmer for miljøinstituttene.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Miljøinstituttene har 261 deltakelser i søknadene, og 72 i de innstilte prosjektene, så langt. Via disse prosjektene har de mottatt finansiell støtte på 20,6 mill. euro, dvs. ca. 165 mill. kroner. De er dermed blant de instituttgruppene som har mottatt mest i EU-støtte så langt.

Miljøinstituttene har god kvalitet på sine søknader og har oppnådd gode suksessrater. Suksessraten for deltakelsene er på 28 %, mens den finansielle suksessraten er på 23 %. Koordinatorandelen for deltakelsene i søknadene ligger på snittet for alle instituttgruppene, mens koordinatorandelen til miljøinstituttene i de innstilte prosjektene er lav. Kun tre av de innstilte prosjektene i Environment-programmet er koordinert av et miljøinstitutt. Foruten at det er ressurskrevende for miljøinstituttene å påta seg et koordineringsansvar, kan dette også skyldes at det er stor grad av tverrfaglighet i prosjektene. Miljøinstituttene påtar seg derfor heller ansvaret for en delenhets av prosjektet, der de har sin nøkkelkompetanse.

Aktiviteten til miljøinstituttene er naturlig nok høyest innenfor Environment-programmet. Nesten halvparten av alle deltakelsene i søknader og de innstilte prosjektene, samt den støtten miljøinstituttene har hentet ut fra FP7, er innenfor dette programmet. Suksessratene er også gode i Environment.

NILU (Norsk institutt for luftforskning) er den aktøren som har vært klart mest aktiv blant miljøinstituttene de fire første årene av FP7, både i søknadene så vel som i de innstilte prosjektene. NILU har også oppnådd en svært god suksessrate for sine søknader på 39 %. I tillegg har de fått tilbake 27 % prosent av det beløpet de har søkt om fra EU i FP7. NINA (Norsk institutt for naturforskning) er en annen aktør blant miljøinstituttene som har oppnådd svært gode resultater. I tillegg til å ha en like høy kvalitet på sine søknader som NILU, så har de hentet tilbake en tredjedel av all støtten de har søkt om så langt.

Alle miljøinstituttene har vært aktive i de 261 søknadene til FP7 så langt.

5.3.3.4 Teknisk-industrielle institutter

Deltakelsene til de teknisk-industrielle instituttene fordeler seg på programmene på følgende måte;

Program kortnavn	DELTAKELSER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	8	2	25%	3,7	0,9	24%	1	
BIO	26	4	15%	8,7	1,5	17%	2	1
ICT	262	49	19%	189,5	31,1	16%	70	16
NMP	74	27	36%	45,8	16,9	37%	13	7
ENERGY	92	34	37%	62,2	21,7	35%	18	6
ENVIRONMENT	41	12	29%	17,1	6,0	35%	8	3
TRANSPORT	51	10	20%	21,4	3,5	16%	10	3
SSH	7	1	14%	3,1	0,4	12%	1	
SPACE	10	5	50%	2,8	1,5	53%		
SECURITY	57	13	23%	29,9	8,2	27%	5	2
ERA-NET	1	1	100%	0,3	0,3	100%		
Sum Cooperation:	629	158	25%	384,5	91,9	24%	128	38
RI	22	11	50%	9,0	2,9	32%	2	
SME	21	3	14%	0,4	0,0	2%	3	
REGIONS	5	1	20%	1,1	0,3	24%		
SiS	1			0,1				
POTENTIAL	1			0,1				
Sum Capacities:	50	15	30%	10,7	3,1	29%	5	
ERC/Ideas	8			11,9			6	
MCA/People	45	9	20%	0,9	0,9		11	5
Euratom	1			0,1				
TOTALT ALLE PROGRAMMER:	733	182	25%	408,1	95,8	23%	150	43

Tabell 5.18 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på programmer for teknisk-industrielle institutter. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

De teknisk-industrielle instituttene utgjør den klart største instituttgruppen, med godt over en tredjedel av alle deltakelsene og halvparten av all støtten som de norske instituttene har hentet ut fra FP7. Denne instituttgruppen har 733 deltakelser i søknadene, og 182 i de innstilte prosjektene. EU-støtten som disse har hentet ut via de innstilte prosjektene beløper seg til 95,8 mill. euro, eller 766 mill. kroner.

Hver fjerde deltakelse er innstilt for finansiering i denne gruppen, samtidig som disse instituttene har fått tilbake 23 % av deres søkte støtte.

Koordinatorandelen for deltakelsene i de teknisk-industrielle instituttene er den høyeste blant alle i instituttsektoren. Det skyldes først og fremst Stiftelsen SINTEF, som koordinerer 29 % av prosjektene som de deltar i.

De teknisk-industrielle instituttene mobiliserer sterkest, har flest innstilte prosjekter og henter ut mest EU-støtte i ICT-programmet, etterfulgt av Energy-programmet. Aller høyest suksess for sine deltakelser har de oppnådd i NMP-, Energy- og RI-programmene, men har gode suksessrater også i flere andre programmer.

Alle de 16 teknisk-industrielle instituttene har vært aktive i søknadene til FP7 så langt, mens 13 av dem deltar i de innstilte prosjektene.

5.3.3.5 Andre institutter

Tabellen nedenfor viser hvordan deltakelsene i gruppen andre institutter er fordelt på programmene. Denne gruppen består av aktører, som ikke passer inn i noen av de andre gruppene. Hvilke institutter dette er følger av vedlegg 4.

Program kortnavn	DELTAKELSER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	22	9	41%	7,8	2,9	37%	1	
BIO	10	5	50%	3,3	1,0	31%	2	
ICT	30	5	17%	14,3	3,2	22%	2	1
NMP	3	1	33%	0,8	0,3	35%		
ENERGY	5			1,0				
ENVIRONMENT	48	24	50%	15,9	8,0	50%	5	3
TRANSPORT	8	4	50%	4,7	2,0	41%	1	
SSH	2			0,6				
SPACE	26	15	58%	13,3	8,5	64%	6	4
SECURITY	2			0,7				
Sum Cooperation:	156	63	40%	62,3	25,9	41%	17	8
RI	26	16	62%	5,8	4,0	68%	1	
SME	115	31	27%	2,4	0,6	26%	4	2
SiS	2	1	50%	0,4	0,0	0%		
INCO	3	2	67%	0,9	0,6	69%		
Sum Capacities:	146	50	34%	9,5	5,2	55%	5	2
ERC/Ideas	13			19,3			12	
MCA/People	28	8	29%	2,1	1,6		5	2
Euratom	1	1	100%	0,0	0,0			
TOTALT ALLE PROGRAMMER:	344	122	35%	93,2	32,7	35%	39	12

Tabell 5.19 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på programmer for andre institutter.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Av de 344 deltakelsene i søknadene fra denne gruppen, er 122 innstilt for støtte. Det gir svært gode suksessrater, med en prosentmessig uttelling på 35 % både for deltakelsene og den søkte støtten. Dette er de høyeste suksessratene som er oppnådd blant alle instituttgruppene. Gruppen andre institutter har mottatt 32,7 mill. euro, eller rundt 261 mill. kroner, via sin deltakelse i FP7. Det er det nest høyeste beløpet som noen av instituttgruppene har mottatt, bare slått av de teknisk-industrielle instituttene som dominerer i instituttsektoren.

Klart mest aktiv er gruppen andre institutter i SME-programmet. Det skyldes TI (Teknologisk Institutt), som står for 113 av de 115 deltakelsene i søknadene og alle deltakelsene i de innstilte prosjektene i dette programmet. TI er også den aktøren i denne instituttgruppen som totalt sett har flest deltakelser, både i søknadene så vel som i de innstilte prosjektene. Andre større aktører i denne gruppen er NERSC, MET.no (Meteorologisk institutt), Folkehelseinstituttet og UNI Research. NERSC er den aktøren som har den høyeste suksessraten i denne gruppen, med annenhver søknad innstilt, etterfulgt av MET.no og UNI Research. Da har vi sett bort fra Norsk polarinstitutt (NP), som har et begrenset antall søknader så langt. Halvparten av de søknadene som NP har deltatt i, er innstilt for finansiering.

NERSC er det instituttet i denne instituttgruppen som har hentet tilbake mest midler fra sin deltakelse i rammeprogrammet så langt, dvs. rundt 30 % av all støtten som denne gruppen har mottatt. TI, som har klart flest deltakelser, har derimot bare hentet tilbake rundt 2 % av den totale støtten til gruppen andre institutter.

Koordinatorandelene for deltakelsene i denne gruppen er svært lav, både i søknadene så vel som i de innstilte prosjektene. NERSC (Stiftelsen Nansen senter for miljø og fjernmåling) og UNI Research står til sammen bak over halvparten av de 39 koordinatorrollene i søknadene, med 11

koordinatroller hver. I de innstilte prosjektene innehar NERSC, som har en høy suksessrate for sine koordinatører, halvparten av de 12 koordinatrollerne alene.

Alle de 11 ulike aktørene i denne instituttgruppen har vært aktive i søknadene til FP7.

5.3.4 Bedriftssektoren

I dette kapittelet omtales resultatene for de norske bedriftene. Tabellen nedenfor viser hvordan bedriftsdeltakelsene er fordelt på programmene;

Program kortnavn	DELTAKELSER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatører i SØKNADER	Ant NO koordinatører i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	39	7	18%	24,2	4,7	19%	4	1
BIO	105	19	18%	22,7	2,4	11%	5	
ICT	292	40	14%	118,7	10,4	9%	12	1
NMP	72	29	40%	19,9	7,8	39%	2	1
ENERGY	101	33	33%	50,1	9,0	18%	8	
ENVIRONMENT	50	8	16%	12,5	1,2	10%	4	
TRANSPORT	116	34	29%	28,7	8,4	29%	7	2
SSH	11	1	9%	2,0	0,1	4%	1	
SPACE	24	6	25%	9,0	2,5	27%	5	2
SECURITY	57	17	30%	20,6	5,5	27%	6	2
Sum Cooperation:	867	194	22%	308,3	52,1	17%	54	9
RI	24	12	50%	11,0	3,0	27%	1	
SME	498	132	27%	105,6	27,0	26%	113	26
REGIONS	8	2	25%	1,2	0,4	29%	1	
SiS	4			0,5				
INCO	1			0,2			1	
Sum Capacities:	535	146	27%	118,5	30,4	26%	116	26
ERC/Ideas	1			1,5			1	
MCA/People	79	15	19%	1,7	1,5		5	
Euratom	1			0,0				
TOTALT ALLE PROGRAMMER:	1 483	355	24%	430,0	83,9	20%	176	35

Tabell 5.20 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatører på programmer for bedriftene.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Bedriftene har 1 483 deltakelser i søknadene, og 355 i de innstilte prosjektene. Det utgjør 26 % av alle norske deltakelser i de innstilte prosjektene så langt i FP7. Bedriftenes andel av de norske deltakelsene i rammeprogrammet har dermed falt med fire prosentpoeng i forhold til i FP6. Via sine 355 deltakelser i de innstilte prosjektene har bedriftene mottatt 83,9 mill. euro, eller 671 mill. kroner.

Både suksessraten for deltakelsene til bedriftene og deres finansielle suksessrate, ligger helt på snittet for alle norske deltakelser i rammeprogrammet så langt.

Størst representasjon har de norske bedriftene innenfor SME-programmet, som jo nettopp er et program for forskning til støtte for små- og mellomstore bedrifter. Kvaliteten på søknadene til de norske bedriftene er høy i dette programmet. Suksessraten for deres deltakelser er på 27 %, mens de har fått tilbake 26 % av det de har søkt om i finansiell støtte via sine søknader til FP7. En tredjedel av all støtten, som de norske bedriftene har mottatt via sin deltakelse i FP7, har de mottatt via SME-programmet. Nest størst er mobiliseringen av bedriftene til ICT-programmet. I dette programmet er uttellingen imidlertid er lav, og litt lavere enn den norske uttellingen totalt sett i ICT. SME- og ICT-programmet har til sammen rundt halvparten av alle norske bedriftsdeltakelser. For øvrig har de norske bedriftene svært høy suksess med sine søknader innenfor programmene NMP, RI, Energy og Security i tillegg til flere av de andre programmene.

Koordinatorandelen til bedriftsdeltakelsene ligger under snittet for koordinatorandelen til alle norske deltakere totalt. Bedriftene koordinerer hvert tiende prosjekt de deltar i.

Koordinatorandelen til bedriftene er imidlertid god i SME-programmet, hvor bedriftene ofte er assistert av andre mer erfarne FoU-aktører. Generelt sett kunne de norske bedriftene vært mer offensive ved oftere å påta seg en koordinatorrolle.

Det Norske Veritas (DNV) og Nor-Tek Teknologisenter AS (Nor-Tek) er fortsatt de mest aktive blant bedriftene i FP7. Halvparten av de prosjektene som DNV deltar i er innenfor Transport, mens nesten alle prosjektene til Nor-Tek er innenfor SME-programmet. Nor-Tek er svært aktiv i samarbeidet med, og assistanse av «innovasjonsmodne» SMB-er i dette programmet. Begge bedriftene har høy suksess med sine søknader, men DNV har den aller høyeste suksessraten. Hele 44 % av DNVs søknader er innstilt for finansiering, samtidig som de har fått tilbake over halvparten av all støtten de har søkt om. Marlo AS og Aquateam Norsk vannteknologisk senter A/S har en enda høyere suksessrate for sine deltakelser, og Marlo AS har i tillegg mottatt over halvparten av det de har søkt om av finansielle midler fra EU via FP7. Det er også flere andre norske bedrifter, som har høy kvalitet på sine søknader.

Til tross for høy kvalitet på søknadene, er DNV imidlertid koordinator i kun tre av de totalt 47 søknadene de deltar i. En av disse søknadene er innstilt for finansiering.

689 ulike norske bedrifter står bak de 1 483 bedriftsdeltakelsene som har søkt om EU-støtte så langt. Det er 159 flere enn ved samme tidspunkt i fjor.

SMB-resultater

EU har en målsetting om at 15 % av all EU-støtte i Cooperation-delen av FP7 skal gå til SMB-ene (små- og mellomstore bedrifter). Ved utgangen av 2011 er 15 %-målsetningen oppnådd totalt sett i FP7. Kontraktsdataene pr. 31.12.2011 viser imidlertid at kun noe over 9 % av den tildelte støtten til Norge i de tematiske programmene er gått til SMB-ene. Av Kommisjonens Eighth Progress Report on SMEs' participation in FP7, som også har analysert SMB-deltakelsen ut fra kontraktsdataene pr. 31.12.2011, fremgår det at Norge har den laveste andelen av alle EUs medlemsland og assosierte land i så måte (bortsett fra noen få små assosierte land, som er helt uten SMB-deltakelse). I tillegg til begrenset aktivitet, så er også de enkelte støttebeløpene til de norske SMB-ene lave. Det skyldes blant annet at de har relativt små roller i konsortiene, og at de ikke deltar sterkt nok innenfor programmer hvor støttebeløpene pr. deltakelse er høye (som ICT, Health og også Energy). Snittet for de assosierte landene er noe over 16 %, for EU15-landene 15 % og EU12-landene 23 %. Andelene til våre nordiske naboland var; DK 14,5 %, SE 12,4 % og FI 9,9 %. Det viser seg for øvrig at de land som har en sterk instituttstruktur med flere store aktører (som f.eks. SINTEF) har lav SMB-deltakelse i Cooperation. Dette gjelder blant annet Finland, Nederland og Norge. Aller mest avviker den norske SMB-andelen i forhold til EU-snittet i henholdsvis NMP og Energy-programmene, men vi ligger godt bak også i de øvrige tematiske programmene.

Når vi ser på den totale SMB-deltakelsen i FP7 (altså ikke kun for Cooperation-delen), så mottar de norske SMB-ene rundt 14 % av all støtte til Norge. Dette er på linje med resultatet for EU-landene. Norge skiller seg klart ut ved å ha flest SMB-deltakelser i SME-programmet. Rundt to tredjedeler av alle SMB-er som deltar i FP7 deltar innenfor Cooperation, mens i underkant av en tredjedel deltar i SME-programmet. Når det gjelder de norske SMB-deltakelsene er bildet tilnærmet omvendt, med 36 % av deltakelsene innenfor Cooperation og 57 % i SME-programmet.

5.3.5 Andre

Deltakere tilhørende denne sektorgruppen er deltakere som ikke faller inn under noen av de tre andre sektorgruppene. Det gjelder myndigheter (departementer, ytre etater og institusjoner underlagt departementene, kommuner, fylker), helseforetak, ulike organisasjoner og foreninger.

Helseforetakene utgjør en betydelig andel av deltakelsene i denne gruppen. I tillegg blir en god del av deltakelsene fra noen av de større universitetssykehusene registrert på tilhørende universitet, og følgelig rapportert under UoH-sektoren. I Helse Vest, for eksempel, er det inngått en avtale mellom universitetet og helseforetaket med universitetsfunksjon i Bergen om at alle EU-søknader fra de to institusjonene har adresse universitetet.

Tabellen nedenfor viser hvordan deltakelsene i sektoren Andre er fordelt på programmene;

Program kortnavn	DELTAKELSER			SØKT STØTTE			KOORDINATORER	
	Ant NO deltakelser i SØKNADER	Ant NO deltakelser i INNSTILTE PROSJEKTER	Suksessrate deltakelser i %	Søkt NO støtte i SØKNADER (i mill. euro)	Søkt NO støtte i INNSTILTE PROSJEKTER (i mill. euro)	Finansiell suksessrate i %	Ant NO koordinatore i SØKNADER	Ant NO koordinatore i INNSTILTE PROSJEKTER
HEALTH	88	20	23%	33,2	6,5	19%	3	1
BIO	27	8	30%	3,6	0,5	13%	1	1
ICT	101	18	18%	31,2	3,5	11%	3	1
NMP	11	6	55%	3,1	0,8	26%		
ENERGY	20	11	55%	3,2	2,3	71%	1	1
ENVIRONMENT	27	7	26%	2,8	0,7	26%	1	1
TRANSPORT	21	7	33%	2,5	0,3	14%		
SSH	22	9	41%	2,6	0,6	25%	1	
SECURITY	29	8	28%	6,8	1,5	21%	4	
ERA-NET	7	6	86%	0,8	0,7	79%	1	1
Sum Cooperation:	353	100	28%	89,9	17,4	19%	15	6
RI	13	9	69%	2,8	1,1	40%	1	1
SME	66	27	41%	14,6	6,0	41%	12	6
REGIONS	9	1	11%	1,4	0,2	16%	2	
SiS	16	6	38%	1,7	0,6	33%		
INCO	8	8	100%	0,6	0,6	100%		
COH	1			0,1				
Sum Capacities:	113	51	45%	21,2	8,6	40%	15	7
ERC/Ideas	14			17,0			13	
MCA/People	28	12	43%	1,6	1,6		13	6
Euratom	8	7	88%	0,0	0,0			
Sum EURATOM:	8	7	88%	0,0	0,0	0%		
TOTALT ALLE PROGRAMMER:	516	170	33%	129,7	27,5	21%	56	19

Tabell 5.21 Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på programmer for sektoren Andre. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Denne gruppen har 516 deltakelser i søknadene og 170 i prosjekter innstilt for finansiering. Dermed har denne gruppen 13 % av alle de norske deltakelsene i de innstilte prosjektene i FP7. Det er tilnærmet på samme nivå som i FP6.

Hele 33 % av alle deltakelsene i søknadene er blitt innstilt, og denne sektorgruppen innehar dermed den høyeste suksessraten for sine deltakelser av alle sektorgruppene. Det skyldes i hovedsak Forskningsrådets resultater (se nedenfor). Den finansielle suksessraten til aktørene i sektoren Andre ligger imidlertid rundt snittet for alle norske deltakere samlet sett. Det betyr at det ikke er søknadene med de høyeste søknadsbeløpene, som er innstilt i denne gruppen. Dette gjør seg spesielt gjeldende i programmer som ICT og ERC, hvor søknadsbeløpene er høye, i tillegg til flere av de andre programmene.

Den estimerte tildelingen til aktørene i sektoren Andre ligger nå på 27,5 mill. euro, eller rundt 220 mill. kroner. Koordinatorandelen for disse aktørene er lav, rundt 11 %, både i søknadene så vel som i de innstilte prosjektene.

Gruppen mobiliserer sterkest i programmene Health og ICT. Den høye deltakelsen i Health skyldes at helseforetakene er sterkt representert i denne sektoren. Uttellingen er imidlertid høyest innenfor SME-programmet, hvor de aller fleste deltakelsene i de innstilte prosjektene finnes. Det kan også vises til høye suksessrater for søknadene til disse aktørene innenfor flere andre programmer. Mest støtte er aktørene fra denne sektoren tildelt i Health-programmet, tett etterfulgt av SME-programmet.

OUS (Oslo universitetssykehus) er den aktøren, som mobiliserer sterkest i denne sektorgruppen. Mer enn hver femte søknad med norsk deltakelse innenfor sektoren Andre, har deltakelse fra OUS. Det er imidlertid Forskningsrådet som er klart sterkest representert i de innstilte prosjektene. Forskningsrådet deltar i hvert tredje innstilte prosjekt innenfor denne gruppen, og dets suksessrate er på sterke 88 %. Deltakelsene til Forskningsrådet er fordelt nokså jevnt over mange programmer. Den gode suksessraten til Forskningsrådet kan forklares med god kjennskap til instrumentene i rammeprogrammet og gode samarbeidspartnere, spesielt i Norden. I programmer som INCO og ERA-NET blir Forskningsrådet ofte invitert til å være med i gode nettverk.

Blant flere aktører i sektoren Andre, som har svært høy kvalitet på sine søknader, bør Statens Strålevern (NRPA) og Statistisk Sentralbyrå (SSB) nevnes. Begge har deltatt i et begrenset antall søknader, henholdsvis 11 og 10, men mer enn halvparten av disse søknadene har blitt innstilt for finansiering.

164 unike aktører står for de 516 deltakelsene i søknadene til sektorgruppen Andre.

5.4 Resultater for andre land og sammenligninger med Norge

Oppsummering kapittel 5.4

Halvparten av alle deltakelser og søkt støtte i FP7 tilhører de fem største landene (Tyskland, Storbritannia, Frankrike, Italia og Spania) som deltar i rammeprogrammet. Dette til tross for at det deltar totalt 201 land ved utgangen av 2011. EUs 27 medlemsland står for 86 % av all deltakelse, og en enda høyere andel av all søkt støtte i rammeprogrammet.

Norge ligger på en femtende plass blant alle deltakerlandene når det gjelder antall deltakelser, og på en syvende plass målt ut fra suksessraten til deltakelsene. De aller høyeste suksessratene for deltakelsene er finner vi hos Nederland, Frankrike og Belgia.

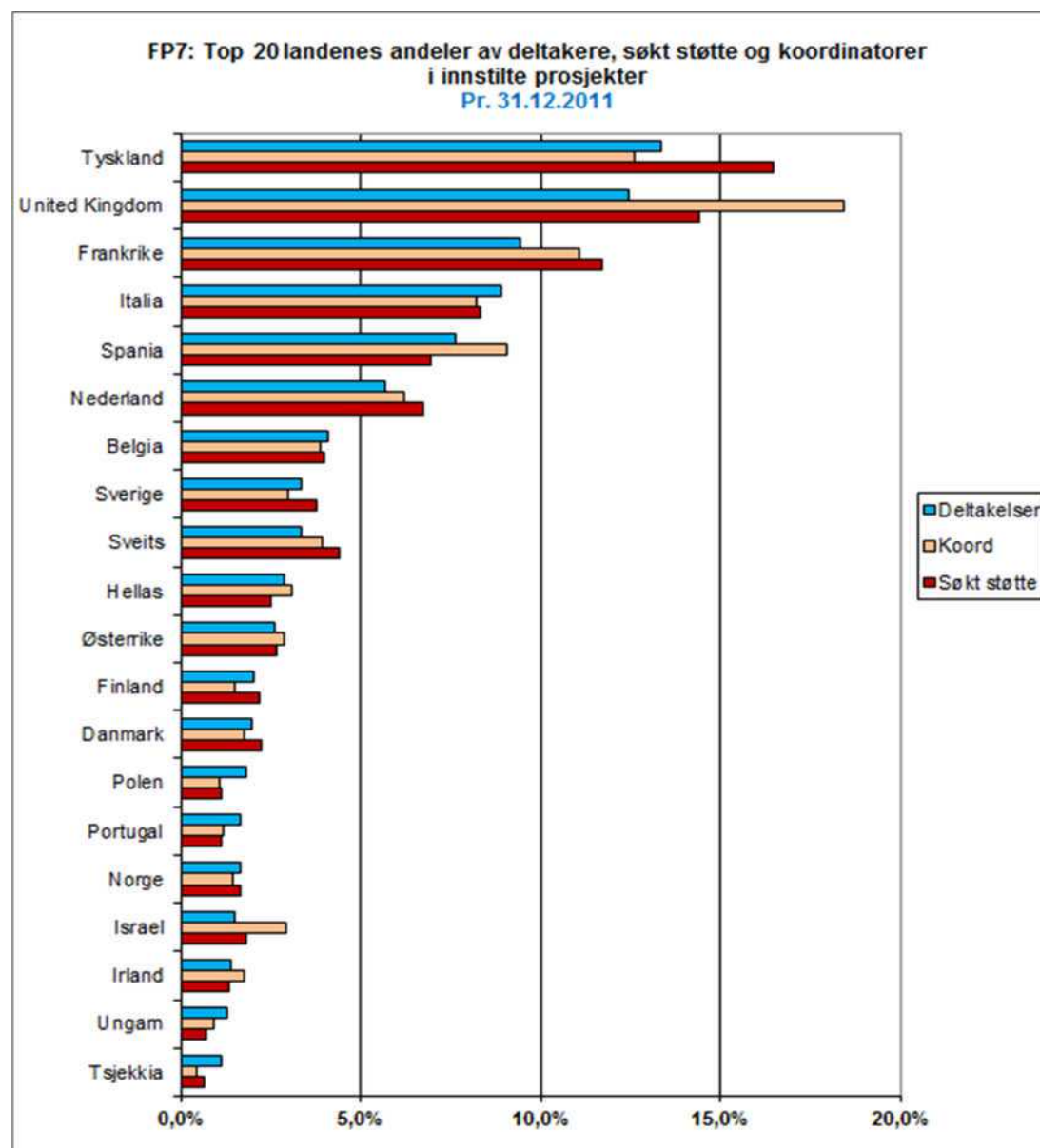
Aller høyest gjennomsnittlig søkt støttebeløp pr. deltakelse i prosjektene har Sveits med 409 000 euro. Norge ligger på en ellefte plass i så måte, med 316 000 euro pr. deltakelse. Det er et stykke bak de andre nordiske landene, foruten Island. Avstanden har imidlertid krympet litt det siste året. Forskjeller i deltakerprofil bidrar til at Norge får mindre tilbake fra rammeprogrammet i rene penger enn våre nordiske naboer. Det gjennomsnittlige støttebeløpet er langt høyere i Ideas enn noen av de andre særprogrammene i FP7, og betydelig høyere i Cooperation- enn i Capacities-delen av FP7. Både Sverige, Danmark og Finland har alle en markant høyere andel av sin prosjektportefølje i Ideas enn Norge. I tillegg har de samme landene også en litt høyere andel av sin portefølje innenfor Cooperation, enn hva som er tilfelle for Norge. Hovedtyngden av prosjektene med norsk deltakelse ligger i Environment-, ICT- og SME-programmene. I Environment og SME-programmene, hvor Norge er langt mer aktive enn gjennomsnittet i FP7, er støttebeløpene pr. deltakelse relativt lave.

Når det gjelder kvaliteten på søknadene, dvs. suksessraten, er Norge nå rangert som nummer åtte blant alle EUs medlemsland og de assosierte landene. Det er Island som topper denne listen. Hvis vi derimot ser på kvaliteten på søknadene for de enkelte tematiske programmene, så ligger Norge på tredje plass i både Energy- og i Security-programmet mens vi ligger på en femte plass i både Environment- og Space-programmene. Den høye kvaliteten på de norske søknadene innenfor flere av disse programmene bekrefter Norges sterke posisjon som energi-, miljø- og klimanasjon.

Dette kapitlet sammenligner de norske resultatene mot resultatene til de andre deltakerlandene i FP7 innenfor noen utvalgt områder, enten samlet sett eller enkeltvis.

5.4.1 Top-20-landenes andeler av deltakelser, søkt prosjektstøtte og koordinatører

Nedenfor vises topp 20 landenes andeler av henholdsvis alle deltakelser, søkt støtte og koordinatører i de innstilte prosjektene. Landene er sortert i fallende rekkefølge etter antall deltakelser. Tallene er ikke vektet ut fra størrelsen på landene.

Figur 5.11 Top 20-landenes andeler av deltakelsene, koordinatorne og søkt støtte i innstilte prosjekter. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Diagrammet viser at de store landene som Tyskland, Storbritannia, Frankrike, Italia og Spania har de høyeste andelene. Disse fem landene har samlet sett halvparten av alle deltakelsene, samt godt over halvparten av all søkt støtte og av alle koordinatorene i de innstilte prosjektene. EUs 27 medlemsland står for 86 % av alle deltakelsene, og for 89 % av henholdsvis prosjektstøtten og koordinatorene. Dette til tross for at det er totalt 201 land som deltar i søknadene så langt. Diagrammet viser imidlertid også at Nederland har en nesten like høy andel av den finansielle støtten som Spania.

Ut fra absolutte tall er Norge på en femtende plass når det gjelder antall deltakelser i innstilte prosjekter, mens vi ligger på en god syvende plass målt ut fra suksessraten for våre deltakelser. Nederland, Frankrike og Belgia har de aller høyeste suksessratene for deltakelsene.

Norge er nest mest aktiv av de assosierte landene, etter Sveits. Vi har alle de nordiske landene, foruten Island, foran oss på listen. Norges andel av alle deltakelsene i de innstilte prosjektene ligger på 1,6 %, andelen av den søkte støtten på 1,7 %, mens andelen av koordinatorene er på 1,5 %. Dermed har den norske andelen av deltakelsene sunket med 0,2 prosentpoeng og andelen av den søkte støtten med 0,1 prosentpoeng, i forhold til hva som ble rapportert i fjorårets årsrapport. Vår andel av koordinatorene er uendret.

Gjennomsnittlig søkt støtte pr. deltakelse i de innstilte prosjektene er høyest for Sveits med 409 000 euro, etterfulgt av Frankrike med 382 000 euro og Tyskland med 378 000 euro. Danmark har et søkt støttebeløp på 349 000 euro pr. deltakelse, Sveriges støttebeløp er på 348 000 euro mens Finland følger ett stykke bak disse med 328 000 euro pr deltakelse. Deretter er det et nytt hopp ned til Norge, som har et gjennomsnittlig søkt støttebeløp på 316 000 euro pr. deltakelse. Norge ligger dermed på ellefte plass når det gjelder søkt støttebeløp, bak alle de nordiske landene foruten Island. Danmark har et søkt støttebeløp pr. deltakelse i de innstilte prosjektene, som er 33 000 euro høyere enn for de norske deltakerne. Differansen mellom Norge og Danmark er i så måte redusert med 6 000 euro i forhold til ved utgangen av 2010.

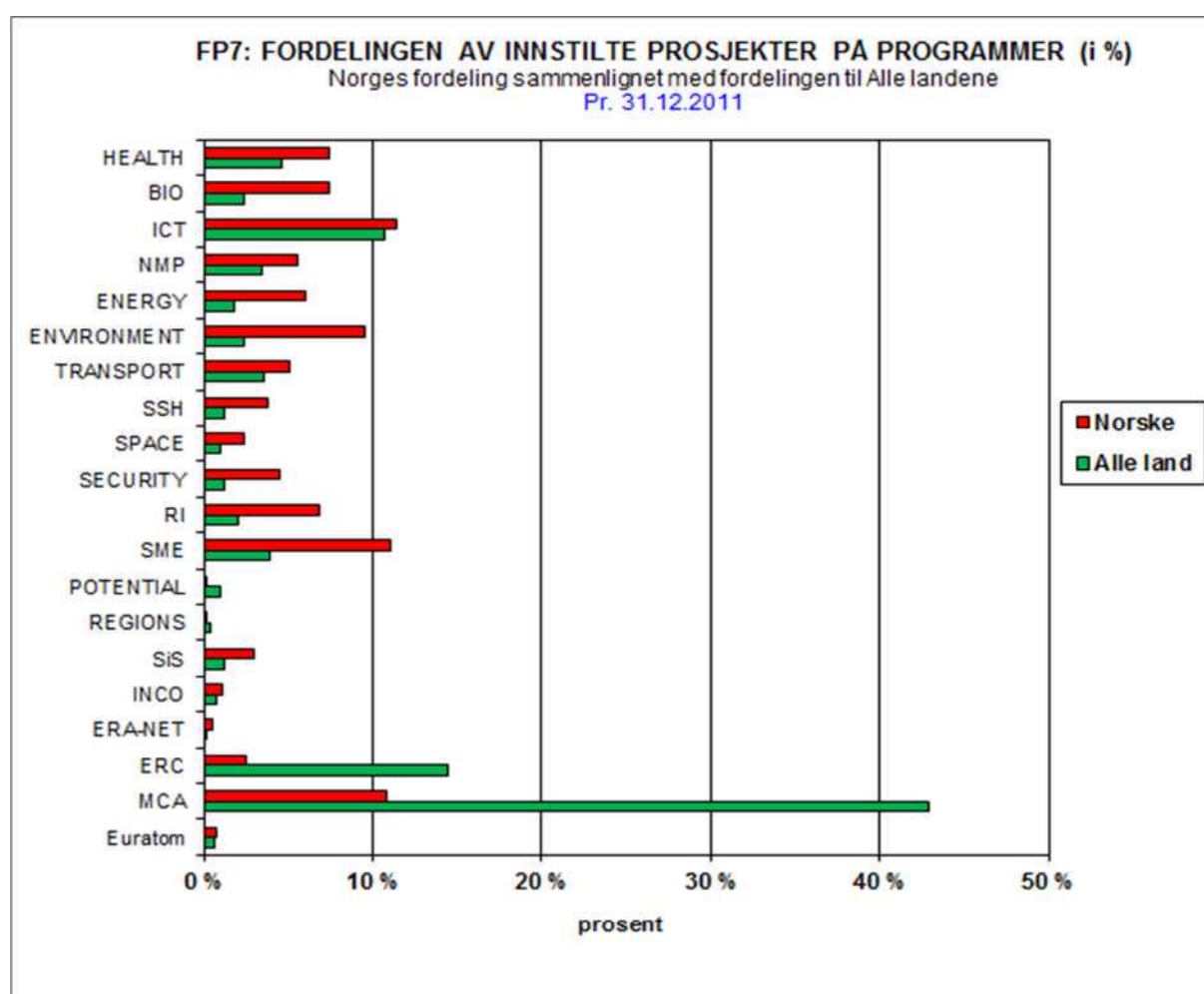
Det gjennomsnittlige søkte støttebeløpet pr. deltakelse er betydelig høyere i Cooperation-delen av FP7, enn i Capacities. For øvrig finnes det klart høyeste støttebeløpet pr. deltakelse i Ideas (ERC), med et snittbeløp på noe over 1,4 mill. euro pr. deltakelse. Både Danmark, Sverige og Finland har markant høyere andeler av sine prosjektporteføljer i ERC-programmet enn Norge. Mens 2,3 % av alle de innstilte prosjektene til Norge tilhører ERC, så varierer tilsvarende tall for de nevnte landene fra 3,0 % til 4,3 %. Utviklingen for Norge er imidlertid positiv, og avstanden mellom Norge og de andre nordiske landene har blitt litt redusert i løpet av 2011. Som nevnt er det gjennomsnittlige støttebeløpet pr deltakelse i ERC er på nesten 1,4 mill. euro. Tilsvarende tall i for eksempel Environment-programmet, hvor Norge har en betydelig andel av sin prosjektportefølje, er på 225 000 euro pr. deltakelse. Det betyr at en deltakelse i et innstilt prosjekt i ERC er verdt over seks deltakelser i Environment-programmet, målt i rene penger. Den økonomiske returen er imidlertid ikke det eneste målet på hvor vellykket et lands deltakelse i rammeprogrammet er, da det i tillegg oppnås mye annet ved å delta.

Danmark, Sverige og Finland har også en litt høyere andel av sin prosjektportefølje i Cooperation, enn hva som er tilfelle for Norge. Spesielt gjelder det Finland. Innenfor Health, Energy og ICT, sett under ett, er de andre nordiske landenes andeler betydelig høyere enn Norges. Det er nettopp i disse tre programmene hvor de høyeste støttebeløpene pr. deltakelse finnes i Cooperation. De aller høyeste andelene av Norges prosjektportefølje finnes i SME-, ICT- og Environment-programmene. I SME- og Environment-programmene er støttebeløpene pr. deltakelse lave sammenlignet med mange av de andre programmene.

Disse forskjellene i deltakerprofil, som blant annet skyldes ulikheter i nærings- og samfunnsstruktur, rammebetingelser og i nasjonale forsknings- og finansieringssystemer, bidrar sterkt til at Norge får igjen mindre fra rammeprogrammet i rene penger enn sine nordiske naboer.

5.4.2 Fordelingen av innstilte prosjekter på programmer for henholdsvis Norge og alle deltakerlandene

Grafen nedenfor viser den prosentvise fordelingen av alle innstilte prosjekter på programmene for henholdsvis Norge og alle deltakerlandene i EUs FP7. De røde søylene viser hvilken andel de innstilte prosjektene med norsk deltakelse utgjør i de enkelte programmene, i forhold til alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse. Søylene utgjør til sammen 100 %. De grønne søylene viser den samme fordelingen for alle landene som deltar i rammeprogrammet. Grafen viser altså hvordan den norske deltakelsen er fordelt på programmene sammenlignet med tilsvarende fordeling for alle landene som deltar i rammeprogrammet.

Figur 5.12 Fordelingen av innstilte prosjekter på programmer. Norge sammenlignet med andre land.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Norges deltakerprofil viser at vi deltar mest innenfor ICT-programmet, bedriftsprogrammet SME, forskermobilitetsprogrammet MCA og miljøprogrammet Environment. I SME og Environment er vi langt mer aktive enn gjennomsnittet for alle deltakerlandene, mens vi er litt mer aktive enn gjennomsnittet i ICT-programmet. Den norske deltakelsen er imidlertid vesentlig lavere i MCA-programmet, enn gjennomsnittet for alle landene som deltar i FP7. Dette programmet har flest utlysninger, og hver utlysning inneholder mange små prosjekter. De innstilte prosjektene i MCA-

programmet utgjør hele 43 % av alle innstilte FP7-prosjekter totalt. Ingen av de andre programmene er i nærheten av dette.

Av de tematiske programmene er det ICT, etterfulgt av Health, som har flest innstilte prosjekter. Det skyldes blant annet at ICT-programmet har den aller høyeste budsjettandelen i FP7. Healths budsjettandel også er blant de høyeste.

5.4.3 Kvaliteten på søknadene til EUs medlemsland og de assosierte landene

Tabellen nedenfor viser resultatene for EUs 27 medlemsland, samt for 12 av de 13 assosierte landene i FP7, rangert etter suksessrate for søknadene. Tabellen viser resultatene for land med flere enn 25 søknader så langt i FP7, og dermed faller Færøyene utenfor.

	Land navn	Antall søknader	Ant Innstilte prosjekter	Suksessrate % (prosjekter)
1	Island	511	139	27,2%
2	Sveits	8 386	2 112	25,2%
3	Nederland	12 323	3 074	24,9%
4	Danmark	5 001	1 217	24,3%
5	Frankrike	18 551	4 462	24,1%
6	Belgia	9 543	2 259	23,7%
7	Sverige	8 282	1 933	23,34%
8	Norge	4 002	930	23,24%
9	Luxembourg	536	124	23,13%
9	Estland	1 303	301	23,10%
11	Israel	4 366	985	22,6%
12	United Kingdom	26 847	6 053	22,5%
13	Irland	3 891	873	22,4%
14	Montenegro	130	29	22,3%
15	Østerrike	7 016	1 544	22,0%
16	Tyskland	24 609	5 392	21,9%
16	Finland	5 243	1 147	21,9%
18	Latvia	721	154	21,4%
19	Tsjekkia	3 578	761	21,3%
20	Ungarn	4 045	838	20,7%
21	Spania	18 507	3 742	20,2%
22	Malta	548	108	19,7%
22	Portugal	5 062	997	19,7%
24	Slovakia	1 388	272	19,6%
25	Polen	6 131	1 185	19,3%
26	Litauen	1 144	219	19,1%
27	Italia	21 197	3 937	18,6%
28	Makedonia	336	62	18,5%
29	Slovenia	2 734	492	18,0%
30	Tyrkia	3 514	624	17,8%
31	Kypros	1 400	247	17,6%
31	Kroatia	1 173	206	17,6%
33	Bulgaria	2 305	400	17,4%
34	Hellas	9 402	1 605	17,1%
35	Romania	3 638	584	16,1%
36	Serbia	1 078	157	14,6%
37	Bosnia-Herzegovir	208	30	14,4%
38	Lichtenstein	50	7	14,0%
39	Albania	181	24	13,3%

Tabell 5.22 Rangering etter suksessrate for søknadene til EUs medlemsland og de assosierte landene i FP7.

NB: Tabellen omfatter ikke land som har 25 eller færre søknader.

Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Resultatene ovenfor viser at Norge nå er åttende beste nasjon målt ut fra kvaliteten på søknadene, dvs. suksessraten. Dette er en plass opp på listen sammenlignet med den plasseringen vi hadde ved utgangen av 2009 og 2010. Vi ligger fortsatt bak Island og Danmark, og rett etter Sverige, men foran Finland som har rykket et stykke ned på listen. Som man ser så er det små marginer som skiller landene. Det kan derfor skje endringer, selv om vi er et godt stykke ut i rammeprogrammet.

Den aller høyeste kvaliteten på sine søknader har Island, deretter kommer Sveits og Nederland, med Danmark på en fjerdeplass. Det er ingen endringer i denne rangeringen i forhold til i fjor, dvs. ved utgangen av 2010. Hvis vi kun ser på resultatene i Cooperation-delen av FP7, så er det Danmark som i likhet med tidligere har den høyeste suksessraten. Det er imidlertid marginale avstander ned til Nederland og Island, som ligger rett bak. Norge ligger nå på en åttende plass i så måte, og har dermed rykket opp fra fjorårets tiende plass.

Tabellen nedenfor viser resultatene for EUs medlemsland og de assosierte landene pr. tematisk program, dvs. i Cooperation-delen av FP7, rangert etter suksessrate. En oversikt over landskodene med tilhørende landsnavn følger i vedlegg 3.

	ENERGY (Energi)	SECURITY (Sikkerhet)	ENVIRONMENT (Miljø og klima)	SPACE (Romfart)	HEALTH (Helse)	SSH (Samf.vit og humaniora)	BIO (Matvarer, landbr, fiskeri og biotekn)	TRANSPORT (inkl. luftfart)	NMP (Nanovitenskap og teknologi)	ICT (Informasjon- og kommunik.-teknologi)
1	EE	MT	IS	NL	IS	IS	BE	DK	EE	MK
2	LV	EE	DK	DK	FI	MT	NL	LU	LV	NL
3	NO	NO	IE	TR	NL	EE	CH	SE	IL	BE
4	CH	DK	LU	FI	SE	FR	EE	CH	DK	SE
5	NL	AT	NO	NO	BE	BE	CZ	NL	SK	IE
6	DK	LU	CH	PT	CH	DK	IE	AT	HU	SK
7	FR	FR	NL	IE	NO	NO	DK	BE	CZ	FR
8	BE	IE	LV	AT	DK	NL	FR	FR	RO	AT
9	IL	LV	HR	BE	FR	SE	SE	FI	CH	CH
10	FI	FI	FR	CH	IE	AT	FI	LT	BE	DK
11	HR	SE	AT	FR	UK	DE	NO	DE	NL	DE
12	LT	NL	DE	SE	DE	UK	LV	UK	SI	FI
13	SE	PL	SI	BG	AT	LV	UK	HU	PL	LU
14	DE	SK	LT	DE	EE	HU	LT	IE	FI	CZ
15	UK	HR	SE	UK	ES	SK	DE	NO	ES	IL
16	PT	BE	FI	PL	LT	IT	HU	PL	DE	PL
17	IE	CY	UK	ES	LV	LU	TR	HR	IT	UK
18	IT	CZ	CZ	SI	SI	IE	PT	PT	FR	HU
19	RS	HU	BE	CZ	LU	FI	PL	IT	NO	IT
20	ES	DE	TR	EE	IT	CY	SI	ES	LT	ES
21	PL	PT	RO	RO	IL	IL	AT	SK	UK	PT
22	CZ	CH	BG	EL	CZ	TR	ME	CY	EL	RS
23	HU	SI	EE	HU	PT	CZ	IT	MT	IE	EE
24	AT	UK	RS	IT	PL	ES	BG	RS	SE	NO
25	SK	ES	ES	IL	TR	BG	HR	CZ	PT	SI
26	CY	IL	PL		HU	CH	MK	RO	TR	HR
27	EL	IT	EL		EL	SI	ES	EE	AT	EL
28	SI	LT	HU		RO	PL	IS	EL	HR	CY
29	MT	TR	IT		BG	PT	SK	TR	BG	BG
30	BG	EL	PT		SK	HR	CY	IL	CY	IS
31	TR	RO	IL		HR	EL	RS	BG		MT
32	RO	BG	MT		CY	RO	EL	SI		BA
33			AL		MT	LT	IL	LV		LT
34			SK		RS	AL	RO			RO
35			CY			MK	MT			LV
36			MK			RS				TR
37						BA				

Tabell 5.23 Rangering etter suksessrate for EUs medlemsland og de assosierte landene pr. program i Cooperation-delen av FP7. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

NB: Tabellen omfatter ikke land som har 20, eller færre søknader, innenfor et program.

Som tabellen ovenfor viser har Norge den tredje høyeste suksessraten av alle EUs medlemsland og de assosierte landene i Energy- og Security-programmene. I både Environment og Space ligger vi på femte plass, målt ut fra suksessrate. Som en betydelig energinasjon har Norge en omfattende verdiskaping og en sterk internasjonal posisjon innenfor både olje, gass og vannkraft. Når det gjelder sikkerhet så oppnår Norge spesielt gode resultater innenfor overvåkning og beskyttelse av samfunnskritiske installasjoner og systemer. I tillegg har vi også sterke miljøer innenfor miljø og klimaforskning, samt innenfor jordobservasjon og GMES (Global Monitoring for Environment and Security).

5.5 Norges samarbeidsrelasjoner med andre land

Oppsummering kapittel 5.5

Norge aller viktigste samarbeidsland i FP7 er Storbritannia og Tyskland. I underkant av 70 % av alle prosjektene Norge deltar i, så deltar det også minst en institusjon fra hver av disse landene. Målt mot folketallet er det imidlertid våre nordiske naboland vi samarbeider mest med, samt Estland, Slovenia og Luxembourg.

De aller høyeste suksessratene for våre søknader oppnår vi totalt sett i samarbeidsrelasjoner med små land som Lativa, Malta, Estland og Irland, mens det er Danmark og Island vi lykkes best sammen med av de nordiske landene.

Norge samarbeider med 74 % av deltakerlandene i søknadene, og med 66 % av alle de mulige landene i de innstilte prosjektene. Det er stor variasjon fra program til program i bredden av land som Norge samarbeider med. I de innstilte prosjektene i Health samarbeider Norge med under halvparten av alle landene som deltar, mens vi derimot samarbeider med rundt tre fjerdedeler av alle de potensielle landene i SSH- og Security-programmene. I programmer med mange potensielle samarbeidsland, slik som blant annet Health, er det naturlig nok mange tredjeland som deltar i tillegg til EUs medlemsland og de assosierte landene.

Blant tredjelandene samarbeider Norge mest med Russland, deretter med USA. I over 5 % av Norges prosjektportefølje samarbeider vi med Russland, mens tilsvarende tall for samarbeidet med USA er noe over 4 %. Vi mobiliserer også sterkt sammen med Kina, men der er uttellingen den dårligste i vårt samarbeid med tredjelandene.

Canada og Japan er de tredjelandene, som Norge har oppnådd de høyeste suksessratene sammen ved utgangen av 2011.

5.5.1 Norges viktigste samarbeidsland

I rapportens del A, kapittel 3.2.1, omtales Norges 20 viktigste samarbeidsland. Der fremkommer det at Storbritannia, Tyskland, Italia, Frankrike og Spania er Norges viktigste samarbeidsland. De samme landene dominerer rammeprogrammet ved at de til sammen har halvparten av alle deltakelsene. Ved vektning av Norges felles søknader opp mot folketallet i de ulike landene, er imidlertid situasjonen en annen. Dette omtales nedenfor.

Totalt samarbeider Norge med 149 av 201(dvs.74 %) mulige land i søknadene, og med 111 av 168(dvs. 66 %) mulige land i de innstilte prosjektene. Tabellen nedenfor viser hvor stor andel felles prosjektene med våre ulike samarbeidsland utgjør av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse. Oversikten gjelder Norges 20 viktigste samarbeidsland.

	Land navn	Antall felles innstilte prosjekter	Samarbeid i andel av alle NO innstilte prosjekter
UK	United Kingdom	643	69 %
DE	Tyskland	625	67 %
FR	Frankrike	498	53 %
IT	Italia	461	49 %
ES	Spania	458	49 %
NL	Nederland	437	47 %
SE	Sverige	322	35 %
BE	Belgia	287	31 %
DK	Danmark	257	28 %
EL	Hellas	237	25 %
FI	Finland	230	25 %
CH	Sveits	215	23 %
AT	Østerrike	212	23 %
PT	Portugal	175	19 %
PL	Polen	178	19 %
IE	Irland	158	17 %
HU	Ungarn	139	15 %
RO	Romania	101	11 %
CZ	Tsjekkia	103	11 %
TR	Tyrkia	101	11 %

Tabell 5.24 Norges 20 viktigste samarbeidsland: Andel felles prosjekter med Norge i prosent av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse pr. land.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Det er tysk og britisk deltakelse i litt under sytti prosent av alle de innstilte prosjektene, som Norge deltar i. Disse ratene er relativt uendrede i forhold til hva vi rapportert ved utgangen av fjoråret.

Det er innenfor ICT vi har flest felles prosjekter sammen med de fem største landene, deretter følger Environment-programmet. Det er også i disse programmene, foruten SME (og MCA-programmet), at Norge har flest innstilte prosjekter så langt.

Tabellen nedenfor viser hvilke land Norge samarbeider mest med pr. program i Cooperation, samt totalt for alle programmene. Tabellen omfatter de landene som Norge mobiliserer aller mest sammen med, både i absolutte tall og målt pr. million innbyggere. Den viser også hvem vi samarbeider mest med i de innstilte prosjektene, og de landene vi oppnår den høyeste suksessraten sammen med.

	MOBILISERING		UTTELLING	
	Flest felles søknader med NO	Flest felles søknader med NO pr. mill innbygger	Flest felles innstilte prosjekter med NO	Høyest suksessrate med NO
Alle programmer i FP7	Storbritannia	Island	Storbritannia	Latvia
HEALTH	Storbritannia	Danmark	Storbritannia	Frankrike
BIO	Storbritannia	Island	Storbritannia	Irland/Tjekkia
ICT	Tyskland	Finland	Tyskland	Tyrkia
NMP	Tyskland	Slovenia	Tyskland	Finland
ENERGY	Tyskland	Danmark	Nederland/Tyskland/Frankrike	Portugal
ENVIRONMENT	Storbritannia	Island	Storbritannia/Tyskland	Irland
TRANSPORT	Storbritannia	Finland	Storbritannia	Finland/Østerrike
SSH	Storbritannia	Estland	Storbritannia	Estland
SPACE	Tyskland	Finland	Tyskland	Nederland
SECURITY	Storbritannia	Finland	Storbritannia	Østerrike

Tabell 5.25 Norges viktigste samarbeidsland totalt i FP7 og pr. program i Cooperation.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

NB: For hvert enkelt program så omfatter ikke tabellen land som har 20 eller færre felles søknader med Norge innenfor det aktuelle programmet.

Tabellen viser at det er Storbritannia som er Norges aller viktigste samarbeidsland i rammeprogrammet. Det samme så vi i forrige avsnitt, hvor tabellen viste at vi samarbeider med Storbritannia i 69 % av vår prosjektportefølje. Det er også Storbritannia som deltar i flest søkte og innstilte prosjekter av alle deltakerlandene, med Tyskland et lite stykke bak. Disse to landene vil dermed være de viktigste samarbeidslandene for svært mange av deltakerlandene i rammeprogrammet, da de har et betydelig volum på sin deltakelse.

Samarbeidssituasjonen er imidlertid en annen for Norge når man måler antall felles søknader mot folketallet i de enkelte landene. Da er det våre naboland Island, Danmark, Finland og Sverige (i denne rekkefølgen), de små østeuropeiske landene Estland og Slovenia samt Luxembourg vi samarbeider aller mest med (alle programmer medregnet, og ikke bare i Cooperation-delen av FP7). De fem store landene i rammeprogrammet (Tyskland, Storbritannia, Frankrike, Italia og Spania) faller da et godt stykke ned på listen.

De nordiske landene gjør det jevnt over svært godt i rammeprogrammet, og Island og Danmark er blant de nasjonene som ligger helt på topp målt ut fra suksessrate for alle EUs medlemsland og de assosierte landene. Dette er omtalt i kapittel 5.4.3 ovenfor. Island, som innehar førsteplassen, har riktig nok færre søknader og prosjekter enn de fleste andre europeiske landene som deltar. Vi har ellers fjernet land med 25 eller færre søknader innenfor hvert program fra analysen, for å balansere eventuelle skjeve utslag. Islands gode resultater gjenspeiler seg også i samarbeidet med Norge. Som man ser av tabellen ovenfor så er det nettopp Island Norge samarbeider aller mest med i søknadene til tre av de ti tematiske programmene, når vi vekter resultatene mot folketallet. I flere av de øvrige tematiske programmene har Island færre enn 25 søknader så langt, og er dermed ikke med i analysen innenfor disse programmene.

Norge oppnår sin aller høyeste suksessrate totalt sett i samarbeidet med Latvia, etterfulgt av Malta, Estland og Irland. Alle sammen små land. Det er imidlertid flere andre land som rangeres aller høyeste når det gjelder suksessrate i Norges samarbeid innenfor de enkelte Cooperation-programmene. I flere av programmene har hverken Latvia, Malta eller Estland flere enn 25 søknader, og er dermed ikke med i analysen. Blant annet oppnår vi den aller høyeste innvilgelsesraten sammen med Finland i NMP- og Transport-programmene, og sammen med

Østerrike i Security- og Transport-programmene. I Transport-programmet har Norge oppnådd sin høyeste suksessrate i samarbeidet med både Finland og Østerrike. I det samme programmet har Norge den femtende høyeste suksessraten av alle EUs medlemsland og de assosierte landene, mens Østerrike har den sjette høyeste kvaliteten på sine Transport-søknader og Finland den niende. Det er viktig å være klar over at det også er andre forhold utover Norges og det aktuelle samarbeidslandets innsats i felles søknadene, som påvirker utfallet. Konsortiene omfatter jo som oftest partnere fra mange land.

Følgende tabell viser hvor mange land Norge samarbeider med i de innstilte prosjektene pr. program i Cooperation, og totalt i FP7. I tillegg viser den hvor stor andel av de mulige landene Norge samarbeider med.

	UTTELING		
	Ant samarb.land med NO i innstilte programmer	Totalt antall land som deltar i innstilte prosjekter	Andelen land NO samarbeider med av alle land i innstilte prosjekter %
Alle programmer i FP7	111	168	66 %
HEALTH	58	123	47 %
BIO	67	106	63 %
ICT	57	114	50 %
NMP	42	66	64 %
ENERGY	44	67	66 %
ENVIRONMENT	70	118	59 %
TRANSPORT	39	71	55 %
SSH	58	81	72 %
SPACE	39	67	58 %
SECURITY	35	45	78 %

Tabell 5.26 Antall samarbeidsland i de innstilte prosjektene for Norge, med andeler pr. program i Cooperation og totalt for FP7. Kilde: E-Corda (Kommisjonen).

Norge samarbeider totalt sett med 74 % av alle landene som har deltatt i FP7-søknadene. Andelen reduseres til 66 % i de innstilte prosjektene, slik tabellen ovenfor viser.

Spredningen av samarbeidet varierer mye fra program til program. Mens vi samarbeider med halvparten eller færre av alle potensielle land i de innstilte prosjektene i ICT- og Health-programmene, så samarbeider vi med rundt tre fjerdedeler av landene i SSH- og Security-programmene. ICT og Health-programmene er programmer med mange deltakerland, i motsetning til SSH- og spesielt Security-programmene. Norge samarbeider med de fleste av EUs medlemsland og de assosierte landene i nesten alle programmene i Cooperation. I programmer med mange potensielle samarbeidsland er det derfor et bredere spekter av tredjeland som deltar. I hvilken grad vi samarbeider med tredjelandene varierer fra program til program.

5.5.2 Norges samarbeid med tredjelandene

Begrepet tredjeland omfattes av internasjonalt samarbeid ut over EUs medlemsland, kandidat- og assosierte land. Dette kapittelet omhandler resultatene for de ti tredjelandene, som Norge har et prioritert samarbeid med. I tillegg til å delta sammen i EUs rammeprogram, har Norge bilaterale forskningsavtaler med Sør-Afrika, Japan, USA, India og Kina. Med Russland hadde vi en statsavtale, som utløp i 2008. Nærings- og handelsdepartementet (NHD) fører for tiden en dialog med Russland for inngåelse av en ny avtale, hvor Forskningsrådet har gitt sine innspill. Vi har

også intensjonsavtaler med Brasil, Argentina og Chile. Med Canada har Norge ingen bilateral avtale, men det holdes jevnlig kontaktmøter. Kontakten er god, og begge landene er enige om at en formell avtale ikke er nødvendig.

I tillegg til de ti tredjelandene, og som vi rapporterer på i dette kapitlet, er også Australia og Ukraina land som Norge samarbeider relativt ofte med i FP7.

Tabellen nedenfor viser antall felles søknader og innstilte prosjekter i samarbeidet med Norge, for hver av de prioriterte tredjelandene. I tillegg vises kvaliteten på disse søknadene, i form av suksessrater. Landene er sortert i fallende rekkefølge etter antall felles innstilte prosjekter med Norge.

Land navn	Ant felles søknader med NO	Ant felles innstilte prosjekter med NO	Suksessrate i % (felles-søknader)
Russland	192	52	27 %
USA	165	39	24 %
Sør-Afrika	96	29	30 %
Kina	131	26	20 %
Canada	67	26	39 %
Brasil	76	21	28 %
India	62	16	26 %
Japan	31	12	39 %
Argentina	30	9	30 %
Chile	30	7	23 %

Tabell 5.27 Norges viktigste samarbeidsland blant tredjelandene.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Av tredjelandene mobiliserer Norge fortsatt sterkest sammen med Russland, deretter med USA og Kina. Vi deltar også i flest innstilte prosjekter sammen med Russland, etterfulgt av USA. I motsetning til hva som er tilfelle for Norges samarbeid med de fleste andre tredjelandene, så har kvaliteten på søknadene i samarbeidet med Russland styrket seg i forhold til ved samme tidspunkt i fjor. Suksessraten i dette samarbeidet har således økt med to prosentpoeng.

Kvaliteten på felles søknadene i Norges samarbeid med Canada og Japan er imidlertid aller høyest, mens den er dårligst i samarbeidet med Kina. Ellers så er det jevnt over høy kvalitet på søknader hvor både Norge og våre viktigste samarbeidsland blant tredjelandene deltar.

Flest deltakelser pr. felles prosjekt med Norge har India, Canada og Kina med i snitt rundt 1,5 deltakelser i de innstilte prosjektene.

En utdypning av de ulike landenes resultater i samarbeidet med Norge, og hvordan disse fordeler seg på programmene, følger nedenfor i omtalen av de enkelte tredjelandene.

Land navn	Ant innstilte prosjekter	Ant felles innstilte prosjekter med NO	Felles innstilte prosjekter med NO i % av alle innstilte prosjekter
Rusland	273	52	19 %
USA	363	39	11 %
Kina	219	26	12 %
Sør-Afrika	169	29	17 %
Brasil	161	21	13 %
Canada	125	26	21 %
India	152	16	11 %
Argentina	84	9	11 %
Japan	65	12	18 %
Chile	45	7	16 %

Tabell 5.28 Andelen felles prosjekter med Norge i prosent av alle prosjekter pr. tredjeland.

Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Som tabellen ovenfor viser så samarbeider Canada og Rusland med Norge i rundt hvert femte innstilte prosjekt, som de deltar i. Begge landene har styrket sitt samarbeid med Norge i løpet av det siste året. Det samme er tilfelle for USA, India, Chile og Japan. Det omvendte er imidlertid tilfelle for et viktig samarbeidsland som Kina. I fjor var det norsk samarbeid i 16 % av Kinas prosjektportefølje, mens det ved utgangen av 2011 er redusert til 12 %.

Omvendt viser tabellen nedenfor hvor stor andel dette samme samarbeidet utgjør av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse.

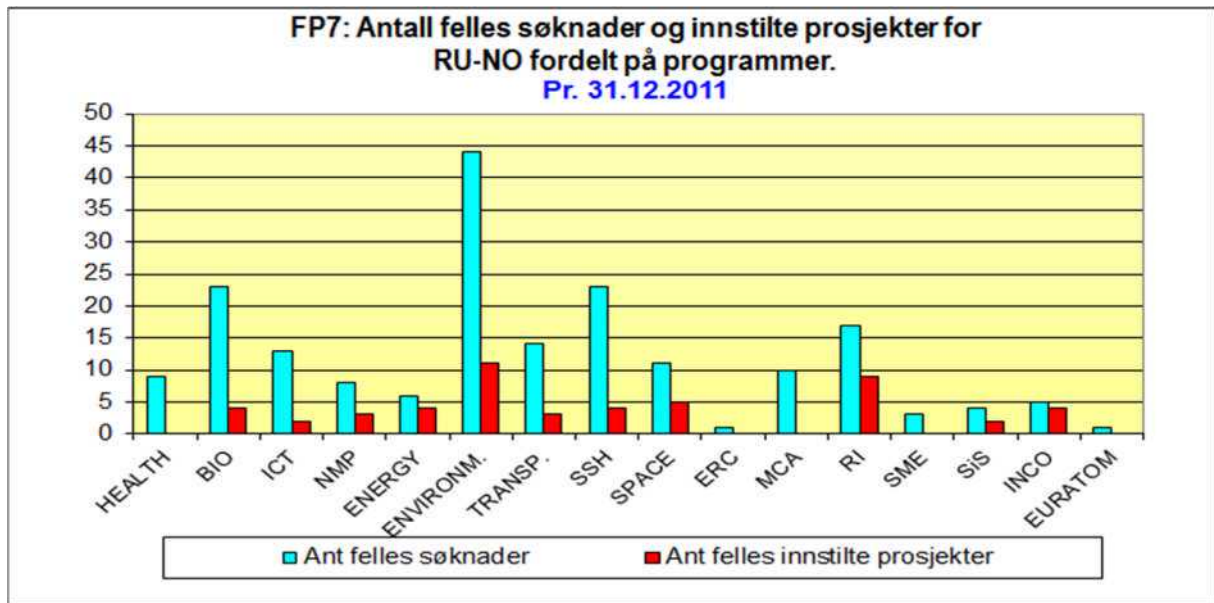
Land navn	Ant felles innstilte prosjekter med NO	Samarbeid i andel av alle NO innstilte prosjekter
Rusland	52	5,6 %
USA	39	4,2 %
Kina	26	2,8 %
Sør-Afrika	29	3,1 %
Brasil	21	2,3 %
Canada	26	2,8 %
India	16	1,7 %
Argentina	9	1,0 %
Japan	12	1,3 %
Chile	7	0,8 %

Tabell 5.29 Andel felles prosjekter med Norge i prosent av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse pr. land. For Norges viktigste samarbeidsland blant tredjelandene. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Mens samarbeidsprosjektene Norge-Rusland utgjør 19 % av Russlands prosjektportefølje, utgjør det samme samarbeidet 5,6 % av Norges portefølje. Samarbeidet med Canada, som er det tredjelandet som har den høyeste samarbeidsprosenten med Norge i sin prosjektportefølje, utgjør 2,8 % av Norges portefølje. Ergo er Norge, en liten nasjon, en betydelig samarbeidspartner for større nasjoner av tredjeland i FP7.

Diagrammene nedenfor viser hvor mange felles søknader og innstilte prosjekter Norge har med hvert av de nevnte tredjelandene, og hvordan disse fordeler seg på programmene.

Russland

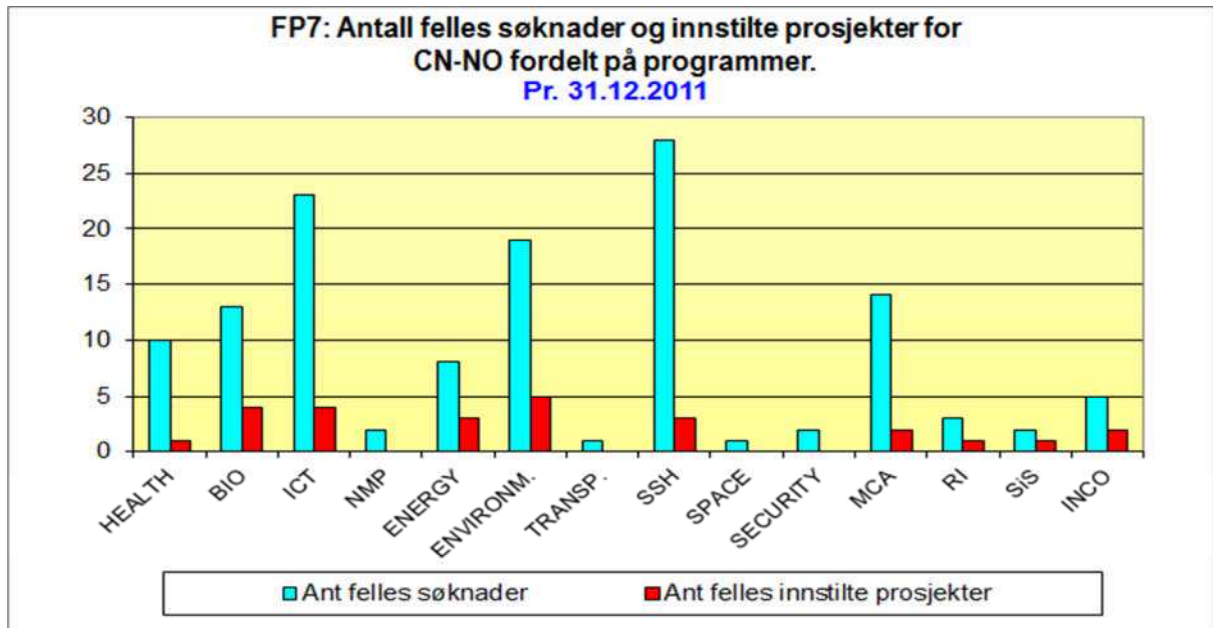

Figur 5.13 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i russisk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Så langt har det vært 192 felles søknader, hvor både Norge og Russland har deltatt. 52 av disse er innstilt for finansiering. Det gir en suksessrate for dette samarbeidet på 27 %, en økning på to prosentpoeng i forhold til hva som ble rapportert i fjorårets årsrapport. Det er en god suksessrate, og godt over snittet for alle prosjektsøknadene i FP7 så langt. Totalt har Russland deltatt i 1 512 søknader i FP7, og har oppnådd en suksessrate på rundt 18 % for sine søknader. Norges suksessrate er på litt over 23 %.

Diagrammet ovenfor viser at i samarbeidet mellom Norge og Russland mobiliseres det sterkest innenfor Environment. Hver fjerde felles søknad i dette programmet er blitt innstilt for finansiering. Så langt har det vært norsk-russisk samarbeid i 44 søknader i Environment, hvorav 11 er innstilte for finansiering. Environment er et program hvor både Norge og Russland mobiliserer stort, men hvor Norge har en langt høyere uttelling for sine søknader enn Russland. Det er også norsk-russisk samarbeid i 9 innstilte prosjekter i RI, som omhandler forskningsinfrastruktur.

Kina

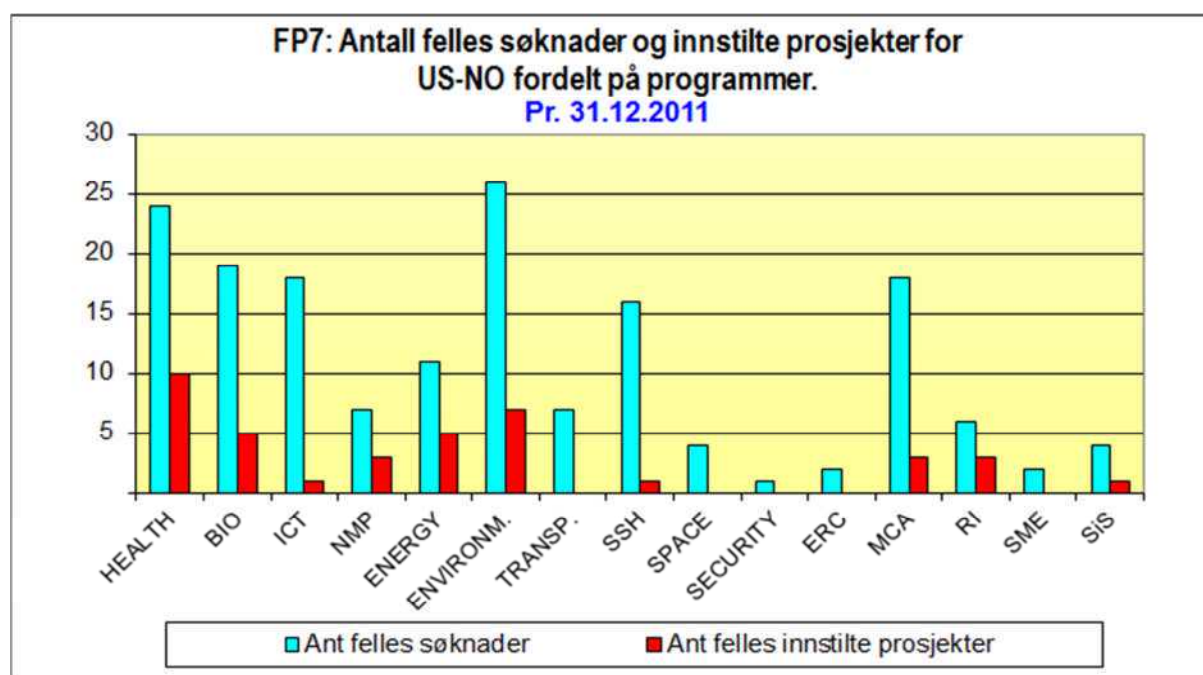

Figur 5.14 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i kinesisk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Ved utgangen av 2011 har Kina totalt deltatt i 1 051 søknader i FP7, og oppnådd en suksessrate for sine søknader på 21 %. Samarbeidet Norge-Kina omfatter 131 av disse søknadene, hvorav 26 er innstilt for finansiering. Det gir en suksessrate for dette samarbeidet på 20 %, som er uendret i forhold til på samme tid i fjor.

Diagrammet viser det norsk-kinesiske samarbeidet i søknadene, så vel som i de innstilte prosjektene. Sammen med Kina mobiliserer vi sterkest innenfor SSH-, ICT- og Environment-programmene. Kina gjør det for øvrig svært godt innenfor BIO- og Transport-programmene i FP7. I BIO har Norge 13 felles søknader med Kina, hvorav 4 er innstilt. Det gir en god uttelling. I Transport har det kun vært en felles søknad hvor både Norge og Kina har deltatt, og denne er ikke innstilt for finansiering.

USA

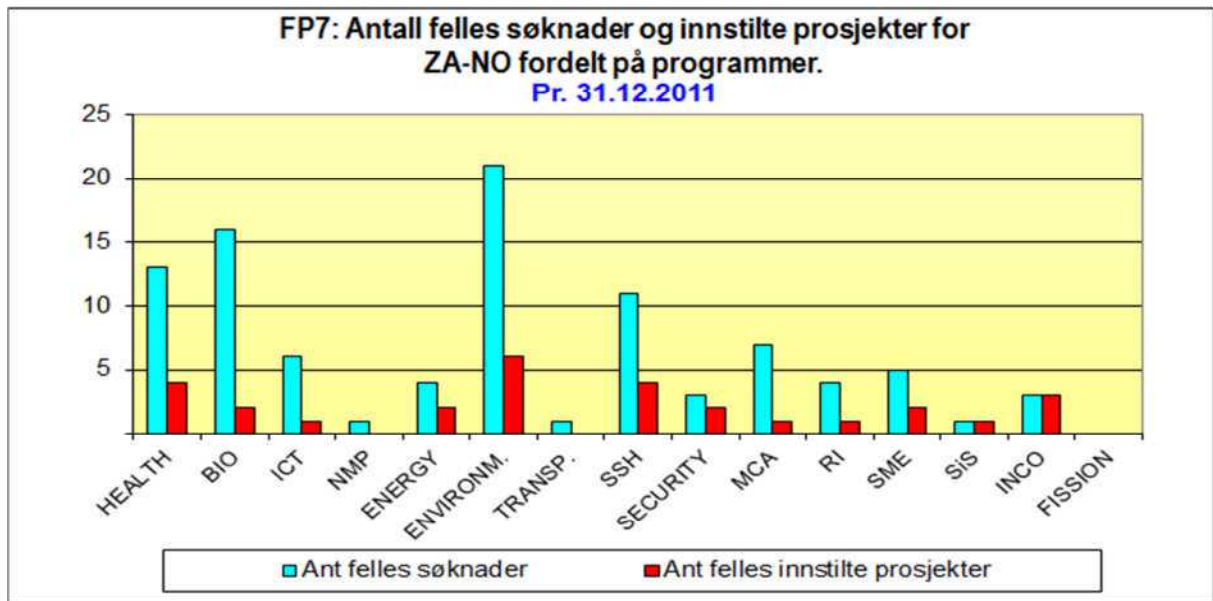
Figur 5.15 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i USA-Norge samarbeidet fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

I løpet av de tre første årene av FP7 har USA deltatt i totalt 2 451 søknader. Suksessraten for disse søknadene er på 15 %. Halvparten av alle søknadene til USA er innenfor MCA-programmet. Suksessraten til USA er betydelig redusert i forhold til på samme tidspunkt i fjor. Det skyldes i hovedsak et lavere tilslag for søknader innenfor MCA-programmet.

Av USAs 2 451 søknader, deltar Norge og USA sammen i 165 av dem. 39 av disse felles søknadene er innstilt for støtte. Det gir en suksessrate på 24 % for Norge-USA samarbeidet, som er på tilnærmet samme nivå som for ett år siden.

Diagrammet ovenfor viser fordelingen av felles norsk-amerikanske søknader og innstilte prosjekter på programmene. Profilen på vårt samarbeid med USA viser at de to landene har flest felles søknader innenfor Environment, etterfulgt av Health. I tillegg er kvaliteten på felles søknadene god i begge disse programmene. Spesielt gjelder det innenfor Health-programmet, hvor suksessraten i dette samarbeidet ligger på hele 42 %. I Energy-programmet er det færre felles søknader, men nesten annen hver felles søknad er innstilt for finansiering. Både Norge og USA har oppnådd svært gode resultater i Energy i FP7.

Sør-Afrika

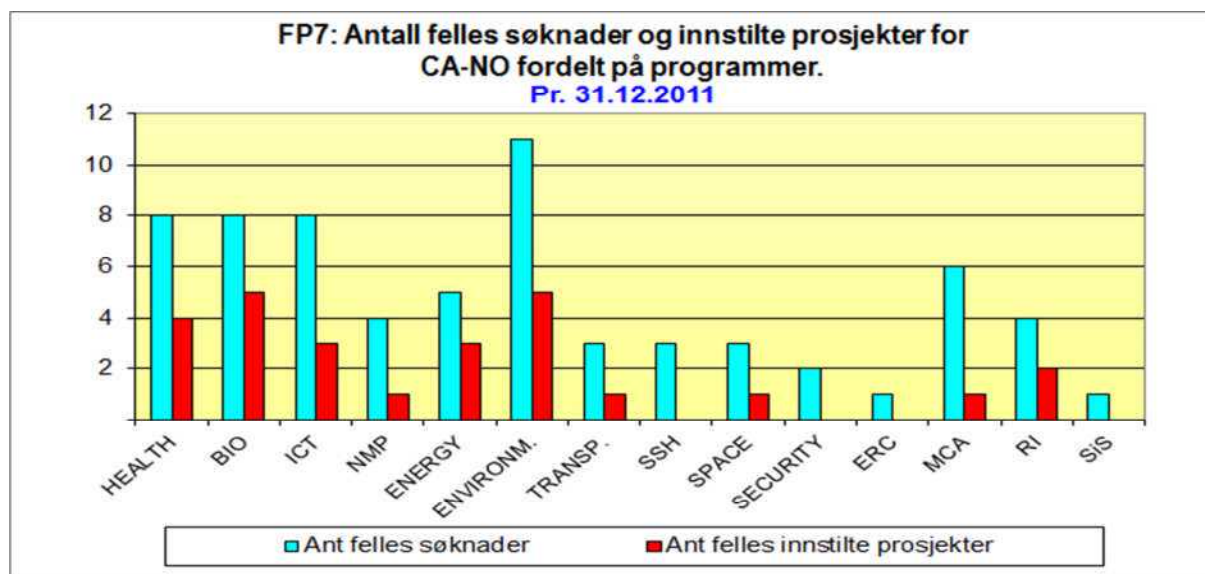
Figur 5.16 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i sør-afrikansk-norsk samarbeid fordelt på programmer. Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Sør-Afrika har totalt deltatt i 683 søknader så langt i FP7, og oppnådd en suksessrate på 25 %. Av disse søknadene har 96 både sørafrikansk og norsk deltakelse. Derav er 29 prosjekter innstilt, noe som gir en meget god suksessrate i dette samarbeidet på 30 %. Det er på samme nivå som ved utgangen av 2009, dvs. for to år siden. I fjor steg suksessraten ytterligere fire prosentpoeng, men har nå stabilisert seg på rundt 30 %.

Fordelingen av felles søknader og innstilte prosjekter, med både norsk og sør-afrikansk deltakelse, vises ovenfor. I likhet med flere av de andre samarbeidslandene til Norge, så mobiliserer vi sterkest med Sør-Afrika innenfor Environment. Begge landene er aktive deltakere i søknader til dette programmet, og kvaliteten på landenes felles søknader er også god.

Når vi ser bort fra programmer med forholdsvis få søknader fra Sør-Afrika, så har de oppnådd de høyeste suksessratene for sine søknader i BIO- og Transport-programmene og betydelig høyere rater enn Norge i disse programmene. Det har imidlertid ikke gitt seg utslag i samarbeidet med Norge, siden uttellingen i disse programmene er lav.

Canada

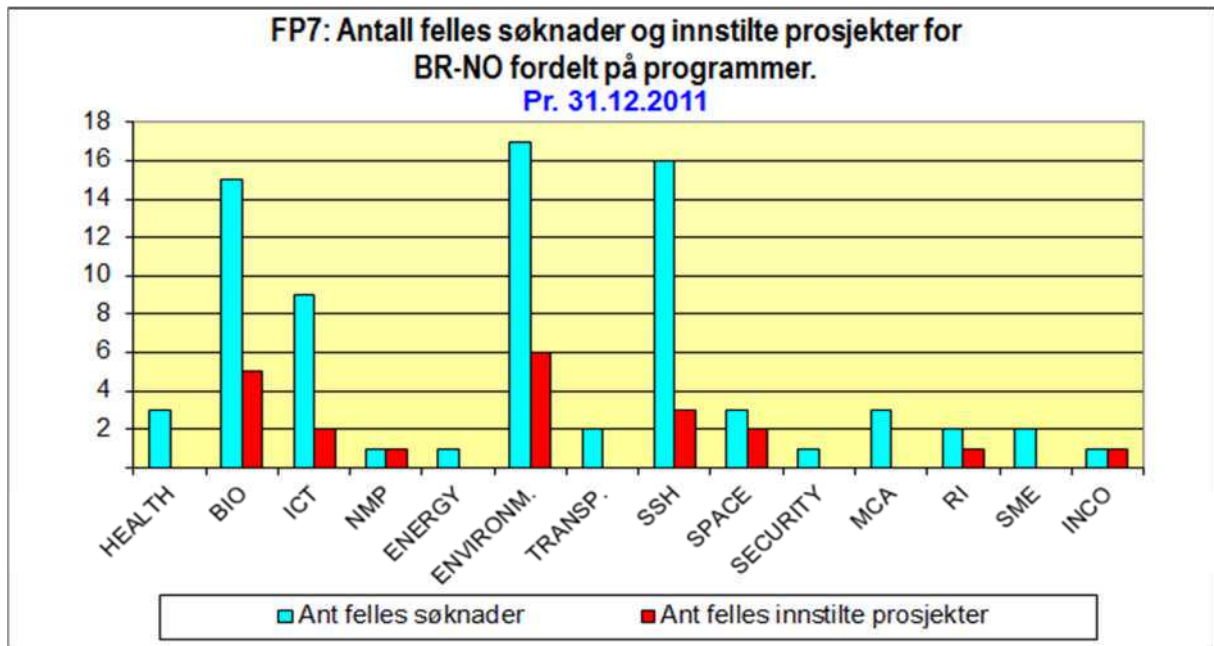
Figur 5.17 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i canadisk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Canada har totalt deltatt i 553 søknader, og oppnådd en innvilgelsesrate på 23 % så langt i FP7. Godt over en tredjedel av Canadas søknader er innenfor MCA-programmet.

Norge-Canada deltar i 67 felles søknader, hvorav 26 er innstilte for finansiering. Suksessraten er dermed meget god i dette samarbeidet, på hele 39 %. Både Canada og Norge har oppnådd gode suksessrater for sine FP7-søknader, begge på rundt 23 %.

Fordelingen av felles søknader og innstilte prosjekter pr. program for Norge-Canada, vises i grafen ovenfor. Også i Norges samarbeid med Canada, er det flest felles søknader innenfor Environment. Ikke oppsiktsvekkende, siden spesielt Norge – men også Canada - er svært aktive i dette programmet. Environment etterfølges av Health, BIO og ICT når det gjelder mobilisering. Flest felles innstilte prosjekter er det i henholdsvis BIO- og Environment-programmene. Canada har en svært høy kvalitet på sine søknader i både Environment, BIO og Health i FP7.

Brasil

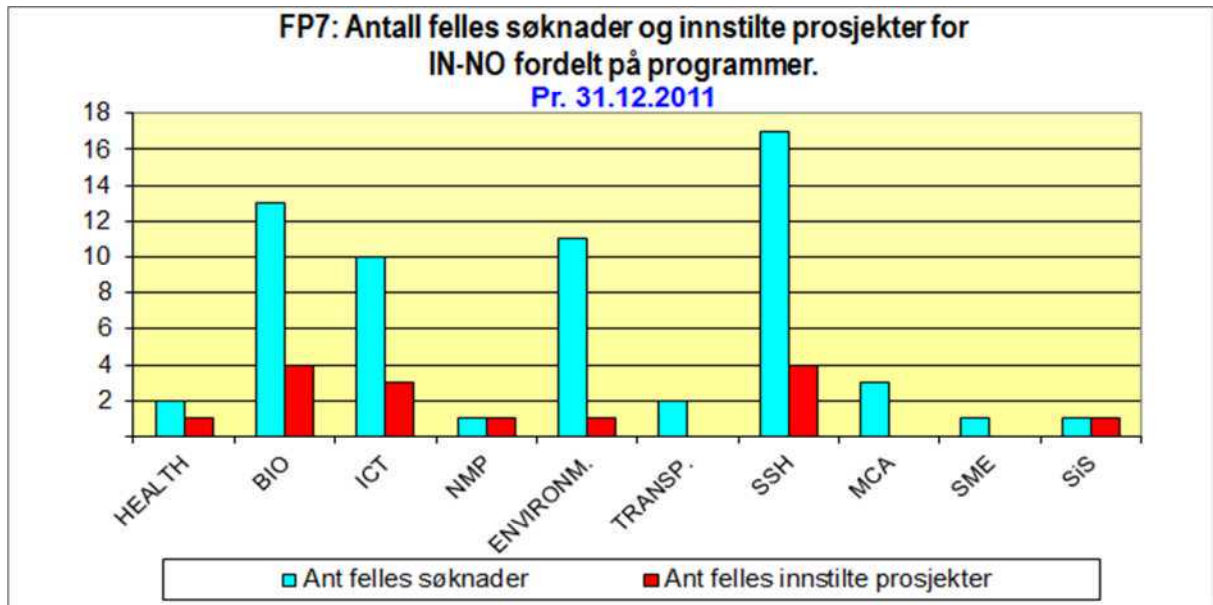
Figur 5.18 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i brasiliansk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Ved utgangen av 2011 har Brasil deltatt i totalt 868 FP7-søknader, og oppnådd en suksessrate for sine søknader på 19 %.

Norge deltar nå i under 13 % av alle søknadene til Brasil, mot 10 % ved utgangen av 2010. Så langt er det 76 felles søknader med norsk og brasiliansk deltakelse. 21 av disse er innstilt for finansiering. Det gir en suksessrate for dette samarbeidet på 28 %, som er en ytterligere økning på to prosentpoeng i forhold til ved årsrapporteringen i fjor. Suksessraten i dette samarbeidet er dermed hele åtte prosentpoeng høyere enn ved utgangen av 2009.

Av de 76 felles søknadene med både norsk og brasiliansk deltakelse, tilhører 17 Environment-programmet, 16 SSH-programmet og 15 BIO-programmet. Flest innstilte prosjekter har dette samarbeidet i Environment-programmet, hvor det er 6 innstilte prosjekter. Deretter følger BIO-programmet med 5 innstilte prosjekter. I BIO-programmet er kvaliteten på de norske søknadene litt bedre enn de brasilianske, mens den norske kvaliteten ligger langt over i søknadene til Environment- og SSH-programmene.

India

Figur 5.19 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i indisk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

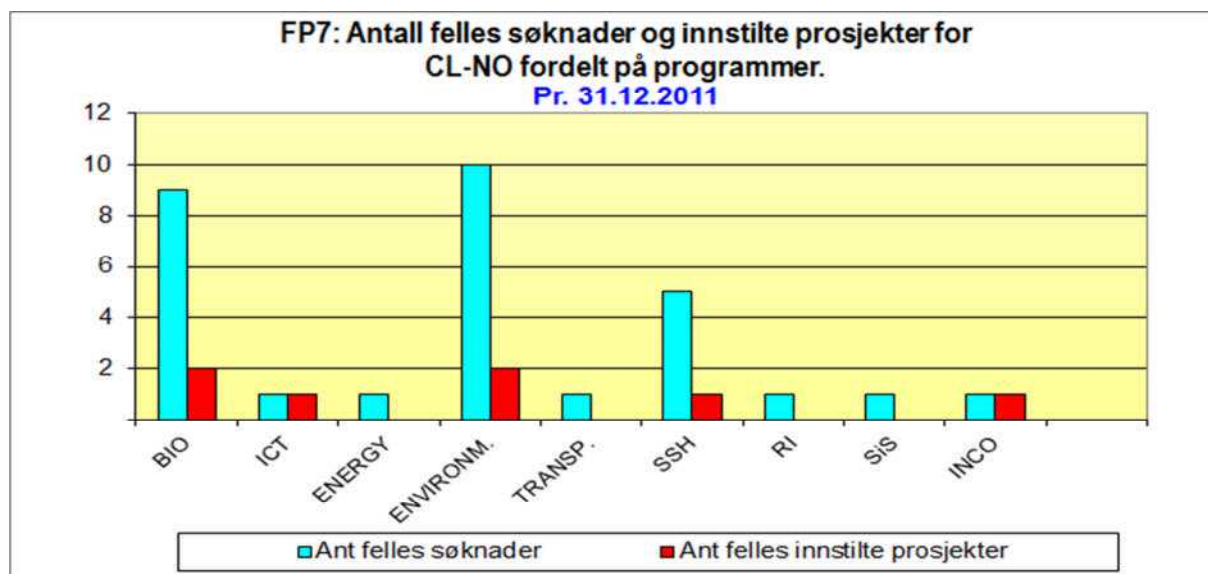
Pr. 31.12.2011 deltar India i totalt 808 søknader. Innvilgelsesraten for disse søknadene er på 19 %.

Så langt samarbeider Norge og India i 62 felles søknader, hvorav 16 er innstilte for finansiering. Suksessraten lander da på 26 %, og er dermed på samme nivå som ved utgangen av fjoråret.

Diagrammet ovenfor viser hvordan de felles norsk-indiske søknadene og innstilte prosjektene fordeler seg på programmene. Aller sterkest er samarbeidet innenfor SSH-programmet, hvor det er 17 felles søknader og hver fjerde av disse er innstilt for finansiering. Derneft mobiliserer de to landene hyppigst sammen i BIO og Environment. Kun en av de 11 felles søknadene i Environment, med både Norge og India som deltakere, er imidlertid blitt innstilt. Det til tross for Norges gode resultater i dette programmet.

Health, BIO og SiS er programmer hvor den indiske uttellingen har vært svært god så langt i FP7. India mobiliserer spesielt sterkt i Health- og SSH-programmene.

Chile

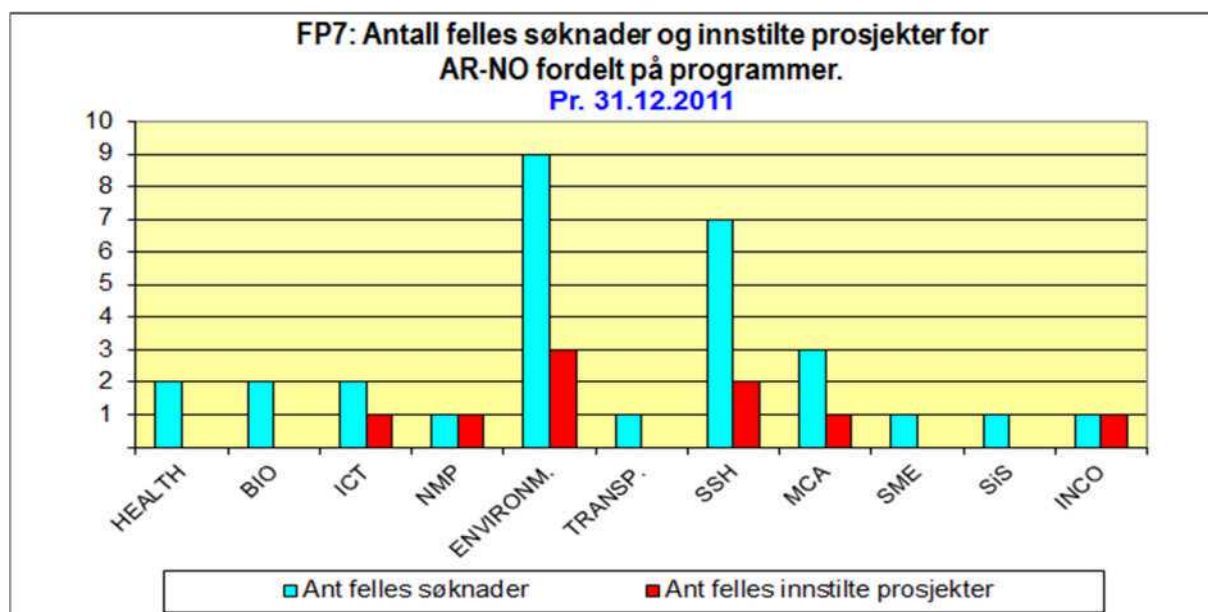

Figur 5.20 Antall felles søknader og innstilte prosjekter chilensk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

I løpet av de fire første årene av FP7 har Chile deltatt i totalt 287 søknader. Suksessraten de har oppnådd er nå på 16 %, dvs. fem prosentpoeng lavere enn ved utgangen av 2010. I 30 av disse søknadene samarbeider de med Norge. Av disse igjen er 7 innstilte, noe som gir en suksessrate på 23 %.

Sammen med Chile mobiliserer Norge sterkest innenfor Environment, tett etterfulgt av BIO. Nesten to tredjedeler av de 30 felles søknadene finnes innenfor disse to programmene. Det er to innstilte felles prosjekter i hvert av disse programmene.

Argentina

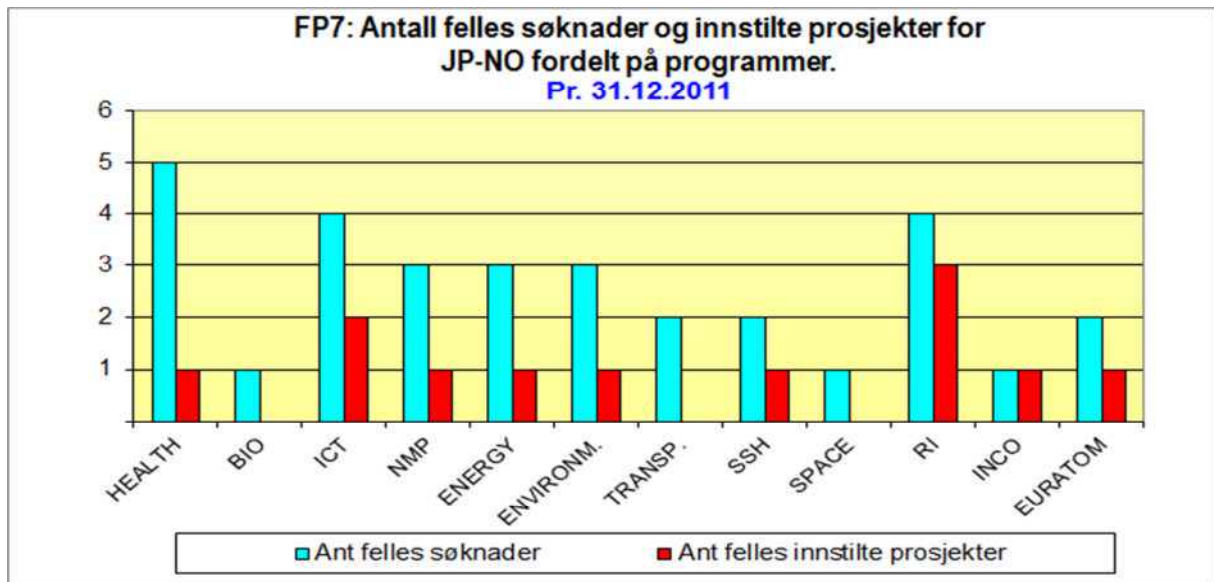

Figur 5.21 Antall felles søknader og innstilte prosjekter argentinsk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Argentina har deltatt i 408 søknader. Disse søknadene har en innvilgelsesrate på 21 %, en nedgang på fire prosentpoeng i forhold til på samme tidspunkt i fjor. Det er samarbeid med Norge i 30 av disse søknadene. 9 av de 30 felles søknadene er innstilt for finansiering, noe som gir en innvilgelsesrate på gode 30 % i dette samarbeidet.

De norsk-argentinske felles søknadene fordeler seg nokså jevnt over flere programmer, med flest søknader og innstilte prosjekter i Environment, etterfulgt av SSH-programmet.

Japan

Figur 5.22 Antall felles søknader og innstilte prosjekter japansk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
Kilde: E-Corda (Kommissjonen).

Japan har deltatt i totalt 275 søknader i FP7, ved utgangen av 2011. Suksessraten til de japanske søknadene er på 24 %.

Japan deltar sammen med Norge i 31 felles søknader, hvorav 12 er innstilt for støtte. Kvaliteten på de norsk-japanske felles søknadene er dermed svært godt, med en suksessrate på 39 %.

Søknadene i samarbeidet Norge-Japan sprer seg jevnt over flere programmer, men en topp i Health-programmet (5), mens det er flest felles innstilte prosjekter i programmet for forskningsinfrastruktur RI (3).

DEL C: PORTEFØLJEANALYSE AV DEN NORSKE DELTAKELSEN I EUs 7. RAMMEPROGRAM MOT PRIORITERINGENE I FORSKNINGSMELDINGEN

Denne delen av årsrapporten for forskningssamarbeidet Norge-EU 2011 måler resultatene fra den norske deltakelsen i EUs 7. rammeprogram (FP7) opp mot prioriteringene i forskningsmeldingen Klima for forskning (Stortingsmelding nr. 30 (2008-2009)). FP7 løper i perioden 2007-2013. For å kunne måle resultatene fra den norske deltakelsen i FP7 opp mot prioriteringene i forskningsmeldingen Klima for forskning er 832 av totalt 933 innstilte prosjekter med norsk deltakelse klassifisert i henhold til prioriteringene i denne meldingen. Via disse 832 prosjektene er Norge tildelt vel 3,2 mrd. kroner i EU-støtte. Totalt er Norge tildelt nesten 3,4 mrd. kroner ved utgangen av 2011, inklusiv de prosjektene som ikke er klassifisert. Prosjekter tilhørende henholdsvis Euratom-programmet (strålevern) og MCA-programmet (forskerutdanning, karriereutvikling og forskermobilitet) inngår ikke i analysen. Euratom-programmet er ikke omfattet av EØS-avtalen, og Norge mottar derfor ikke EU-støtte via sin deltakelse innenfor strålevern.

All EU-støtte (innsats) rapporteres akkumulert, dvs. som samlede beløp for de fem årene FP7 har pågått, hvis ikke annet er opplyst. Beløpene i denne delen av årsrapporten rapporteres i norske kroner.

I enkelte tilfeller kan det være vanskelig å gi prosjektene og programmene en fullverdig og entydig klassifisering. Resultatene bør derfor betraktes med en viss rundhet.

6 DE NI FORSKNINGSPOLITISKE MÅLOMRÅDENE OG NORGES DELTAKELSE I FP7

Oppsummering kapittel 6

Alle programmene i FP7 har hovedformål som faller inn under to eller flere av forskningsmeldingens hovedmålområder. Bortsett fra internasjonalisering er den norske totalinnsatsen i FP7 høyest innenfor målområdene Næringsrelevant forskning på strategiske områder, Et velfungerende forskningssystem og Næringsliv i hele landet. Svært mange av programmene i FP7 har innslag av næringsrettet forskning. Samtidig har Norge sterke forskningsmiljøer blant annet innenfor marine og maritime temaer, samt energi, og henter dermed ut mye EU-støtte innenfor disse områdene. Programmet for informasjons- og kommunikasjonsteknologi ICT, hvor blant annet formålet er å styrke den europeiske industriens konkurransekraft, har den klart høyeste budsjettandelen av alle FP7-programmene. Norge har i likhet med de fleste andre land dermed mottatt mest midler via dette programmet. Også via andre programmer med høyt innslag av innovasjon, som NMP (nanovitenskap, nanoteknologi, nye materialer og ny produksjonsteknologi) og SME (små- og mellomstore bedrifter), har Norge mottatt betydelige EU-midler. Innovasjon og forskningsbasert nyskaping er allerede et sterkt fokusert tema i EU-samarbeidet, og vil bli satt enda høyere opp på agendaen i EUs neste rammeprogram Horizon 2020 (2014-2020).

Målområdet Et velfungerende forskningssystem er det prioriteringsområde i forskningsmeldingen som berører flest FP7-programmer. Innslaget varierer imidlertid sterkt fra program til program,

og er klart høyest i de tre tematiske programmene Environment (miljø- og klima), Energy og Health som til sammen utgjør to tredjedeler av all norsk innsats innenfor Et velfungerende forskningssystem. Alle disse tre programmene har paralleller til store programmer i Forskningsrådet. Nest etter ICT-programmet er det innenfor Environment, og deretter Energy-programmene, Norge har fått mest tilbake fra sin deltakelse i FP7.

Også innenfor målområdene Høy kvalitet i forskningen, Globale utfordringer og Bedre helse- og helsetjenester er den norske totalinnsatsen fra deltakelsen i FP7 betydelig.

Innenfor Høy kvalitet i forskningen utgjøres den målrettede innsatsen av midlene fra programmet for fremragende forskning ERC. Den øvrige innsatsen, som er nesten tre ganger så høy, genereres derimot fra tematiske programmer med grunnforskningsandeler. Høyest er beløpene i Environment-, Energy- og Health-programmene.

Nesten all innsats innenfor Globale utfordringer er målrettet, og hele åtte av FP7-programmene har forskning på globale utfordringer som en del av sitt hovedformål. Det er allikevel innenfor Environment- og Energy-programmene, og delområdene miljøvennlig energi, miljø- og klimautfordringer, det aller meste av dette finnes.

Innenfor Bedre helse- og helsetjenester er totalinnsatsen dobbelt så høy som den målrettede innsatsen. Den målrettede innsatsen er i sin helhet generert ut fra de midlene Norge har mottatt via Health-programmet, mens det meste av den øvrige innsatsen kan knyttes til porteføljen i ERC-programmet. De norske aktørene er mest aktive innen basal biomedisinsk forskning.

Norge deltar også i de ti felles forskningsprogrammene, JPI-ene, som er opprettet i regi av EUs medlemsland og de assosierte landene i løpet av de siste årene. Dette er store satsinger knyttet til sentrale felles samfunnsutfordringer. JPI-enes kobling av nasjonale forskningsprogrammer, sørger blant annet for nye synergieffekter som man hittil ikke har fått til gjennom rammeprogrammene.

På samme måte som innenfor norsk forskningspolitikk, har de store samfunnsmessige utfordringene en svært sentral plass også innenfor europeisk forskning. Det synliggjøres både gjennom EUs 7. rammeprogram (FP7), så vel som via de ti felles forskningsprogrammene (JPI-ene) som er opprettet de seneste årene med Norge som deltaker i alle ti. JPI-ene er store satsinger knyttet til sentrale felles samfunnsutfordringer som hav, klima, helse, matsikkerhet, vannressurser, kulturarv, samt ulike sosiale, politiske og miljømessige utfordringer ved den europeiske byutviklingen og demografiske konsekvenser av forventet økt levealder. JPI-enes sammenkobling av nasjonale forskningsprogrammer, sørger for nye synergieffekter som man hittil ikke har fått til gjennom rammeprogrammene.

Den norske forskningsmeldingen retter seg inn mot følgende fem strategiske og fire tverrgående mål;

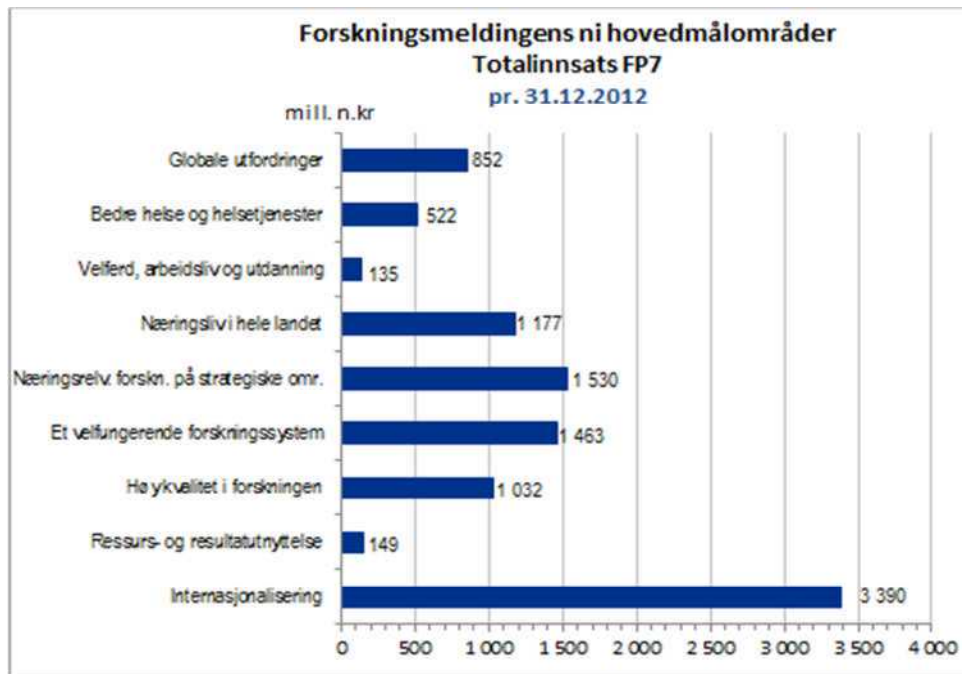

Figur 6.1 De ni hovedprioriteringene i forskningsmeldingen Klima for forskning.

I analysen som følger skiller det mellom målrettet innsats og totalinnsats. Den **målrettede innsatsen** beregnes med utgangspunkt i den EU-støtten, som norske aktører har innhentet innenfor programmer hvis hovedformål samsvarer med en eller flere av de ni gitte prioriteringene i forskningsmeldingen. Den **målrettede innsatsen** tar altså utgangspunkt i formålet til det programmet som et prosjekt er knyttet opp mot.

Den **totale innsatsen** viser den målrettede innsatsen pluss innsatsen utover den målrettede, dvs. den **øvrige innsatsen**. Den øvrige innsatsen tar utgangspunkt i innholdet i prosjektene innenfor programmer der hovedformålet er et annet, men hvor det likevel er slik at enkelte av prosjektene faller inn under målområdet.

Nedenfor vises totalinnsatsen for den norske deltakelsen i EUs FP7 fordelt på forskningsmeldingens ni hovedprioriteringer;

Figur 6.2 Totalinnsats for norsk deltakelse i FP7 fordelt på forskningsmeldingens ni hovedprioriteringer.

Alle programmene i FP7 har hovedformål som faller inn under to eller flere av forskningsmeldingens prioriterte områder. FP7 (2007-2013) er EUs viktigste instrument for finansiering av forskning i Europa, og skal imøtekomme Europas sysselsettingsbehov, konkurransevne og livskvalitet. All støtte Norge har mottatt via sin deltakelse i FP7, dvs. totalt

3,4 mrd. kroner i løpet av de fem årene rammeprogrammet har pågått, er i sin helhet relatert til internasjonalisering.

Bortsett fra internasjonalisering er den norske totalinnsatsen i FP7 høyest innenfor næringsrelevant forskning på strategiske områder (1,5 mrd. kroner), et velfungerende forskningssystem (1,5 mrd. kroner) og næringsliv i hele landet (1,2 mrd. kroner).

6.1 De fem strategiske målområdene

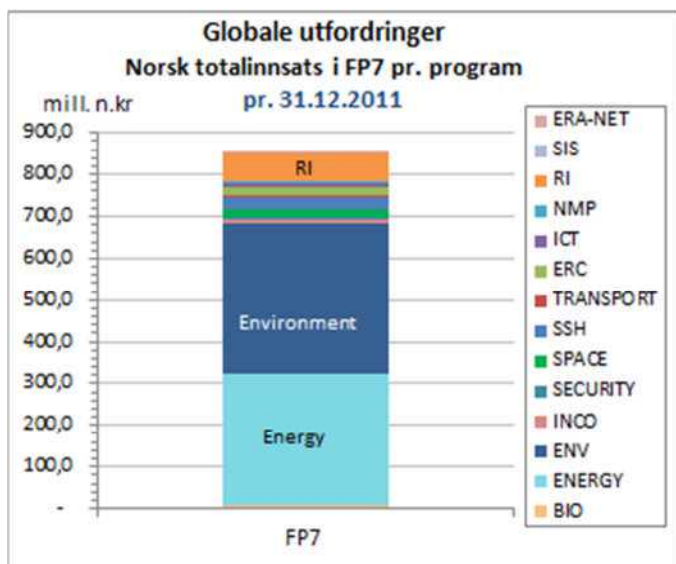
I de fem strategiske målene inngår i hovedsak de tematiske- og teknologiske prioriteringsområdene. Det innebærer styrket forskning på målområdene Globale utfordringer, Bedre helse og helsetjenester, Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse, Næringsrelevant forskning på strategiske områder, og også det strukturelle prioriteringsområdet Forskningsbasert næringsliv i hele landet.

6.1.1 Globale utfordringer

Forskning vil være avgjørende både for å forstå globale prosesser og for å utvikle løsninger som setter oss i stand til å peke ut kursen framover. Som tidligere nevnt har EUs medlemsland og de assosierte landene opprettet ti felles forskningsprogrammer, såkalte JPI-er. Disse store satsingene, som ikke er en del av FP7, finansieres gjennom eksisterende nasjonale forskningsprogrammer i de respektive landene. Alle disse ti JPI-ene inneholder elementer av globale utfordringer i ulik grad. Det gjelder den norsk-initierte Healthy and Productive Seas and Oceans (JPI Ocean), et havforskningssamarbeid som skal gi kunnskap om miljøforhold, marine ressurser og næringsveier i havene som Europa forvalter, Connecting Climate Knowledge for Europe (JPI Climate), som sammenstiller kunnskap om klima for Europa, Urban Europe (JPI Urban Europe), som omhandler globale utfordringer og lokale løsninger knyttet til sosiale, næringspolitiske og miljømessige utfordringer ved den europeiske byutviklingen, Agriculture, Food Security and Climate Change (FACCE JPI), som tar for seg matvaresikkerhet i et klimaperspektiv, Water Challenges for a Changing World (JPI Water Challenges), et programsamarbeid som vil fokusere på utfordringer knyttet til stadig mer pressede ferskvannsressurser og til slutt Cultural heritage & global change (JPICH), som ser på de globale forandringenes betydning for Europas kulturarv. I tillegg har de tre helserelaterte JPI-ene, som er nevnt under kapittel 6.1.2 Bedre helse og helsetjenester, også global gyldighet.

De globale utfordringene omfatter forskning som er rettet mot globale klimautfordringer, forskning for økt global energisikkerhet, forskning for økt bærekraftig matproduksjon, forskning som kan bidra til fattigdomsreduksjon, forskning om globale miljøutfordringer, forskning for økt global tilgang på miljøvennlig energi, samfunnsforskning som kan bidra til fred, demokrati og menneskerettigheter og tiltak som bidrar til oppbygging av forskningskapasitet i utviklingsland.

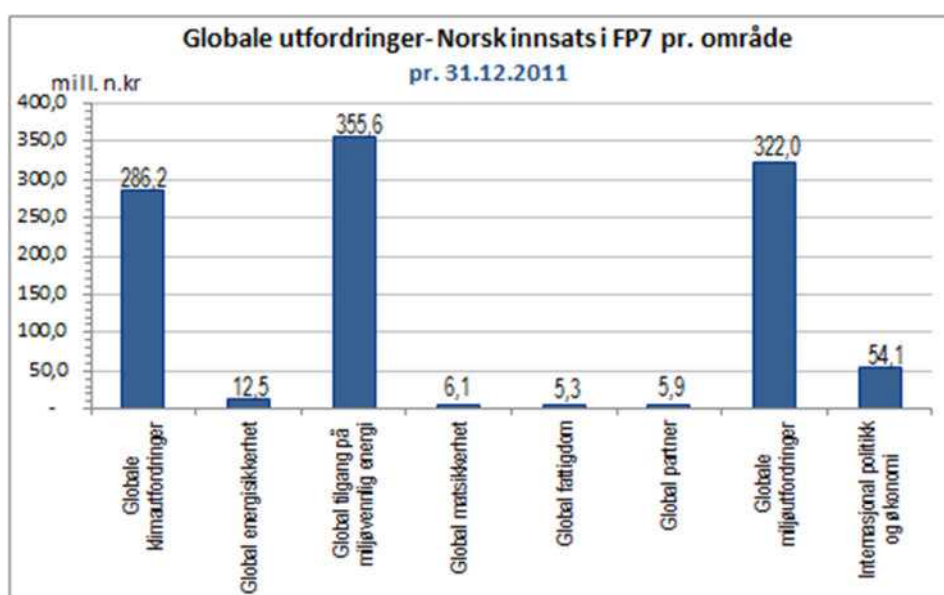
I denne analysen har vi også tatt med forskning i og for nordområdene, samt polarforskning, under omtalen av Globale utfordringer. Dette grunnet deres globale og strategiske betydning knyttet til ressurser, klima, miljø, energi og maritime muligheter. Nordområdene og polar rapporteres imidlertid separat, og inngår ikke i innsatsen til emneområdet Globale utfordringer (som vises i figurene 6.3 t.o.m. 6.4 nedenfor).

Figur 6.3 Totalinnsats i FP7 pr. program – Globale utfordringer.

Norge henter inn betydelig midler fra FP7 knyttet til prioriteringsområdet Globale utfordringer, hvor totalinnsatsen er på 852 mill. kroner så langt. Nesten hele innsatsen er målrettet. Det resterende er generert fra prosjekter tilhørende seks ulike programmer, som ikke har Globale utfordringer som en del av sin hovedmålsetning. Globale utfordringer inngår som en del av hovedformålet til åtte av FP7-programmene, men det aller meste av innsatsen finner vi innenfor Environment og Energy-programmene. Forskning på globale miljø- og klima utfordringer, samt global tilgang på miljøvennlig energi, er både sentrale tema i FP7 og tema hvor norske forskere har svært høy kompetanse. Målsetningen for miljø- og klimaprogrammet Environment er å skape et kunnskapsgrunnlag for Europas ressursforvaltning og miljøpolitikk, samt å styrke utviklingen av miljøvennlige teknologier. Tilsvarende er målet for Energy-programmet å bidra til at dagens petroleumsbaserte energisystemer endres i en mer bærekraftig retning ved å utvikle en rekke alternative energikilder og energibærere, samt å øke effektiviteten i energisystemene.

Grafen nedenfor viser hvordan den finansielle støtten, som Norge har mottatt gjennom sin deltakelse i EUs FP7, fordeler seg på de ulike globale områdene.

Figur 6.4 Innsats i FP7 pr. globale område

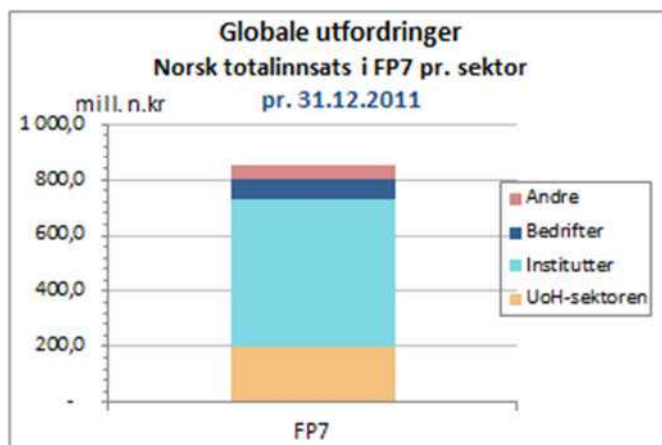
Det er hovedsakelig innenfor global tilgang på miljøvennlig energi, globale miljøutfordringer og globale klimautfordringer Norge har mottatt støtte fra EU. En noe mindre andel av støtten innenfor globalisering er gått til forskning på internasjonal politikk og økonomi.

Forskning innenfor global tilgang på miljøvennlig energi er forskning på energiøkonomisering, fornybar energi, karbonfangst- og lagring og på tiltak for å gjøre utnyttelsen av fossile energikilder mer miljøvennlig. Det er særlig via FP7s Energy-program Norge er tildelt støtte her. Norge kan vise til svært gode resultater i dette programmet, og søknader med norsk deltakelse ligger i toppskiktet når det gjelder kvalitet. Spesielt høyt er tilslaget på søknadene innen områdene CO₂-håndtering og smarte energinettverk. Det viser at vi får uttelling på de områdene norske aktører har faglig styrke og er langt fremme internasjonalt. Innen området smarte energinettverk har Norge unik erfaring og kunnskap gjennom utvikling og bruk av modellverktøy, markedssystem, systemtilnærming, osv. Innen fornybar elektrisitetsproduksjon er både den norske og utenlandske mobiliseringen stor, og konkurransen er spesielt høy. Den største delen av de mindre erfarne søkermiljøene mobiliseres her, noe som også gjenspeiles i lav norsk suksessrate innen området. I Norge er det relativt lite bruk av, aktivitet innen eller spisskompetanse på de aktivitetene som utlyses under fornybar drivstoff, fornybar varme og kjøling og energieffektivisering. Her har mange norske miljøer i stor grad en nasjonal profil på sin aktivitet.

Globale miljøutfordringer dekker forskning på biologisk mangfold og miljøgifter, og på tiltak som kan redusere tap av biologisk mangfold og spredning av fremmede arter og miljøgifter i naturen. Videre dekker det forskning om bærekraftig produksjon og forbruk, herunder miljøaspekter knyttet til globalisert økonomi, globaliserte markeder, og transnasjonale produksjonskjeder, samt forskning på internasjonale miljøavtaler. Det aller meste av det som norske aktører har mottatt av EU-midler til forskning på globale miljøutfordringer er mottatt via Environment-programmet. Norge er sterk på miljøforskning, noe som også gir meget god uttelling i rammeprogrammet. Den norske suksessen innen Environment er sammenfallende med den nasjonale satsingen på tilsvarende områder. Mens forskning på blant annet økosystemer og bærekraftig utvikling lenge har stått sentralt i EU-forskningen, ble satsing på miljøteknologi introdusert mot slutten av det forrige rammeprogrammet, og har nå en sentral plass som én av fire aktivitetsområder i Environment. Miljøteknologi defineres vidt fra bærekraftig bruk av biologisk mangfold til avfallshåndtering.

Under globale klimautfordringer inngår all klimarelatert forskning, bortsett fra nasjonalt orientert forskning om klimaeffekter og klimatilpasninger. Også innenfor globale klimautfordringer er det meste knyttet til Environment (including Climate Change). Det er imidlertid også mindre innslag av klima i noen av de andre FP7-programmene, hvorav mest innen infrastrukturprogrammet RI og romforskningsprogrammet Space. Forskning på klima står sentralt i Environment, og effekter av klimaendringer og tilpasningsstrategier har fått en enda større plass i FP7 enn tidligere. Kvaliteten på søknader med norsk deltakelse til klimarelaterte tema i Environment holder svært god kvalitet, med et resultat langt over snittet for alle deltakerlandene i disse temaene. For øvrig er det stor overlapp mellom EUs og Norges prioriteringer innen miljø- og klimarelatert forskning.

Underemnet Internasjonal politikk og økonomi dekker forskning om menneskerettigheter, freds- og konfliktforskning, forskning om internasjonal politikk og det internasjonale økonomiske system. Nesten halvparten av all forskning på internasjonal politikk og økonomi, som Norge har vært involvert i via FP7, ligger innenfor SSH-programmet. Formålet med dette programmet er å oppnå forståelse for sosiale og økonomiske utfordringer for utforming av en veltilpasset politikk. De aller fleste av prosjektene i programmet for internasjonalt samarbeid, INCO, har også elementer av internasjonal politikk og økonomi, men her er støttebeløpene små.

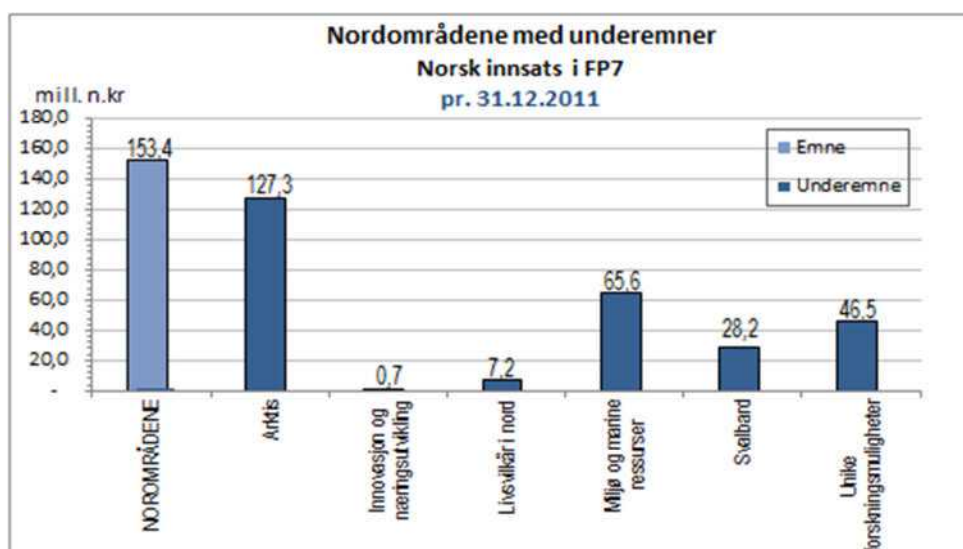
Figur 6.5 Totalinnsats i FP7 pr. sektor – Globale utfordringer.

Nesten to tredjedeler av innsatsen innen globale utfordringer går til instituttene (528 mill. kroner), deretter følger aktørene i UoH-sektoren et stykke bak. Særlig aktive er instituttene innenfor globale miljøutfordringer, global tilgang på miljøvennlig energi og globale klimautfordringer. Sintef med enheter står bak over 40 % av EU-støtten som norske institutter har mottatt relatert til forskning på globale utfordringer. De norske bedriftene mottar en mindre andel av EU-støtten når det gjelder forskning for å møte globale utfordringer, og nesten alt de mottar er innenfor global tilgang på miljøvennlig energi. Tilsvarende så innhenter UoH-aktørene det meste av sine EU-midler tilknyttet globale utfordringer fra klimautfordringene.

6.1.1.1 Forskning knyttet til henholdsvis nordområdene og polar

Forskning i og for nordområdene

Forskning i og for nordområdene er grunnforskning, anvendt forskning og innovasjon som gir økt kunnskap og nyskaping som er særlig viktig og relevant for nordområdene (Nordland, Troms, Finnmark, Svalbard, Nordvest-Russland og Arktis) og/eller forskning og innovasjon som bare kan utføres i nord.

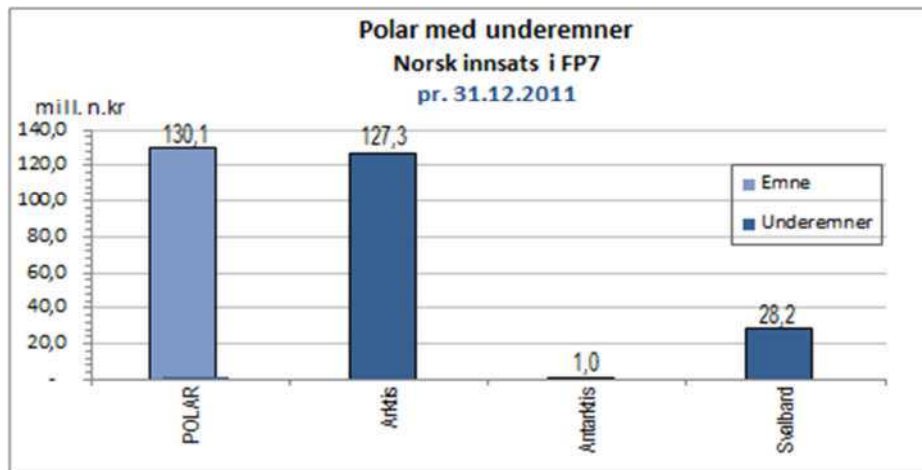
Figur 6.6 Innsats i FP7 - Nordområdene og tilknyttede områder.

Norge er tildelt 153 mill. kroner fra EUs FP7 til forskningen i og for nordområdene. Det meste av dette knytter seg til Arktis. Forskning på miljø i hav og på land, samt forskning med utgangspunkt

i nordområdenes unike forskningsmuligheter, utgjør også en nevneverdig del av den norske aktiviteten knyttet til nordområdene innenfor EU-forskningen.

Polarforskning

Polarforskning drives med grunnlag i materiale fra polarområdene omkring fenomener med lokalisering i polarområdene, eller som tar direkte sikte på anvendelse i disse områdene. Med polarområdene mener Arktis og Antarktis.

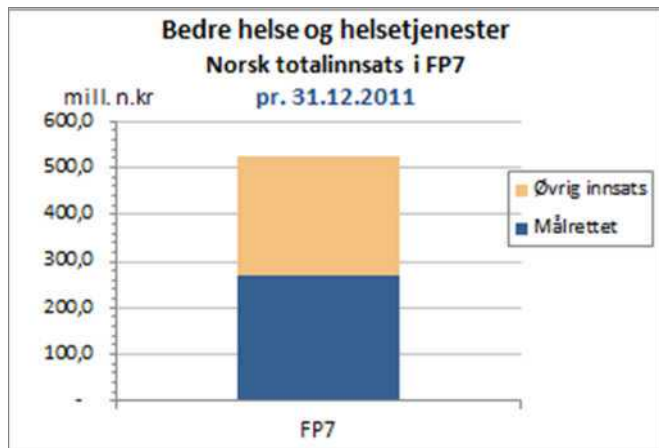
Figur 6.7 Innsats i FP7 - Polarforskning og tilknyttede områder.

130 mill. kroner har norske aktører mottatt til polarforskning via sin deltakelse i FP7. En nesten tilsvarende sum refererer seg til Arktis, hvorav forskning på eller om Svalbard utgjør nesten en fjerdedel. Norske aktører har imidlertid så godt som ikke deltatt i forskning knyttet til Antarktis så langt i dette rammeprogrammet. Bare ett Environment-prosjekt inneholder mindre elementer av Antarktis-forskning.

6.1.2 Bedre helse og helsetjenester

Helseprogrammet i FP7, Health, har som mål å forbedre helsen til Europas innbyggere og styrke det helserelaterte næringslivet. Samtidig skal globale helseproblemer adresseres. Bekjempelse av sykdommer, metoder for diagnose og behandling og gode helsesystemer står sentralt.

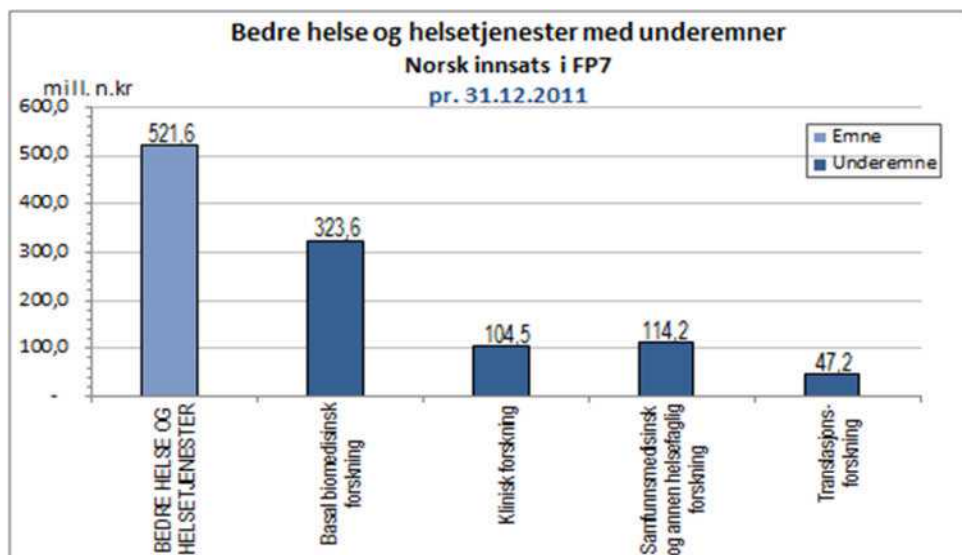
Health er blant programmene med høyest budsjettandel i rammeprogrammet. 12 % av totalbudsjettet i FP7 er dedikert til dette programmet, noe som bekrefter at helse er et høyt prioritert forskningsfelt i EU. Det samme gjelder de felles forskningsprogrammene, JPI-ene, som er opprettet i regi av EU-landene og de assosierte landene i løpet av de siste årene. Tre av de ti JPI-ene er innenfor helserelatert forskning; The Microbial Challenge – An Emerging Threat to Human Health (JPI Antimicrobial Resistance), som omhandler utfordringer knyttet til bakteriell resistens mot antibiotika, A healthy diet for a healthy life (JPI HDHL), forskning som ser på sammenhengen mellom diett og helse og Neurodegenerative Disease Research (JPND), med fokus på Alzheimer og andre nevrodegenerative sykdommer. Norge deltar i alle tre.

Figur 6.8 Totalinnsats i FP7 - Bedre helse og helsetjenester.

Den norske totalinnsatsen innenfor prioriteringen Bedre helse og helsetjenester i FP7 beløper seg til 522 mill. kroner. Health er imidlertid det eneste programmet i FP7 som har som hovedformål å følge opp prioriteringen Bedre helse og helsetjenester. Dermed utgjør den målrettede innsatsen relatert til denne prioriteringen 268 mill. kroner, dvs. det samme beløpet som Norge så langt har mottatt innenfor Health-programmet.

Det er flere andre programmer enn Health som har innslag av helse- og helsetjenester i sin prosjektportefølje, selv om helse ikke er hovedformålet til disse programmene. Innslaget er imidlertid jevnt over svært lite, foruten i ERC-programmet og til dels også i BIO og SME-programmene. I programmet for fremragende forskning ERC, hvor støttebeløpene er høye, kan halvparten av støtten Norge har mottatt knyttes til forskning på bedre helse og helsetjenester. Det aller meste av dette gjelder forskning på basal biomedisin. Deretter følger BIO-programmet med 16 % innslag av helse og helsetjenester, og SME-programmet med 12 %. I BIO-programmet kan det meste av helseforskningen knyttes til produksjon av trygg og helseriktig mat, mens alt innenfor SME-programmet tilhører klinisk forskning.

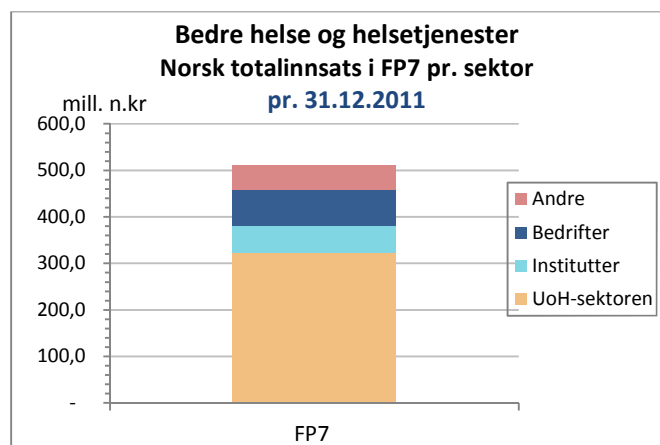
Figur 6.9 Innsats i FP7 - Bedre helse og helsetjenester med tilknyttede områder.

Når man ser på de enkelte områdene som omfattes av helse og helsetjenester i forskningsmeldingen, så er det innenfor basal biomedisinsk forskning Norge har hentet mest tilbake fra EU. Dette er forskning om grunnleggende biologiske mekanismer av betydning for forebygging, diagnose og behandling. Litt over halvparten av dette er mottatt via Health-

programmet, og det meste av det øvrige via ERC-programmet. I Health-programmet tilhører majoriteten av de prosjektene som inneholder basal biomedisin aktivitetsområdet Translasjonsforskning og de store folkesykdommene. Innenfor dette tema, som omfatter halvparten av alle prosjektene i Health, ligger Norges suksessrate litt over snittet for alle deltakerlandene i Health.

Norge har også mottatt EU-støtte til dekning av forskning innenfor de øvrige tre områdene tilknyttet Bedre helse og helsetjenester i forskningsmeldingen, men der er beløpene mindre enn forskning på basal biomedisin.

Grafen nedenfor viser hvordan totalinnsatsen fordeler seg på sektorgruppene.

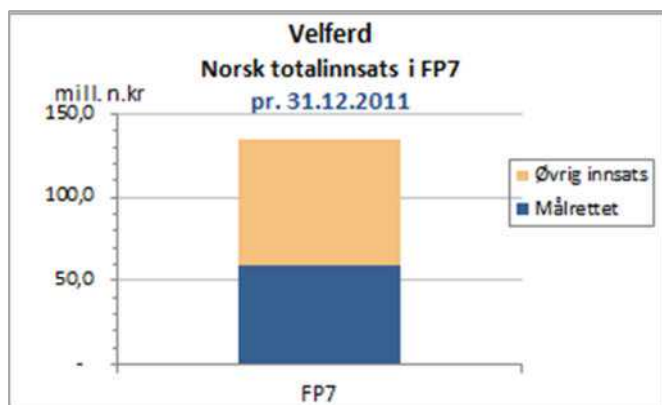
Figur 6.10 Totalinnsats i FP7 pr. sektor - Bedre helse og helsetjenester.

Nesten to tredjedeler av all EU-støtte, som de norske aktørene mottar innenfor helseforskning, går til UoH-sektoren (324 mill. kroner). 87 % av dette er det Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Universitetet i Oslo (UiO) og Universitetet i Bergen (UiB) som samlet sett står bak. Forøvrig har bedriftene mottatt litt mer enn instituttene og aktørene innenfor sektorgruppen andre. I sektorgruppen andre inngår helseforetakene, med unntak av de som er registrert med deltakelse under et universitet.

6.1.3 Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse

Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse inngår som en av de ni hovedmålene for norsk forskning. Målet omfatter samfunnsforskning som tar sikte på å øke forståelsen av familien, velferdsordningene, utdanningssystemet, arbeidslivet og sammenhengen mellom dem. Hvor demokrati, integrering, sosial ulikhet, omsorg og oppvekst er viktige forskningsområder. I tillegg omfattes profesjonsrettet forskning, som bidrar til en bedre profesjonsutøvelse, av forskningsfeltet.

Velferd er også en prioritert utfordring innenfor europeisk forskning. Det vises blant annet ved at det er opprettet et felles europeisk forskningssamarbeid innenfor feltet. JPI-en More Years, Better Lives (JPI Demographic) fokuserer på de demografiske konsekvensene av forventet økt levealder for den europeiske befolkningen. Norge deltar i denne.

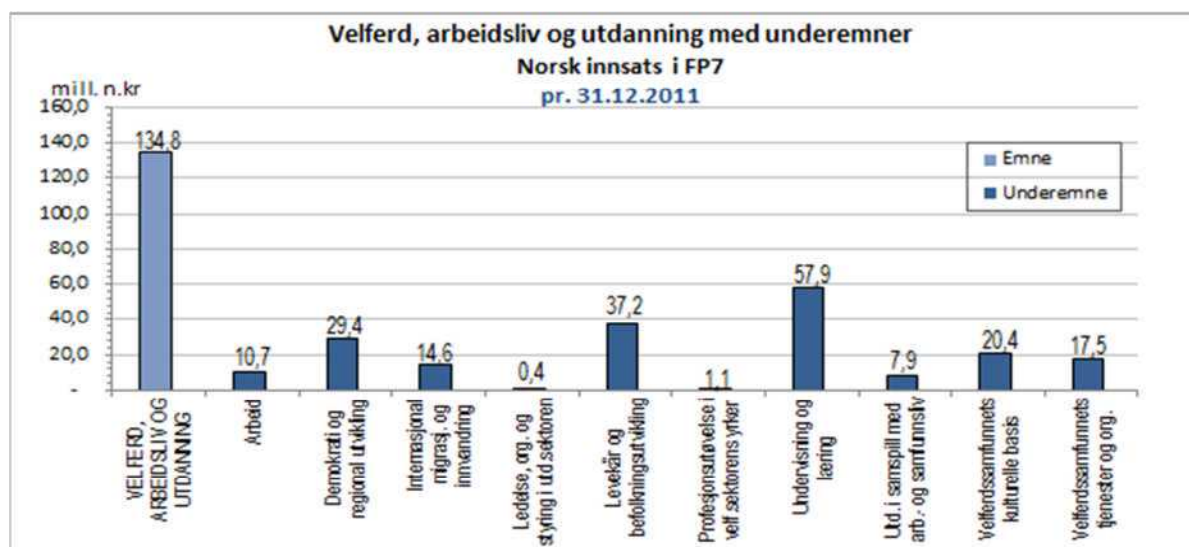

Figur 6.11 Totalinnsats i FP7 - Velferd.

Ved utgangen av 2011 er Norges totalinnsats innenfor Velferd i FP7 på 134,8 mill. kroner, hvorav den målrettede utgjør nesten halvparten. Velferd er dermed det målområdet, blant forskningsmeldingens ni, hvor den norske innsatsen i FP7 er lavest.

Det er to programmer som har velferd som en del av sitt hovedformål. Det gjelder de to samfunnsorienterte programmene SSH (samfunnsvitenskap og humaniora) og SiS (forskning og samfunnet). Begge disse programmene har små andeler av FP7-budsjettet. I tillegg inneholder bare en del av deres prosjekter velferd, i SiS-programmet færre enn hvert tredje. Den målrettede innsatsen fordeler seg nesten likt på de to programmene, med noe mer på SSH-programmet som både har flere prosjekter som inneholder velferd og et høyere budsjett enn SiS-programmet. Det overordnede målet for SiS-programmet er å styrke kontakten mellom forskningen og samfunnet. I SSH, derimot, streber man mot å forstå Europas mangfoldige sosiale og økonomiske utfordringer. Det legges vekt på flere forhold knyttet til velferd som blant annet; vekst, sysselsetting, kunnskap og konkurranse i kunnskapssamfunnet, utvikling, demografi, kultur, kriminalitet, regioner, samarbeid, menneskerettigheter, policy, styring og verdier.

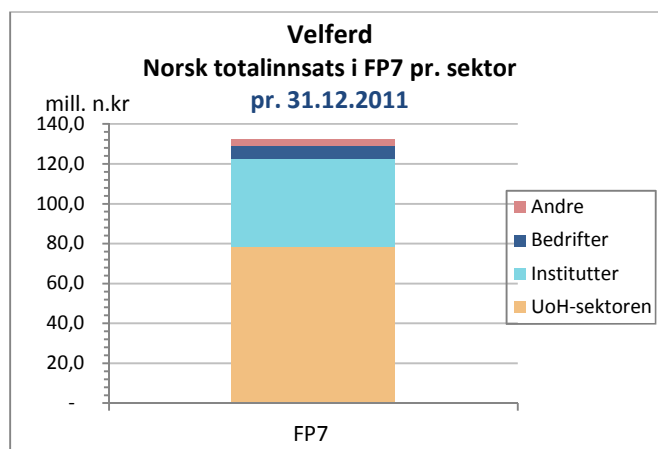
Den øvrige innsatsen innenfor målområdet Velferd, utover den målrettede, finnes spesielt i ICT-programmet etterfulgt av infrastrukturprogrammet RI, programmet for fremragende forskning ERC og helseprogrammet Health. Seks av FP7-programmene har større eller mindre innslag av velferd i sin prosjektportefølje, selv om velferd ikke inngår som en del av hovedformålet i disse programmene.

Figur 6.12 Innsats i FP7 - Velferd, arbeidsliv og utdanning med tilknyttede områder.

Det er norsk FP7-deltakelse i prosjekter relatert til alle de ti velferdsorienterte delområdene i den norske forskningsmeldingen. Undervisning og læring er imidlertid det området hvor Norge har hentet tilbake mest, med 58 mill. kroner. Det dekker forskning på mål, innhold, metode og praksis for undervisning og læring i utdannings- og opplæringsinstitusjoner og i arbeidslivet. Det er hovedsakelig fra prosjekter i ICT- og SiS programmene disse midlene kommer.

Også innenfor forskning på levekår og befolkningsutvikling, samt demokrati og regional utvikling har norske aktører vært aktive. Det aller meste av forskningen på livsløp, familie, oppvekst, barn, eldre, bosted, marginalisering, kriminalitet, sosial ulikhet, fruktbarhet, likestilling og kjønn finnes innenfor SSH-programmet, etterfulgt av infrastrukturprogrammet RI et stykke bak. Forskning om demokrati og offentlig styring lokalt og regionalt, herunder politikk og virkemidler knyttet til regional utvikling og endringsprosesser i Europa, er det stort sett også aktørene i SSH-programmet som står for i tillegg til en aktør i ERC-programmet. De finansielle beløpene knyttet til prosjektene i ERC-programmet er svært høye, og det gjør utslag her. ERC-prosjektet omhandler menneskerettigheter relatert til rettsvesenet.

Figur 6.13 Totalinnsats i FP7 pr. sektor - Velferd.

Majoriteten av de norske deltakerne som deltar i velferdsrelatert forskning i EUs FP7 kommer fra UoH-sektoren (78 mill. kroner). Nesten halvparten av støtten som har gått til denne sektoren er det forskere ved Universitetet i Oslo (UiO) som har innhentet. UiO er den mest aktive norske aktøren i begge de velferdsrelaterte programmene SiS og SSH, og kan vise til særlig gode resultater i SiS-programmet. Nesten all resterende innsats innen velferd, utover det UoH-aktørene har generert, er det instituttene som står bak. Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) står alene bak en tredjedel av det som de norske instituttene har mottatt.

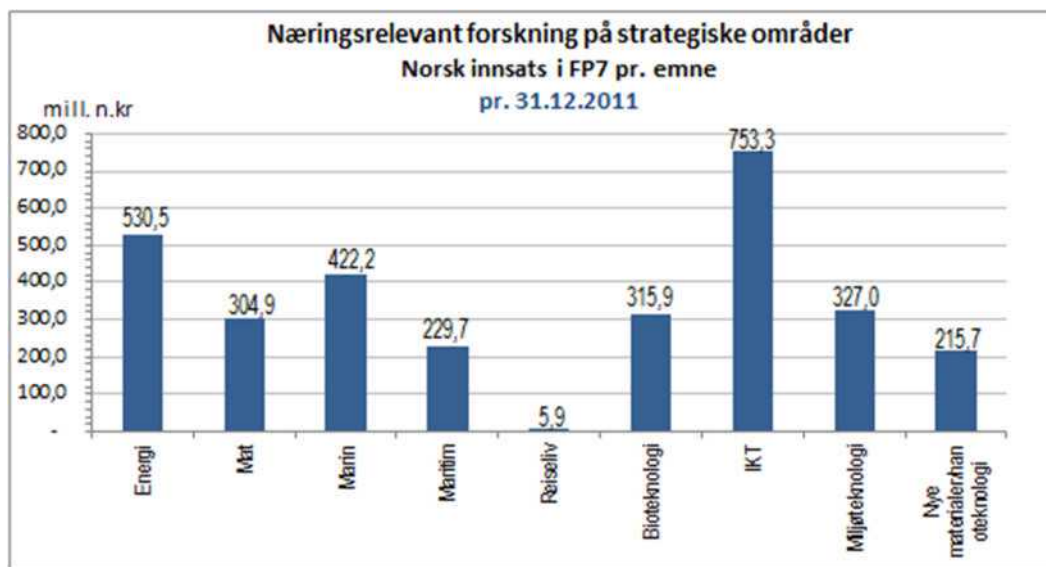
6.1.4 Næringsrelevant forskning på strategiske områder

Som det framgår av forskningsmeldingen ønsker regjeringen en spesiell prioritering for særskilte satsingsområder utover den generelle stimuleringen av innovasjon og forskning i næringslivet. Disse satsingsområdene er; marin, maritim, mat, reiseliv, energi og miljøteknologi, samt de generiske teknologiområdene IKT, bioteknologi og materialer/nanoteknologi. Områdene dekker sektorer der Norge har økonomiske og kunnskapsmessige fortrinn, eller særskilte behov. Satsingene skal bidra til å utvikle en grønnere og mer kunnskapsbasert økonomi.

Utvikling og bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), bioteknologi og nanoteknologi har åpnet nye muligheter og satt sitt preg på den vitenskapelige utviklingen de siste tiårene. IKT, bioteknologi samt nye materialer og nanoteknologi betraktes som kjerneområdene innenfor kategorien nye teknologier. Disse tre teknologiene antas å ha brede anvendelsesområder og stor langsiktig betydning, både innenfor vitenskapen og for den generelle samfunnsutviklingen.

I 1994 identifiserte EU-kommisjonen IKT og bioteknologi som de to viktigste teknologiene i årene fremover.

Tema som marin og maritim, samt mat, er alle definert å være en del av de store samfunnsutfordringene hvor det er behov for europeisk samordning av forskningsprogrammer og felles forskningsfinansiering. JPI-en Healthy and Productive Seas and Oceans (JPI Ocean) dekker både marin og maritim forskning, og skal også ta for seg både energi- og miljøforskning og innovasjon innenfor næringsliv som er knyttet til de europeiske havområdene. Samarbeidet er initiert av Norge sammen med Belgia og Spania. Videre er det opprettet to JPI-er innenfor mat. Norge deltar i begge. Den ene, Agriculture, Food Security and Climate Change (FACCE JPI), handler om matvaresikkerhet i et klimaperspektiv. Den andre, A healthy diet for a healthy life (JPI HDHL), omfatter et programsamarbeid som vil samordne den europeiske forskningen når det gjelder sammenhengen mellom diett og helse.

Figur 6.14 Innsats i FP7 pr. strategiske område.

Den totale innsatsen innenfor Næringsrelevant forskning på strategiske områder er på rundt 1,5 mrd. kroner, hvor av den målrettede utgjør 1,4 mrd. kroner. Det er betydelige innslag av marine og maritime temaer, mat, energi og miljøteknologi, samt de generiske teknologiområdene, i FP7. Norge har spesielt sterke forskningsmiljøer innenfor marine og maritime områder, samt energi, noe som også bekreftes gjennom høy uttelling i rammeprogrammet.

IKT

Det er imidlertid innenfor informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) at norske aktører har innhentet mest EU-midler så langt i FP7. Den norske innsatsen i FP7 relatert til IKT beløper seg til 753 mill. kroner, og utgjør 22 % av den samlede støtten som hittil er tildelt Norge via FP7. Dette fordeler seg nokså likt på IKT som fag og teknologi, og på IKT for bruk og anvendelse i andre fag. Over halvparten av dette (426 mill. kroner) kan knyttes til ICT-programmet, som også har den høyeste budsjettandelen i FP7. Nest etter ICT er det i Security-programmets portefølje vi finner mest IKT (142 mill. kroner), og da er det IKT som bruk og anvendelse som dominerer. I Security er kvaliteten på de norske søknadene svært høy, med en suksessrate som ligger ti prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene i dette programmet. I tillegg deltar Norge i nesten hvert fjerde innstilte Security-prosjekt.

Energi

Innenfor det strategiske området Energi er den norske innsatsen i FP7 på 531 mill. kroner. Energiforskning omfatter naturvitenskapelig, teknologisk og samfunnsvitenskapelig forskning

innenfor petroleumsområdet, herunder utvinning, boring og produksjon, og innenfor miljøvennlig energi, herunder forskning på fornybare energiformer, miljøvennlig transport, energieffektivisering og CO₂-håndtering. I rammeprogrammet er det imidlertid lite petroleumsforskning. Hele tretten FP7-programmer har innslag av energiforskning i sin portefølje, men godt over halvparten av midlene (303 mill. kroner), kan allikevel knyttes til Energy-programmet alene. I Energy-programmet kan den norske innsatsen i sin helhet relateres til global tilgang på miljøvennlig energi, mens en tredjedel kan knyttes til forskning på nye og forbedrede teknologier for fangst av CO₂ fra kraftproduksjon og annen industri med store CO₂ utslipp. Som en betydelig energinasjon har Norge en omfattende verdiskaping og en sterk internasjonal posisjon innenfor både olje, gass og vannkraft. Norge gjør det svært godt i Energy-programmet, og spesielt høy er kvaliteten på våre søknader innen områdene CO₂-håndtering og smarte energinettverk (se også omtalen av energi under kapittel 6.1.1 Globale utfordringer).

Marin

Forskning som kan bidra til å forstå, utnytte og forvalte havets ressurser bedre, har bred internasjonal interesse. På dette området har Norge betydelige fortrinn både når det gjelder geografisk beliggenhet, tradisjoner og sterke fagmiljøer. Marin forskning er forskning om økosystem, dvs. økosystemforståelse, miljøforståelse, overvåking og forvaltning av havet, kystsoneplanlegging. I tillegg omfatter det utnyttelse av havets ressurser og muligheter innenfor fiskeri og havbruk, og effekter av havbruk på omliggende/naturlig miljø. Den norske innsatsen knyttet til marin forskning i FP7 beløper seg til 422 mill. kroner. Det meste av dette har norske aktører innhentet via miljø- og klimaprogrammet Environment (104 mill. kroner) og fra programmet for matvarer, landbruk, fiskeri og bioteknologi, BIO (85 mill. kroner). I Environment er den marine innsatsen sterkest relatert til forskning på økosystemet, mens det for BIO er generert mest innen havbruk. Det er også flere andre programmer som bidrar med merkbare summer innenfor det marine, slik som romforskningsprogrammet Space (74 mill. kroner), infrastrukturprogrammet RI (60 mill. kroner), programmet for små og mellomstore bedrifter SME (58 mill. kroner) og Transport-programmet (29 mill. kroner).

Miljøteknologi

Miljøteknologisk forskning har som hovedformål å forbedre miljøet. Det omfatter teknologier som begrenser forurensning, er knyttet til material- og ressursbruk, og prosessendringer som skal redusere eller hindre miljøproblemer samt fremme mer miljøvennlige produkter og prosesser. Den estimerte tildelingen til Norge så langt i FP7 er på 327 mill. kroner innenfor miljøteknologi. Derav er 141 mill. kroner generert i Energy-programmet, 70 mill. kroner i miljø- og klimaprogrammet Environment, 34 mill. kroner i programmet for nano, produksjonsteknologi og materialer, NMP, samt 33 mill. kroner i programmet for små- og mellomstore bedrifter SME. En av hovedelementene i Energy-programmet er blant annet oppvarming og kjøling basert på mer effektive og miljøvennlige teknologier og systemer for bruk av fornybare ressurser. I Environment ble satsing på miljøteknologi introdusert mot slutten av forrige rammeprogram, FP6, og tildeles nå en sentral plass som én av fire aktivitetsområder.

Bioteknologi

Bioteknologi utgjør allerede en betydelig næring i en rekke land, og antas å bli en stadig viktigere vekstsektor internasjonalt. I Norge er bioteknologisk forskning og næringsutvikling en relativt ung sektor, men området utvikler seg raskt og har et stort fremtidig potensial. Bioteknologi omfatter anvendelse av naturvitenskap og teknologi på levende organismer og på deler, produkter og modeller av disse, slik at levende og ikke-levende materiale endres for å frembringe kunnskap, varer og tjenester. Dette kan knyttes til alle fagområder. Etske, juridiske og samfunnsmessige samt helse, miljø og sikkerhetsmessige aspekter ved bioteknologi inngår også. EU-støtten fra FP7 til Norge innenfor bioteknologi utgjør 316 mill. kroner, og er i hovedsak knyttet til Health-programmet (132 mill. kroner), programmet for fremragende forskning ERC (90. mill. kroner) og

programmet for matvarer, landbruk, fiskeri og bioteknologi, BIO, (55 mill. kroner). Bioteknologisk forskning får stadig større betydning for blant annet områder som helse, og også de fleste ERC-prosjektene som inneholder bioteknologi er relatert til helse.

Mat

Forskning på problemstillinger innenfor mat, både landbruksbasert mat og sjømat i hele verdikjeden med sikte på økt verdiskaping, er tema i et begrenset antall programmer i FP7. Innsatsen innenfor mat er på 305 mill. kroner. Det meste av dette tilhører BIO-programmet (180 mill. kroner), og deretter bedriftsprogrammet, SME (90 mill. kroner). Innenfor BIO-programmet kan nesten halvparten av den matrelevante forskningen knyttes til forskning der kunnskapen kommer til nytte både for blå og grønn sektor, dvs. at det deltar institusjoner med både blå og grønn faglig forankring og/eller som arbeider med marint baserte og landbruksbaserte produkter. Hensikten med BIO-programmet er gjennom landbruk, fiskeri, havbruk og industriproduksjon blant annet basert på matvarer, å styrke Europas produktivitet og konkurransekraft og dermed bedre innbyggernes livskvalitet. I SME-programmet, som har som formål å involvere næringslivet generelt og små og mellomstore bedrifter spesielt, er to tredjedeler av den norske innsatsen innenfor matforskning knyttet til den marine verdikjeden.

Maritim

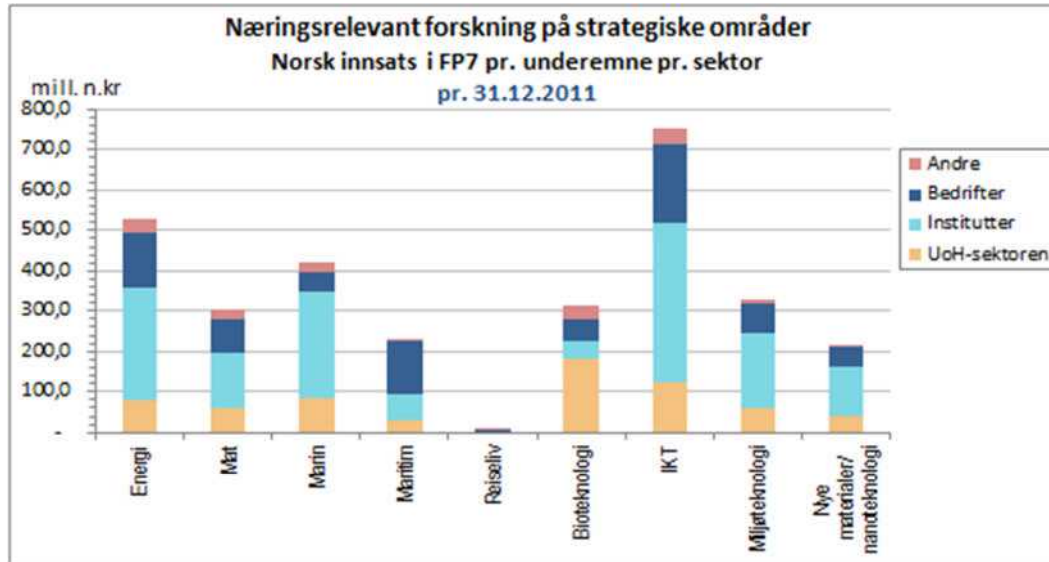
Sjøtransport, offshore operasjoner, havbruksoperasjoner, havbruks- og fiskeriteknologi og sosioøkonomisk forskning relevant for marine næringer er elementer som inngår i maritim forskning. Så langt i FP7 er det generert 230 mill. kroner til forskning utført av norske miljøer innenfor dette feltet. Rundt to tredjedeler av den maritime forskningen (71 mill. kroner) er utført i Transport-programmet, mens nesten en fjerdedel knyttes til bedriftsprogrammet SME (54 mill. kroner). Det aller meste av den maritime innsatsen i Transport-programmet relaterer seg til forskning på design, bygging og drift av skip for sjøtransport. Transport-programmet, som fokuserer på alle typer transport, skal styrke næringslivets konkurransedyktighet i et globalt marked. Et sikrere, smartere og grønnere integrert transportsystem skal være til nytte både for enkeltpersoner og for næringslivet i Europa. Også innenfor SME-programmet er det meste av innsatsen rettet mot sjøtransport, men også noe mot offshore operasjoner dvs. forskning på design, bygging og drift av fartøyer for offshore operasjoner knyttet til olje og gass virksomhet og fornybar energi til havs. Utover disse to nevnte programmene har norske aktører mottatt i overkant av 20 mill. kroner til maritim forskning fra hver av de følgende programmene; miljø- og klimaprogrammet Environment, sikkerhetsprogrammet Security og Energy-programmet.

Nye materialer og nanoteknologi

Nye materialer og nanoteknologi er forskning på funksjonelle materialer med bestemte kjemiske, fysiske og biologiske egenskaper. Nanoteknologi er syntese og bearbeiding for design av funksjonelle og strukturelle materialer, komponenter og systemer hvor dimensjon og toleranser i området 0,1 til 100 nm spiller en avgjørende rolle. Material- og nanoteknologi har alene eller sammen med andre teknologier en rekke anvendelsesområder, som for eksempel skipsfart, plastemballasje, kirurgi og sporing av narkotika og sprengstoff. Formålet til programmet for nanovitenskap, nanoteknologi, nye materialer og ny produksjonsteknologi i FP7, NMP-programmet, er å styrke den europeiske industriens konkurransevne og generere den nødvendige kunnskapen for å sikre overgangen fra den ressursintensive til den kunnskapsintensive industrien innenfor nanovitenskap og nanoteknologi, materialer, nye produksjonsteknologier og integrasjon. Innsatsen innenfor materialer og nanoteknologi ligger på rundt 216 mill. kroner. To tredjedeler av dette er innenfor NMP-programmet, det øvrige er fordelt på elleve forskjellige programmer med relativt små andeler på hver.

Reiseliv

Kun et fåtall av FP7-prosjektene med norsk deltakelse kan knyttes til reiseliv. Dette generer knappe 6 mill. kroner. Forskning om reiseliv omfatter blant annet forskning knyttet overnatting, servering, transport, formidlingsvirksomhet og opplevelses- og aktivitetstilbud som tilfredsstillende turisters eller andre reisendes behov.

Figur 6.15 Innsats i FP7 pr. strategiske område pr. sektor.

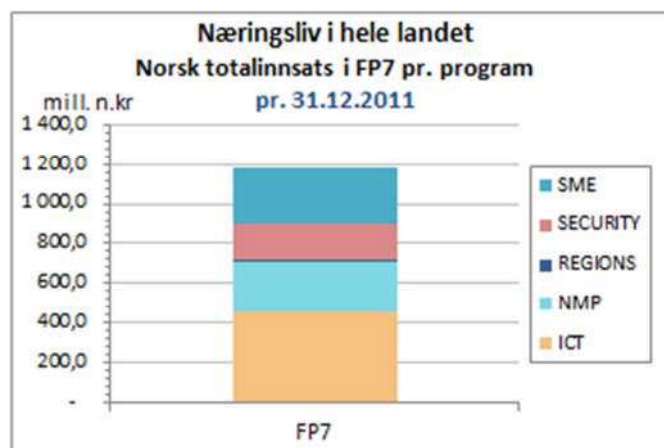
Instituttene mottar rundt halvparten av all støtte som går til norske miljøer fra FP7 innenfor målområdet Næringsrelevant forskning på strategiske områder. De er særlig aktive innenfor det marine etterfulgt av miljøteknologi, nye materialer og nanoteknologi, energi og IKT. Innenfor marin forskning står instituttene bak nesten to tredjedeler av den norske EU-støtten. Det er spesielt Havforskningsinstituttet som er en aktiv bidragsyter, men også Stiftelsen Nansen Senter For Fjernmåling (NERSC) og Nofima Marin bør nevnes. Tilsvarende har de norske instituttene innhentet over halvparten av støtten relatert til henholdsvis miljøteknologi, materialer og nanoteknologi, IKT og energi. Innen alle disse områdene er det Sintef, med ulike enheter, som er mest virksom. En lav andel av den totale norske EU-støtten har gått til aktørene fra UoH-sektoren, mye fordi dette er næringsrelevant forskning. Den lave andelen gjelder alle områdene foruten innenfor bioteknologi, hvor universitetene sammen med Norges veterinærhøgskole (NVH) har generert over halvparten av de norske EU-midlene. De norske universitetene gjør det dårlig innenfor IKT, og har bare fått tilbake 8 % av det de midlene de har søkt om i ICT-programmet. Årsaken til dette er sammensatt og kan blant annet skyldes små- og fragmenterte universitetsmiljøer internasjonalt sett, mangel på adgang til gode nettverk, lav institusjonell forankring av EU-deltakelsen og god tilgang på nasjonal støtte. På energiområdet er det et relativt sterkt industrifokus. Samtidig er det også en kapasitetsbegrensning blant de mest aktive aktørene innen UoH-sektoren, som er blitt noe forsterket den siste tiden i forbindelse med etableringen og oppstarten av FME-ene (Forskningssentre for miljøvennlig energi).

6.1.5 Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet

Målet Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet omfatter programmer med høyt innslag av innovasjon. Det gjelder ICT (informasjons- og kommunikasjonsteknologi), men også SME (små- og mellomstore bedrifter), NMP (nanovitenskap, nanoteknologi, nye materialer og ny produksjonsteknologi) og Security (sikkerhet). Deres innsats innenfor Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet er målrettet. Det samme gjelder MCA-programmet (forskerutdanning, karriereutvikling og forskermobilitet), men som tidligere omtalt er ikke dette programmet med i

denne analysen. Prioriteringsområdet omfatter også programmet som har til hensikt å styrke forskningspotensialet til Europas regioner, dvs. Regions, men der er Norges deltakelse minimal.

Innovasjon og forskningsbasert nyskaping er allerede et sterkt fokusert tema i EU-samarbeidet, og vil bli satt enda høyere opp på agendaen i EUs neste rammeprogram Horizon 2020. Det settes spesielt fokus på betydningen av forskning og innovasjon i arbeidet for å komme ut av den økonomiske krisen, og for videre vekst. Europa 2020-strategien er klar på at Europa skal tilbake på banen. Ved å sikre intelligent, bærekraftig og inkluderende vekst skal nye arbeidsplasser skapes og levevilkårene trygges.

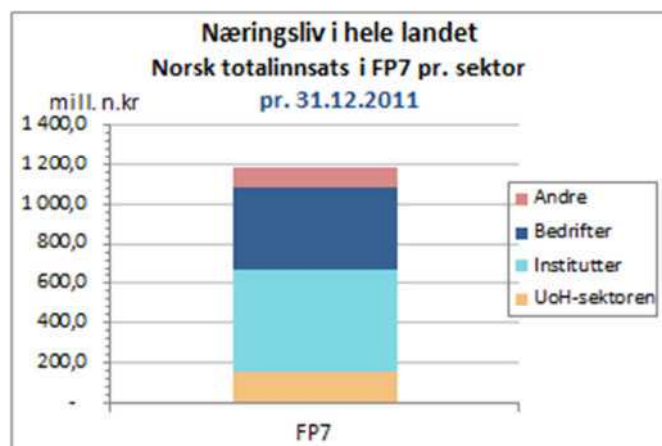
Figur 6.16 Totalinnsats i FP7 pr. program - Næringsliv i hele landet.

Norsk EU-støtte knyttet til Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet er på nesten 1,2 mrd. kroner ved utgangen av 2011. Denne innsatsen er i sin helhet målrettet. Hovedparten av støtten, dvs. 39 %, tilhører ICT-programmet, hvor fra Norge har mottatt mest EU-midler. Det skyldes først og fremst at ICT har den høyeste budsjettandelen av alle FP7-programmene, og ikke at Norge har lykkes godt i dette programmet. Hensikten med de fleste ICT-prosjektene er å styrke den europeiske industriens konkurransekraft, samt å sette Europa i stand til å mestre teknologiene og å forme teknologiutviklingen slik at det europeiske samfunnets og næringslivets behov imøtekommes.

Også innenfor SME- og NMP-programmene, og til dels også sikkerhetsprogrammet Security, er det et betydelig innslag av forskning relatert til Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet, begge med rundt 250 – 300 mill. kroner. SME-programmets formål er å styrke innovasjonskapasiteten i europeiske små og mellomstore bedrifter, og deres bidrag til utviklingen av nye teknologibaserte produkter og markeder. Norge har oppnådd svært gode resultater innenfor SME-programmet, og er en av deltakerlandene med aller høyest kvalitet på sine søknader. NMPs målsetning er å forbedre konkurranseevnen til europeisk industri og generere kunnskap, som kan bidra til å forandre industrien fra ressursbasert til kunnskapsbasert. Fokus er blant annet på muliggjørende teknologier som kan bidra til større endringer både for høyteknologisk og mer tradisjonell industri. Innenfor NMP-programmet ligger kvaliteten på de norske søknadene rundt snittet, mens mobiliseringen kunne vært bedre. Rundt hvert tiende innstilte prosjekt har norsk deltakelse. I tillegg til de vanlige utlysningene som NMP hadde frem til 2009, har det fra og med 2010 kommet utlysninger rettet mot næringer som har vært spesielt hardt rammet av finanskrisen. Disse går under fellesbetegnelsen Public Private Partnerships (PPP), og vil ha et økende budsjett frem mot 2013. To av disse PPP-ene koordineres av NMP, dette gjelder Factories of the Future (FoF) og Energy efficient Buildings (EeB). Dette er fellesutlysninger med blant annet ICT-programmet. ICT har også egne PPP-utlysninger, innenfor Future Internet (FI).

Security-programmet gir støtte til forskning som omhandler beskyttelse mot terrorisme og kriminalitet, sikkerhet av infrastruktur og forsyningsanlegg, grensebeskyttelse og sikkerhet ved

kriser. Også i dette programmet kan Norge vise til gode resultater, med en gjennomslagsprosent for sine søknader som ligger hele ti prosentpoeng over snittet for alle Security-søknadene.

Figur 6.17 Totalinnsats i FP7 pr. sektor - Næringsliv i hele landet.

44 % av den norske EU-støtten i programmer knyttet til Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet har gått til instituttene, mens bedriftene har mottatt 35 %. Instituttene er den klart største norske sektorgruppen i rammeprogrammet generelt sett.

Kommisjonens målsetning om at 15 % av budsjettet i Cooperation-delen av FP7 skal gå til små og mellomstore bedrifter, er Norge langt fra å nå. Det gjelder også for ICT- og NMP-programmene, som knyttes sterkt til målområdet Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet. De norske bedriftenes relativt høye andel av den totale støtten innen dette målområdet skyldes at SME-programmet inngår. Forøvrig strever man med å rekruttere flere bedrifter/SMB-er til deltakelse i rammeprogrammet, og både innenfor ICT og NMP tenderer det til at et mindre antall norske bedrifter er gjengangere i FP7-prosjektene. Den norske ICT-bransjen er svært fragmentert, med få reelle klynger. Det må videre skilles mellom teknologibedrifter, som til dels ikke lenger oppfatter teknologiutvikling i regi av FP7 som strategisk viktig, og brukerbedrifter (sluttbrukere i ICT-prosjekter, som Statoil, Hydro, Sensoror, Q-Free m.fl.). I tillegg ser det ut til at relativt mange bedrifter gir seg etter et første mislykket forsøk. I Security-programmet, derimot, ansees bedriftsmobiliseringen som relativ god.

Deltakelsen fra UoH-sektoren er lav innenfor programmene relatert til Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet. Uttelling på søknadene fra denne sektoren er da også lav, spesielt innenfor ICT-programmet hvor de norske universitetene har lykket dårlig. Årsaken til dette er sammensatt, noe av forklaringen følger i kapittel 6.1.4 ovenfor.

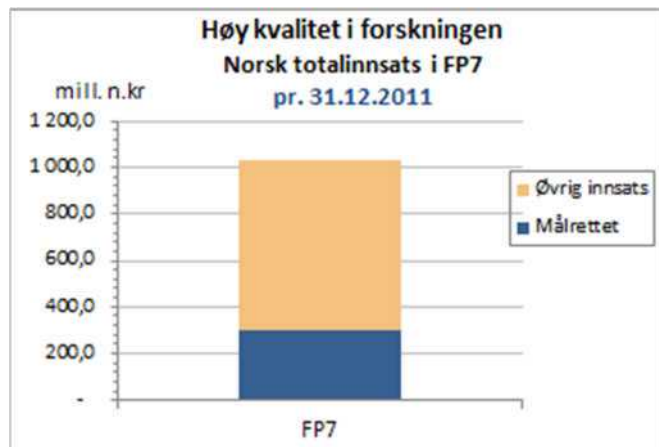
6.2 De fire tverrgående målområdene

De fire tverrgående målene består av de strukturelle målområdene Høy kvalitet i forskningen, Internasjonalisering av forskningen, Et velfungerende forskningssystem og Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser.

6.2.1 Høy kvalitet i forskningen

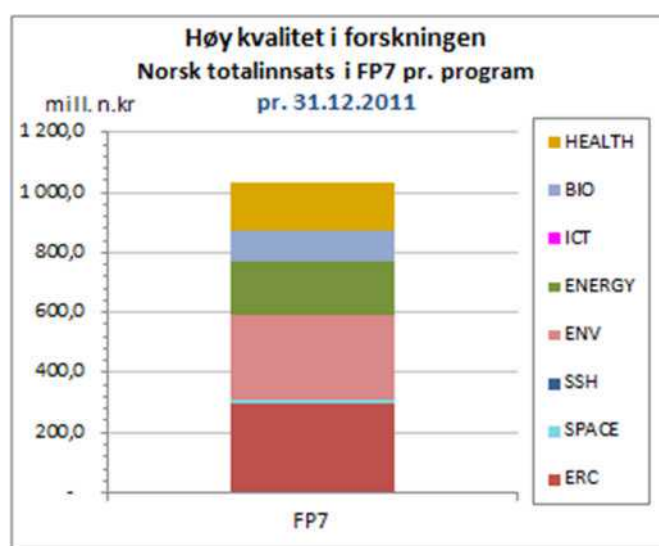
Det er særlig ERC-programmet (European Research Council) for fremragende forskning, samt MCA-programmet for forskerutdanning, karriereutvikling og mobilitet, som bidrar til å følge opp prioriteringen Høy kvalitet i forskningen i FP7. Denne prioriteringen inngår som en del av hovedformålet til disse programmene. Totalinnsatsen innenfor Høy kvalitet i forskningen dekker

også prosjekter fra tematiske programmer med en høy grunnforskningsandel, men hvor disse programmene hovedformål er et annet. Grunnforskning er en viktig prioritering i forskningspolitikken og av stor betydning for samfunnets velferd og verdiskaping, både indirekte og direkte. En bred satsing på grunnforskning er for eksempel nødvendig som grunnlag for å realisere tematiske satsinger i forskningspolitikken.

Figur 6.18 Totalinnsats i FP7 - Høy kvalitet i forskningen.

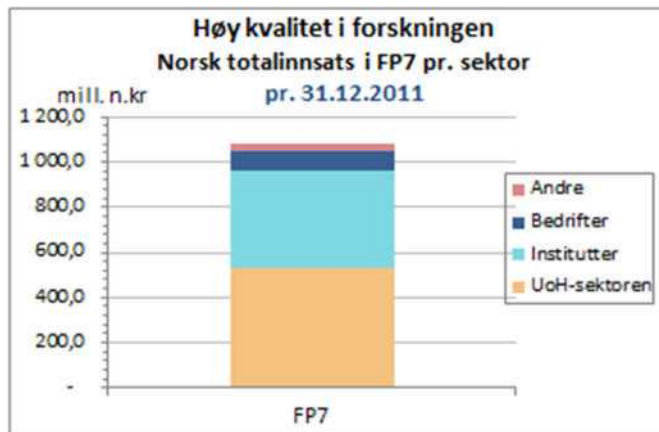
Totalinnsatsen innenfor målområdet Høy kvalitet i forskningen beløper seg til litt over 1. mrd. kroner, hvorav den målrettede innsatsen utgjør i underkant av en tredjedel. Siden prosjektene i MCA-programmet ikke er kategorisert i henhold til prioriteringene i forskningsmeldingen, utgjøres dermed den målrettede innsatsen innenfor Høy kvalitet i forskningen utelukkende av EU-støtten som de norske aktørene har innhentet via ERC-programmet. Støttebeløpene i dette programmet er høye, og de 24 innstilte prosjektene som Norge deltar i ved utgangen av 2011 generer rundt 300 mill. kroner. ERC gir støtte til grensesprengende forskning innenfor alle fagdisipliner. Dynamikk, kreativitet og fremragende forskning er i fokus. En viktig forskjell i forhold til det øvrige av FP7 er at ERC retter seg mot enkeltforskere og individuelle grupper ledet av hovedsøkeren. Med ett eneste unntak er det utelukkende universitetene som deltar i de innstilte ERC-prosjektene fra norsk side. Unntaket er et institutt med en mindre rolle i et britisk ledet prosjekt.

Figur 6.19 Totalinnsats i FP7 pr. program- Høy kvalitet i forskningen.

Fordelingen av totalinnsatsen innenfor dette målområdet fordeler seg på de ulike programmene slik som vist i diagrammet ovenfor. I tillegg til den målrettede innsatsen i ERC, så består den

Øvrige innsatsen av midler fra prosjekter med grunnforskningsandeler i de tematiske programmene. Det gjelder prosjekter fra alle de tematiske programmene, foruten fra programmer med høyt innslag av innovasjon dvs. NMP-, Transport- og Security-programmene. De sistnevnte programmene inneholder kun prosjekter med anvendt forskning, i tillegg til noe utviklingsarbeid. Som figuren ovenfor viser så er det mest midler relatert til grunnforskning i prosjekter tilhørende miljø- og klimaprogrammet Environment, energiprogrammet Energy og helseprogrammet Health, foruten i ERC som altså har Høy kvalitet i forskningen som en del av sitt programformål.

Figur 6.20 Totalinnsats i FP7 pr. sektor – Høy kvalitet i forskningen.

Halvparten av den norske totalinnsatsen innenfor Høy kvalitet i forskningen står universitetene for. En nesten like høy andel har instituttene, hvor Stiftelsen Sintef, Havforskningsinstituttet og Sintef Energi bidrar med mest. Bedriftene og aktørene fra sektoren andre deltar derimot i mindre grad i grunnforskningsprosjekter, dvs. hvor formålet er å fremme høy vitenskapelig kvalitet.

6.2.2 Internasjonalisering

Internasjonalisering av norsk forskning er et strategisk virkemiddel for å styrke forskningens kvalitet, relevans og betydning for kunnskapsbasert nærings- og samfunnsutvikling, gjøre norske miljøer i stand til å dra nytte av kunnskap og teknologi utviklet i utlandet, gjøre norske forskere til attraktive samarbeidspartnere for de fremste internasjonale fagmiljøer, tiltrekke gode forskere samt oppdragsfinansiering fra utlandet og bidra til global kunnskapsutvikling og kapasitetsbygging i land under utvikling.

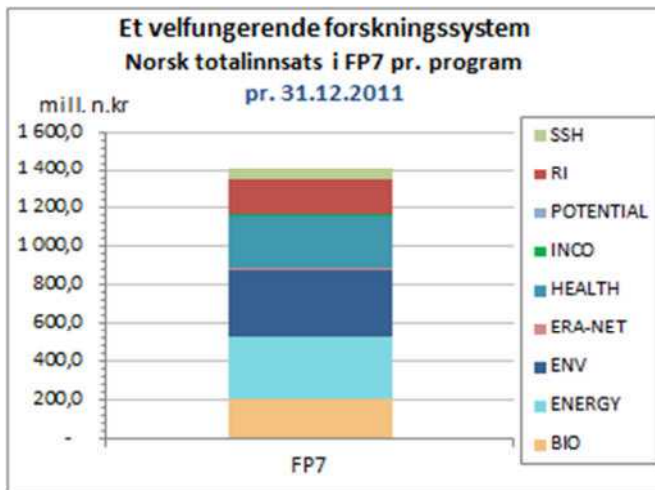
EUs FP7 er en svært viktig internasjonal konkurransearena for norske forskere. Hensikten med rammeprogrammet er å gjøre Europa til en verdensledende kunnskapsregion. Utfordringer i Europa og verden skal løses ved hjelp av forskningssamarbeid og kompetansedeling på tvers av landegrensene. Alt hva Norge har mottatt så langt i FP7, dvs. nesten 3,4 mrd. Kroner, inngår i innsatsen innenfor internasjonalisering. For øvrig vises det til denne årsrapportens del A og B, som omfatter resultater fra den norske deltakelsen i FP7.

I tillegg til det Norge har mottatt via sin deltakelse i FP7, har vi også mottatt rundt 263 mill. kroner via randsoneaktivitetene til rammeprogrammet. Denne støtten er ikke med i innsatsen som måles opp mot prioriteringene i forskningsmeldingen. Det samme gjelder merverdien av Norges deltakelse i mer enn 30 teknologiplattformer, som er en direkte følge av aktiviteten innenfor FP7.

6.2.3 Et velfungerende forskningssystem

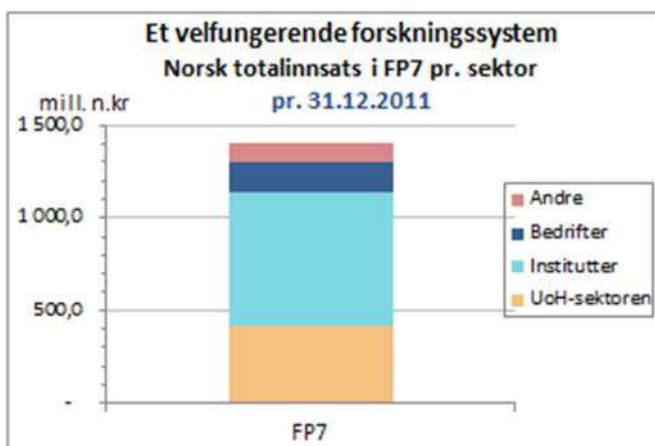
Et av målene i forskningsmeldingen er at forskning skal bidra til et velfungerende forskningssystem, dvs. blant annet å sikre tilstrekkelig kapasitet, god balanse mellom samarbeid

og konkurranse og gode systemer for kunnskapsoverføring. I dette inngår arbeidsdeling og nettverk, men også strategisk kunnskaps- og kompetanseoppbygging ved den enkelte institusjon.

Figur 6.21 Totalinnsats i FP7 pr. program – Et velfungerende forskningssystem.

Den norske totalinnsatsen innenfor Et velfungerende forskningssystem beløper seg til over 1,4 mrd. kroner. Innsatsen er i sin helhet målrettet, og formålet til flere av FP7-programmene kan knyttes til denne prioriteringen. Følgende fem tematiske programmer står bak 86 % av denne innsatsen; Environment (miljø og klima), Energy, Health, BIO (matvarer, landbruk, fiskeri og bioteknologi) og SSH (samfunnsvitenskap og humaniora). De fleste av disse programmene har paralleller til store programmer i Forskningsrådet. I tillegg har flere av de programmene, som har til hensikt å styrke forskningskapasiteten, naturlig nok også en målsetning om å oppnå et velfungerende forskningssystem. Det gjelder RI (forskningsinfrastruktur), Potential (forskningspotensial i EUs konvergensregioner og periferi) og INCO (internasjonalt samarbeid). Utover nevnte programmer inngår ERA-NET (samordning av nasjonale og regionale finansierte FoU-programmer i Europa) i prioriteringen, men der er beløpet minimalt.

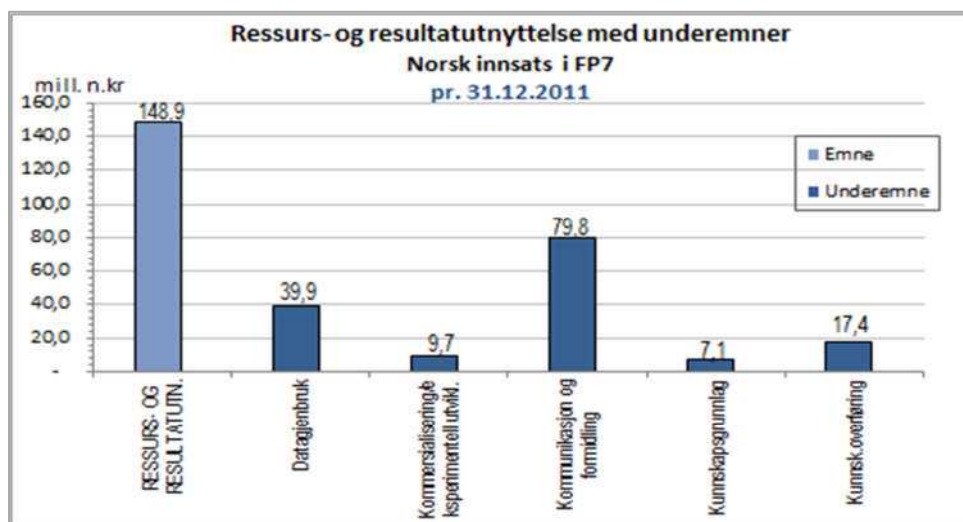
Figur 6.22 Totalinnsats i FP7 pr. sektor – Et velfungerende forskningssystem.

Rundt halvparten av all EU-støtte, som kan knyttes til Et velfungerende forskningssystem, er det de norske instituttene som innhenter. Instituttene mottar betydelige mer fra EU enn noen av de øvrige norske sektorgruppene. Det er spesielt innenfor Environment-programmet, som også har den høyeste innsatsen knyttet til dette prioriteringsområdet, at instituttene dominerer. Nesten to tredjedeler av all støtte som Norge har mottatt i FP7s miljø- og klimaprogram har gått til instituttene. Videre går en tredjedel av den innsatsen tilhørende Et velfungerende forskningssystem til aktørene i UoH-sektoren, mens mindre andeler går til henholdsvis bedriftene

og andre aktører som ikke hører hjemme i noen av de tre nevnte sektorgruppene. Det meste av UoH-sektorens innsats innenfor Et velfungerende forskningssystem er tildelt via Health-programmet, etterfulgt av Environment og Energy-programmene.

6.2.4 Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser

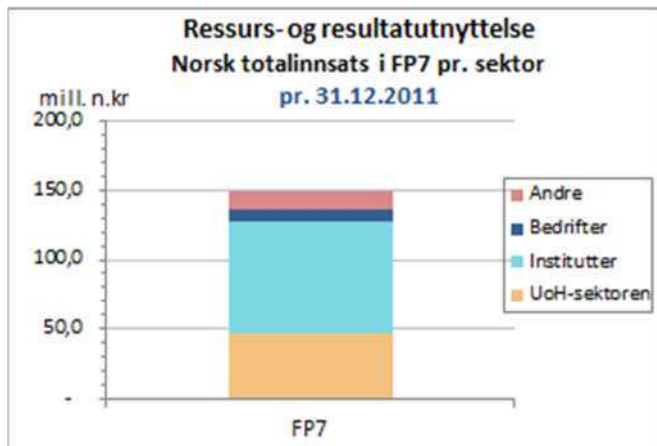
Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser omfatter innsats knyttet til kommunikasjon, bruk av forskningsresultater og data, kommersialiseringsaktiviteter, piloterings- og verifiseringsaktiviteter og kunnskapsgrunnlag.

Figur 6.23 Innsats i FP7 - Ressurs- og resultatutnyttelse med tilknyttede områder.

Ingen av programmene i EUs FP7 har en målrettet innsats knyttet til prioriteringsområdet Ressurs- og resultatutnyttelse, men flere av programmene har innslag av dette i sin prosjektportefølje. Innsatsen innenfor dette prioriteringsområde er på 148,9 mill. kroner. Mest midler kan det knyttes kommunikasjon og formidling, etterfulgt av datagjenbruk. Selv om ti av programmene har prosjekter som er definert å inneholde elementer av ressurs- og resultatutnyttelse, er nesten tre fjerdedeler av innsatsen innenfor dette prioriteringsområdet knyttet til programmet for mat, landbruk, fiskeri og bioteknologi BIO og sikkerhetsprogrammet Security. Hvis vi også inkluderer programmet for samfunnsvitenskap og humaniora SSH, så tilhører 90 % av innsatsen innenfor ressurs- og resultatutnyttelse disse tre programmene. Nesten en tredjedel av EU-støtten i BIO-programmet kan knyttes til utnyttelse av resultater og ressurser, og underemnet Kommunikasjon og formidling. Begrunnelsen for dette er at de delene av prosjektene som omhandler effekten av prosjektresultatene normalt stiller store krav til resultatutnyttelse, formidling og kommunikasjon. I Security inngår det et stort prosjekt hvor en del av hensikten er at datakilder kan utnyttes i samspill mellom ulike aktører, samt et annet prosjekt hvor man ønsker å studere og fjerne hindringer for full kommersiell bruk knyttet til blant annet svindel i utstedelsesprosessen og tap av kontroll over enkeltindividers personlige data. Videre inneholder et par Security-prosjekter elementer knyttet til kunnskapsgrunnlaget, hvor blant annet sikkerhet og personvern, holdninger til overvåkingssystemer, forståelse av personvernregler, beslutningsstøtte knyttet til overvåkingssystemer og sivile rettigheter samt studier av fremtidige trusler, behov og muligheter for samfunnssikkerhet inngår. Det skal blant annet utvikles metode og modell for forskningsprioriteringer, hvor brukerorganisasjonenes behov skal være utgangspunktet. Også i SSH-programmet inneholder nesten alle prosjektene aspekter som kan relateres til utnyttelse av resultater og ressurser, og det meste av dette innenfor kommunikasjon og formidling. Det skyldes at kommunikasjonsaspekter og bidrag til policyutvikling er en sentral målsetting i mange prosjekter tilknyttet SSH-programmet. Det dreier seg i første rekke om formidling av resultater til interessenter, men også at disse i mange tilfeller bidrar direkte i prosjektene, for

eksempel gjennom deltakelse i referansegrupper, for å sikre god forankring av forskningen mot brukere.

Figur 6.24 Totalinnsats i FP7 pr. sektor – Ressurs- og resultatutnyttelse.

Over halvparten av innsatsen innenfor Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser er det instituttene som står bak. De utgjør da også majoriteten av alle norske deltakelser, i både BIO og Security-programmene. Nest etter Stiftelsen Sintef, er det Institutt for fredsforskning (PRIO) og Havforskningsinstituttet som har mottatt mest midler. En tredjedel av innsatsen sørger aktørene fra UoH-sektoren for, mens kun 6 % av innsatsen kan knyttes til bedriftene.

VEDLEGG

VEDLEGG 1

Vedlegg 1: Begreps- og variabeldefinisjoner

BEGREPER:

NCP

NCP =National Contact Points. Hvert program i FP7 har som oftest en, unntaksvis flere, kontaktpersoner (NCP-er) i Forskningsrådet. NCP for Space-programmet er tilknyttet Norsk Romsenter.

Søknad/Prosjektsøknad

Søknad og prosjektsøknad er det samme, og begrepene brukes om hverandre. En søknad er et prosjektforslag.

En norsk søknad er en søknad som har norsk deltakelse.

Prosjekt

En søknad blir til prosjekt når den er signert som kontrakt. Et norsk prosjekt er et prosjekt som har norsk deltakelse.

Merk: Begrepet "innstilt prosjekt" brukes allikevel om en prosjektsøknad som er innstilt for finansiering, men ennå ikke blitt signert som kontrakt.

Deltaker

Brukes synonymt med partner eller aktør. En norsk deltaker har adresse i Norge. En deltaker er en institusjon (ikke person).

Deltakelser

En deltaker kan ha flere deltakelser. For eksempel kan UiO delta to ganger i samme prosjekt, med to deltakere fra ulike fakulteter.

Koordinator

Koordinator er det samme som prosjektleder. Koordinatoren skal ivareta den faglige fremdriften og den administrative gjennomføringen av prosjektet, samt være sentralt kontaktpunkt for prosjektet. Blant mange oppgaver som tilligger koordinatoren er en av dem å undertegne kontrakten med Kommisjonen på vegne av konsortiet.

Det er med få unntak bare en koordinator pr prosjekt.

Søknadsstatus

Det finnes forskjellige typer søknadsstatus;

- Innstilt prosjekt: en prosjektsøknad som er innstilte for finansiering/støtte, men ennå ikke har blitt kontrakt.
- Reserve: en prosjektsøknad som ligger over poenggrensen for å få finansiering, men som man i utgangspunktet ikke har budsjettmidler nok til å kunne finansiere. Hvis man får tilført mer midler, eller at noen av de opprinnelige innstilte prosjektene faller ut av listen, så kan (noen) prosjekter på reserveliste bli flyttet opp. Det er kun de beste søknadene av de som har oppnådd poenggrensen, men som ikke er innstilt for finansiering, som blir satt på reserveliste.
- Avslått søknad: en prosjektsøknad som enten ikke nådde opp til poenggrensen, eller som nådde opp men som det ikke fantes budsjettmidler til å finansiere.

Eligible søknader

Gyldige søknader, dvs. de søknadene som evalueres.

Kontrakt

Et prosjekt som det er signert kontrakt for. I forkant har prosjektsøknaden vært innstilt for finansiering, og den har gjennomgått en kontraktsforhandlingsperiode.

Sektorer

Det rapporteres på følgende fire sektorgrupper;

- UoH-sektoren: Universitets- og høyskolesektoren. Omfatter alle universiteter, universitetssentret på Svalbard, universitetsstudiene på Kjeller, vitenskapelige, statlige og andre høyskoler.
- Institutter: Instituttene kan deles inn i følgende grupper; primærnæringsinstitutter (landbruks- og fiskeriinstitutter), samfunnsfaglige institutter, teknisk-industrielle institutter, miljøinstitutter og andre institutter.
- Bedrifter: Omfatter alle bedriftene.
- Andre: Omfatter aktører som ikke kan henføres til noen av de tre andre sektorene. Det gjelder myndigheter (departementer, ytre etater og institusjoner direkte underlagt departementene, fylkeskommuner og kommuner), et bredt spekter av ulike organisasjoner og foreninger.

Prosjekttyper:

Det finnes ulike prosjekttyper, som angir samarbeidsformene i prosjektene.

Innholdet i de ulike prosjekttypene i FP7 er beskrevet i rapportens kapittel 6.1.4.

VARIABLER:

Suksessrate

Suksessraten viser innvilgelsesprosenten, og kalles også innvilgelsesrate. Det finnes følgende fire ulike typer suksessrate;

- Suksessrate: Antall innstilte prosjekter delt på antall evaluerte søknader (andel). Det er denne vi vanligvis bruker i Forskningsrådet når vi snakker om suksessrate.
- Suksessrate deltakelser: Antall deltakelser i innstilte prosjekter delt på antall deltakelser i evaluerte søknader (andel).
- Finansiell suksessrate: Søkt støtte i innstilte prosjekter delt på søkt støtte i evaluerte søknader (andel).
- Suksessrate koordinatore: Antall koordinatore i innstilte prosjekter delt på antall koordinatore i evaluerte søknader (andel).

Norsk andel av total

Den viser den prosentmessige andelen, som innstilte prosjekter/søknader med norsk deltakelse utgjør, av alle innstilte prosjekter/søknader.

Koordinatorandel

Antall koordinatore i prosjektene delt på alle prosjekter (andel).
Det er to hovedgrupper av koordinatorandeler;

1. KOORDINATORANDEL SØKNADER/PROSJEKTER:

Beregnes med utgangspunkt i søknadene eller de innstilte prosjektene på følgende måte;

- Norsk koordinatorandel i søknadene; Antall norske koordinatore i evaluerte søknader delt på antall evaluerte søknader med norsk deltakelse (andel).
- Norsk koordinatorandel i innstilte prosjekter; Antall norske koordinatore i innstilte prosjekter delt på antall innstilte prosjekter med norsk deltakelse (andel).

2. KOORDINATORANDEL DELTAKELSER:

Denne beregnes med utgangspunkt i deltakelsene i søknadene eller deltakelsene i de innstilte prosjektene på følgende måte;

- Norsk koordinatorandel deltakelsene i søknadene; Antall norske koordinatore i evaluerte søknader delt på antall norske deltakelser i evaluerte søknader med norsk deltakelse (andel).
- Norsk koordinatorandel i deltakelsene i innstilte prosjekter; Antall norske koordinatore i innstilte prosjekter delt på antall norske deltakelser i innstilte prosjekter med norsk deltakelse (andel).

Vedlegg 2: Forkortelser

AAL-	Ambient Assisted Living
AD-	Arbeidsdepartementet
AERO-	Aeronautics and space
ARTEMIS-	Embedded Computing Systems Initiative
BIO-	Food, Agriculture and Fisheries, and Biotechnology
BIOFORSK-	Norwegian Institute for Agricultural and Environmental Research
BNP-	Bruttonasjonalprodukt
BSG-	Research for the benefit of specific groups
CCS-	Carbon capture and storage (karbonfangst og lagring)
CICERO-	Senter for klimaforskning
COST-	Collaborative Projects
CP-	Collaborative Projects
CSA-	Coordination and Support Action
CSF-	Civil Society Facility
DG-	Directorate General
DG INFSO-	Directorate General Information Society and Media
DG R&I -	Research and Innovation
DG RTD-	Directorate General Research Technology and Development
DG TREN-	Directorate General for Energy and Transport
DNV -	Det Norske Veritas
EFFLA -	European Forum on Forward Looking Activities
EFPIA-	European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations
ENIAC-	European Nanoelectronics Initiative Advisory Council
ERA-	European Research Area (Felles europeisk forskningsarena)
ERAC-	European Research Area Committee
ERA-NET-	Support for the coordination of activities/Instrument for cross-border joint funding of R&D
ERC-	European Research Council
ERIAB -	European Research and Innovation Advisory Board
ERM-	Divisjon for energi, ressurser og miljø
ERMP-	European Metrology Research Programme
ESA-	European Space Agency
ESFRI-	European Strategy Forum on Research Infrastructures
ETP-	European Technology Platforms (Teknologiplattformer)
EU-	European Union
EU-rådgiver	Kontaktperson ved norsk institusjon som deltar i EUs rammeprogram
EØS-	Det europeiske økonomiske samarbeidsområde
EURATOM-	European Atomic Energy Community
EUREKA	Pan-European network for market-oriented, industrial R&D
FCH-	Fuel Cells and Hydrogen
FKD-	Fiskeri- og kystdepartementet
FET-	Future and Emerging Technologies
FME-	Forskningscentre for miljøvennlig energi
FP7-	EUs 7. rammeprogram for forskning og teknologiutvikling (2007-2013)
GPC-	The High Level Group for Joint Programming
HOD-	Helse- og omsorgsdepartementet
i4G -	High level economic policy expert group Innovation for growth
ICT-	Information and Communication Technologies

IFE-	Institutt for energiteknikk
IGLO-	Informal Group of Liaison Offices
IMI -	Innovative Medicine Initiative (innovativ medisinsk teknologigrunnlag)
IMR-	Havforskningsinstituttet
IN-	Divisjon for innovasjon
INCO-	Activities of International Co-operation/Specific measures in support of international cooperation
IPR-	Intellectual Property Rights
IPY-	The International Polar Year
IRIS-	International Research Institute of Stavanger.
JRC -	Joint Research Centre
JPI -	Joint Programming Initiatives (fellesprogrammer)
JTI -	Joint Technology Initiatives
LMD-	Landbruks- og matdepartementet
MCA-	Marie Curie Actions/Human resources and mobility
MD-	Miljøverndepartementet
MML-	Mobilization and Mutual Learning
MoU-	Memorandum of understanding
CE-	Norwegian Centres of Expertise
NCPP-	National Contact Points
NGI-	Norges Geotekniske Institutt
NIFU STEP-	Norsk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning
NILU-	Norsk institutt for luftforskning
NINA-	Norsk institutt for naturforskning
NIVA-	Norsk institutt for vannforskning
NMP-	Nanotechnologies and nanosciences, knowledge-based multifunctional materials and new production processes
NoE-	Network of Excellence
NTNU-	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
PES-	Prosjektetableringsstøtte
POTENTIAL-	Research Potential
PPPs -	Public-Private Partnerships
P2P-	Public to Public Partnerships
PRACE-	Partnership for Advanced Computing in Europe
REGIONS-	Regions of Knowledge
RI-	Research infrastructures
RR-HF-	Rikshospitalet-Radiumhospitalet/Rikshospitalet
RSFF-	Risk Sharing Financial Facility
SGHRM -	Steering Group for Human Resources and Mobility
SESAR-	Single European Sky ATM Research Joint Undertaking
SET-Plan-	Strategic Energy Technologies
SFF-	Sentre for fremragende forskning
SFI-	Sentre for forskningsdrevet innovasjon
SFIC -	Strategic Forum for International S&T Cooperation
SINTEF-	Næringsdrivende stiftelse
SAH-	Divisjon for samfunn og helse
SiS-	Science in Society
SMB-	Små og mellomstore bedrifter (=SME)
SME-	Small and medium enterprises (=SMB)
SSH-	Socio-economic Sciences and the Humanities
TI-	Teknologisk Institutt
TØI-	Transportøkonomisk institutt

UHR-	Universitets- og høyskolerådet
UiA -	Universitetet i Agder
UiB -	Universitetet i Bergen
UiO -	Universitetet i Nordland
UiO -	Universitetet i Oslo
UiS -	Universitetet i Stavanger
UiT -	Universitetet i Tromsø
UoH-	Universitet- og høyskole
UMB-	Universitet for miljø- og biovitenskap
VIT-	Divisjon for vitenskap
WGKT -	Working Group on Knowledge Transfer

Vedlegg 3: Landekoder

E= EU Medlemsland

A = Assosiert land

Land	Land navn	Type	Land	Land navn	Type
AE	Forente arabiske emirater		EG	Egypt	
AF	Afganistan		EL	Hellas	E
AL	Albania	A	ER	Eritrea	
AM	Armenia		ES	Spania	E
AN	Nederlandske Antiller		ET	Etiopia	
AO	Angola		FI	Finland	E
AQ	Antarktis		FJ	Fiji	
AR	Argentina		FM	Micronesia	
AT	Østerrike	E	FO	Færøyene	A
AU	Australia		FR	Frankrike	E
AW	Aruba		GA	Gabon	
AZ	Azerbajjan		GE	Georgia	
BA	Bosnia-Herzegovina	A	GF	Fransk Guiana	
BB	Barbados		GH	Ghana	
BD	Bangladesh		GI	Gibraltar	
BE	Belgia	E	GL	Grønland	
BF	Burkina Faso		GM	Gambia	
BG	Bulgaria	E	GN	Guinea	
BH	Bahrain		GQ	Ekvatorial Guinea	
BI	Burundi		GT	Guatemala	
BJ	Benin		GW	Guinea-Bissau	
BM	Bermuda		GY	Guyana	
BN	Brunei		HK	Hong Kong	
BO	Bolivia		HN	Honduras	
BR	Brasil		HR	Kroatia	A
BS	Bahamas		HT	Haiti	
BT	Bhutan		HU	Ungarn	E
BW	Botswana		ID	Indonesia	
BY	Hviterussland		IE	Irland	E
BZ	Belize		IL	Israel	A
CA	Canada		IN	India	
CD	Kongo, Demokratiske republikk		IO	Britiske områder i Indiahavet	
CF	Sentralafrikanske republikk		IQ	Irak	
CG	Kongo		IR	Iran	
CH	Sveits	A	IS	Island	A
CI	Elfenbenskysten		IT	Italia	E
CK	Cookøyene		JM	Jamaica	
CL	Chile		JO	Jordan	
CM	Kamerun		JP	Japan	
CN	Kina		KE	Kenya	
CO	Colombia		KH	Kambodsja	
CR	Costa Rica		KM	Komorene	
CU	Cuba		KO	Kosovo	
CV	Kapp Verde		KP	Nord-Korea	
CY	Kypros	E	KR	Sør-Korea	
CZ	Tsjekkia	E	KW	Kuwait	
DE	Tyskland	E	KG	Kirgisistan	
DJ	Djibouti		PH	Filippinene	

DK	Danmark	E	PK	Pakistan	
DO	Den dominikanske republikk		PL	Polen	E
DZ	Algerie		PS	Palestinske områder	
EC	Ecuador		PT	Portugal	E
EE	Estland	E	PY	Paraguay	
KZ	Kasakstan		SB	Solomonøyene	
LA	Laos		SC	Seyshellene	
LB	Libanon		SD	Sudan	
LC	Sankt Lucia		SE	Sverige	E
LI	Lichtenstein	A	SG	Singapore	
LK	Sri Lanka		SH	Sankt Helena	
LR	Liberia		SI	Slovenia	E
LS	Lesotho		SK	Slovakia	E
LT	Litauen	E	SL	Sierra Leone	
LU	Luxembourg	E	SM	San Marino	
LV	Latvia	E	SN	Senegal	
LY	Libya		SO	Somalia	
MA	Marokko		SR	Surinam	
MC	Monaco		ST	Sao Tome og Principe	
MD	Moldova	A	SV	El Salvador	
ME	Montenegro	A	SY	Syria	
MG	Madagaskar		SZ	Swaziland	
MK	Makedonia	A	TD	Tsjad	
ML	Mali		TF	Franske syd-territorier	
MM	Myanmar		TG	Togo	
MN	Mongolia		TH	Thailand	
MO	Macao		TJ	Tadjikistan	
MR	Mauritania		TM	Turkmenistan	
MT	Malta	E	TN	Tunisia	
MU	Mauritius		TR	Tyrkia	A
MW	Malawi		TT	Trinidad og Tobago	
MX	Mexico		TW	Taiwan	
MY	Malaysia		TZ	Tanzania	
MZ	Mosambik		UA	Ukraina	
NA	Namibia		UG	Uganda	
NC	Ny Caledonia		UK	Storbritannia	E
NE	Niger		UM	USAs mindre øybesittelser	
NG	Nigeria		US	USA	
NI	Nicaragua		UY	Uruguay	
NL	Nederland	E	UZ	Usbekistan	
NO	Norge	A	VA	Vatikanstaten	
NP	Nepal		VC	Sankt Vincent og Grenadinene	
NZ	New Zealand		VE	Venezuela	
OM	Oman		VG	Jomfruøyene, Britisk	
PA	Panama		VN	Vietnam	
PE	Peru		WF	Wallis og Futunaøyene	
PF	Fransk Polynesia		WS	Samoa	
QA	Qatar		YE	Jemen	
RO	Romania	E	YU	Jugoslavia	
RS	Serbia	A	ZA	Sør-Afrika	
RU	Russland		ZM	Zambia	
RW	Ruanda		ZW	Zimbabwe	
SA	Saudi-Arabia		ZZ	Uten land	

Vedlegg 4: Aktører i sektorgruppene

UNIVERSITET- OG HØGSKOLER

UNIVERSITETER

1. UiO (Universitetet i Oslo)
2. UiB (Universitetet i Bergen)
3. UiT (Universitetet i Tromsø)
4. NTNU (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet)
5. UiS (Universitetet i Stavanger)
6. UiA (Universitetet i Agder)
7. UMB (Universitetet for miljø- og biovitenskap)
8. UiN (Universitetet i Nordland)

HØGSKOLER

Vitenskapelige høyskoler (VH):

Vitenskapelige høyskoler har rett til å opprette studietilbud på alle nivå innen høyskolens fagretning.

- Norges veterinærhøgskole (NVH)
- Norges musikkhøgskole (NMH)
- Handelshøyskolen BI (BI)
- Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO)
- Norges Handelshøyskole (NHH)
- Norges idrettshøgskole (NIH)
- Det teologiske menighetsfakultet
- Misjonshøgskolen i Stavanger

Statlige høyskoler (SH):

- Akademi for scenekunst
- Politihøgskolen
- Kunsthøgskolen i Oslo /SHKS (KHiO)
- Statens balletthøgskole
- Statens høyskole for kunsthåndverk og design
- Statens teaterhøgskole
- Diakonhjemmet Høgskole Rogaland (RHS)
- Høgskolen i Akershus (HIAK)
- Høgskolen i Bergen (HIB)
- Høgskolen i Bodø (HIBO) (fom. 01.01.2011 Universitetet i Nordland)
- Høgskolen i Buskerud (HiBU)
- Høgskolen i Finnmark (HIFM)
- Høgskolen i Gjøvik (HiG)
- Høgskolen i Harstad (HiH)
- Høgskolen i Hedmark (HIHM)
- Høgskolen i Lillehammer (HiL)
- Høgskolen i Molde (HIMOLDE)
- Høgskolen i Narvik (HiN)
- Høgskolen i Nesna (HiNESNA)

- Høgskolen i Nord-Trøndelag (HiNT)
- Høgskolen i Oslo (HiO)
- Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA)
- Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST)
- Høgskolen i Telemark (HiT)
- Høgskolen i Tromsø (HiTø)
- Høgskolen i Vestfold (HIVE)
- Høgskolen i Ålesund (HIALS)
- Høgskolen i Østfold (HiØ)
- Høgskolen Stord/Haugesund (HSH)
- Høgskolen i Sogn og Fjordane (HSF)
- Høgskolen i Volda (HIVOLDA)
- Høgskolen Diakonova (HD)
- Nettstudier fra Høgskolen i Bergen
- Nettverksuniversitetet (NVU)
- Samisk høgskole/Sami Allaskuvla(SA/SH)
- Statens trafikklærerskole
- Statens yrkespedagogiske høgskole

Andre i UoH-sektoren

- Universitetssentret på Svalbard (UNIS)
- Universitetsstudiene på Kjeller (UNIK)
- Centre for Molecular Biology and Neuroscience
- Betanien Diakonale Høgskole
- Center for Advanced Study at the Norwegian Academy
- Bergen Diakonale Høgskole

INSTITUTTER

PRIMÆRNÆRINGSINSTITUTTER

Består av Landbruksinstitutter og Fiskeriinstitutter.

Landbruksinstituttene:

BIOFORSK

NOFIMA-Mat.

Norsk senter for bygdeforskning (Bygdeforsk)

Norsk Institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF)

Norsk institutt for skog og landskap

Veterinærinstituttet (VI)

Fiskeriinstituttene:

NOFIMA-Marin

NOFIMA-Norconserv

SINTEF Fiskeri og havbruk (SINTEF Marin)

Havforskningsinstituttet (IMR)

Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES).

SAMFUNNSVITENSKAPELIGE INSTITUTTER

Agderforskning

IRIS Samfunns og Næringsutvikling (IRIS)

Møreforskning

Nordlandsforskning

NORUT NIBR Finnmark

NORUT samfunnsforskning

Telemarksforskning-Bø

Telemarksforskning-Notodden

Trøndelag Forskning og Utvikling

Vestlandforskning

Østfoldforskning

Østlandforskning

Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)

Institutt for samfunnsforskning (ISF)

Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS)

Statens institutt for forbruksforskning (SIFO)

Chr. Michelsens Institutt (CMI)

Fridtjof Nansens Institutt (FNI)

Institutt for fredsforskning (PRIO)

Norsk institutt for studier av forskning, innovasjon og utdanning (NIFU STEP)

Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI)

Arbeidsforskningsinstituttet as (AFI)

Forskningsstiftelsen Fafo (FAFO)

Institutt for forsvarsstudier (IFS)

Samfunns- og næringslivsforskning as (SNF)

NTNU Samfunnsforskning AS

MILJØINSTITUTTER

Norsk institutt for vannforskning (NIVA)

Norsk institutt for naturforskning (NINA)

CICERO Senter for klimaforskning (CICERO)

Norsk institutt for luftforskning (NILU)

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)

Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR)

Transportøkonomisk Institutt (TØI)

TEKNISK-INDUSTRIELLE INSTITUTTER

SINTEF Stiftelsen for industriell og teknisk forskning (omfatter også SINTEF Materialer og Kjemi, SINTEF Byggforsk, SINTEF IKT og SINTEF Teknologi og Samfunn)

SINTEF Energiforskning AS

SINTEF Petroleumsforskning AS

SINTEF Raufoss Manufacturing

SINTEF Helse

SINTEF NBL

Chr. Michelsen Research AS (CMR)

Norsk Regnesentral (NR)

Institutt for energiteknikk (IFE)

SINTEF MARINTEK (Norsk Marinteknisk Forskningsinstitutt AS) - Inngår i SINTEF Marin

NORSAR

Norges Geotekniske Institutt (NGI)

NORUT Informasjonsteknologi Tromsø (NORUT Tromsø)

NORUT Teknologi AS Narvik (NORUT Narvik)
Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)
IRIS Teknologi (International Research Institute of Stavanger)
Telemark Teknisk-industrielle utviklingssenter (TELETEK)

ANDRE INSTITUTTER

Folkehelseinstituttet
Teknologisk Institutt AS (TI)
Stiftelsen Nansen senter for miljø og fjernmåling (NERSC)
Simula Research Laboratory
Simula Innovation AS
PFI AS (Papir- og fiberinstituttet)
Meteorologisk institutt (DNMI eller met.no)
Norsk Polarinstitutt (NP)
Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD)
Norges geologiske undersøkelse (NGU)
Unifob AS

ANDRE (SEKTORGRUPPE)

Deltakere tilhørende denne sektorgruppen er deltakere som ikke faller inn under noen av de tre andre sektorgruppene (UoH, institutter, bedrifter). Det gjelder myndigheter (departementer, ytre etater og institusjoner underlagt departementene, kommuner, fylker), helseforetak, ulike organisasjoner og foreninger.

Vedlegg 5: Møter arrangert av EU-kontoret 2011

Dato	Møte	Antall	Sted
05. jan	Initial Training Networks, Marie Curie	25	NFR
06. jan	NCP Forum	20	NFR
20. jan	NCP Forum	25	NFR
26. jan	Politiske rådgivere til Brussel/Formøte Gardermoen	15	Brussel
28. jan	EU Research Policy	26	NFR
28. jan	Marie Curie Actions	?	Tromsø
03. febr	NCP Forum	20	NFR
08.-09. febr	Stor informasjonsdag Høgskolen i Vestfold/Vestfold fylkeskommune	125	Høgskolen i Vestfold
10.-11. febr.	NCP samling - mobilisering	28	Losby
17. febr	NCP Forum	20	NFR
18. febr	European Research – Future Perspectives	170	Felix konfr.senter
1. mars	Frokostseminar 7 RP Kunnskapsbyen Lillestrøm og Campus Kjeller	?	Kjeller
8. mars	Erfaringsseminar, EU-rådgivere, NCP og Regrep.	110	Gardermoen
10. mars	NCP Forum	20	NFR
18. mars	Bedrifter i Midt-norsk EU nettverk		Trondheim
21. mars	EUs grunnforskningsprogram	35	UiAgder
23. mars	Informasjonsmøte om Health	?	Rikshospitalet
24. mars	NCP Forum	25	NFR
29. mars	Nasjonalt informasjonsmøte om Healthy and Productive Seas and Oceans (JPI Ocean)	140	UiBergen
31. mars	Europa satser på forskning, er vi med – intern seminar	50	NFR
5.-7. April	Regrepene – studietur til Brussel	17	Brussel
7. apr	Seminar om stipendordninger – Marie Curie	19	NTNU
7. apr	Informasjonsmøte om EUs Green Cars Initiative	?	NHO, Oslo
13. apr	Hvordan bedrifter i samarbeid med forskn.institusjoner kan få utført FoU finansiert EU	35	Høgskolen i Telemark
13. apr	Den store Stipenddagen 2011	250	UiOslo
26. apr	SSH og SiS i neste rammeprogram	48	NFR
27. apr	Informasjonsmøte om Individuelle Marie Curie Fellowships	41	NFR
28. apr	NCP Forum	25	NFR
3. mai	Stort informasjonsmøte – utlysningene som kommer	210	Felix konfr.senter
3. mai	Frokostmøte Økt innovasjon gjennom europeisk forskningssamarbeid - næringslivsseminar	30	Felix konfr.senter
4. mai	Sean McCarthy søknadskrivekurs	150	Felix konfr.senter
5. mai	Sean McCarthy skrivekurs	?	NTNU
5. mai	ERC starting Grants	35	UiTromsø
10. mai	Informasjonsmøte EUs FP7 – utlysningene	80	Forskningsparken Tromsø
10. mai	Økt innovasjon gjennom europeisk forskningssamarbeid - næringslivsseminar	25	Forskningsparken Tromsø
11. mai	Informasjonsmøte EUs FP7 – utlysningene	60	UiNordland
11. mai	Økt innovasjon gjennom europeisk	20	UiNordland

Dato	Møte	Antall	Sted
	forsknings samarbeid - næringslivsseminar		
12. mai	Informasjonsmøte EUs FP7 – utlysningene	135	NTNU
18. mai	Workshop on ERC Grant Management for Nordic Grant Holding Institutions	35	NFR
20. mai	Research and Innovation – The key to European Competitiveness – samarbeid med Emb. of Hungary	?	Håndverkeren, Oslo
20. mai	Marie Curie og andre Postdoc ordninger	?	UMB
23. mai	Bedriftsmuligheter i FP7	?	Honne konferansesenter, Gjøvik
24. mai	Informasjonsmøte EUs FP7 – utlysninger	95	VilVite senteret i Bergen
25. mai	Informasjonsmøte EUs FP7 – utlysninger	55	UiStavanger
25. mai	Økt innovasjon gjennom europeisk forskningssamarbeid - næringslivsseminar	25	UiStavanger
26. mai	NCP-Forum og søknadsskrivekurs	25	NFR
27. mai	Informasjonsmøte EUs FP7 – utlysningene	50	UMB
31. mai	Bedriftsmuligheter FP7 + Eurostars		Trondheim
8.-9. juni	Annual Event 2022 + NCP Forum	110/34	Brussel
23. juni	NCP Forum	20	NFR
30. aug	Initial Training Networks, Marie Curie	25	NFR
25. aug	NCP Forum	15	NFR
30. aug	Marie Curie Actions	20	Oslo
7. sept	Bedriftsmuligheter i FP7		Vestfold
8. sept	Avd. seminar: Det europeiske landskapet i endring	25	Bristol, Oslo
13. sept	Om fremtidens nettverk i ICT call 8	32	Trondheim
27. sept	Aktuelle Marie Curie aktiviteter	?	Trondheim
28. sept	Kurs om bedriftsmuligheter i FP7		Vestfold
29. sept	Region of knowledge	20	NFR
29. sept	NCP-Forum	20	NFR
12. okt	Arbeidsmøte – Prosjektforslag Security call 5	9	NFR
19. okt	NCP-forum	30	Gardermoen
19. okt	Åpent møte om ERA	130	Gardermoen
20. okt	Samling EU-rådgivere/NCP	75	Gardermoen
21. okt	Sean McCarthy kurs “How to negotiate and Administer FP7 Grant Agreements	80	Felix konf.senter
26. okt	Kurs om bedriftsmuligheter I FP7		Vestfold
3. nov	NCP-forum	25	NFR
17. nov	NCP-Forum	25	NFR
23. nov	Marie Curie ITN – workshop	30	NFR
24. nov	Frokostmøte for bedrifter og FOU aktører	25	Kristiansand
24. nov	Seminar om EUs FP7	45	UiA, Kristiansand
30. nov	Lunsmøte for bedrifter og FoU-aktører	30	Innovasjon Norge, Bergen
1. des	NCP Forum	25	NFR
7. des	Skrivekurs for EU-søknader		Folkehelsa
12. des	Skrivekurs for EU-søknader	Ca. 20	BI
15. des	NCP Forum	25	NFR

Vedlegg 6: Figurer og tabeller

FIGURER

Figur 2.1	Budsjett for FP7.
Figur 2.2	Budsjettutvikling for FP7 pr år.
Figur 2.3	Randsoneaktiviteter i FP7.
Figur 3.1	Nøkkeltall for norsk deltakelse i EUs FP7.
Figur 3.2	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i FP7.
Figur 3.3	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i FP7.
Figur 3.4	Norske deltakelser pr. sektor i kontrakter i FP6.
Figur 3.5	Norges 20 viktigste samarbeidsland.
Figur 3.6	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Health.
Figur 3.7	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i Health.
Figur 3.8	Dekningsprofil Health.
Figur 3.9	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i BIO.
Figur 3.10	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i BIO.
Figur 3.11	Dekningsprofil BIO.
Figur 3.12	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i ICT.
Figur 3.13	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i ICT.
Figur 3.14	Dekningsprofil ICT
Figur 3.15	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i NMP.
Figur 3.16	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i NMP.
Figur 3.17	Dekningsprofil NMP.
Figur 3.18	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Energy.
Figur 3.19	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i Energy.
Figur 3.20	Dekningsprofil Energy.
Figur 3.21	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Environment.
Figur 3.22	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i Environment.
Figur 3.23	Dekningsprofil Environment.
Figur 3.24	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Transport.
Figur 3.25	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i Transport.
Figur 3.26	Dekningsprofil Sustainable Surface Transport (SST).
Figur 3.27	Dekningsprofil Aeronautics and Air Transport (AAT).
Figur 3.28	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i SSH.
Figur 3.29	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i SSH.
Figur 3.30	Dekningsprofil SSH.
Figur 3.31	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Space.
Figur 3.32	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i Space.
Figur 3.33	Dekningsprofil Space.
Figur 3.34	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Security.
Figur 3.35	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i Security.
Figur 3.36	Dekningsprofil Security.
Figur 3.37	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i ERC.
Figur 3.38	Dekningsprofil ERC
Figur 3.39	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i People.
Figur 3.40	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i People.
Figur 3.41	Dekningsprofil People.
Figur 3.42	Norske deltakelser pr. sektor i søknader i RI.
Figur 3.43	Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i RI.
Figur 3.44	Dekningsprofil RI.

- Figur 3.45 Norske deltakelser pr. sektor i søknader i SME.
- Figur 3.46 Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i SME.
- Figur 3.47 Norske deltakelser pr. sektor i søknader i Regions.
- Figur 3.48 Norske deltakelser pr. sektor i søknader i SiS.
- Figur 3.49 Norske deltakelser pr. sektor i innstilte prosjekter i SiS.
- Figur 3.50 Dekningsprofil SiS.
- Figur 3.51 Dekningsprofil INCO.
- Figur 3.52 Havrelaterte prosjekter i forhold til alle innstilte med norsk deltakelse i 14 delprogrammer i FP7 og randsonenprogrammet EUROSTARS.
- Figur 5.1 Innstilte prosjekter med norsk deltakelse pr. program, med markering for koordinatorene med koordinatorandel.
- Figur 5.2 Norsk deltakelse i henholdsvis FP7 og FP6 pr. fylke.
- Figur 5.3 Andelen norske deltakelser i FP7 og forskerårsverk pr. fylke.
- Figur 5.4 Andelen av norsk EU-støtte pr. fylke.
- Figur 5.5 Fordelingen av prosjekttyper. pr. program i innstilte prosjekter.
- Figur 5.6 Kjønnfordeling for norske deltakere pr. program.
- Figur 5.7 Fordelingen av norsk søkt støtte i søkte og innstilte prosjekter på sektorgrupper, med finansielle suksessrater.
- Figur 5.8 Fordelingen av norske kostnader og søkt støtte i innstilte prosjekter på sektorgrupper.
- Figur 5.9 Fordelingen av norsk søkt støtte på sektor i innstilte prosjekter.
- Figur 5.10 Institutt-deltakelser pr. instituttgruppe i de innstilte prosjektene.
- Figur 5.11 Top 20 landenes andeler av deltakelsene, koordinatorene og søkt støtte i innstilte prosjekter.
- Figur 5.12 Fordelingen av innstilte prosjekter på programmer. Norge sammenlignet med andre land.
- Figur 5.13 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i russisk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.14 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i kinesisk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.15 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i USA-Norge samarbeidet fordelt på programmer.
- Figur 5.16 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i sørafrikansk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.17 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i canadisk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.18 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i brasiliansk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.19 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i indisk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.20 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i chilensk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.21 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i argentinsk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 5.22 Antall felles søknader og innstilte prosjekter i japansk-norsk samarbeid fordelt på programmer.
- Figur 6.1 De ni hovedprioriteringene i forskningsmeldingen Klima for forskning.
- Figur 6.2 Målrettet innsats for norsk deltakelse i FP7 fordelt på forskningsmeldingens ni hovedprioriteringer.
- Figur 6.3. Totalinnsats i FP7 pr. program – Globale utfordringer.
- Figur 6.4 Innsats i FP7 pr. globale område
- Figur 6.5 Totalinnsats i FP7 pr. sektor – Globale utfordringer.

Figur 6.6	Innsats i FP7 - Nordområdene og tilknyttede områder.
Figur 6.7	Innsats i FP7 - Polarforskning og tilknyttede områder.
Figur 6.8	Totalinnsats i FP7 - Bedre helse og helsetjenester.
Figur 6.9	Innsats i FP7 - Bedre helse og helsetjenester med tilknyttede områder.
Figur 6.10	Totalinnsats i FP7 pr. sektor - Bedre helse og helsetjenester.
Figur 6.11	Totalinnsats i FP7 - Velferd.
Figur 6.12	Innsats i FP7 - Velferd, arbeidsliv og utdanning med tilknyttede områder.
Figur 6.13	Totalinnsats i FP7 pr. sektor - Velferd.
Figur 6.14	Innsats i FP7 pr. strategiske område.
Figur 6.15	Innsats i FP7 pr. strategiske område pr. sektor.
Figur 6.16	Totalinnsats i FP7 pr. program - Næringsliv i hele landet.
Figur 6.17	Totalinnsats i FP7 pr. sektor - Næringsliv i hele landet.
Figur 6.18	Totalinnsats i FP7 - Høy kvalitet i forskningen.
Figur 6.19	Totalinnsats i FP7 pr. program- Høy kvalitet i forskningen.
Figur 6.20	Totalinnsats i FP7 pr. sektor – Høy kvalitet i forskningen.
Figur 6.21	Totalinnsats i FP7 pr. program – Et velfungerende forskningssystem.
Figur 6.22	Totalinnsats i FP7 pr. sektor – Et velfungerende forskningssystem.
Figur 6.23	Innsats i FP7 - Ressurs- og resultatutnyttelse med tilknyttede områder.
Figur 6.24	Totalinnsats i FP7 pr. sektor – Ressurs- og resultatutnyttelse.

TABELLER

Tabell 3.1	Nøkkelfresultater for utviklingen av den norske deltakelsen i FP7.
Tabell 3.2	Status norske prosjektsøknader og koordinatore totalt.
Tabell 3.3	Antall søknader og innstilte prosjekter med suksessrater fordelt på programmer.
Tabell 3.4	Antall søknader og innstilte prosjekter fordelt på randsoneaktiviteter.
Tabell 3.5	Norsk søkt støtte i innstilte prosjekter med returprosent fordelt på programmer.
Tabell 3.6	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Health
Tabell 3.7	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i BIO.
Tabell 3.8	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i ICT.
Tabell 3.9	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i NMP.
Tabell 3.10	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Energy.
Tabell 3.11	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Environment.
Tabell 3.12	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Transport.
Tabell 3.13	Status prosjektsøknader fordelt på transportform i Transport.
Tabell 3.14	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i SSH.
Tabell 3.15	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Space.
Tabell 3.16	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Security.
Tabell 3.17	Status norske prosjektsøknader i ERC.
Tabell 3.18	Innstilte prosjekter med norsk deltakelse i ERC fordelt på instrument.
Tabell 3.19	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i MCA.
Tabell 3.20	Resultater for prosjektsøknader pr. ordning i MCA.
Tabell 3.21	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i RI.
Tabell 3.22	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i SME.
Tabell 3.23	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Regions of Knowledge.
Tabell 3.24	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i SiS.
Tabell 3.25	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i INCO.
Tabell 3.26	Status norske prosjektsøknader i Euratom.
Tabell 4.1	Tilsagnsbeløp PES 2011.
Tabell 4.2	Utbetalt PES-støtte i perioden 2007-2011.
Tabell 4.3	Fordeling av PES-søknader som har fått støtte i perioden 2007-2011.
Tabell 5.1	Antall søknader totalt og søknader over threshold fordelt på programmer.
Tabell 5.2	Antall norske koordinatore med koordinatorandeler fordelt på programmer.
Tabell 5.3	Søkt støtte for norske koordinatore fordelt på programmer.
Tabell 5.4	Fordelingen av prosjekter med norsk deltakelse og søkt støtte på prosjekttypene.
Tabell 5.5	Kvinnerepresentasjon i kontrakter.
Tabell 5.6	Antall kontrakter og tildelt støtte i kontraktene fordelt på programmer.
Tabell 5.7	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på sektorgrupper.
Tabell 5.8	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på grupper i UoH-sektoren.
Tabell 5.9	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på programmer for universitetene.
Tabell 5.10	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på programmer for høyskolene.
Tabell 5.11	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på instituttgruppene i instituttsektoren.
Tabell 5.12	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på programmer for instituttene.
Tabell 5.13	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på landbruks- og fiskeriinstituttene.
Tabell 5.14	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatore på programmer for landbruksinstituttene.

Tabell 5.15	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatorene på programmer for fiskeriinstituttene.
Tabell 5.16	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatorene på programmer for de samfunnsvitenskapelige instituttene.
Tabell 5.17	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatorene på programmer for miljøinstituttene.
Tabell 5.18	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatorene på programmer for de teknisk-industrielle instituttene.
Tabell 5.19	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatorene på programmer for andre institutter.
Tabell 5.20	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatorene på programmer for bedriftene.
Tabell 5.21	Fordelingen av norske deltakelser, søkt støtte og koordinatorene på programmer for sektoren Andre.
Tabell 5.22	Rangering etter suksessrate for søknadene til EUs medlemsland og de assosierte landene i FP7.
Tabell 5.23	Rangering etter suksessrate for søknadene til EUs medlemsland og de assosierte landene pr. program i Cooperation-delen av FP7.
Tabell 5.24	Norges 20 viktigste samarbeidsland: Andel felles prosjekter med Norge i prosent av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse pr. land.
Tabell 5.25	Norges viktigste samarbeidsland totalt i FP7 og pr. program i Cooperation.
Tabell 5.26	Antall samarbeidsland i de innstilte prosjektene for Norge, med andeler pr. program i Cooperation og totalt for FP7.
Tabell 5.27	Norges viktigste samarbeidsland blant tredjelandene.
Tabell 5.28	Andelen felles prosjekter med Norge i prosent av alle prosjekter pr. tredjeland..
Tabell 5.29	Andel felles prosjekter med Norge i prosent av alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse pr. land. For Norges viktigste samarbeidsland blant tredjelandene.

Publikasjonen kan bestilles på
www.forskningsradet.no/publikasjoner

Norges forskningsråd
Stensberggata 26
Postboks 2700 St. Hanshaugen
N0-0131 Oslo

Telefon: +47 22 03 70 00
Telefaks: +47 22 03 70 01
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Utgiver:
© Norges forskningsråd
Internasjonalt kontor
www.forskningsradet.no/EU

Oslo, mai 2012
ISBN 978-82-12-03081-7 (trykk)
ISBN 978-82-12-03082-4 (web)

Opplag: 400
Trykk: 07 Gruppen
Omslagsdesign: Agendum as